

RAPPORT 2018:8

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING

MÄNNISKORNA SOM VILLE BYGGA ETT NYTT HUS

– OVANLIGA HUSLÄMNINGAR VID VIKINGSTAD

RAÅ 68:1-2 OCH 228:1

FÅLÅSA 1:2 OCH BANKEBERG 11:139

RAPPESTAD OCH VIKINGSTAD SOCKNAR

LINKÖPINGS KOMMUN

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

FREDRIK SAMUELSSON

BASRAPPORT
VETENSKAPLIG BEARBETNING
SLUTRAPPORT

Rapport 2018:8

Arkeologisk undersökning

Människorna som ville bygga ett nytt hus

– ovanliga huslämningar vid Vikingstad

RAÄ 68:1-2 och 228:1
Fålåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Rappestad och Vikingstad socknar
Linköpings kommun
Östergötlands län

Fredrik Samuelsson

Basrapport
Vetenskaplig bearbetning
Slutrapport

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

Författare	Fredrik Samuelsson
Omslagsbilder	Framsida: Undersökningsområdet vid RAÄ 68:1. Fotot togs vid en besiktning av ytan våren 2016, d v s ett halvår innan den aktuella undersökningen påbörjades. Mot nordväst, Fredrik Samuelsson, ÖM. Baksida: En varm arbetsdag vid RAÄ 68:1, sensommaren 2016. Foto mot väster, Fredrik Samuelsson, ÖM.
Grafik	Fredrik Samuelsson
Grafisk form	Lasse Norr
Tryck	Bpt-Tryck AB, Linköping

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket MS2008/06551

© Östergötlands museum
Avdelningen för arkeologi och byggnadsvård
Rapport 2018:8
ISSN 1403-9273

Innehåll

Sammanfattning	2
----------------------	---

Basrapport

Inledning	4
Antikvarisk bakgrund	4
Områdesbeskrivning	4
Undersökningens omfattning	6
Syfte, inriktning och ambitionsnivå	7
Metod och dokumentation	8
Prioriteringar	8
Förmedling och kommunikation	9
Resultat och tolkning	10
Boplats RAÄ 68:1	10
Boplats RAÄ 68:2	40
Boplats RAÄ 228:1	41
Boplatsernas regionala kontext (RAÄ 68:1 och RAÄ 228:1)	66

Vetenskaplig bearbetning

Tvåskeppiga hus från äldre järnåldern	68
Inledning	68
Husbeskrivningar	68
Slutsatser	73

Slutrapport

Slutord	76
Referenser	78
Tekniska uppgifter	81

Appendixar och bilagor

Appendix 1. Keramisk analys	83
Appendix 2. Osteologisk analys	92
Appendix 3. Makrofossilanalys	94
Appendix 4. Skålgropsinventering	105
Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴ C-dateringar	107
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar	112
Bilaga 3. Fyndlistor	186
Bilaga 4. Ritningar	190

Sammanfattning

Under sensommaren och hösten 2016 utförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning inför planerad exploatering inom fastigheterna Fåläsa 1:2 och Bankeberg 11:139 strax utanför Vikingstad. Inom exploateringsområdet undersöktes boplatserna RAÄ 68:1 samt RAÄ 228:1 och vid boplatz RAÄ 68:2 drogs ett sökschakt i avgränsande syfte. Arbetet utfördes på uppdrag av Linköpings kommun.

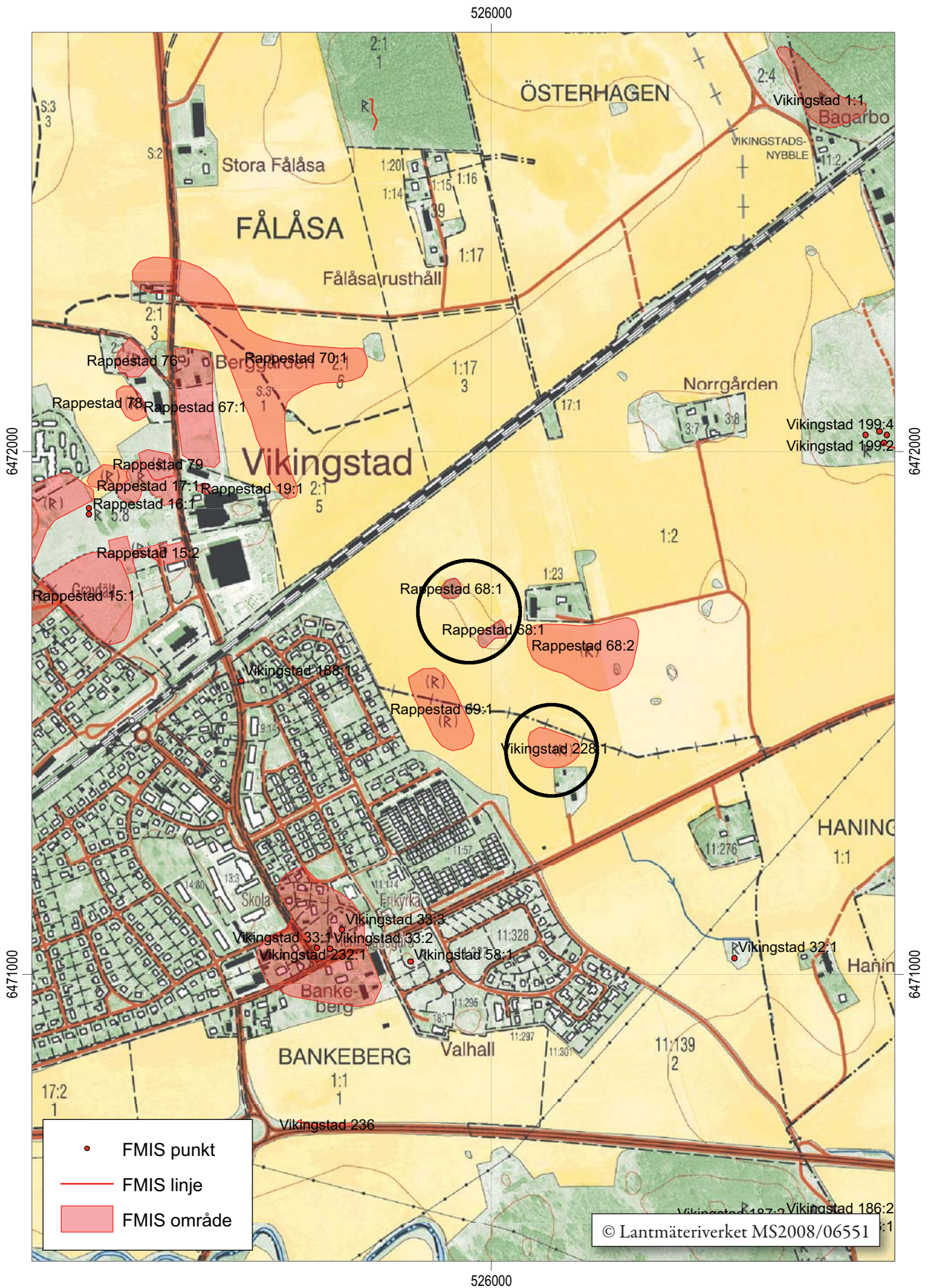
Vid boplatz RAÄ 68:1 undersöktes totalt 7 700 m². Cirka 740 anläggningar av förhistorisk karaktär påträffades och majoriteten av dessa utgjordes av stolphål, gropar och härdar. Bland stolphålen kunde en gårdsbebyggelse i form av tre huskonstruktioner urskiljas. I stort sett samtliga lämningar härrör från romersk järnålder. Två av husen, en huvudbyggnad och en ekonomibyggnad, har en för tidsperioden ovanlig tvåskeppig konstruktion. Det tredje huset kan vara en ej färdigbyggd treskeppig huvudbyggnad. Det är alltså möjligt att lämningarna inom RAÄ 68:1 visar ett skede där ett hushåll bestämmer sig för att bygga ett nytt långhus

utifrån en ny konstruktionsmodell. Av någon anledning slutförs aldrig bygget och gården överges istället. Om tolkningen stämmer så måste undersökningens resultat betraktas som ytterst ovanligt, allrahelst då tvåskeppiga huvudbyggnader ej brukar anses existera under äldre järnålder.

Vid boplatz RAÄ 228:1 undersöktes totalt 3 475 m². Sammanlagt 415 anläggningar av förhistorisk karaktär påträffades inom ytan, vilken grovt kunde uppdelas i en nordlig rituell del och en sydlig boplatzdel. Inom boplatzdelens påträffades ett tvåskeppigt mindre bostadshus med tillhörande gårdsplan och den rituella delen utgjordes av ett hållparti med en skreva i vilken föremål hade deponerats. Vid hållarna påträffades även en potentiell brandgrav och härdar. I stort sett samtliga lämningar härrör från förromersk alternativt romersk järnålder.

Fredrik Samuelsson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdena markerade. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands museum utförde under sensommaren och hösten 2016 en arkeologisk undersökning inför planerad exploatering inom fastigheterna Fåläsa 1:2 och Bankeberg 11:139 strax utanför Vikingstad. Inom exploateringsområdet undersöktes boplatserna RAÄ 68:1 samt RAÄ 228:1 och vid boplatz RAÄ 68:2 drogs ett sökschakt i avgränsande syfte. Undersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland.

Uppdragsgivare för undersökningen var Linköpings kommun vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Projektledare för undersökningen och för skrivandet av rapporten var undertecknad. Biträdande projektledare var antikvarie Anders Rosendahl. Denna publikation innehåller undersökningens basrapport, en vetenskaplig bearbetning samt en slutrapport.

Antikvarisk bakgrund

Med anledning av att Linköpings kommun arbetade med en detaljplan rörande delar av rubricerade fastigheter hade man 2015-06-30 inkommit med en ansökan enligt Kulturmiljölagen (KML) om att få en arkeologisk undersökning utförd av de förhistoriska boplatserna RAÄ 68:1, 69:1 och 228:1 i Rappestad respektive Vikingstad socknar.

Boplatserna utredningsgrävdes 1995 och förundersöktes 1996 av Riksantikvarieämbetet, UV Linköping. Utifrån förundersökningens resultat hade länsstyrelsen släppt RAÄ 69:1 då inga lämningar påträffades i denna del under förundersökningen och åtgärdsförslaget i rapporten var att det kunde lämnas utan ytterligare åtgärder.

Eftersom exploateringsområdet även tangerade boplatz RAÄ 68:2 bedömde länsstyrelsen att den aktuella undersökningen dessutom skulle inrymma sökschaktgrävning intill boplatzens västra kant i syfte att tillse att avgränsningen i FMIS var korrekt.

Inom boplatz RAÄ 68:1 är två impediment belägna. Under ärendets gång visade det sig att exploatören (Linköpings kommun) inte ville bebygga dessa vilket innebar att de bara till liten del berördes av den aktuella undersökningen. Det södra impedimentet består till stor del av hällar. Dessa besiktigades vid den aktuella undersökningen för att utröna om de innehöll hällristningar. Några schakt togs ej upp på impedimenten. Efter avslutad undersökning är ytorna för de bägge impedimenten klassificerade som kvarvarande och ej undersökta delar av RAÄ 68:1.

Områdesbeskrivning

Fornlämningsmiljö och tidigare arkeologiska arbeten

År 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förstudie i och vid Vikingstads samhälle (Svarvar 2011). De aktuella undersökningsytorna ingick i detta område och nedan följer en kortfattad resumé av förstudiens resultat.

Ur naturgeografiskt hänseende ligger undersökningsområdena i Östergötlands slättbygd, vilket ur kulturhistorisk synpunkt medför en omfattande fornlämningsfrekvens. Uppodlingsgraden är hög vilket för med sig ett ofta vidsträckt dolt kulturlandskap, främst bestående av förhistoriska boplatser och överodlade gravar, något som ofta upptäcks vid arkeologiska insatser.

I närområdet återfinns de ovan mark synliga fornlämningarna i tämligen stort antal på de ej uppodlade markerna. Dessa består främst av ensamliggande eller i grupp belägna gravar, gravfält och stensträngar och tillhör främst perioden yngre bronsålder - äldre järnålder.

I närheten av undersökningsområdet återfinns ett gravfält, som genom sin storlek särskiljer sig från de övriga lokalerna. RAÄ 15:1, Rappestad sn, beläget centralt i Vikingstads samhälle, består av ett 100-tal ovan mark synliga gravanläggningar. Dessa utgörs av högar, övertorvade stensättningar, kvadratiska och rektangulära stensättningar samt rest av en domarring. Gravfältet kan genom dess yttre gravformer generellt ges en datering till både äldre och yngre järnålder.

Strax öster om undersökningsytan återfinns även en sedan tidigare utpekad och särskilt bevarandevärd kulturmiljö (K63 Ekbacken – Ånestad m fl) i länsstyrelsens naturvårdsplan och kulturminnesprogram (Länsstyrelsen i Östergötlands län 1983). Området består av omfattande fornlämningsmiljöer av äldre och yngre järnålderskaraktär samt bebyggelse av varierande kulturhistoriskt värde.

I samband med etablerad eller planerad nybyggnation och därtill hörande markingrepp har arkeologiska arbeten bedrivits i närområdet. Den största andelen härrör från exploateringar i form av nybyggnationer, anläggandet av fjärrvärme- och VA-schakt samt infrastruktuursatsningar i modern tid.

De tidiga arkeologiska insatser som bedrivits i området och som kan beläggas genom rapport- och arkivmaterial utfördes bl a i samband med byggandet av motorvägssträckan (E4:an) Viby - Rappestad och en därtill provisorisk vägsträcka (1969 och 1977), utbyggnad av f d Bankebergs mejeri (1962) och direkta räddningsinsatser i samband med förstörelse av gravar genom täktverksamhet på gravfältet RAÄ 15:1 (1945 och 1959).

Områden där arkeologiska utredningar, förundersökningar och särskilda undersökningar föranletts av nybyggnationer utgörs framförallt av Fåläsa 5:8 och Bankeberg 1:1 (Molin A 2005; Johansson 2007a och 2007b; Fernholm 1981 och 1984; Helander C 2010; Helander A 2010). Antikvariska kontroller som föranletts av schaktning för elkabel, bredband och fjärrvärme har framförallt utförts i anslutning till fornlämningslokalerna RAÄ 15:1-2, Rappestad sn (Molin F 2001; Ohlsén 2008; Wigren 1983) och RAÄ 232, Vikingstad sn (Björkhager 2009, Gruber 2005; Konsmar 2010).

Undersökningsområdena

Inom det aktuella området fanns tre registrerade boplatser (RAÄ 68:1, 69:1 och 228:1) och direkt öster därom ytterligare en (RAÄ 68:2). Fornlämningarna utredningsgrävdes och förundersöktes av Riksantikvarieämbetet UV Linköping åren 1995 och 1996.

Utifrån förundersökningsresultatet hade länsstyrelsen släppt RAÄ 69:1, i rapporten kallat objekt VII, då inga lämningar påstöttes i denna del under förundersökningen och åtgärdsförslaget i rapporten var att det kunde lämnas utan ytterligare åtgärder.

RAÄ 68:1

Enligt FMIS var ytan ca 13 000 m² stor och bestod av en nord-sydligt löpande höjdrygg med impediment i norra respektive södra delen. Den västra delen sluttade relativt brant medan den östra delen sakta planade ut mot lägre mark (Skjöldebrand 1995; Ulfhielm 1997).

Vid utredningen drogs sammanlagt fyra sökschakt i och vid ytan. I ett av schakten påträffades sju boplat-sanläggningar i form av stolphål och härdar (Skjöldebrand 1995). Vid förundersökningen drogs 16 schakt i området. Två av schakten placerades på höjdryggen och i dessa påträffades ytterligare boplat-sanläggningar i form av härdar och stolphål. Åtta av stolphålen samt två härdar tolkades kunna utgöra delar av ett hus. Två ¹⁴C-dateringar visade att platsen hade använts mellan yngre bronsålder och romersk järnålder (Ulfhielm 1997).

RAÄ 68:2

Enligt FMIS var ytan ca 21 250 m² stor. Området sluttade svagt åt söder och i den sydöstra delen fanns ett impediment. Under förundersökningen drogs 36 schakt inom ytan och de påträffade anläggningarna antydde att området kunde delas upp i två användningsområden – boplat och åker. Den centrala och östra delen av ytan innehöll boplatslämningar i form av härdar och stolphål. Två anläggningar har ¹⁴C-daterats till förromersk respektive romersk järnålder. I den nordvästra delen av ytan påträffades ett kulturpåverkat lager vilket var minst 50 m brett i öst-västlig riktning och minst 20 - 25 m brett i nord-sydlig riktning (Ulfhielm 1997).

RAÄ 228:1

Enligt FMIS var ytan 5 807 m² stor och bestod av en svag förhöjning intill en bäck. Vid utredningen framkom sju anläggningar av boplatsskärakt. Vid förundersökningen drogs tolv schakt inom ytan och ytterligare 15 boplat-sanläggningar i form av härdar, stolphål och gropar påträffades. Inom ytan ansågs minst ett, sannolikt flera hus, ha funnits. Två ¹⁴C-dateringar visade att platsen hade använts under förromersk och romersk järnålder (Skjöldebrand 1995; Ulfhielm 1997).

Undersökningens omfattning

Undertecknad har alltid som målsättning att undersöka hela undersökningsytan och samtliga anläggningar. Kunskapspotentialen i en boplats ligger sällan i den enskilda boplatsanläggningen utan i hur dessa anläggningar är strukturerade. De alltmer vanliga bortprioriteringarna av delområden och anläggningar inom dagens uppdragsarkeologi måste ur källkritisk synvinkel starkt ifrågasättas. Bortprioriteringar leder ofta till självuppfyllande profetior: vi hittar bara det vi letar efter. Självklart kan vissa typer av områden och anläggningar få ägnas specialintresse men det bör inte ske på bekostnad av att andra ytor och anläggningar inte undersöks alls.

RAÄ 68:1

Inom RAÄ 68:1:s begränsning i FMIS undersöktes under utredningen och förundersökningen bara ca 3% med hjälp av sökschakt. Detta måste betraktas som en anmärkningsvärt låg siffra. Vidare avgränsades inte fornlämningen med sökschakt åt väster. Orsaken till detta går inte att utläsa i rapporterna. Möjligtvis ansåg man att den ”relativt branta slutningen i väster” utgjorde en topografisk avgränsning (Ulfhielm 1997). Det togs heller inte upp några sökschakt på de båda impedimenten vilket innebar att vi inte hade någon vetskap om förekomst av lämningar inom dessa delområden.

Vid besiktning av ytan 2015-09-25 noterade undertecknad att åtminstone det södra impedimentet till stor del bestod av flata hållar. I dess västra del var även en större, rund och gravliknande stensamling belägen. Det norra impedimentet var mer kuperat och tyvärr så bevuxet av träd och sly att det var svårt att se något överhuvudtaget. Östergötlands museum föreslog därför att:

- Ytan mellan impedimenten, ca 5 650 m², totalavbanades med grävmaskin. Utifrån utrednings- och förundersökningsresultaten hade antalet anläggningar av boplatskaraktär inom detta område beräknats till ca 565. Samtliga anläggningar beräknades att undersökas.
- Sökschakt togs upp inom den del av RAÄ 68:1 som inte undersöktes under utredningen och förundersökningen. Ytan var ca 5 960 m² stor och inkluderade de båda impedimenten. När det gäller impedimenten föreslogs även att hållarna

borstades och besiktades för att utröna om de innehöll skålgropar eller andra hållristningar. Besiktningen skulle utföras av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam (Botark). Vidare skulle den gravliknande anläggningen avtorvas och rensas för att på så vis underlätta den okulära bedömningen.

Om det framkom fornlämningar av större omfattning än vad som tidigare varit känt skulle länsstyrelsen kontaktas för diskussion om eventuell omförhandling.

RAÄ 68:2

RAÄ 68:2 skulle endast beröras till del då det låg i direkt anslutning till den aktuella exploateringsytan. Intill fornlämningens västra kant planerades en väg att anläggas varför det i denna del, enligt länsstyrelsen, behövde dras sökschakt i syfte att tillse att avgränsningen i FMIS var korrekt och att vägen inte kom att påverka lämningen. Om det framkom fornlämningar av större omfattning än vad som tidigare varit känt, fick borttagandet i denna del inte ske utan en förnyad tillståndsprövning enligt 2 kap 12 § KML.

Östergötlands museum ansåg att en ca 65 m lång del (ca 360 m²) av den planerade vägsträckningen var i behov av sökschaktsgrävning.

RAÄ 228:1

Östergötlands museum ansåg inte att RAÄ 228:1 var avgränsat med sökschakt åt norr, öster och söder. Vidare var den bara bristfälligt avgränsad åt väster. Östergötlands museum föreslog därför att:

- Den centrala anläggningstätta ytan, ca 2 415 m², totalavbanades med grävmaskin. Utifrån utrednings- och förundersökningsresultaten hade antalet anläggningar av boplatskaraktär inom detta område beräknats till ca 290. Samtliga anläggningar beräknades att undersökas.
- Sökschakt togs upp inom ett ca 5 230 m² stort område runt om den anläggningstätta ytan. Om det framkom fornlämningar av större omfattning än vad som tidigare varit känt skulle länsstyrelsen kontaktas för diskussion om eventuell omförhandling.

Syfte, inriktning och ambitionsnivå

Den arkeologiska undersökningen skulle enligt länsstyrelsens förfrågningsunderlag ha en hög ambitionsnivå. Undersökningen skulle resultera i såväl ny som meningsfull kunskap som kunde ha relevans för fortsatta boplatundersökningar i såväl Östergötland som i övriga landet. Sökschakt i den planerade vägens riktning förbi RAÄ 68:2 skulle ha en lägre ambitionsnivå och motsvara en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Centrala frågor som enligt förfrågningsunderlaget skulle belysas med denna undersökning var vilka typer av boplatser det rörde sig om, om deras bebyggelse, om gårdsrummens utformning och enhetens ekonomiska inriktning. Även frågor rörande gårdens organisation och sociala aspekter samt vilka aktiviteter som pågått på gården kunde vara av intresse. Undersökningen borde vidare svara på hur länge boplatserna hade använts och om man kunde se skillnader över tid samt om boplatserna hade någon koppling till varandra.

Östergötlands museum ansåg att länsstyrelsens frågeställningar var fullt tillräckliga för den här typen av undersökning. Resultat från undersökningar av fornlämningar som vi idag anser vara väl undersökta kan visserligen uppfattas som repetitiva men sammantaget och med framtida nya frågeställningar kan de producera ny kunskap. Den forskningsmässiga potentialen ligger sällan i den enskilda undersökningen. Tillsammans med resultaten från liknande undersökningar utgör de dock ett stort material och därmed underlag för mer övergripande bebyggelse- och samhällsanalyser. Undertecknad anser dock att dylika analyser ej kan finansieras av enskilda exploitörer utan bör i stället vara en uppgift för forskarsamhället.

Om det framkom nya typer av lämningar inom sökschaktsytorna, t ex i form av skålgropar, hållristningar och gravar, skulle frågeställningarna revideras inför en eventuell omförhandling.

Utifrån länsstyrelsens direktiv utformade Östergötlands museum följande frågeställningar rörande boplatserna:

- Vad för typ av bebyggelse finns inom boplatserna?
- Hur länge används gårdarna? När anläggs de? När upphör de? Finns det några tecken på glapp i användandet?
- Vilken utformning har gårdsrummen och hur är gårdstunen organiserade?
- Vilken ekonomisk inriktning har enheterna?
- Hade gårdarna någon typ av specialfunktion/funktioner? Kan någon skillnad ses över tid gällande gårdarnas funktion/funktioner?
- Vilken roll hade gårdarna i lokalsamhällets organisation? Har gårdarna någon koppling till varandra?

Metod och dokumentation

Under aktuell undersökning kom inledningsvis ytorna att framschaktas skiktvis ned till anläggningsnivå med hjälp av grävmaskin. Sökschaktsgrävning i avgränsande syfte kom att utföras vid samtliga boplatser.

En stor del av hållarna inom det södra impedimentet vid RAÄ 68:1 borstades och besiktades för att utröna om de innehöll skålgropar eller andra hållristningar. Besiktningen utfördes av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam (Botark).

Anläggningarna undersöktes genom sektionsgrävning vid vilken minst 50% av varje anläggning grävdes ut. Fyndinsamling skedde genom handplock. Dokumentationen bestod av inmätning med RTK-GPS, ritning, beskrivning och fotografering. Den skriftliga och digitala dokumentationen har registrerats och behandlats i det arkeologiska informationssystemet Intrasis.

Påträffat keramiskt fyndmaterial har analyserats av docent Ole Stilborg (SKEA).

Den osteologiska analysen har utförts av Petter Nyberg (Östergötlands museum).

¹⁴C-analys har utförts av Göran Possnert vid Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet.

Vedartsproverna och det makrofossila materialet har analyserats av Stefan Gustafsson (Arkeologikonsult).

Dokumentationsmaterialet i form av ritningar, beskrivningar, digitalfoton och mätfiler förvaras på Östergötlands museum.

Tillvaratagna fynd har rengjorts och registrerats i Intrasis. Fynden förvaras på museet i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning.

Prioriteringar

Vid den aktuella undersökningen blev de totalavbanade ytorna större och antalet anläggningar fler än beräknat. Kostnaden för detta rymdes inom befintlig budget men det blev dock omöjligt att uppfylla målsättningen att undersöka samtliga anläggningar. 85 % av anläggningarna inom RAÄ 68:1 (69 mer än beräknat) och 99 % av anläggningarna inom RAÄ 228:1 (120 mer än beräknat) hanns med att undersökas.

Vad gäller anläggningarnas profildokumentation beslöts att lämningar vars djup översteg en dm skulle ritas. Dock ritades även grundare anläggningar om de i fält betraktades tillhöra ett hus eller någon annan form av konstruktion. Generellt sett fotograferades bara anläggningar om fotona ansågs kunna fånga värdefull information. Ekonomin har inte tillåtit renritning av samtliga fältritningar, utan bara av de ritningar som berör anläggningar tillhörandes ett hus eller en konstruktion. Även ett fåtal gropar samt en ugsanläggning har renritats.

Under projektets gång skedde vissa omprioriteringar vad gäller de olika analysmetoderna. Fosfatanalysen bortprioriterades och den osteologiska analysen blev mindre än beräknat. Kostnaden lades istället på utökad analys vad gäller framför allt makrofossil men även ¹⁴C och keramik.

Förmedling och kommunikation

I länsstyrelsens förfrågningsunderlag efterfrågades pedagogisk verksamhet riktad mot en utvald grupp som kanske inte vanligen tillhör besökarna eller mottagarna av information om arkeologiska undersökningar. Östergötlands museum tog därför kontakt med SiS ungdomshem i Folåsa. Institutionen ligger nära undersökningsområdet och har sammanlagt 22 platser fördelade på två behandlingsavdelningar och en akut- och utredningsavdelning. På behandlingsavdelningarna tar man emot pojkar och flickor i åldrarna 13-18 år som i huvudsak har det gemensamt att de är adopterade. Till akut- och utredningsavdelningen kommer pojkar i åldrarna 16-21 år som behöver akuta hjälpinsatser, oftast på grund av kriminalitet och missbruk, och/eller behöver få sina hjälpbehov noggrant utredda. Ungdomshemmet har en egen skola som följer grundskolans läroplan. Där har grundskoleelever möjlighet att studera och få slutbetyg i de flesta ämnena och icke skolpliktiga elever kan komplettera sitt grundskolebetyg.

Efter kontakt med Malin Lilja som är pedagogisk ledare på ungdomshemmet och som var intresserad av ett samarbete beslöts att eleverna fick besöka oss både på museet och i fält. Några dagar innan fältarbetet satte igång kom två elever och två lärare till museet och undertecknad visade dem runt i Östergötlands museums kulturhistoriska utställning "Östgötaliv". Den 4 oktober kom tre elever och två lärare ut till undersökningsytan och fick en visning om hur en arkeologisk utgrävning går till. Antalet elever som deltog kan förefalla lågt men i detta sammanhang måste man ha i åtanke att

genomströmningen av ungdomar på hemmet var stor. Vissa stannade bara en kortare tid där innan de slussades vidare. Dessutom kunde deras hälsomässiga tillstånd variera kraftigt från dag till dag. Slutligen kunde inte de medföljande lärarna/assistenterna ta hand om många elever samtidigt. De som deltog, både elever och lärare, uppskattade dock besöken mycket och undertecknad blev imponerad av deras nyfikenhet och kunskap.

Inför undersökningen tog Östergötlands museum även kontakt med den närliggande Vikingstadskolan och erbjöd visningar av undersökningsytan. Gensvaret blev väldigt positivt och resulterade i att samtliga klasser i årskurs 3 - 5 (ca 200 elever) kom och besökte oss i fält. Via museets projekt "Skapande skola" fick vi även besök av ca 50 elever från Slestadskolan och 26 elever från Åtvidabergs särskola. Dessutom passade 25 arkeologistudenter från Stockholms universitet på att besöka oss på deras exkursion i Östergötland.

På kvällen den 6 oktober hölls även en visning för allmänheten. Cirka 50 besökare, både vuxna och barn, slöt upp och totalt under fältarbetet hade vi alltså visningar för ca 360 personer vilket måste anses som mycket för en bopplatsundersökning i åkermark.

Information om undersökningen kom också fortlöpande att läggas ut på avdelningens blogg samt facebookside. Efter avslutat rapportarbete kommer undersökningens resultat även att presenteras i tidskriften "Arkeologi i Östergötland" som ges ut av Östergötlands museum och Arkeologerna (Shmm).

Figur 3. Skolbarn på besök. Foto Marcus Asserstam, ÖM.

Resultat och tolkning

Boplats RAÄ 68:1

Ytan

Undersökningsområdet löpte, i nordvästlig-sydöstlig riktning, över en höjdrygg med impediment i norra respektive södra delen. Den västra delen sluttade relativt brant medan den östra delen sakta planade ut mot lägre mark. Området utgjordes av åkermark och höjden över havet varierade mellan 83 och 84 m. Det norra impedimentet var kraftigt bevuxet med sly och ungräd samt belamrat med röjnings- och odlingssten. Det södra impedimentet var relativt rent på växtlighet och sten. En stor del av ytan bestod istället av synliga hållar och på impedimentets högsta punkt var en gravliknande rundad stenpackning belägen.

Vid RAÄ 68:1 undersöktes totalt 7 770 m². Initialt totalavbanades en 5 705 m² stor yta mellan de bägge impedimenten. Dessutom avtorvades och borstades en 160 m² stor yta av hållarna på det södra impedimentet.

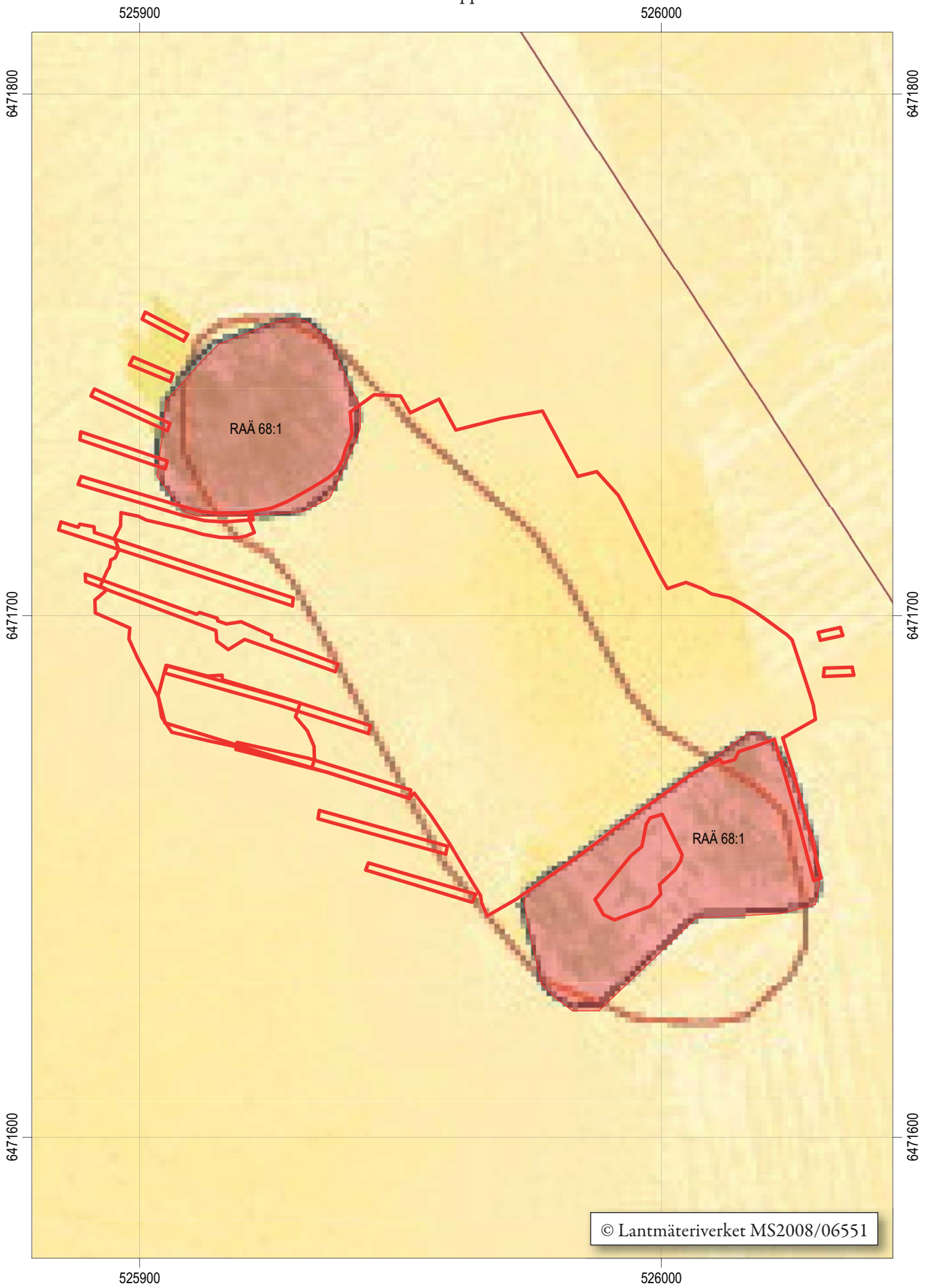
Därefter togs, i avgränsande syfte, 14 sökschakt upp (totalt 566 m²) framför allt väster och nordväst om den redan framschaktade ytan. Utifrån resultatet av sökschaktsgrävningen utvidgades sedan den totalavbanade ytan med 1 612 m².

Matjorden var 0,3 - 0,4 m tjock och bestod av brun sandig lera. Undergrunden utgjordes till stor del av gulbrun lerig silt som i den västligaste delen övergick till ren lera. I undersökningsområdets östra del utgjordes dock undergrunden av sand. Hela ytan var kraftigt störd av olika slags diken samt plogspår. Den ovanligt varma årstiden bidrog också till att jorden blev väldigt hård att gräva i samt att färgskiftningarna i marken suddades ut.

Eftersom de bägge impedimenten inte skulle exploateras undersöktes de ej vidare och klassificeras därför som kvarvarande och ej undersökta delar av RAÄ 68:1.

Figur 4. Undersökningsområdet vid RAÄ 68:1. Fotot taget från det södra impedimentet. Mot nordväst. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Figur 5. Utdrag ur digitala fastighetskartan med schakten vid RAÄ 68:1 markerade. Skala 1:1 000.

6471735

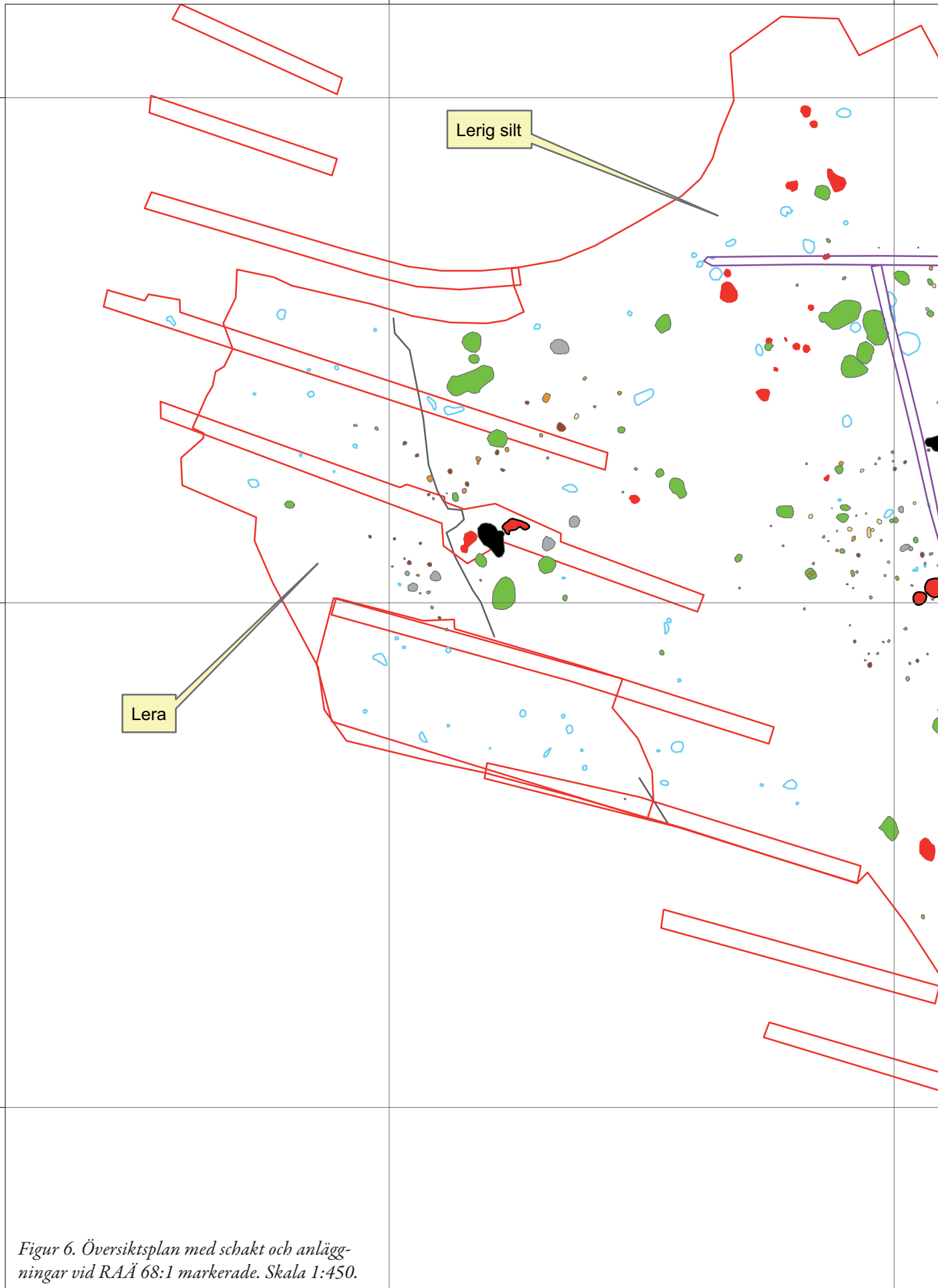
Lerig silt

6471690

Lera

6471645

Figur 6. Översiktsplan med schakt och anläggningar vid RAÄ 68:1 markerade. Skala 1:450.

Basrapport

526000

Teckenförklaring

- Schakt
- Störning
- Stenskott stolphål
- Stolphål
- Stolphål?
- Störhål
- Käpphål
- Pinnhål
- Ränna
- Hård
- Grophård
- Kokgrop
- Kol- och sotkoncentration
- Skärvstenslager
- Grop
- Grav?
- Ej undersökta

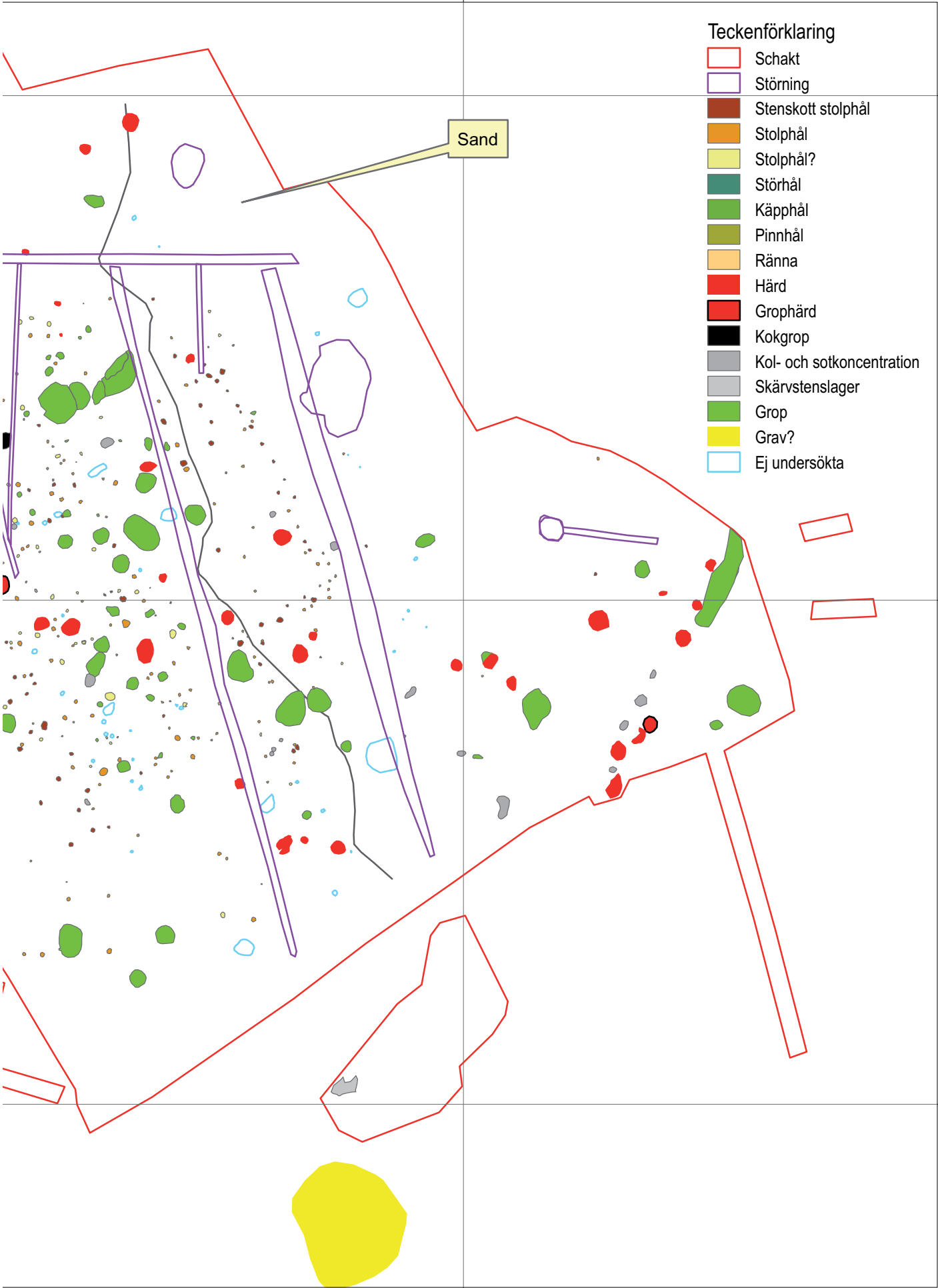
Sand

6471735

6471690

6471645

526000

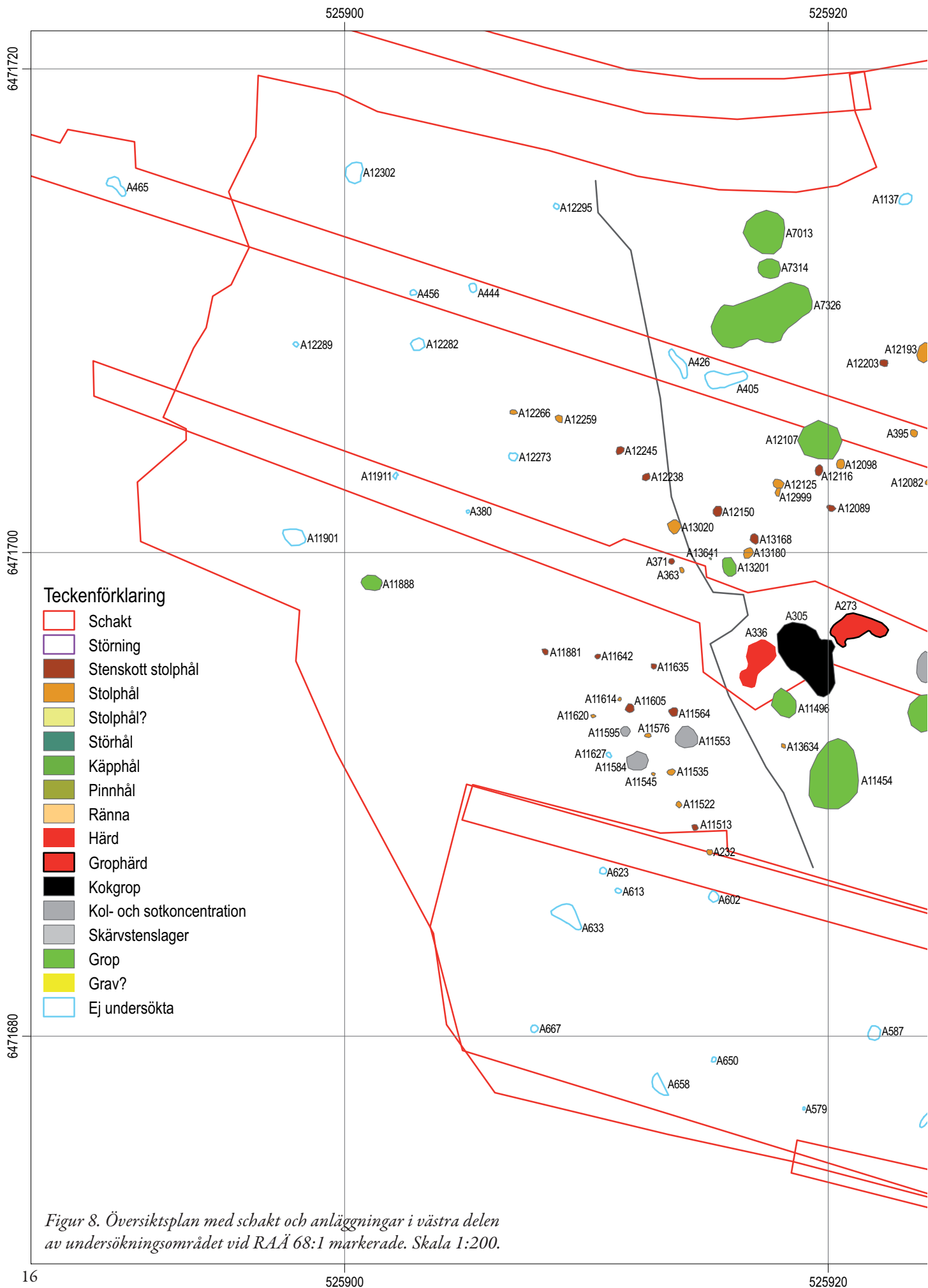

Figur 7. Översiktsplan med schakt och anläggningar i norra delen av undersökningsområdet vid RAÅ 68:1 markerade. Skala 1:200.

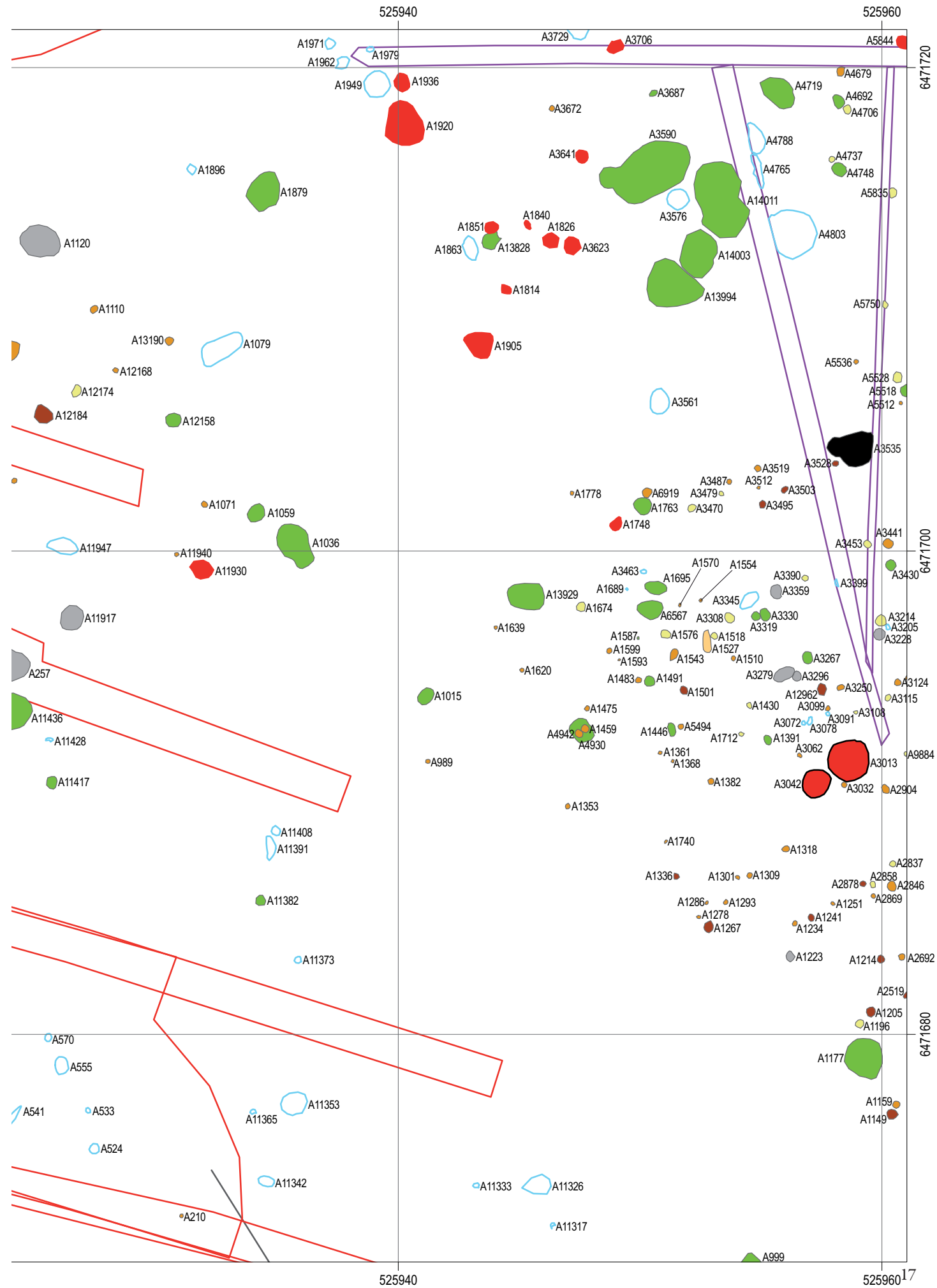

Basrapport

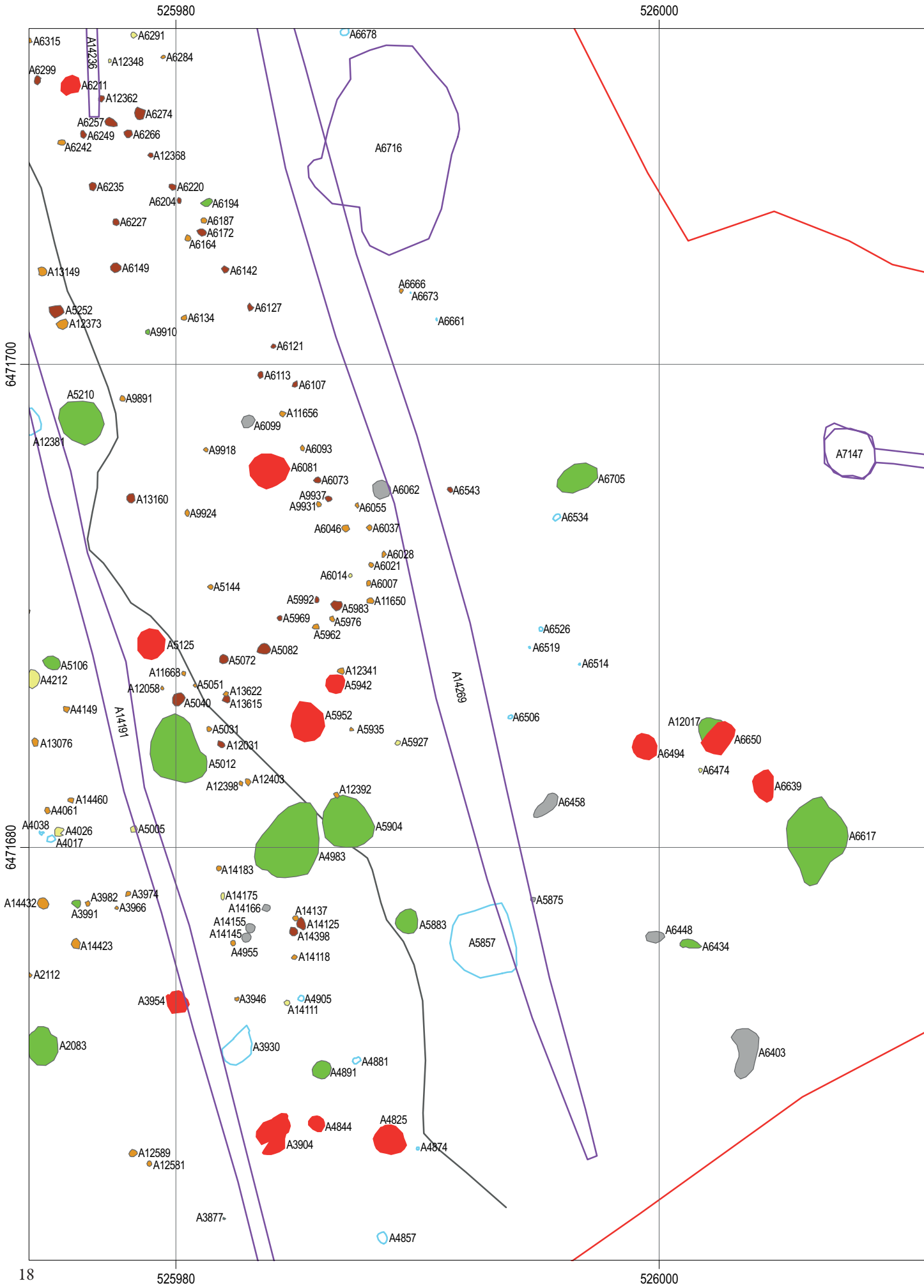

Figur 8. Översiktsplan med schakt och anläggningar i västra delen av undersökningsområdet vid RAÄ 68:1 markerade. Skala 1:200.

Basrapport

Basrapport

Basrapport

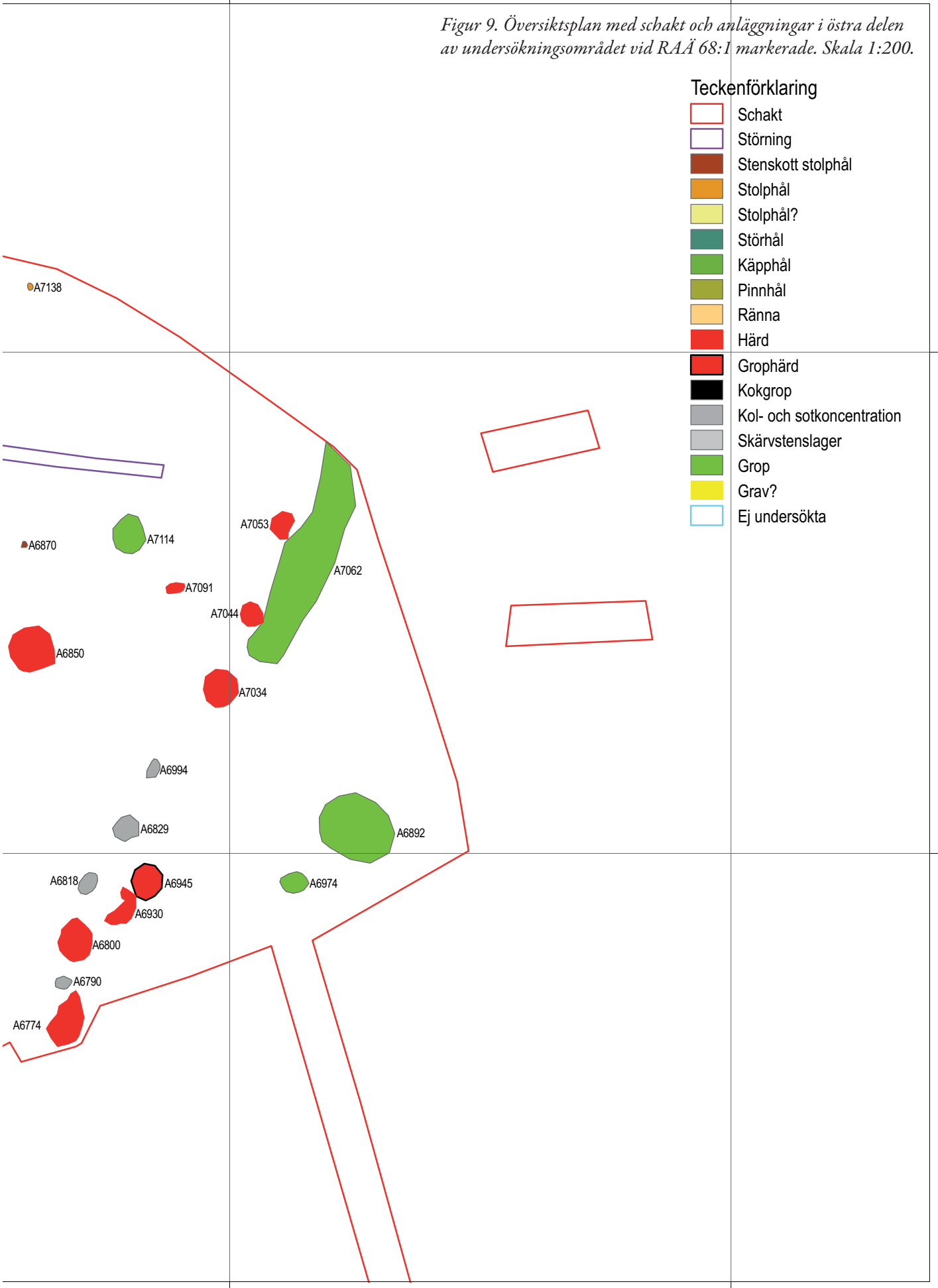
526020

526040

Figur 9. Översiktsplan med schakt och anläggningar i östra delen av undersökningsområdet vid RAÄ 68:1 markerade. Skala 1:200.

Teckenförklaring

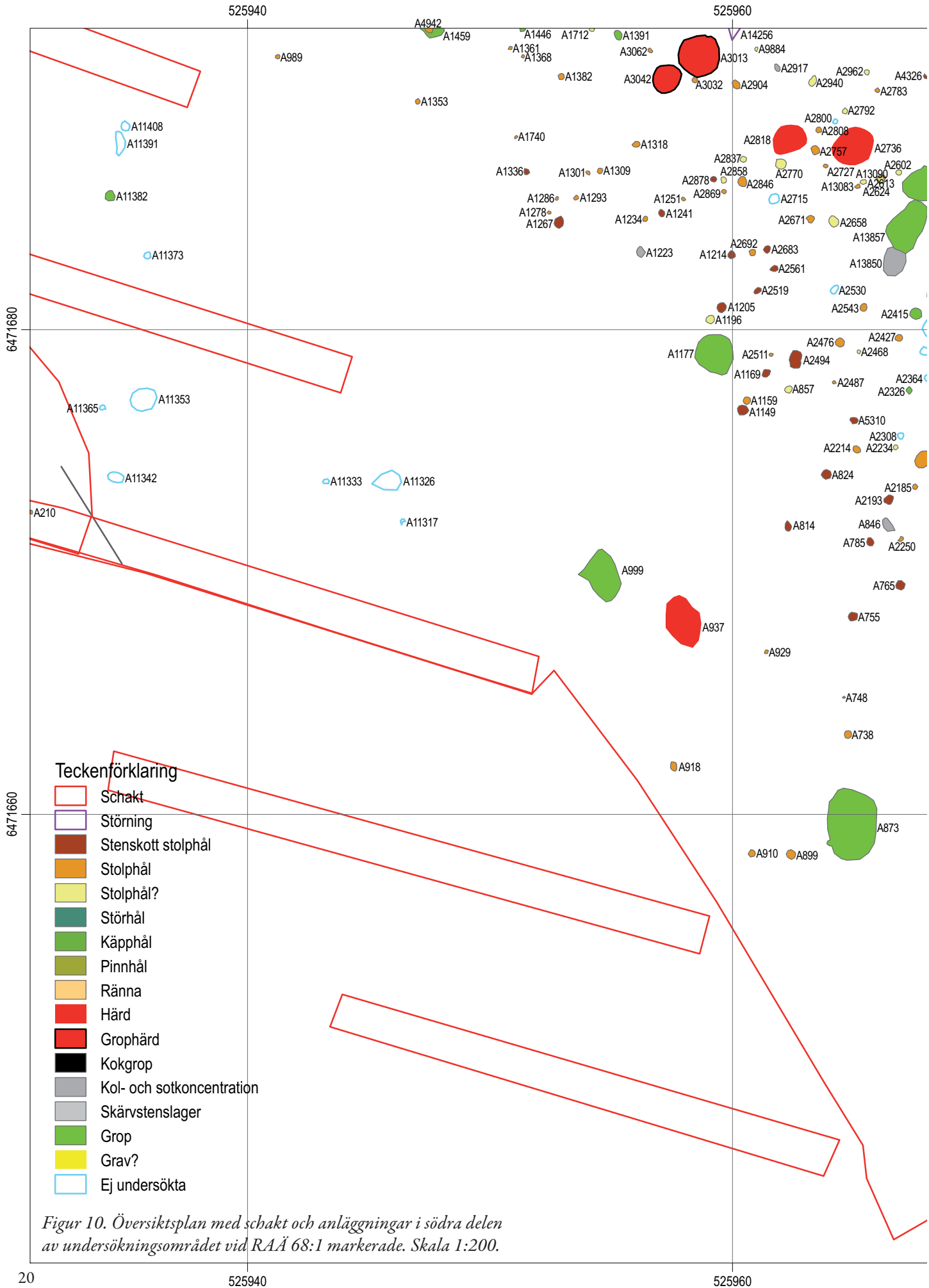
- Schakt
- Störning
- Stenskott stolphål
- Stolphål
- Stolphål?
- Störhål
- Käpphål
- Pinnhål
- Ränna
- Härd
- Grophärd
- Kokgrop
- Kol- och sotkoncentration
- Skärvstenslager
- Grop
- Grav?
- Ej undersökta

526020

526040

Basrapport

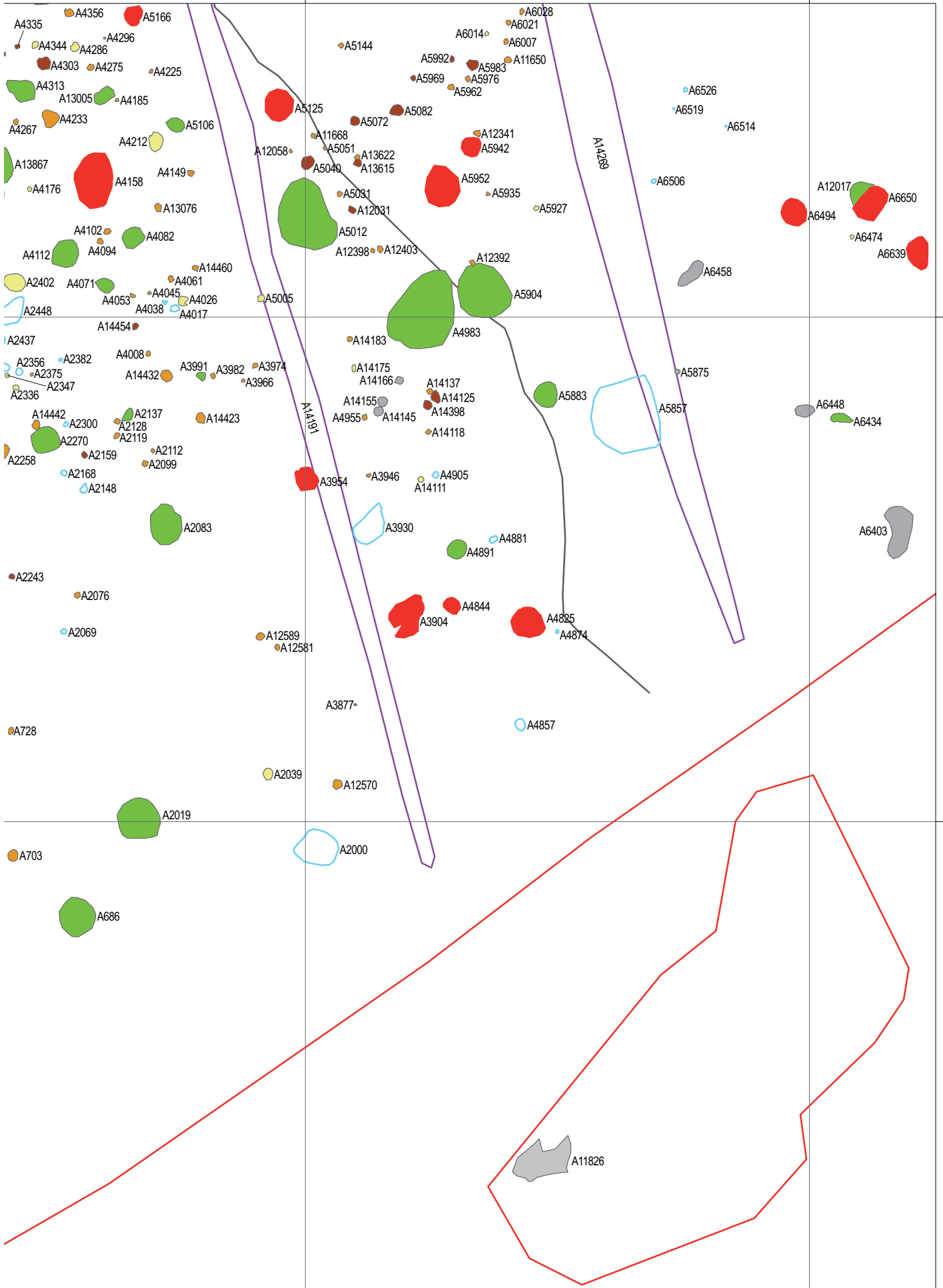

Basrapport

525980

526000

525980

526000

21

Anläggningarna

Under slutundersökningen av RAÄ 68:1 påträffades totalt 737 potentiella anläggningar samt 9 ”störningar” i form av diken och recenta nedgrävningar. Av de potentiella anläggningarna undersöktes 634 st. Efter undersökning utgick 109 anläggningar vilket innebär att ytan innehöll 525 reella lämningar (bortsett från de ej undersökta anläggningarna). Majoriteten av dessa utgjordes av stolphål, gropar och härdar. Bland stolphålen kunde tre huskonstruktioner urskiljas.

Plogspår, diken och torr väderlek gjorde anläggningarna (speciellt de mindre) svårbedömda. Av detta följer kategorin ”stolphål?” vilka efter undersökning utgörs av tveksamma stolphål och vars slutgiltiga tolkning till stor del beror på om de ingår i något hus eller någon konstruktion.

Antal och typ av anläggningar inom den undersökta delen av RAÄ 68:1:

188 stolphål	28 kol-/sotkoncentrationer
88 stenskodda stolphål	5 käpphål
61 stolphål?	1 störhål
98 gropar	1 pinnhål
48 härdar	1 ränna
4 grophärdar	9 störningar (diken och recenta nedgrävningar)
2 kokgropar	103 ej undersökta

Stolphål, hus och konstruktioner

Inom slutundersökningsytan påträffades 337 stolphål varav 88 var stenskodda och 61 var osäkra. Sammanlagt 74 av stolphålen tolkas ingå i tre hus och en konstruktion (hägnad/vindskydd/ställning). Majoriteten av de resterande stolphålen är placerade på ytan mellan Hus 1 och Hus 2. Dessa stolphål har med all sannolikhet ingått i olika slags mindre konstruktioner men idag går det inte att knyta samman dem till någon tolkningsbar struktur.

Hus 1

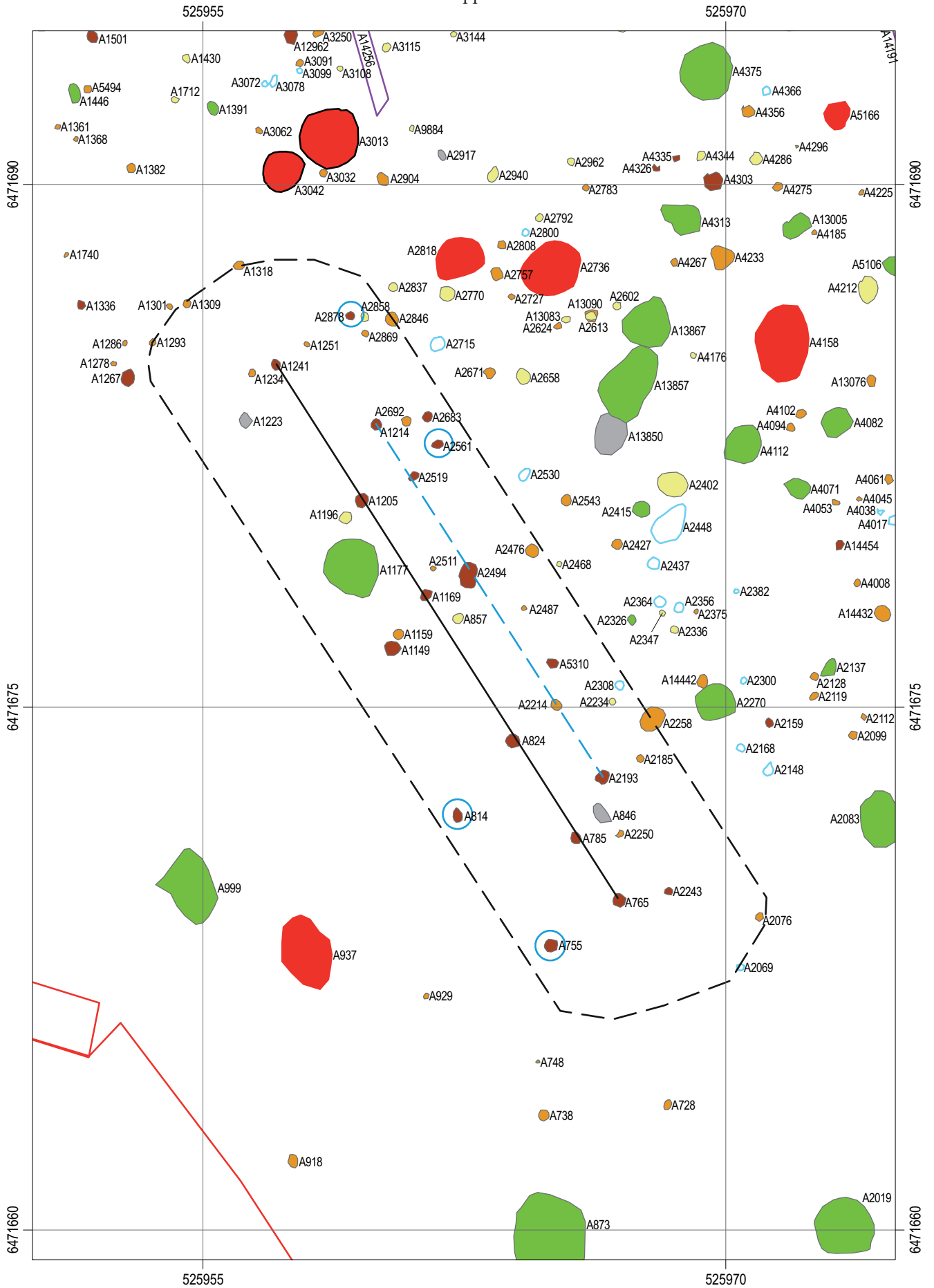
Huskonstruktionen uppmärksammades ej i fält utan först under rapportarbetet. Huset tolkas vara ett tvåskeppigt långhus orienterat i NNV-SSÖ riktning. De kvarvarande resterna efter huset bestod av sex mittstolpar, fyra indragna stolpar, fem innerstolpar och sju väggstolpar. Majoriteten av stolphålen var stenskodda. Huset verkar ha haft raka långsidor.

De sex mittstolparna stod med ett inbördes mellanrum som varierade mellan 2,2 och 4,8 m (2,2 – 3,3 – 4,8 – 3,3 – 4,6). De största avstånden mellan stolparna var i mittpartiet samt i den nordligaste delen av huset. Storleken på stolphålen var 0,30 - 0,56 m och djupet 0,12 - 0,23 m. Stolphålen var alltså inte speciellt kraftiga och i flera fall var fyllningen väldigt ljus och svår att urskilja mot undergrunden.

I jämnhöjd med de två sydligaste respektive nordligaste mittstolparna fanns det indragna stolpar i den takbärande konstruktionen. Dessa var placerade ca 0,8 m in från vägglinjen. I den södra delen av huset stod de indragna stolparna vid den västra vägglinjen och i den norra delen vid den östra vägglinjen. Storleken på

Hus 1	Bostadshus
Typ:	Tvåskeppigt hus
Riktning:	NNV-SSÖ
Längd (ursprunglig uppskattad):	25 m
Bredd (vägg till vägg uppskattad):	7 m
Takbärande stolpar:	A765, A785, A824, A1169, A1205, A1241
Indragna stolpar:	A755, A814, A2561, A2878
Väggstolpar:	A1293, A1309, A1318, A2076, A2258, A2476, A2846
Ingångsstolpar:	-
Innerstolpar:	A1214, A2193, A2214, A2494, A2519
Härd:	Kol- och sotkoncentration A846, kol- och sotkoncentration A1223
Övriga anläggningar:	Grop A1177
Datering:	400 - 200 f Kr (A1214, Ua-58282), 60 f Kr - 80 e Kr (A2494, Ua-58281), 0 - 140 e Kr (A1214, Ua-58280)
Fynd:	Keramik (F118); bränt ben (F119)

Basrapport

Figur 11. Översiktsplan med Hus 1 markerat. Den takbärande stolpraden och vägglinjen är markerade med svart. Den inre stolpraden och de indragna stolparna är markerade med blått. Skala 1:150.

stolphålen var 0,27 - 0,43 m och djupet 0,09 - 0,22 m. Liksom med mittstolparna var fyllningen i flera fall väldigt ljus och svår att urskilja mot undergrunden.

Väggstolparna var ställvis bevarade utmed den östra sidan samt runtom den norra gaveln. Storleken på stolphålen var 0,23 - 0,40 m, förutom A2258 som var 0,66 m i diam. Djupet varierade mellan 0,09 och 0,20 m. Till skillnad mot husets övriga stolpar verkar väggstolparna ej ha varit stenskodda.

Husets ursprungliga längd och bredd uppskattas till ca 25 respektive ca 7 m.

Inom husets yta fanns ytterligare en mängd stolphål och det är svårt att med säkerhet säga vilka som tillhör byggnaden. Centralt inom husets östra halva fanns dock en 12 m lång stolprad orienterad i husets längdriktning. Raden bestod av fem stolphål som var placerade ca 1,6 m från den takbärande mittstolpsraden. Stolphålen var 0,25 - 0,46 m stora och 0,09 - 0,32 m djupa. Sannolikt utgör raden en förstärkning av tak- eller grundkonstruktionen till ett loft.

I huset fanns även två kol- och sotkoncentrationer (A846 och A1223); en i vardera ände av huset. Troligtvis utgör de härdrester. Inom byggnaden var även grop A1177 belägen. Gropen var oval och 1,65 x 1,40 m stor i plan. I profil var den skålformad och 0,52 m djup. Fyllningen innehöll rikligt med små fragment av bränd lera. Troligtvis rör det sig om en förrådgrop.

Eftersom huset uppmärksammades först under rapportarbetet är tyvärr antalet prover från konstruktionen få. Två prover från fyllningen i två stolphål har makrofossilanalyserats. Tyvärr visade de sig inte innehålla något växtmakrofossil (Gustafsson, appendix 3). Eftersom det inte togs några ¹⁴C-prover från kol- och sotkoncentrationerna eller hittades något daterbart material vid makrofossilanalysen saknade byggnaden tyvärr länge ¹⁴C-dateringar. Under rapportarbetet noterades dock att det fanns ytterligare två makrofossilprover tagna från två stolphål (A1214 och A2494) som ingick i den inre stolpraden. På jakt efter daterbart material flotterades dessa på egen hand av undertecknad, varvid både kol och enstaka fynd i form av keramik (F118) och bränt ben (F119) påträffades. Det brända benet och det obestämda kolet från stolphål A1214 har sedermera

¹⁴C-daterats till 400 - 200 f Kr (Ua-58282) respektive 0 - 140 e Kr (Ua-58280) och det obestämda kolet från stolphål A2494 till 60 f Kr - 80 e Kr (Ua-58281). Dateringarna spretar alltså lite men det mest sannolika är nog att dateringarna till övergången förromersk/romersk järnålder alternativt tidig romersk järnålder representerar husets ålder och att den äldre dateringen till första hälften av förromersk järnålder snarare är ett resultat av äldre aktivitet inom ytan.

De framflotterade fynden var de enda som hittades inom huset Den lilla keramikskärvan (F118) verkar av allt att döma härröra från järnåldern (Stilborg, appendix 1) och det brända benfragmentet var för litet för att artbestämmas (Nyberg, muntligen).

Tolkning

Längden på huset och de sannolika härdresterna i form av kol- och sotkoncentrationerna indikerar att huset är ett bostadshus.

Tvåskeppiga konstruktioner av denna typ brukar som regel dateras till senneolitikum och bronsålderns period I. Under denna tid verkar byggnadstraditionen i södra och mellersta Skandinavien ha varit relativt enhetlig. Långhusen är ofta välbevarade och har ofta kraftiga stolphål efter såväl mittstolpar som väggstolpar. I hus från Skåne, Bornholm och Jylland ingår det också ofta indragna stolpar i den takbärande konstruktionen. Vanligtvis är dessa placerade i anslutning till mittstolparna. Långhusen har ofta en rektangulär eller trapetsoid form. Det finns dock även exempel på konvexa eller konkava hus. Under senneolitikums period I är gavlarna oftast raka eller svagt rundade. Under senneolitikums period II och under bronsålderns period I blir de oftast tydligt rundade. I vissa långhus kombineras de bågiga gavelformerna. Vissa av de raka gavlarna kan ha haft en öppen konstruktion. Om topografin har tillåtit det har majoriteten av husen legat i öst - västlig riktning. Det finns dock exempel på annan orientering. Några långhus innehåller nedgrävda eller nedsänkta golvdelar. Vissa djupare partier kan tolkas som källare. Det kan även finnas djupa gropar som möjligtvis har använts som förvaringsgropar. Ibland finns det även spår efter härdar och kokgropar (Artursson 2005a).

Det aktuella huset påminner till viss del om hus 153 som påträffades vid den stora slutundersökningen av RAÄ 166 och 167 (Östra Eneby sn) vid Pryssgården år 1993/1994. Huset har ¹⁴C-daterats till äldre bronsålder, period I. Byggnaden var orienterad i VNV - ÖSÖ riktning och var ca 32 m lång och 5,8 m bred. Mittraden bestod av fem kraftiga stenskodda stolphål med ett inbördes avstånd av 5,6 - 7,0 m. Avståndet mellan de två västligaste stolparna var störst, vilket har tolkats som att man i bostadsdelen ville ha en stor och fri yta. Även väggstolparna var stenskodda och avståndet mellan stolparna varierade mellan 1,6 - 2,0 m. Huset hade en rundad gavel i östra delen och eventuellt var den västra gaveln öppen. Byggnaden innehöll inga indragna stolpar. Huset vid Pryssgården påminner om ett av husen i Piledal i Skåne, ett par av husen från Limensgård på Bornholm och ett hus från Fosie IV. Samtliga härrör från senneolitikum/äldre bronsålder (Borna-Ahlkvist, Lindgren-Hertz och Stålbom 1998).

Hus 1 vid RAÄ 68:1 verkar alltså rent typologiskt härröra från senneolitikum/början av bronsåldern. Det anmärkningsvärda är dock att varken ¹⁴C-analyserna från huset eller någon annan av slutundersökningsytans totalt 19 utförda ¹⁴C-analyser uppvisar en sådan datering. Analyserna har utförts på prover tagna ur anläggningar spridda över ytan och visar istället på en relativt samstämmig datering till romersk järnålder med viss överlappning till förromersk järnålder respektive folkvandringstid (se sid 36-37).

Inte heller någonting bland de fåtaliga fynden från slutundersökningsytan vittnar om senneolitisk/äldre bronsålders-aktivitet. Tvärtom pekar t ex keramiken och den brända leran mot en järnåldersmiljö där man har jobbat med höga temperaturer. Det keramiska fyndmaterialets relativa homogenitet antyder att aktiviteterna har utspelats inom en ganska snäv tidsperiod (Stilborg, appendix 1).

Som vi snart ska se påträffades även ytterligare två hus inom RAÄ 68:1. Hus 2 förefaller vara ett fragmentariskt treskeppigt långhus och Hus 3 en tvåskeppig ekonomibyggnad. Båda dessa hus har genom ¹⁴C-analys

av förkolnat växtmakrofossil från stolphålens fyllning daterats till romersk järnålder alternativt övergången romersk järnålder/folkvandringstid. Hus 1 och Hus 2 är exakt lika långa och orienterade i exakt samma riktning. Avståndet mellan de bägge husen är ca 20 m. Ytan mellan husen förefaller utgöra en gårdsplan med ett flertal härdar och gropar (se figur 19).

Av det ovan nämnda förefaller det för undertecknad orimligt att tolka Hus 1 som hemmahörande i senneolitikum/äldre bronsålder. Att på detta sätt datera Hus 1 till romersk järnålder är självklart kontroversiellt eftersom tvåskeppiga långhus är mycket ovanliga i sydsandinavien under äldre järnåldern. De som har påträffats har ifrågasatts och debatterats flitigt. Tvåskeppiga långhus brukar höra hemma i neolitikum och äldsta bronsåldern för att omkring 1 500 f Kr sedan ersättas av treskeppiga hus (Wranning 2015). Att den tvåskeppiga konstruktionstypen inte helt dött ut i Sverige i och med yngre bronsålder bevisas dock av att mindre tvåskeppiga hus har påträffats inom äldre järnåldersboplatser i åtminstone Östergötland, Halland, Småland och Uppland. I den efterföljande *vetenskapliga bearbetningen* (se sid 68) kommer dessa hus att beskrivas och diskuteras mer utförligt. Redan nu kan dock nämnas att dessa hus har tolkats som antingen mindre bostadshus, ekonomibyggnader, tillfälliga hus för kortare vistelser eller byggnader med någon form av rituell funktion. I Sverige är det bara vid Hov (Ysby sn) i Halland som stora och långa tvåskeppiga bostadshus (huvudbyggnader) från äldre järnålder har påträffats. Vid undersökningar år 1987 och 1991 återfann man här totalt 16 huslämningar varav fem var tvåskeppiga, med rektangulär planlösning och raka långsidor och gavlar. Tre av de tvåskeppiga huvudbyggnaderna var runt 40 m långa (Westergaard 1993).

Sammanfattningsvis kan alltså konstateras att Hus 1 sannolikt utgör ett, utifrån dagens kunskapsläge, ytterst ovanligt tvåskeppigt bostadshus (huvudbyggnad) från romersk järnålder. De hittills enda kända parallellerna i Sverige påträffades vid Hov i Halland år 1987 och 1991.

Hus 2

Delar av huskonstruktionen (vägglinjen) uppmärksammades i fält men det var först under rapportarbetet som den slutgiltiga hustolkningen utfördes. Huset uppfattas vara en fragmentarisk treskeppig byggnad, orienterad i NNV-SSÖ riktning. Spåren efter huset bestod av tre kompletta bockpar, två inkompleta bockpar och 22 väggstolpar. Majoriteten av stolphålen var stenskodda. Huset verkar ha haft raka eller lätt konvexa långsidor.

De kompletta bockparen var belägna vid gavlarna; två i norr och ett i söder. Det södra bockparet bestod av 0,40 - 0,60 m stora och omkring 0,45 m djupa stolphål. De två andra bockparen bestod av 0,30 - 0,65 m stora och 0,25 - 0,32 m djupa stolphål.

I den västra bockparslinjen påträffades även två stolphål (A9891 och A9924) som i fält betraktades som osäkra. Deras placering antyder dock starkt att de utgör stolphål i inkompleta bockpar. Deras storlek och djup var drygt 0,30 m respektive ca 0,15 m.

Bockbredden var 3,5 m. Bockspannet är svårt att uttala sig om eftersom det sannolikt saknas bockpar. Det är egentligen bara spannet mellan de två bockparen vid den norra gaveln som kan anses vara tillförlitligt. Eftersom en av bockarna här stod aningen skevt var spannet mellan 1,8 och 2,4 m. Om man enbart utgår från de påträffade inkompleta bockparen skulle de resterande spannen vara 6,2 - 5,5 - 6,5 m.

Väggstolparna var bevarade utmed den östra vägglinjen samt till viss del vid den norra gaveln. I den södra delen av byggnaden fanns en drygt 9 m lång inre vägglinje vid ett parti där det saknades stolpar i den yttre vägglinjen. Majoriteten av väggstolparna var 0,16 - 0,30 m stora och 0,04 - 0,24 m djupa. Vid den norra gaveln

var dock vissa stolphål grövre (0,30 - 0,62 m) och djupare (0,36 - 0,48 m). Med undantag av vissa stolpar i mittpartiet var väggstolparna tydliga i plan och profil.

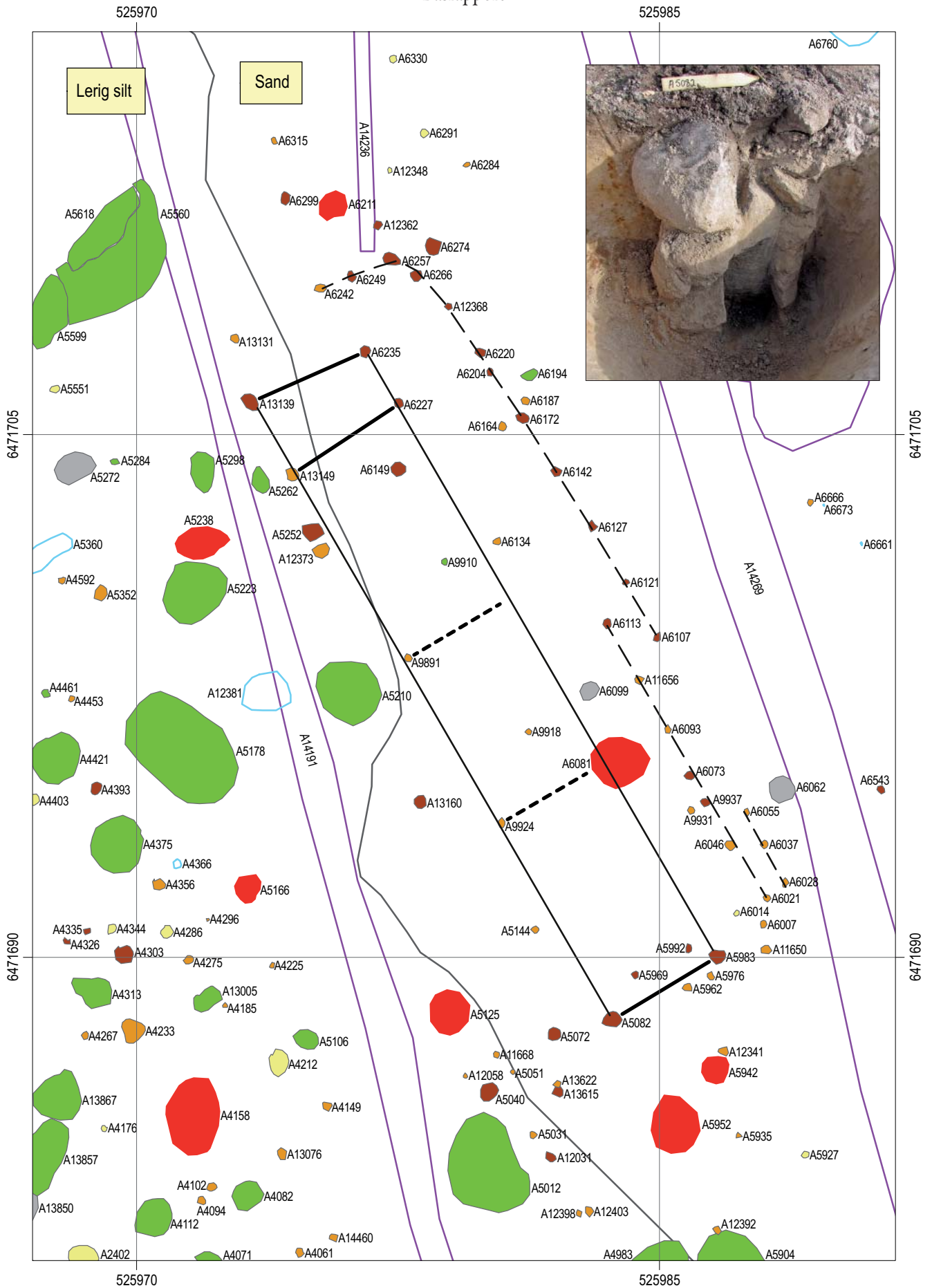
Husets ursprungliga längd uppskattas till ca 25 m. Husets ursprungliga bredd uppskattas till ca 9,0 alternativt 7,5 m, beroende på om man räknar avståndet till den inre eller yttre vägglinjen.

Inom husets yta fanns ytterligare några stolphål men det är svårt att med säkerhet säga om de ursprungligen har tillhört byggnaden. Detsamma gäller 2 - 3 gropar som återfanns i husets nordvästra del. I den sydöstra delen fanns dock en härd (A6081) som initialt tolkades tillhöra huset. Placeringen är dock märklig eftersom en saknad stolpe i ett inkomplett bockpar borde ha varit placerad i härdens västra halva. En ¹⁴C-datering av härdens till 360 - 160 fKr (Ua-56982) visade sig också vara betydligt äldre än de övriga ¹⁴C-dateringarna från huset (se nedan). Även om det analyserade provet utgjordes av kol från ek, vilket kan ha en hög egenålder, gör kombinationen av både märklig placering och ålder det mer sannolikt att härdens inte tillhör själva huset utan är en rest från äldre aktivitet inom ytan.

Huset saknade andra typer av anläggningar och inga fynd påträffades. 18 prover från stolphålens fyllningar har makrofossilanalyserats. I endast ett prov påträffades skalkorn och fragment från sädeskorn vilket kan indikera att huset har fungerat som bostad. Inslaget av träkol i proverna var relativt litet och inget tyder på att huset har brunnit (Gustafsson, appendix 3). Att proverna innehöll lite makrofossilmaterial och kol kan tyda på att huset haft en kort användningstid och/eller att man inte har lagat mat i byggnaden. Mängden påträffat

Hus 2	Bostadshus
Typ:	Treskeppigt långhus
Riktning:	NNV-SSÖ
Längd (ursprunglig uppskattad):	25 m
Bredd (vägg till vägg uppskattad):	7,5 m alternativt 9 m
Takbärande stolpar:	A5082, A5983, A6227, A6235, A9891, A9924 A13139, A13149
Väggstolpar:	A6021, A6028, A6037, A6046, A6055, A6073, A6093, A6107, A6113, A6121, A6127, A6142, A6172, A6204, A6220, A6242, A6249, A6257, A6266, A9937, A11656, A12368
Ingångsstolpar:	-
Innerstolpar:	-
Härd:	-
Övriga anläggningar:	-
Datering:	60 - 230 e Kr (A12368, Ua-56989), 210 - 570 e Kr (A5082, Ua-56983), 410 - 560 e Kr (A13139, Ua-56984)
Fynd:	-

Basrapport

Figur 12. Översiktsplan med Hus 2 markerat. Skala 1:150.

Figur 13 (infälld). Det stenskodda stolphålet A5082 i Hus 2. Mot öster. Foto Anders Rosendahl, ÖM.

växtmaterial brukar skilja över tid. Under stenåldern är det generellt små mängder i husen. I bronsåldershusen varierar det ganska mycket och från yngsta bronsålder och vidare in i järnålder ökar växtmaterialet i kvantitet både i husen och inom boplatsten (Gustafsson muntligen).

Förutom den ovannämnda ¹⁴C-dateringen av härd A6081 har ytterligare tre ¹⁴C-dateringar utförts på material från husets stolphål. Sädeskorn från stolphål A12368 har daterats till 60 - 230 e Kr (Ua-56989) och kol från björk respektive hassel från stolphålen A5082 och A13139 till 210 - 570 e Kr (Ua-56983) och 420 - 540 e Kr (Ua-56984). Byggnaden hör alltså sannolikt hemma i sen romersk järnålder alternativt folkvandringstid.

Tolkning

Husets längd indikerar att det rör sig om ett bostadshus. Utifrån ett generellt perspektiv är bredden på bockarna samt husets hela bredd ovanligt stort för att vara i ett hus hemmahörande i romersk järnålder/folkvandringstid. Bockbredder på runt 3,5 m och husbredder på 7 - 9 m brukar vanligtvis höra ihop med tidiga treskeppig konstruktioner från bronsåldern. I detta sammanhang verkar dock Östergötland utgöra ett undantag. Många långhus har här en betydligt större bockbredd under romersk järnålder/folkvandringstid än i övriga delar av det svenska fastlandet (Artursson 2005b). Husets bockbredd på 3,5 m behöver alltså inte vara anmärkningsvärt i förhållande till ¹⁴C-dateringen.

Hus 2 är dock väldigt svårtolkat. Att fragmentariska hus kan påträffas vid arkeologiska utgrävningar är inte helt ovanligt men när det gäller det aktuella huset så saknas det så mycket samtidigt som vissa delar är väldigt välbevarade. Dessutom saknades det stora tydliga störningar inom ytan. En del av den västra sidan skulle i och för sig kunna vara förstörd av ett dike samt av senare anlagda gropar. Den torra väderleken gjorde det svårt att urskilja anläggningar och hela undersökningsområdet innehöll gott om plogspår. Att undergrunden vid husets västra sida övergick från lerig silt till sand kan också ha spelat roll. Möjligtvis har ploget tillfälligt gått ner djupare just här. Det är dock tveksamt om detta är förklaringen till varför hela den västra vägglinjen, gavlarna och bockpar/delar av bockpar är fullständigt uttraderade inom ytan. Några spår borde väl ändå finnas kvar?

Under rapportarbetet föddes en tanke om att det kanske finns en mer sannolik förklaring till varför huset ser ut som det gör. Ofta utgår vi arkeologer ifrån att det vi påträffar är rester efter färdiga konstruktioner.

Detta är såklart helt felaktigt eftersom människan under förhistorien, liksom idag, har påbörjat byggnationer utan att slutföra dessa. Man kan ha byggt fel eller så har man varit tvungen att snabbt överge platsen.

Vid en slutundersökning år 2008 av boplatslämningar från brons- och järnåldern vid Kårarp i Halland påträffades ett udda hus (Hus 14) som inte verkar ha blivit färdigbyggt. Huset daterades till folkvandringstid och utgjordes av en treskeppig konstruktion med sju bockpar och rännor som väggar. Den västra delen hade kraftiga rännor utmed både norra och södra långsidan. Rännorna avslutades i östra delen i direkt anslutning till två motställda ingångar.

I anslutning till ingångarna upphörde rännorna och ersätts av några små stolphål utmed den norra långsidan. Tre av de djupaste takbärande stolphålen var nedgrävda öster om ingången. Efter dessa upphörde alla ytterligare spår av husets konturer. Det förelåg ingen skillnad i jordmån vilket skulle kunna förklara skillnaden och tolkningen blev att huset sannolikt ej blev färdigbyggt (Carlie 2011).

Utifrån det ovannämnda resonemanget skulle Hus 2 alltså kunna vara resterna efter ett påbörjat men ej färdigbyggt hus. I det aktuella fallet verkar man ha satt ut bockparen i ändarna och påbörjat den västra bockparslinjen samt den östra vägglinjen. Efter det tog det stopp och orsaken till detta kan man bara spekulera om. ¹⁴C-dateringarna visar på att huset sannolikt började att uppföras någon gång i slutet av romersk järnålder alternativt under folkvandringstid. Detta är en tid då många äldre järnåldersgårdar överges och bebyggelsen flyttar till nya platser. Orsaken till detta är omdebatterat men senare tids forskning har visat att ett försämrat klimat kan vara en sannolik förklaring (Charpentier Ljungqvist 2016). Som nämnts ovan var Hus 2 placerat inom en yta där undergrunden skiftar från lerig silt till sand. Huvuddelen av husets stolphål påträffades inom den sandiga delen av ytan. Att förklaringen till att husets resterande stolphål inte hittades beror på att de ej var observerbara i den leriga silten förefaller långsökt. Den absoluta merparten av ytans resterande stolphål påträffades just inom det siltiga området. Där emot är kanske skiftet i markslag ytterligare en orsak till att husbyggnationen upphörde. Man ville bygga huset inom den sandiga ytan. När man i den norra gaveln upptäckte att huset delvis var placerat inom den leriga silten avbröt man det hela. Att huset ej blev färdigbyggt förklarar också varför det saknas en härd samt varför förekomsten av förkolnat växtmaterial i stolphålen var ytterst sparsam.

Hus 3

Hus 3 var tvåskeppigt och orienterat i VSV-ÖNÖ riktning. I den norra långsidan fanns en utdragen ingång. De kvarvarande resterna efter huset bestod av åtta mittstolpar, två förmodade väggstolpar, två förmodade innerstolpar och två utdragna ingångsstolpar.

De åtta mittstolparna stod med ett inbördes mellanrum som varierade mellan 1,0 och 3,3 m. Stolphålen var välgrupperade: Två stolphål vid vardera ände med ett mellanrum på 1,9 m och därefter ett större mellanrum på 2,8 respektive 3,3 m till tre centralt och relativt tätt placerade stolpar. Avståndet mellan de sistnämnda stolparna var 1,7 och 1,0 m. Storleken på stolphålen var 0,30 - 0,85 m och djupet 0,18 - 0,28 m. Bland de centrala stolphålen hade det av allt att döma skett en omstolpning. I sektion var det tydligt att stolphål A12999 hade grävts om och ersatts av stolphål A12125.

Det var ont om tydliga väggstolpskandidater. Cirka 2 m söder om mittstolpsraden var dock två möjliga väggstolpar (A12082 och A13180) placerade. Stolphålen var 0,24 och 0,40 m stora samt 0,06 och 0,10 m djupa. I den södra delen av huset var även stolphålen A12089 och A13168 belägna. Dessa skulle kunna utgöra delar av en alternativ vägglinje. Eftersom huset i så fall skulle bli väldigt smalt (ca 3,2 m) tolkas de istället utgöra möjliga innerstolpar, kanske för en bänk eller hylla. Stolphålen var 0,34 och 0,42 m stora samt 0,10 och 0,30 m djupa. Möjligen tillhör även stolphålen A363, A371 och A12174 vägglinjen.

I den östra delen av den norra långsidan fanns två stolpar (A12193 och A12203) vilka tolkas utgöra utdragna ingångsstolpar. Stolparna var 0,37 och 0,90 m stora samt runt 0,20 m djupa. Avståndet mellan stolparna var ca 1,70 m.

Husets ursprungliga längd och bredd uppskattas till ca 16 respektive ca 4 m.

Inom byggnadens yta var grop A12107 belägen. Gropen var rund och 1,95 m i diam. I profil var den rundad och 0,39 m djup. Möjligtvis är det en förrådgrop.

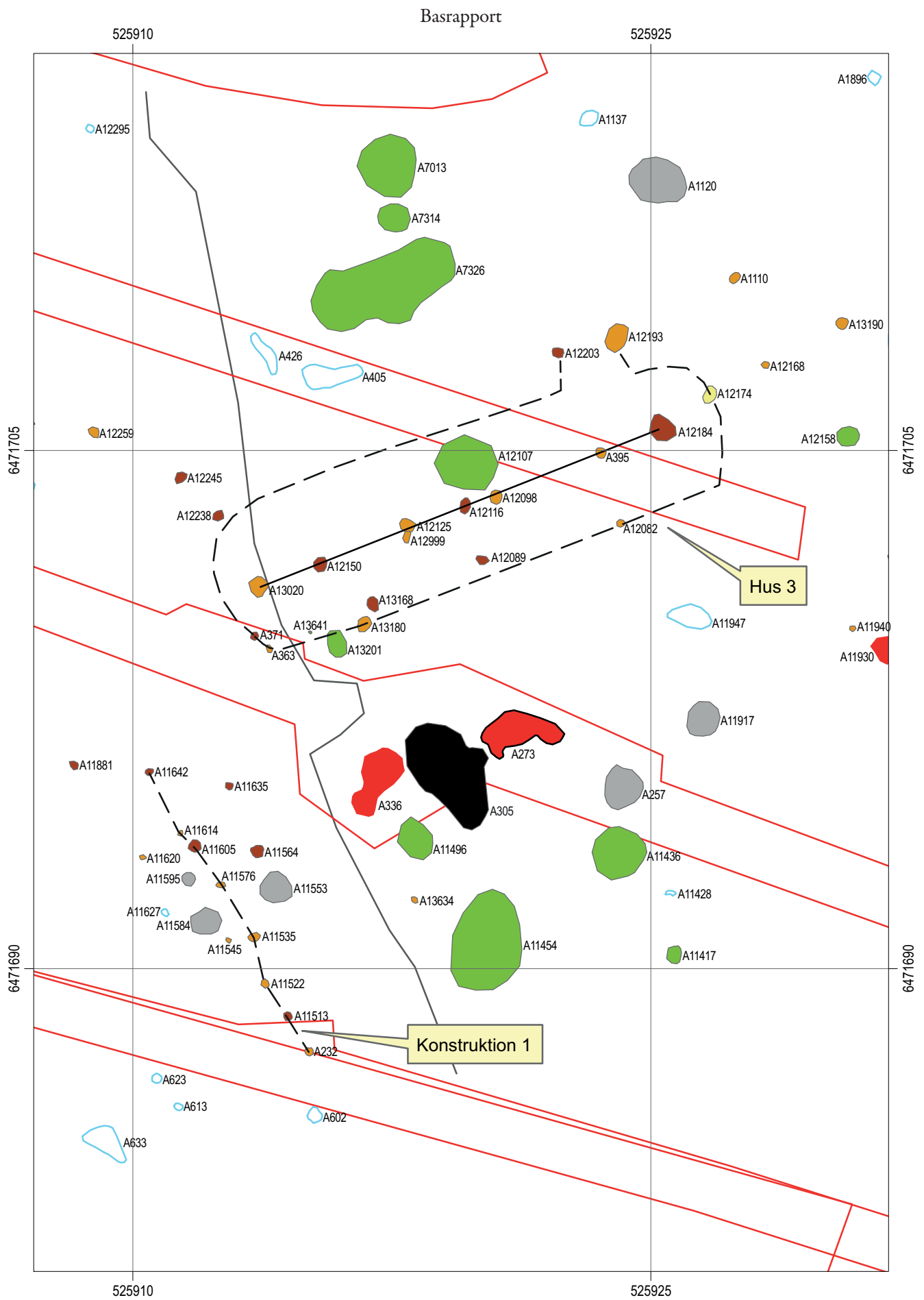
Det enda fyndet som påträffades var en malstenslöpare (F92) i stolphål A13020. Nio prover från stolphålets fyllningar samt fyra prover tagna i gropar belägna intill byggnaden har makrofossilanalyserats. Till skillnad mot Hus 1 och 2 innehöll Hus 3 ett rikare förkolnat växtmaterial. I fyllningarna påträffades skalkorn och bröd-/kubbvete där skalkornet dominerar kraftigt över vetet. I två stolphål återfanns även fragment av vad som tolkas som matskorpa vilket gör att huset möjligtvis kan tolkas som bostadshus med köksdel. Även mängden kol var betydligt större i detta hus vilket antyder att huset har brunnit. Det analyserade kolet utgjordes till stor del av ek och tall. Sannolikt är det rester efter konstruktionsvirke i takbärande stolpar och andra kraftiga konstruktionsdetaljer (Gustafsson, appendix 3).

Två ¹⁴C-analyser på kol från ek och sädeskorn från stolphålen A12203 och A12116 har gett dateringarna 60 - 230 e Kr (Ua-56985) och 80 - 250 e Kr (Ua-56990).

Typ av huskonstruktion samt frånvaron av härd indikerar att huset är en ekonomibyggnad och inte ett bostadshus. Denna tolkning motsägs dock av makrofossilanalysen. En möjlighet är dock att det rör sig om en ekonomibyggnad i vilken matberedning/matlagning har skett.

Strax söder om huset var två härdar, en kokgrop samt några gropar belägna. Ytan tolkas vara en mindre gårdsplan tillhörande Hus 3. Kokgropen (A305) har ¹⁴C-daterats till 80 - 330 e K (Ua-56977), d v s samtida med huset, och i grop A11454 påträffades vid makrofossilanalysen rikligt med skalkorn, bröd-/kubbvete samt fragmenterad säd, d v s samma som i Hus 3

Hus 3	Ekonomibyggnad
Typ:	Tvåskeppigt hus
Riktning:	VSV-ÖNÖ
Längd (ursprunglig uppskattad):	ca 16 m
Bredd (vägg till vägg uppskattad):	ca 4 m
Takbärande stolpar:	A395, A12098, A12116, A12125, A12150, A12184, A12999, A13020
Väggstolpar:	A12082(?), A13180(?)
Ingångsstolpar:	A12193, A12203
Innerstolpar:	A12089(?), A13168(?)
Härd:	-
Övriga anläggningar:	Grop A12107 (?)
Datering:	60 - 230 e Kr (A12203, Ua-56985), 80 - 250 e Kr (A12116, Ua-56990).
Fynd:	Malstenslöpare (F92)

Figur 14. Översiktsplan med Hus 3 och Konstruktion 1 markerade. Skala 1:150.

(Gustafsson, appendix 3). Troligtvis har huset använts som förråd och för matberedning medan själva matlagningen skedde utomhus.

Gårdsplanen avgränsades i sydväst av en ca nio m lång hägnad alternativt vindskydd (Konstruktion 1).

Norr om byggnaden var tre gropar placerade vilka även dessa kan vara spår efter aktiviteter knutna till husets. I samtliga gropar påträffades sekundärt bränd keramik av järnålderskaraktär (Stilborg, appendix 1).

Hus 3 påminner om ett av de hus (benämnt Hus 1) som påträffades vid Östergötlands museums slutundersökning av RAÄ 342:1 (Linköping stad) år 2014. Även det huset var en tvåskeppig konstruktion med utdragna ingångsstolpar, vilken ¹⁴C-daterades till sen förromersk alternativt romersk järnålder. Även bredden var densamma men huset vid RAÄ 342:1 var lite kortare (11 m) (Samuelsson 2017).

Konstruktion 1

Förutom de tre husen påträffades även en mindre stolpkonstruktion inom ytan.

Konstruktionen var belägen strax väster om Hus 3:s lilla gårdsplan och utgjordes av åtta stolphål (varav tre stenskodda) i en någorlunda rak linje orienterad i NNV-SSÖ riktning.

Stolphålen var 0,16 - 0,36 m stora och 0,08 - 0,21 m djupa. Stolpradens längd var 9,4 m och avstånden mellan stolphålen varierade mellan 0,6 och 1,9 m.

Anläggningarna innehöll inga fynd och inga ¹⁴C-dateringar eller makrofossilanalyser har utförts.

Konstruktionens placering antyder att det rör sig om en hägnad alternativt ett vindskydd för gårdsplanen.

Gropar

Totalt påträffades 98 gropar inom ytan. Majoriteten av dem (61 st) var placerade på ytan mellan de bägge långhusen (Hus 1 och Hus 2). Även vid Hus 3 fanns det en mindre koncentration (12 st). Huvuddelen av groparna var nedgrävda inom de delar av undersökningsområdet som bestod av lera eller lerig silt.

Hälften av groparna i och mellan Hus 1 och Hus 2 var mindre än 1 m stora samt 0,04 - 0,40 m djupa. Den andra hälften var mellan 1 och 4 m stora samt 0,16 - 0,90 m djupa. Groparna vid Hus 3 var ca 0,50 - 4,50 m stora och 0,17 - 0,62 m djupa. Fyllningarna bestod mestadels av gråbrunaktig siltig lera med inslag av mindre sten och skärvsten samt kol, sot och bränd lera.

Groparna var väldigt fyndfattiga, endast ett fåtal fragment/skärvor av ben, keramik och bränd lera påträffades. Vid makrofossilanalysen återfanns lite växtmaterial bortsett från träkol. I grop A13867 lager 8 samt i grop A11454 hittades skalkorn och bröd-/kubbevete tillsammans med fragmenterad säd vilket stämmer väl överens med den artsammansättning som påträffades i Hus 3. Sannolikt rör det sig om sekundär fyllning med hushållsavfall. Vissa gropar innehöll gott om träkol, mestadels från hassel, vilket troligtvis representerar fallved som har samlats in som bränsle (Gustafsson, appendix 3).

Groparnas ursprungliga funktion har inte gått att bestämma. En stor del av dem borde vara avfallsgropar men det faktum att majoriteten av dem var belägna inom områden där undergrunden bestod av lera eller lerig silt talar också för att vissa av dem kan utgöra täktgropar.

Konstruktion 1	Hägnad/vindskydd
Typ:	Hägnad/vindskydd
Längd:	9,4 m
Bredd:	-
Stolpar:	A232, A11513, A11522, A11535, A11576, A11605, A11614 och A11642
Datering:	-
Fynd:	-

Härdar, kokgropar och kol-/sotkoncentrationer

Inom slutundersökningsområdet påträffades 52 härdar (varav fyra grophärdar), två kokgropar och 28 kol-/sotkoncentrationer. De sistnämnda lämningarna utgör sannolikt i många fall vaga härdrester. Anläggningarna kan grovt uppdelas i fyra rumsliga grupper: Den första gruppen var placerad mellan Hus 1 och Hus 2. Den andra gruppen vid Hus 3. Den tredje gruppen vid det norra impedimentet och den fjärde gruppen i undersökningsområdets sydöstra hörn.

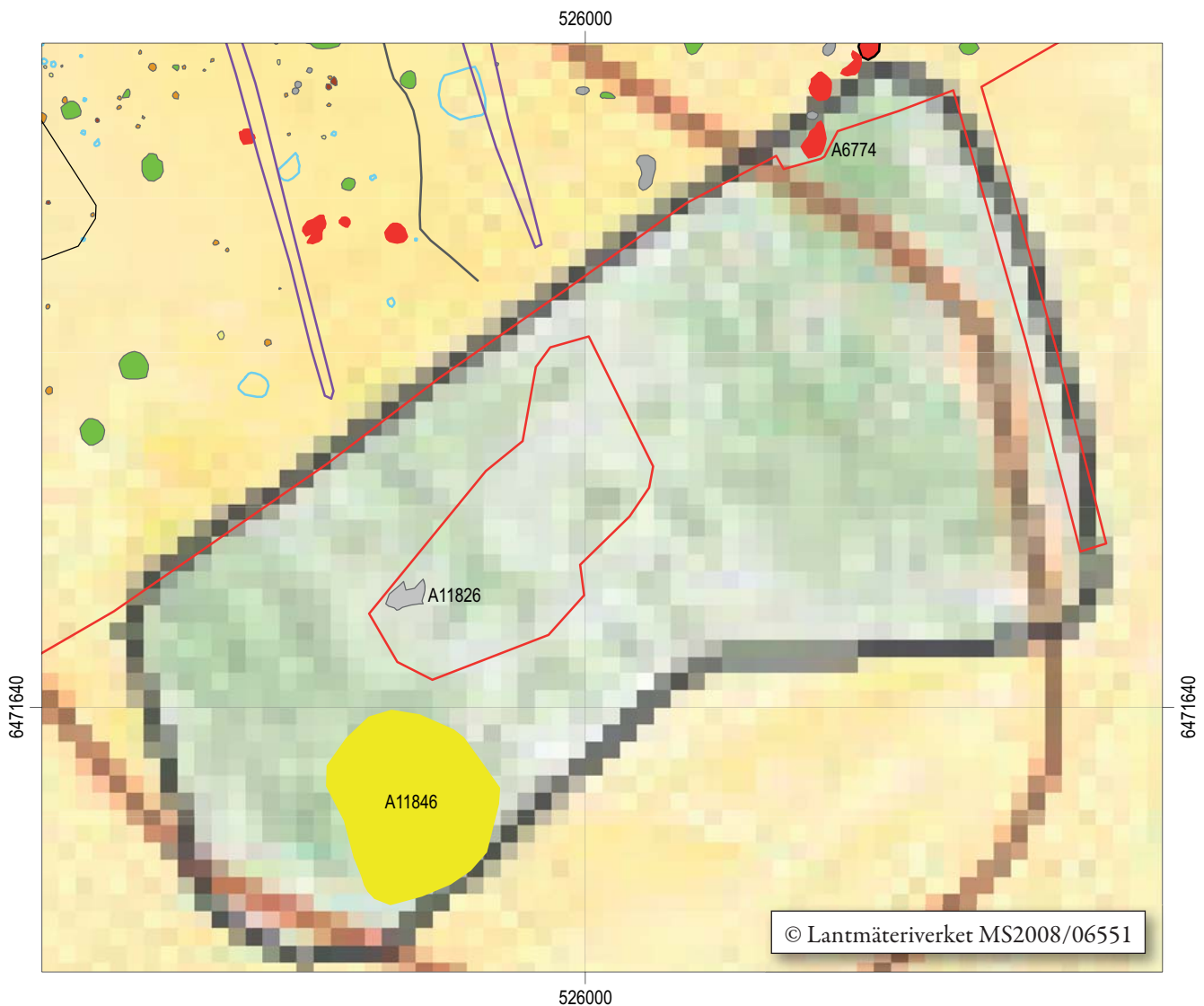
Härdarna var mestadels runda eller ovala i plan och 0,5 - 2,0 m stora samt runt 0,1 m djupa. Grophärdarna var lika stora men runt 0,4 m djupa. Liksom groparna var även härdarna i stort sett fyndtomma. Det var endast i grophärd A3013 och härd A1814 som lite bränd lera, keramik och harts påträffades. Bara två anläggningar inom undersökningsområdet har tolkats utgöra kokgropar. Den ena (A305) var placerad vid Hus 3 och den

andra (A3535) mellan Hus 1 och Hus 2. Kokgroparna var ca 2,0 - 2,5 m långa, 1,5 - 2,0 m breda och runt 0,4 m djupa. Fyllningarna innehöll rikligt med sten vilka till stor del var skärviga/skörbrända. Kol-/sotkoncentrationerna var belägna inom samma delar som härdarna och utgör sannolikt utkast från dessa alternativt grunda härdbottnar. Förutom enstaka små fragment av bränd lera återfanns inga fynd i varken kokgroparna eller koncentrationerna.

Ingen makrofossilanalys har utförts på prover tagna ur dessa eld- och värmerelaterade lämningstyper.

Övriga anläggningar

Spridda över ytan påträffades även sju käpp-/stör-/pinnhål samt en liten rännliknande anläggning. Ingen av dessa har kunnat tolkas ingå i någon konstruktion.

Figur 15. Utdrag ur digitala fastighetskartan med den avtorvade och borstade ytan (schaktmarkerat) och anläggningar inom det södra impedimentet vid RAÄ 68:1 markerade. Skala 1:400.

Det södra impedimentet

Som tidigare nämnts är impediment belägna vid RAÄ 68:1:s södra respektive norra ände. Linköpings kommun meddelade under ärendets gång att impedimenten ej skulle bebyggas vilket innebar att de bara till liten del kom att beröras av den aktuella undersökningen. Eftersom det södra impedimentet till stor del består av hållar ansåg Länsstyrelsen att den aktuella undersökningen ändå skulle inbegripa en besiktning av dessa för att utröna eventuell förekomst av hållristningar. På grund av

detta avtorvades och borstades en 160 m² stor yta vilken sedan besiktades av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam (Botark). Vid besiktningen kunde konstateras att det inte fanns några tecken på skålgropar eller andra ristningar. Det enda spår av mänsklig verksamhet på hållarna var en mindre brandskada där bergytan var förstörd. Dyliga brandskador påträffas ofta på hållar med hållristningar men skadan kan även ha tillkommit i sen tid (Broström & Ihrestam, appendix 4).

Figur 16. Det avtorvade och borstade hållpartiet. Mot sydväst. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Figur 17. Skärstenslager A11826. Mot nordöst. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Figur 18. Grav? A11846. Mot sydväst. Foto Maria Sjöquist, ÖM.

Vid avtorvningen påträffades dock ett mindre skärvstenslager (A11826) vilket ej togs fram i sin helhet. Lagret var oregelbundet, 2,2 x 1,5 m stort och ca 0,1 m högt. Fyllningen bestod av 0,05 - 0,20 m stora skärvstenar. I norr verkar lagret av allt att döma sträcka sig utanför den avtorvade ytan och där vara överlagrat av röjningssten. I detta sammanhang bör det även poängteras att det inom den avbanade slutundersökningsytan påträffades en härd (A6774) som delvis var belägen på impedimentet.

På impedimentets södra del, på dess högsta punkt, återfinns också stensamlingen A11846. Lämningen är oval i plan, ca 11 x 9,5 m stor och 0,7 m hög.

Stenmaterialet är grovt (0,25 - 1,20 m) och lämningen är delvis övertorvad och mossbevuxen. Några konstruktionsdetaljer är ej synliga. En medelstor ek växer i södra kanten och anläggningen verkar delvis ligga på håll. Omedelbart öster om A11846 ligger ej övertorvad odlingssten. Stensamling A11846 är svårtolkad. Möjligtvis utgör den ett röjningsröse men utifrån form och läge går det inte att utesluta att det istället rör sig om en grav.

Sammanfattningsvis kan alltså konstateras att även om det södra impedimentet inte innehåller hållristningar så vittnar skärvstenslagret, den intilliggande härden A6774 och möjligtvis även stensamlingen A11846 om att ytan har använts under förhistorisk tid.

Fynden

Fyndmaterialet från RAÄ 68:1 var väldigt magert. Endast 22 fyndposter har registrerats och fyndkategorier utgörs av: keramik, bränd lera, harts, bergart samt obränt och bränt ben.

Totalt påträffades drygt 84 gram **keramik** fördelat på 21 fragment och fem skärvor. Det största fyndet (F1) påträffades i grop A7314 och består av fragment samt bukskärvor och mynningsskärva från samma kärl. Kärlet har en glättad utsida och har dessutom blivit sekundärt bränt. Även skärvor i de intilliggande groparna A7326 och A7013 är sekundärt brända vilket tyder på en miljö med högttemperaturaktiviteter. Minst fem olika kärl är representerade bland keramiken från RAÄ 68:1 och samtliga härrör sannolikt från järnåldern men någon närmare dateringen går inte att göra (Stilborg, appendix 1).

Även 6,4 kilo **bränd lera** återfanns inom ytan. Med undantag av F9 och F10 är samtliga fragment inklusive det stora konglomeratet F67 i gropen A5883 högt brända eller sintrade och verkar alltså ha varit delar av högttemperaturanläggningar. Den stora klumpen F67 (6,2 kg) tolkas ha suttit som ett sorts bruk i en huvudsakligen stenbyggd konstruktion. Det kan röra sig om en smidesässa. Dock saknas det metallspår. Ett ännu tydligare tecken på existensen av ässor är F6 (A1814) som utgörs av en bit sintrad fodring med stenavtryck. F9 i grop A4375 är däremot ett tydligt lerkliningsfragment, vilket antyder att någon form av byggnad eller annan klinad konstruktion har funnits på området (Stilborg, appendix 1).

Keramiken och den brända leran pekar alltså mot en järnåldersmiljö där man har jobbat med höga temperaturer. Mängden fynd och deras relativa homogenitet antyder att aktiviteterna har utspelats inom en ganska snäv tidsperiod (Stilborg, appendix 1).

Det lilla **benmaterialet** utgjordes av 17,5 gram obränt ben och 3,0 gram bränt ben. De obrända benen utgjordes sannolikt av delar från en och samma nötkreaturstand. Förutom ett ben från däggdjur gick de brända benen inte att artbestämma (Nyberg, appendix 2). Det brända benet F119 påträffades i ett av stolphålen vid Hus 1 och det resterande benmaterialet återfanns i gropar belägna vid de tre husen.

Fyndkategorin **bergart** utgörs av en malstenslöpare (F92) som påträffades i det takbärande stolphålet A13020 i Hus 3 och fyndkategorin **harts** utgörs av ett fragment som återfanns i grophärd A3013.

Dateringar och kronologi

Sjutton ¹⁴C-prov från den aktuella undersökningen har analyserats. Till detta kan två ¹⁴C-dateringar (Ua-8207 och Ua-8208) som utfördes under förundersökningen läggas.

De äldsta dateringarna härstammar från en härd vid det södra impedimentet som påträffades vid förundersökningen samt från ett stolphål i Hus 1 och från den härd (A6081) som var belägen inom ytan för Hus 2. Dessa har daterats till övergången yngre bronsålder/förromersk järnålder respektive förromersk järnålder. Därefter följer tre dateringar till övergången förromersk/romersk järnålder från ytterligare ett stolphål i Hus 1 samt från härdarna A5125 och A2818. Majoriteten av ¹⁴C-dateringarna (tio st) härstammar från romersk järnålder och då framför allt i periodens äldre halva. Dateringarna är spridda över ytan och finns representerade i samtliga hus. De resterande tre ¹⁴C-analyserna visar på dateringar till övergången romersk järnålder/folkvandringstid alternativt folkvandringstid. Två utav dessa dateringar härstammar från Hus 2.

När det gäller övriga dateringsmöjligheter antyder keramiken och den brända leran att det rör sig om en järnåldersmiljö där man har jobbat med höga temperaturer. Någon vertikal stratigrafi kunde inte observeras men däremot indikerar den horisontella stratigrafien att majoriteten av lämningarna är relativt samtida. Hus 1 och Hus 2 var orienterade i samma riktning och det saknades tydliga överlagringar. Som tidigare nämnts under husbeskrivningarna pekar typologin för att Hus 1 och till viss del även Hus 2 borde dateras till senneolitikum/äldre bronsålder. Här anser dock undertecknad att de andra dateringsmöjligheterna bör bli vägledande. Eftersom det råder total avsaknad av ¹⁴C-dateringar och fynd från ett äldre tidsskede på platsen samt att strukturen och den horisontella stratigrafien pekar mot att lämningarna är samtida känns det långsökt att hävda att husen bör dateras med hjälp av typologi.

Sammanfattningsvis går det alltså att konstatera att ytan har börjat att användas sporadiskt under yngre bronsålder och förromersk järnålder. Det är dock först under romersk järnålder som en gårdsbebyggelse tar form. Detta verkar ske någon gång i början eller mitten av den aktuella perioden. Gården fortlever sedan på platsen till folkvandringstid då den överges och ytan verkar därefter aldrig ha använts som boplats igen.

Basrapport

Labnr	Provnr	Material	Datering (1 sigma)	Datering (2 sigma)	Anl	Övrigt
Ua-8208	?	?	740 – 390 f Kr	770 – 380 f Kr	A11 (FU)	Härd vid det södra impedimentet (FU-dat.)
Ua-58282	PK200421	Bränt ben	390 – 230 f Kr	400 – 200 f Kr	A1214	Stolphål Hus 1
Ua-56982	PK14479	Kol (ek)	360 – 190 f Kr	370 – 160 f Kr	A6081	Härd vid Hus 2
Ua-58281	PK200418	Kol (obestämt)	40 f Kr – 50 e Kr	60 f Kr – 80 e Kr	A2494	Stolphål Hus 1
Ua-56981	PK14478	Kol (obestämt)	5 – 85 e Kr	40 f Kr – 130 e Kr	A5125	Härd
Ua-56979	PK14476	Kol (hassel)	20 – 120 e Kr	20 f Kr – 130 e Kr	A2818	Härd
Ua-58280	PK200416	Kol (obestämt)	50 – 125 e Kr	0 – 140 e Kr	A1214	Stolphål Hus 1
Ua-56974	PK7165	Kol (björk)	55 – 125 e Kr	0 – 140 e Kr	A3013	Grophärd
Ua-56980	PK14477	Kol (björk)	70 – 210 e Kr	60 – 230 e Kr	A2736	Härd
Ua-56978	PK14023	Kol (hassel)	70 – 210 e Kr	60 – 230 e Kr	A3771	Härd
Ua-56985	PK200386	Kol (ek)	70 – 210 e Kr	60 – 230 e Kr	A12203	Stolphål Hus 3
Ua-56989	PK200382	Sädeskorn (skalkorn)	70 – 210 e Kr	60 – 230 e Kr	A12368	Stolphål Hus 2
Ua-56976	PK12928	Kol (ask)	80 – 220 e Kr	70 – 240 e Kr	A4158	Härd
Ua-56990	PK200388	Sädeskorn (fragm säd)	130 – 220 e Kr	80 – 250 e Kr	A12116	Stolphål Hus 3
Ua-56977	PK13848	Kol (björk)	135 – 235 e Kr	90 – 320 e Kr	A305	Kokgrop
Ua-8207	?	?	120 – 330 e Kr	70 – 410 e Kr	A8 (FU)	Härd vid det norra impedimentet (FU-dat.)
Ua-56983	PK200380	Kol (björk)	250 – 530 e Kr	210 – 570 e Kr	A5082	Stolphål Hus 2
Ua-56975	PK9880	Kol (vide)	420 – 540 e Kr	400 – 550 e Kr	A6774	Härd
Ua-56984	PK200384	Kol (hassel)	430 – 540 e Kr	420 – 560 e Kr	A13139	Stolphål Hus 2

¹⁴C-dateringarna från RAÄ 68:1 uppställda i kronologisk ordning.

Rumslig struktur

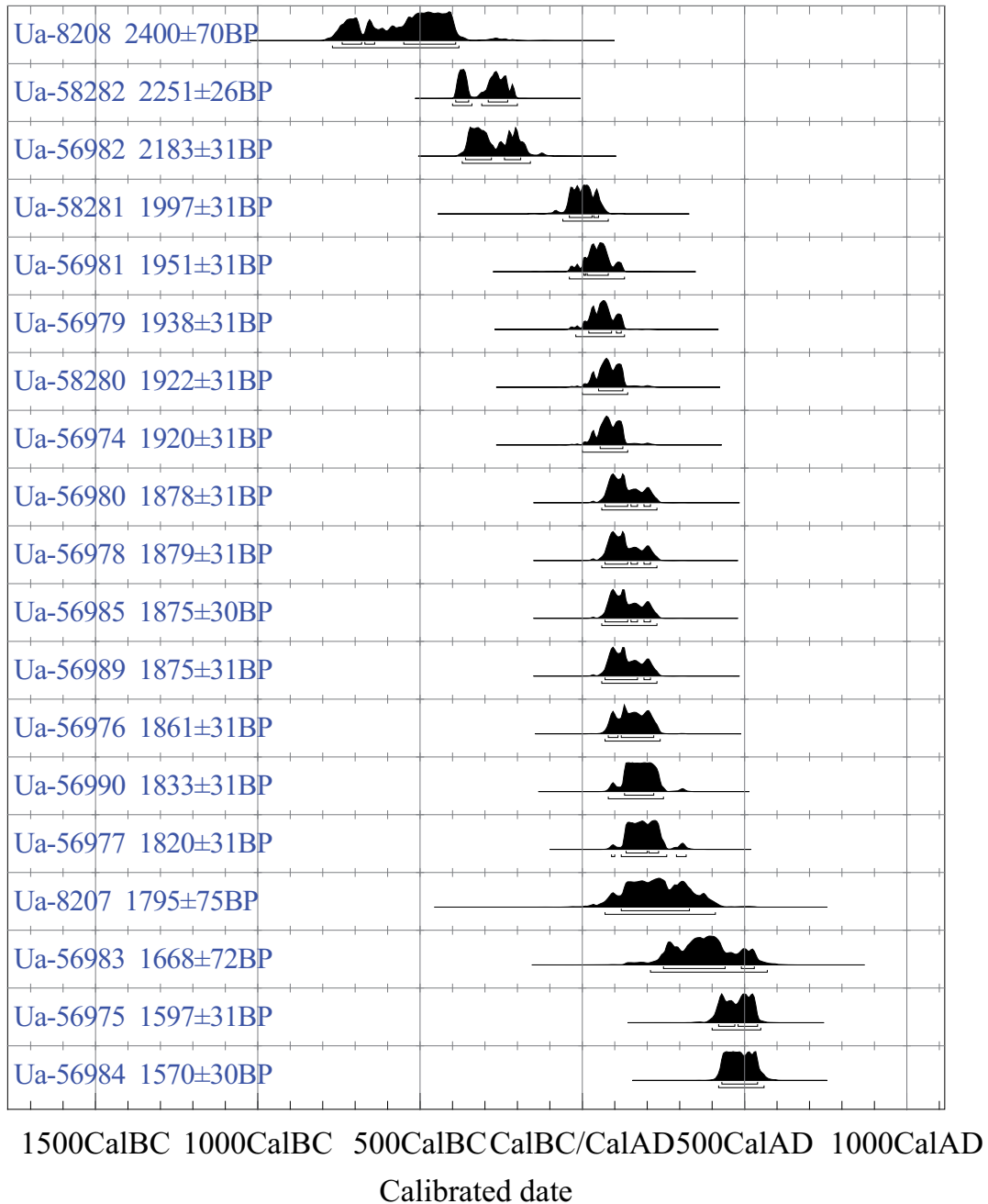
Slutundersökningsytan vid RAÄ 68:1 var svårtolkad. Det var först under rapportarbetet som en klarare bild utkristalliserade sig. Undertecknad anser att det finns mycket som tyder på att de undersökta lämningarna utgör en komplett gårdsbebyggelse hemmahörande i romersk järnålder. Detta faktum är så klart intressant men det som gör det hela ännu mera intressant är att det ena långhuset är tvåskeppigt och det andra långhuset kan vara en ej färdigbyggd treskeppig konstruktion. Inom ytan kan vi alltså ha lyckats fånga ett skede där ett hushåll bestämmer sig för att bygga ett nytt långhus. Av någon anledning slutförs aldrig bygget och gården överges istället. Om tolkningen stämmer så måste undersökningens resultat betraktas som ytterst ovanligt, allrahelst då tvåskeppiga huvudbyggnader ej brukar anses existera under äldre järnålder.

Utifrån detta resonemang kan vi med hjälp av dateringarna alltså se ett händelseförlopp där man i början eller mitten av romersk järnålder anlägger en gård på platsen. Ytan verkar tidigare ha besökts sporadiskt under yngre bronsålder/förromersk järnålder. Gårdens bebyggelse består av ett tvåskeppigt långhus (Hus 1) som utgör bostadshus/huvudbyggnad och ett tvåskeppigt mindre hus (Hus 3) som utgör ekonomibyggnad. ¹⁴C-dateringarna antyder att bostadshuset byggdes först. Långhuset anläggs ej i den sedvanliga öst-västliga riktningen utan följer istället den riktning som höjdryggen har mellan de båda impedimenten. Gårdsplanen tillhörandes långhuset är placerad öster om byggnaden. Cirka 35 m nordväst om bostadshuset återfinns ekonomibyggnaden. Detta hus verkar tillsammans med den tillhörande lilla gårdsplanen ha använts för matberedning, matlagning och som förråd.

Basrapport

Atmospheric data from Reimer et al (2004);OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

¹⁴C-dateringarna från RAÄ 68:1 uppställda i kronologisk ordning.

Någon gång vid övergången romersk järnålder/folkvandringstid alternativt folkvandringstid börjar man att bygga ett nytt långhus (Hus 2) och väljer då den treskeppiga konstruktionstypen. Det nya huset anläggs ca 20 m nordöst om det gamla huset. De båda husen har exakt samma riktning och till synes samma längd. Det nya huset vill man dock bygga inom det sandiga partiet av området, till skillnad mot det gamla som var beläget på lerig silt.

Av någon anledning avstannar byggnationen av det nya långhuset under folkvandringstid och gården överges. Möjligtvis upptäcker man att det nya huset ändå till viss del råkar hamna inom den leriga silten och istället för att flytta det något så flyttar man till en helt ny plats. Ett annat alternativ är att gården ödeläggs i samband med den klimatförändring som sker under tidsperioden. Gårdens invånare tvingas att flytta eller klarar helt enkelt inte av att överleva. Möjligtvis är det en kombination av de båda alternativen.

Basrapport

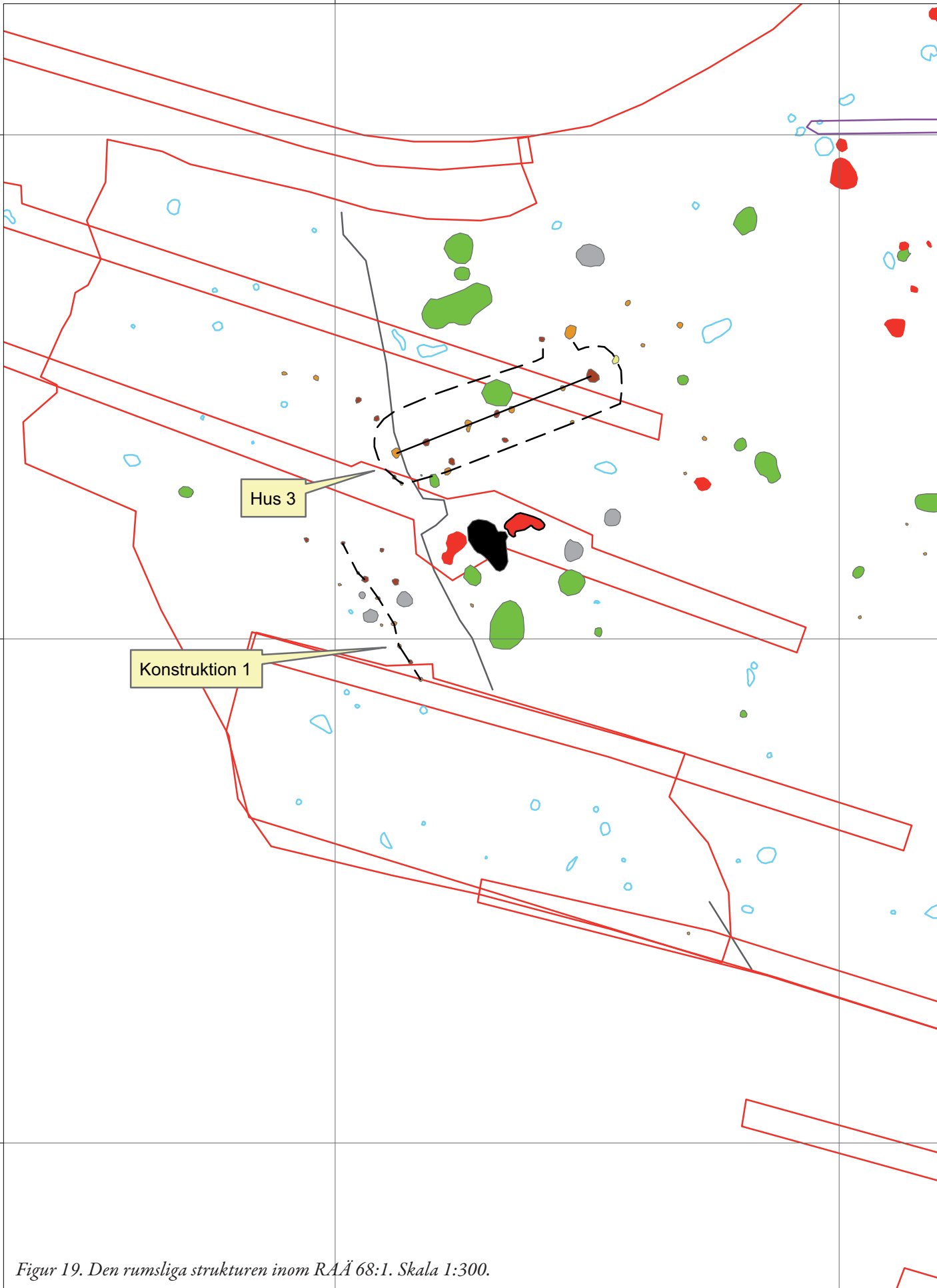
525910

525940

6471720

6471690

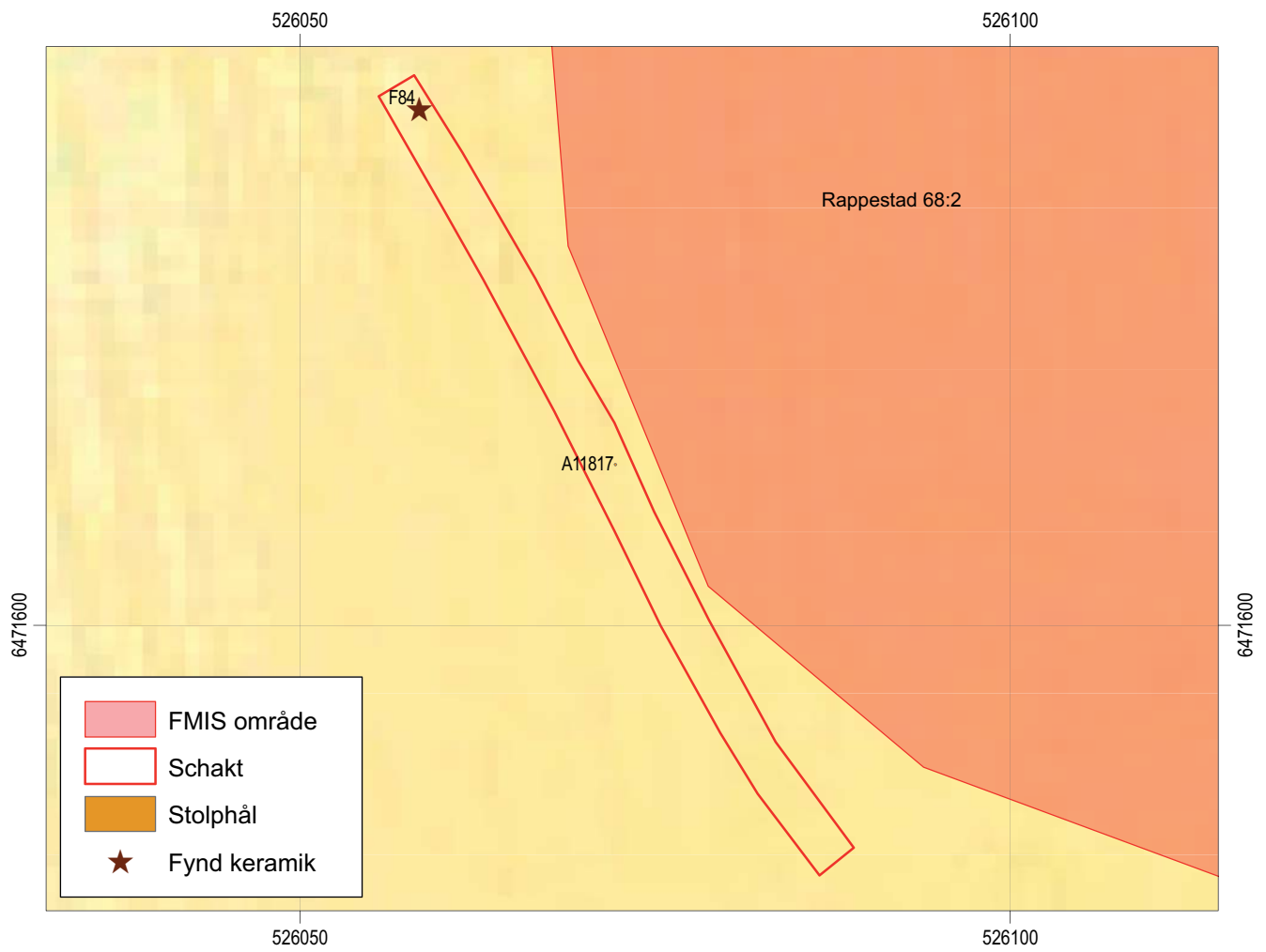
6471660

Figur 19. Den rumsliga strukturen inom RAÄ 68:1. Skala 1:300.

Basrapport

Figur 20a-b. Söschaktet vid RAÄ 68:2. Skala 1:500.

Fotot taget från det södra impedimentet vid RAÄ 68:1. Mot öster. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Boplats RAÄ 68:2

Gränsen för det aktuella exploateringsområdet löpte strax intill den västra kanten på boplats RAÄ 68:2. På grund av detta togs ett 199 m² stort och ca 0,4 m djupt sökschakt upp inom detta område. Matjorden och undergrunden bestod av brun sandig silt respektive gulbrun lera. I mitten av schaktet påträffades resterna efter ett mindre stolphål (A11817) och i schaktets norra ände återfanns ett litet keramikfragment (F84). I övrigt påträffades ingenting av arkeologiskt intresse.

Boplats RAÄ 228:1

Ytan

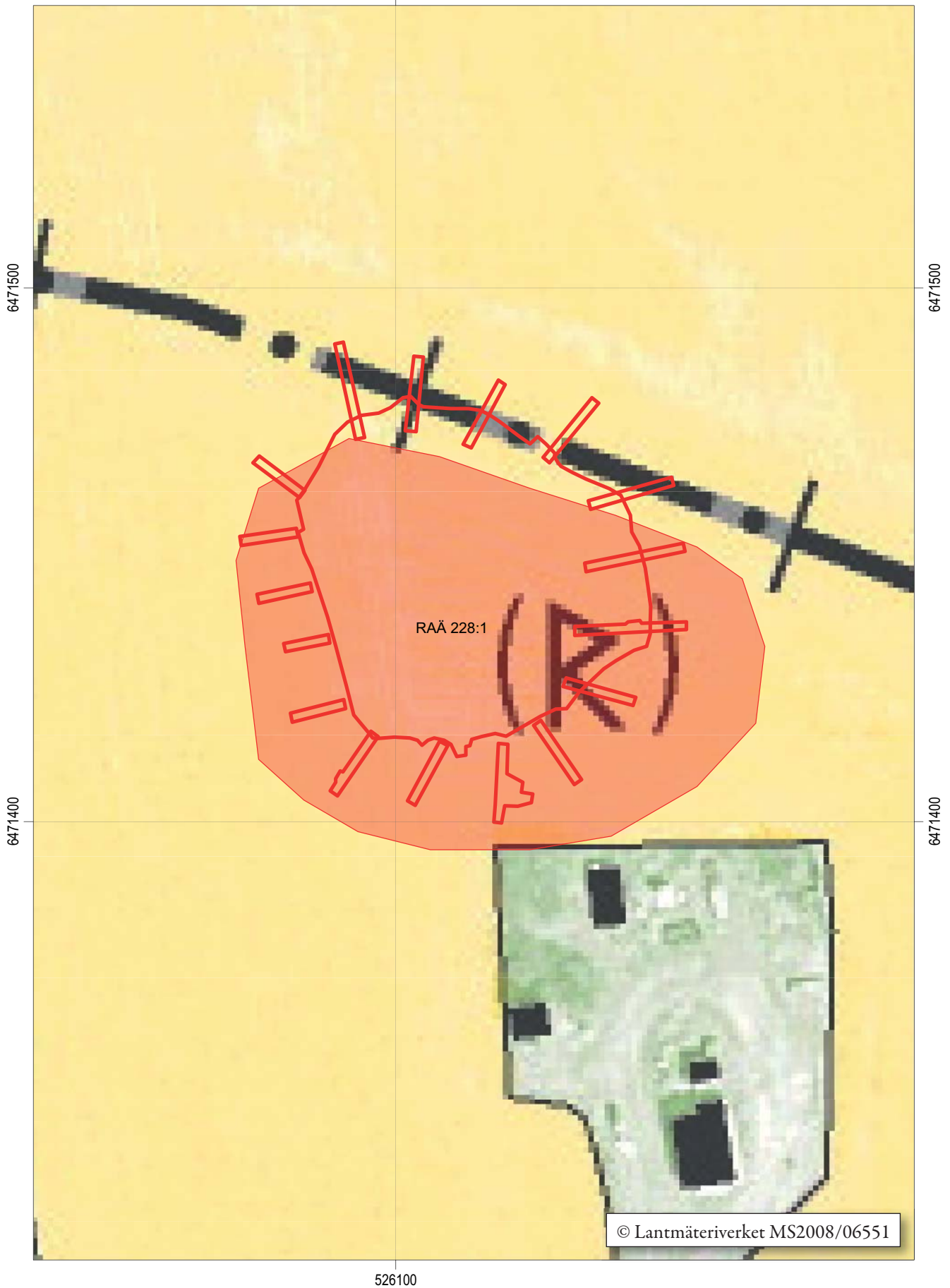
Undersökningsområdet var beläget på ett svagt höjdparti i åkermark och höjden över havet låg på 82 m. Strax norr om undersökningsområdet har det tidigare runnit en mindre bäck (idag sannolikt kulverterad).

Vid RAÄ 228:1 undersöktes totalt 3 475 m². Inicialt togs, i avgränsande syfte, 17 sökschakt upp (totalt 417 m²) runt boplatsens centrala yta. Utifrån resultatet av sökschaktsgrävningen totalavbanades sedan en 3 149 m² stor yta.

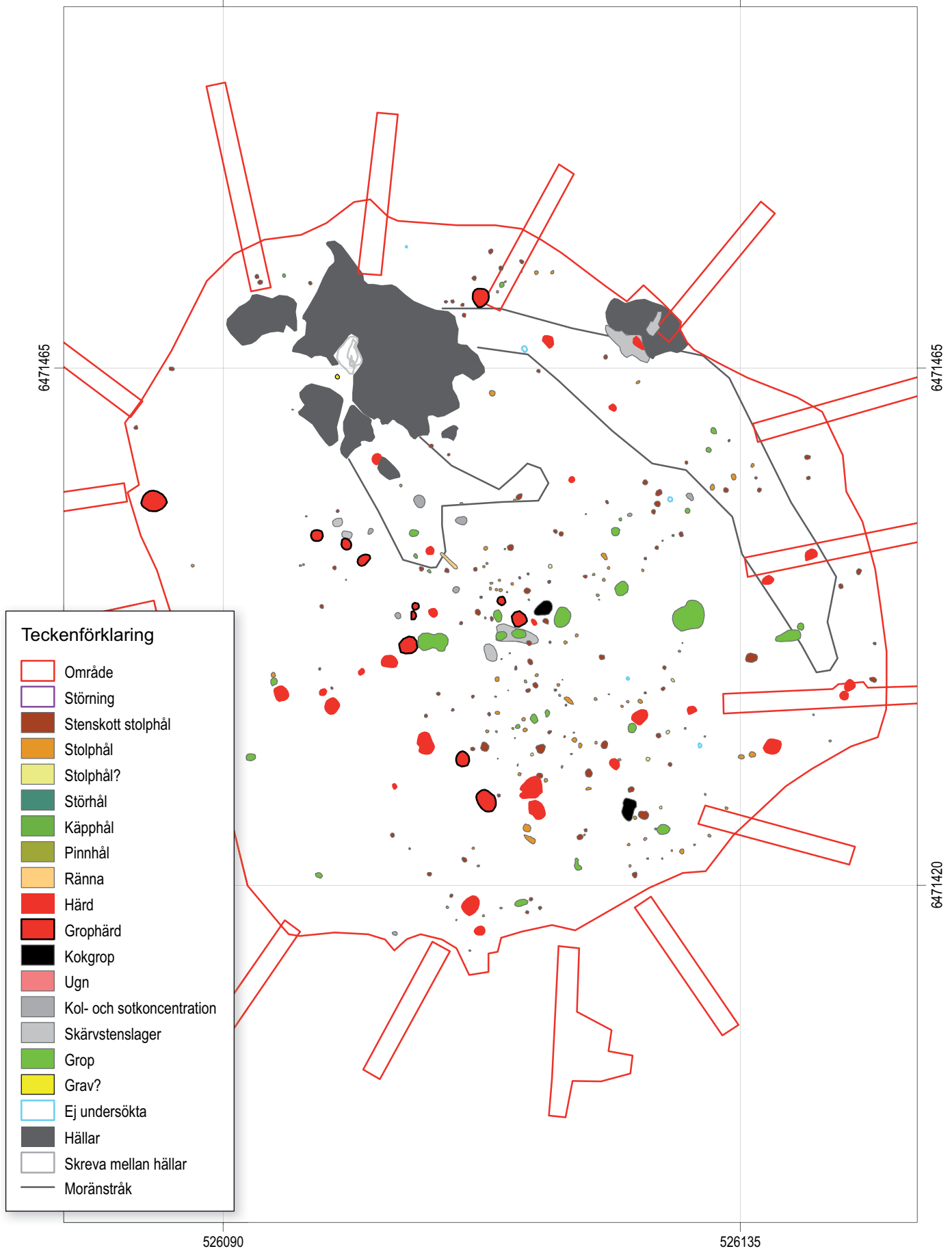
Matjorden var 0,3 - 0,4 m tjock och bestod av brun sandig lera. I områdets ytterkanter bestod undergrunden av gulbrun lera. I den norra delen fanns även ett parti med hållar varifrån två moränstråk utgick i SÖ riktning. I den centrala delen av området bestod undergrunden i norr av gulbrun siltig lera och i söder (vid Hus 1) av gulbrun sandig silt. Liksom vid RAÄ 68:1 var ytan ganska störd av diken. Vid moränstråken var vissa partier omrörda, sannolikt orsakat av utrednings- och förundersökningsschakt.

Figur 21. Undersökningsområdet vid RAÄ 228:1. Mot söder. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Figur 22. Utdrag ur digitala fastighetskartan med schakten vid RAÄ 228:1 markerade. Skala 1:1 000.

Figur 23. Översiktsplan med schakt och anläggningar vid RAÄ 228:1 markerade. Skala 1:450.

Basrapport

526120

526140

Teckenförklaring

- Område
- Störning
- Stenskott stolphål
- Stolphål
- Stolphål?
- Störhål
- Käpphål
- Pinnhål
- Ränna
- Härd
- Grophärd
- Kokgrop
- Ugn
- Kol- och sotkoncentration
- Skärvtenslager
- Grop
- Grav?
- Ej undersökta
- Hällar
- Skreva mellan hällar
- Moränstråk

6471480

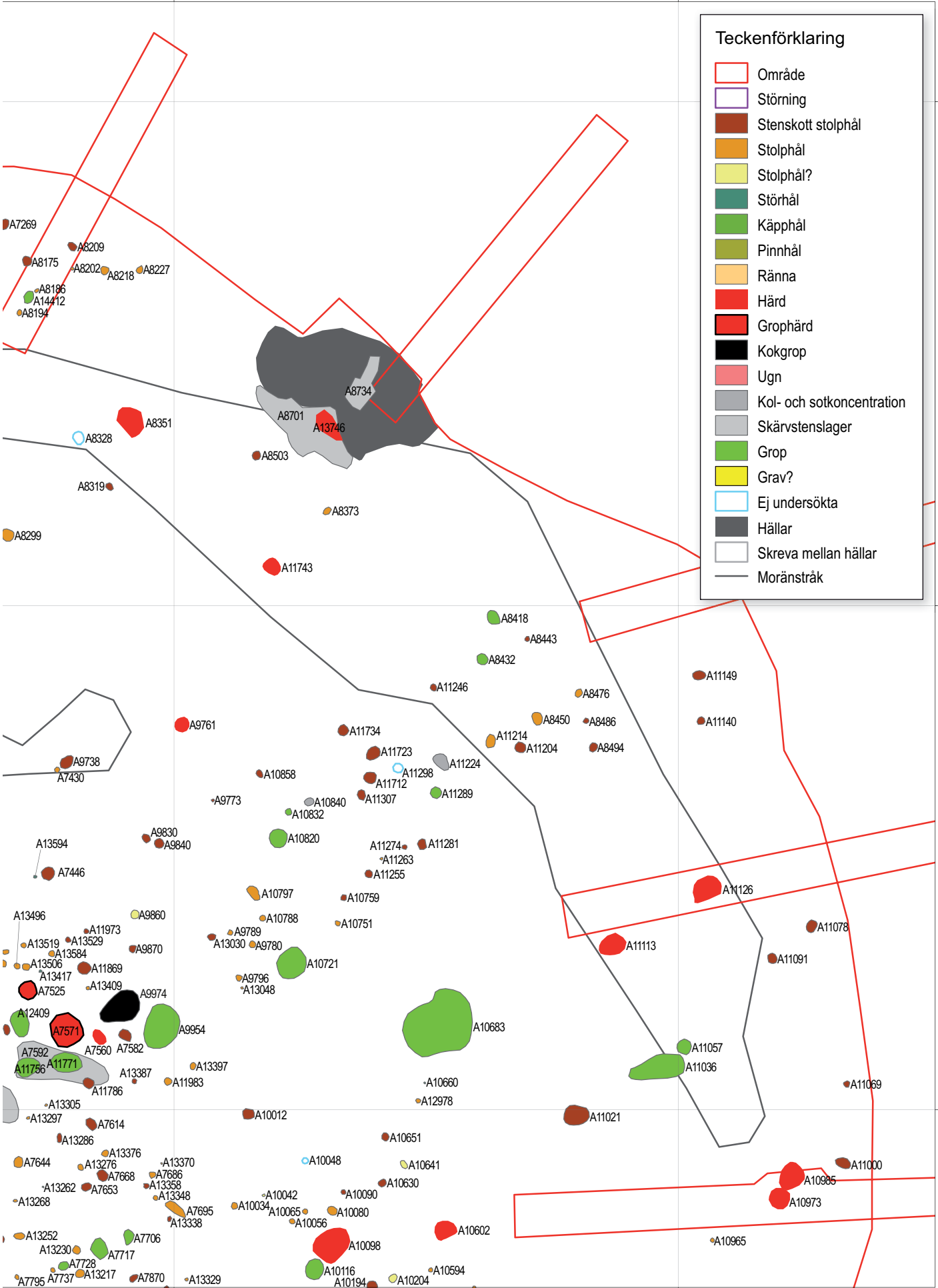
6471460

6471440

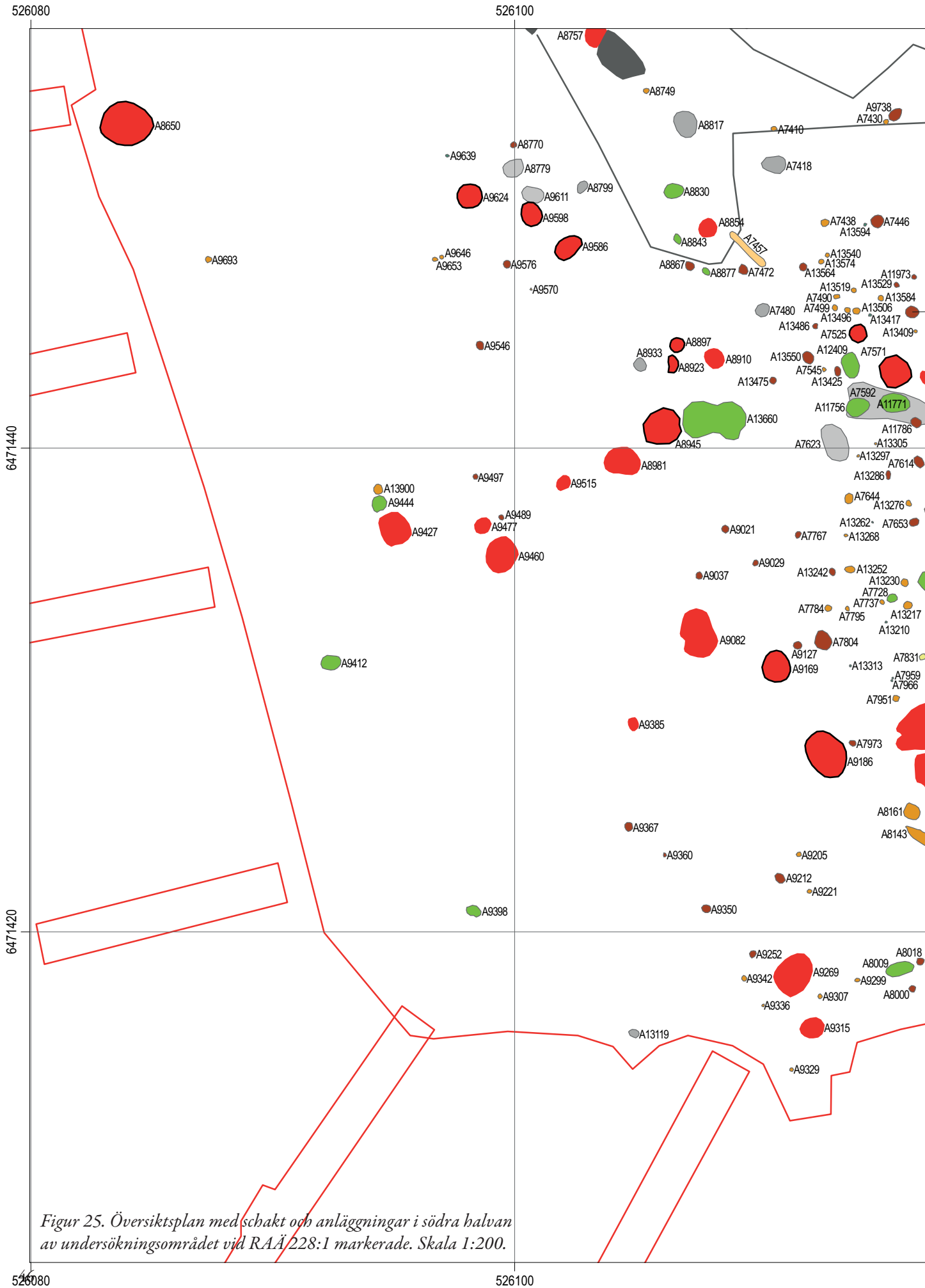
526120

526140

45

Basrapport

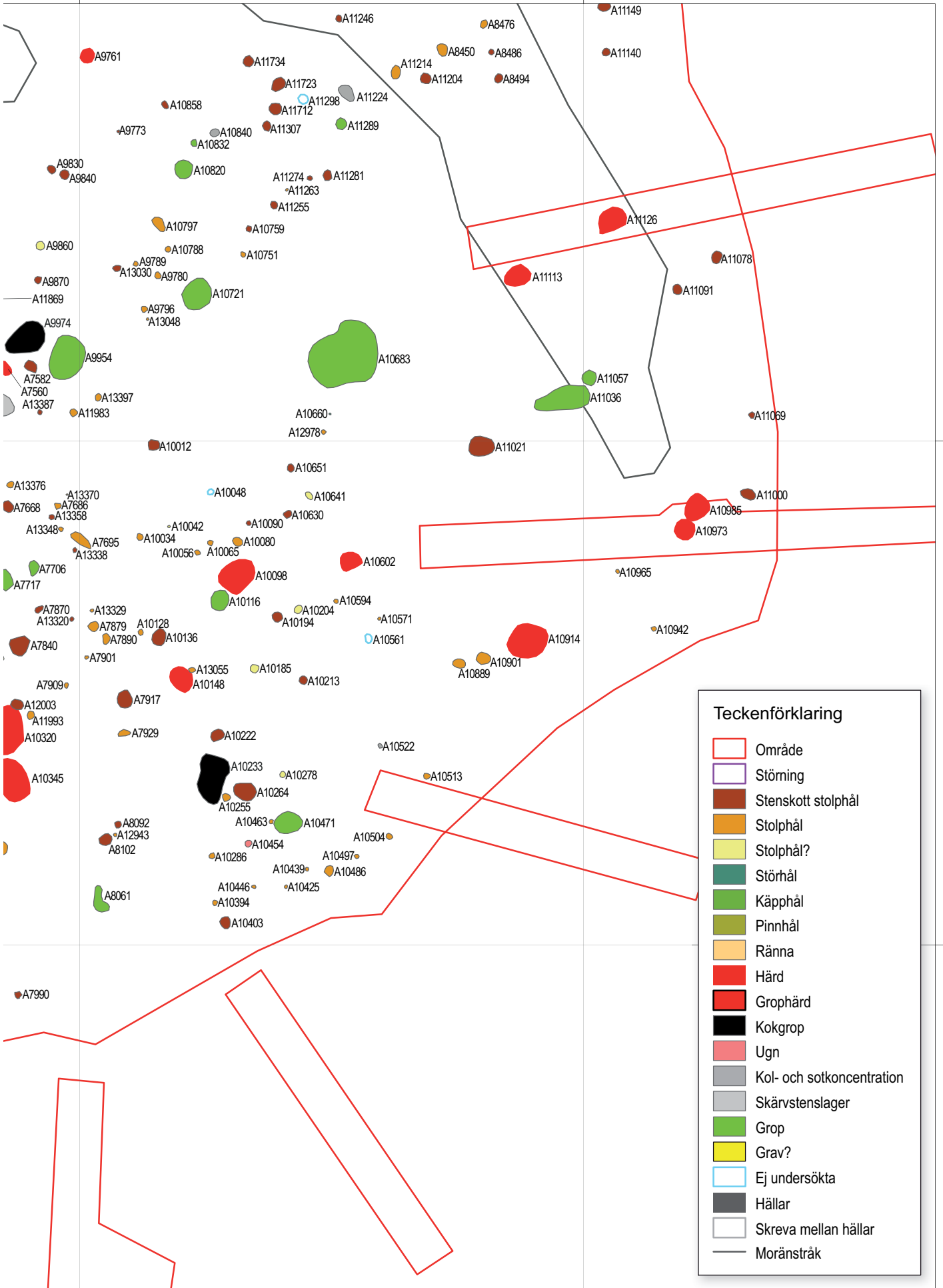

Figur 25. Översiktsplan med schakt och anläggningar i södra halvan av undersökningsområdet vid RAÄ 228:1 markerade. Skala 1:200.

Basrapport

526120

526140

Teckenförklaring

- Område
- Störning
- Stenscott stolphål
- Stolphål
- Stolphål?
- Störhål
- Käpphål
- Pinnhål
- Ränna
- Hård
- Grophård
- Kokgrop
- Ugn
- Kol- och sotkoncentration
- Skärvstenslager
- Grop
- Grav?
- Ej undersökta
- Höllar
- Skreva mellan höllar
- Moränstråk

6471440

6471420

526120

526140

Anläggningarna

Under slutundersökningen av RAÄ 228:1 påträffades totalt 415 potentiella anläggningar. Av dessa undersöktes 410. Efter undersökning utgick 105 anläggningar vilket innebär att ytan innehöll 305 reella lämningar (bortsett från de ej undersökta anläggningarna). Majoriteten av dessa utgjordes av stolphål, gropar och härdar. Bland stolphålen kunde en huskonstruktion urskiljas. I slutskedet av undersökningen påträffades även en potentiell grav.

Diken och torr väderlek gjorde anläggningarna (speciellt de mindre) svårbedömda. Vid moränstråken var vissa partier dessutom omrörda. Av detta följer, liksom vid RAÄ 68:1, kategorin ”stolphål?” vilka efter undersökning utgörs av tveksamma stolphål och vars slutgiltiga tolkning till stor del beror på om de ingår i något hus eller någon konstruktion.

Antal och typ av anläggningar inom RAÄ 228:1:

97 stolphål	9 kol-/sotkoncentrationer
102 stenskodda stolphål	6 skärvstenslager
7 stolphål?	10 störhål
29 gropar	1 ugn
27 härdar	1 ränna
12 grophärdar	
2 kokgropar	5 ej undersökt
1 grav?	1 skreva mellan hällar

Stolphål, hus och konstruktioner

Inom slutundersökningsytan påträffades 206 stolphål varav 102 var stenskodda och 7 var osäkra. 45 av stolphålen tolkas ingå i ett hus och tre konstruktioner (hägnader/vindskydd/ställningar). De resterande stolphålen har säkerligen också ingått i olika slags konstruktioner men idag är det omöjligt att avgöra hur dessa har varit strukturerade.

Hus 1

Huset tolkas vara ett tvåskeppigt hus orienterat i nord-sydlig riktning. Byggnaden var till största delen belägen på undergrund i form av silt, sand och grus. Det omkringliggande markunderlaget var lerigare i sin konsistens. De kvarvarande resterna efter huset bestod av fyra mittstolpar och 13 väggstolpar. Huset verkar ha raka långsidor och svagt rundade gavlar.

De fyra mittstolparna var stenskodda och stod med ett inbördes mellanrum som varierade mellan 3,7 och 5,5 m. De största avstånden mellan stolparna (4,5 och 5,5 m) var i respektive ände av huset. Stolphålen var 0,40 - 0,70 m stora och 0,24 - 0,40 m djupa. Mellan mittstolparna A7668 och A11786 fanns även en potentiell femte mittstolpe (A7614). I fält betraktades stolpen ej tillhöra mittraden eftersom den stod aningen skevt. Undertecknad anser dock att det inte går att utsluta att även denna stolpe kan ha utgjort en mittstolpe.

Figur 26. Hus 1 med de takbärande stolphålen markerade med stakkäppar (och en varseljacka!). Mot söder.
Foto Roger Lundgren, ÖM.

Det fanns relativt gott om mindre stolphål runt huset vilket medför att det finns flera tänkbara väggalternativ. Om man utgår från att väggstolparna bör vara placerade på ungefär samma avstånd från mittraden är dock det valda alternativet det mest sannolika. Väggstolphålen var ställvis bevarade utmed långsidorna samt runtom den norra gaveln. Vid den södra gaveln fanns det bara enstaka stolphål bevarade. Storleken på stolphålen var 0,15 - 0,50 m och djupet varierade mellan 0,04 och 0,24 m. Till skillnad mot husets övriga stolpar var majoriteten av väggstolparna ej stenskodda.

Husets ursprungliga längd och bredd uppskattas till 17,0 respektive 6,5 m.

Inom husets yta fanns ytterligare en mängd stolphål men det är svårt att med säkerhet säga vilka som ursprungligen har tillhört byggnaden. Detsamma gäller för tre härdar (A7525, A7560 och A7571), en kokgrop (A9974), ett skärvtenslager (A7592) och tre gropar (A12409, A11756 och A11771) som påträffades i husets norra del och som utifrån sin placering kan tillhöra huset. Grop A9954 är också placerad inom den norra delen. Den delas dock av vägglinjen och har därför inte räknats med i detta sammanhang. Eftersom vägglinjens placering är aningen osäker är det dock möjligt att även denna grop ursprungligen har tillhört byggnaden. I den södra delen av huset var tre mindre gropar med oklar funktion och kontext belägna.

De ovannämnda härdarna utgjordes av två grophärdar (A7525 och A7571) och en härdrest (A7560). Den intilliggande kokgropen (A9974) var 0,4 m djup

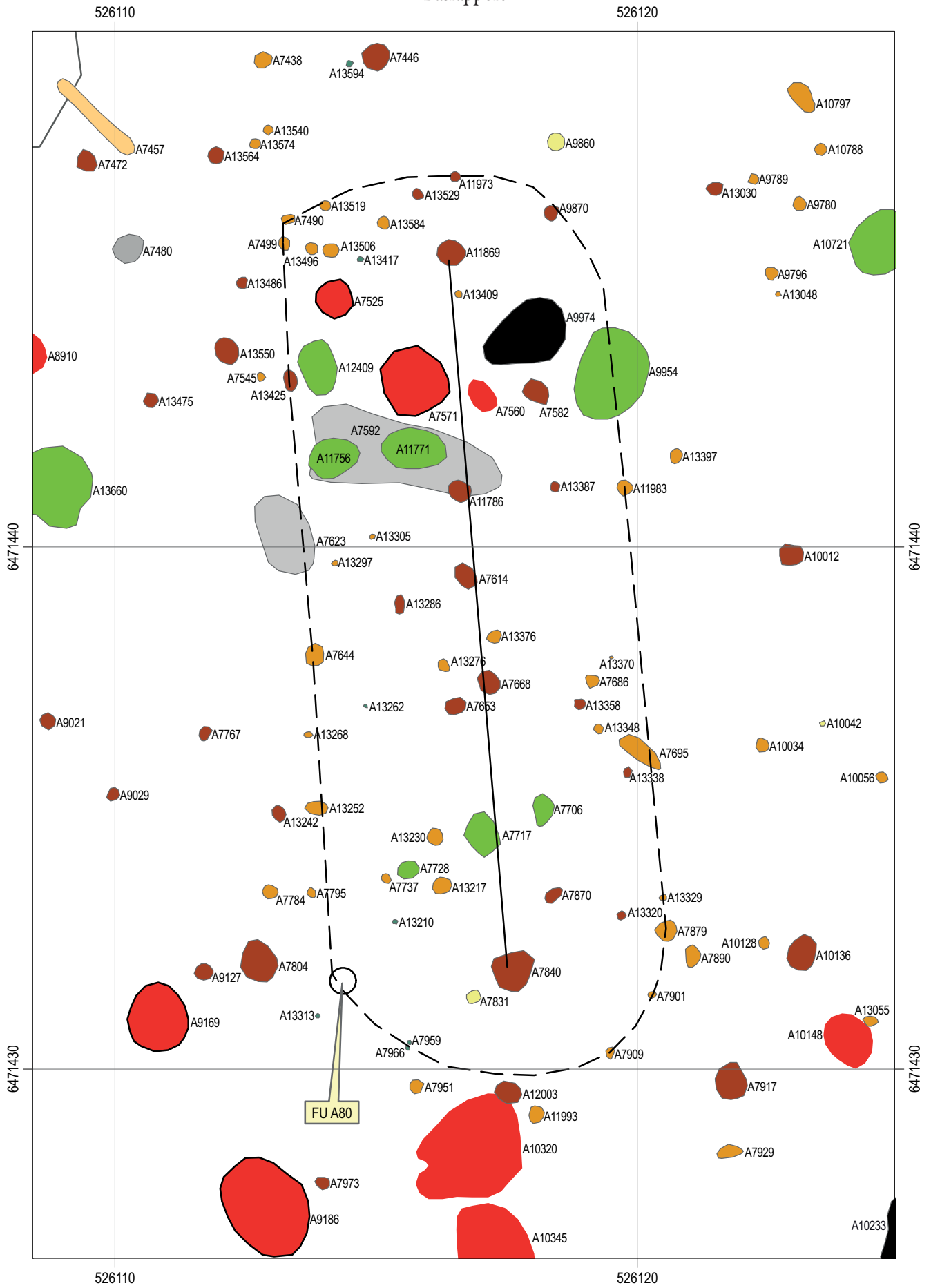
och innehöll rikligt med sten och måttligt med skärvtenssten. Skärvtenslagret är troligtvis ett utkastlager från kokgropen och härdarna. Groparna var grunda, som mest 0,26 m, och två av dem (A11756 och A11771) påträffades under skärvtenslagret. Även mittstolphålet A11786 var delvist övertäckt av lagret. Om tolkningen att lagret tillhör byggnaden och därmed är samtida med stolphålet är korrekt, bör ”övertäckningen” snarast ses som nedrasad skärvtenssten efter att huset övergavs.

Inom huset samt vid vägglinjen påträffades ett fåtal fynd i form av keramik, bränd lera, brända och obrända ben samt ett mindre konglomerat av askslag och bränt ben. Fynden påträffades både i anläggningar och som lösfynd och den stora majoriteten av fynden återfanns i husets norra del. Keramikfragment och enstaka skärvtenssten påträffades i groparna A11756 och A11771 samt i stolphål A11973 och kokgrop A9974. Vid det lilla skärvtenslagret A7592 återfanns även fragment och spjälkade skärvtenssten av ett perforerat kärl (F32). Bland den brända leran återfanns enstaka bitar lerklining i grop A9954 samt som lösfynd F48 (söder om huset) och F49 (i vägglinjen). Strax utanför husets västra långsida påträffades fragment och skärvtenssten (F27 och F28) från ett mellanstort kärl (K6) av grovt gods (Stilborg, appendix 1).

De brända och obrända benen återfanns dels som lösfynd, dels i groparna A11771 och A11756 samt i det stenskodda stolphålet A7668. Grop A11771 innehöll även ett mindre konglomerat utgörandes av askslag och bränt ben (F114).

Hus 1	Bostadshus?
Typ:	Tvåskeppigt hus
Riktning:	N-S
Längd (ursprunglig uppskattad):	17 m
Bredd (vägg till vägg uppskattad):	6,5 m
Takbärande stolpar:	A7840, A7668, A11786, A11869
Väggstolpar:	A7490, A7499, A7644, A7879, A7901, A7909, A9870, A11973, A11983, A13252, A13329, A13425, A13519
Ingångsstolpar:	-
Innerstolpar:	-
Härd:	Eventuellt: A7525, A7560, A7571
Övriga anläggningar:	Eventuellt: Kokgrop A9974, skärvtenslager A7592, grop A12409, grop A11756, grop A11771
Datering:	410 - 110 f Kr (A80, FU, Ua-8213), 350 - 40 f Kr (A7840, Ua-57350) 200 - 40 f Kr (A7571, Ua-56986), 230 - 390 e Kr (A7668, Ua-56988) 410 - 560 e Kr (A9974, Ua-56987), 1680 - 1940 e Kr (A11869, Ua-56991)
Fynd:	Keramik (F24, F25, F26, F32, F44, F113), bränd lera (F47, F49, F53, F56, F61), obrända ben (F81, F82), brända ben (F70, F71, F72, F73, F76, F78), konglomerat (F114)

Basrapport

Figur 27. Översiktsplan med Hus 1 markerat. Skala 1:100.

Det bör påpekas att den intelligande ytan direkt väster om huset hade en aningen gråare färgton än undergrunden. Det var också här som keramiken F27 och F28 och de brända benen F68 påträffades. Möjligtvis innehåller ytan resterna efter ett vagt kulturlager och/eller tramplager.

Sex prover från takbärande stolphål och från härd A7571 samt kokgrop A9974 har makrofossilanalyserats. Huset saknade innehåll av förkolnade växtrester och mängden kol i anläggningarna var relativt blygsam (Gustafsson, appendix 3).

Från den aktuella undersökningen föreligger det fem ¹⁴C-dateringar från Hus 1. Två analyser på kol från björk och ask från stolphål A7840 och grophärd A7571 har gett dateringarna 350 - 40 f Kr (Ua-57350) och 200 - 40 f Kr (Ua-56986). Två analyser på kol från björk och ask från stolphål A7668 och kokgrop A9974 har gett dateringarna 230 - 390 e Kr (Ua-56988) och 410 - 560 e Kr (Ua-56987). Den sista analysen på kol från en björkkvist från stolphål A11869 har gett dateringen 1680 - 1940 e Kr (Ua-56991), en ålder som i detta sammanhang måste betraktas som totalt missvisande. Sannolikt har det makroprov ur vilket björkkvisten togs blivit kontaminerat. Till dessa ¹⁴C-dateringar går det sannolikt även att lägga ¹⁴C-dateringen av stolphålet A80 från förundersökningen. Stolphålet daterades till 410 - 110 f Kr (Ua-8213) och dess placering i den västra vägglinjen/gaveln indikerar att det tillhör Hus 1.

Järnåldersdateringarna är alltså uppdelade i antingen förromersk järnålder eller sen romersk järnålder/folkvandringstid. Glappet är stort och de kan inte samtliga representera byggnadens ålder och/eller användningstid. Under tecknad anser att det inte med säkerhet går att avgöra i vilken av tidsperioderna byggnaden hör hemma. Antingen är det ett hus från förromersk järnålder vilket innebär att kokgropen inte tillhör huset (utan ett senare skede) samt att makroprovet ur vilket det daterade materialet från stolphål A7668 togs har blivit kontaminerat med yngre material. Eller så är det ett hus från slutet av romersk järnålder vilket innebär att härd A7571 samt det daterade materialet från stolphålen A7840 och A80 (FU) tillhör ett äldre skede inom ytan.

Det är något oklart vilken typ av hus som Hus 1 utgör. Som tidigare har beskrivits gällande husen inom RAÄ 68:1 så brukar tvåskeppiga hus anses höra hemma i neolitikum och äldsta bronsåldern för att omkring 1 500 f Kr sedan ersättas av treskeppiga hus (Wranning 2015). Mindre tvåskeppiga hus har dock påträffats inom äldre järnåldersboplatser i åtminstone Östergötland, Halland, Småland och Uppland. I den efterföljande vetenskapliga bearbetningen (se sid 68) kommer dessa hus att beskrivas och diskuteras mer utförligt.

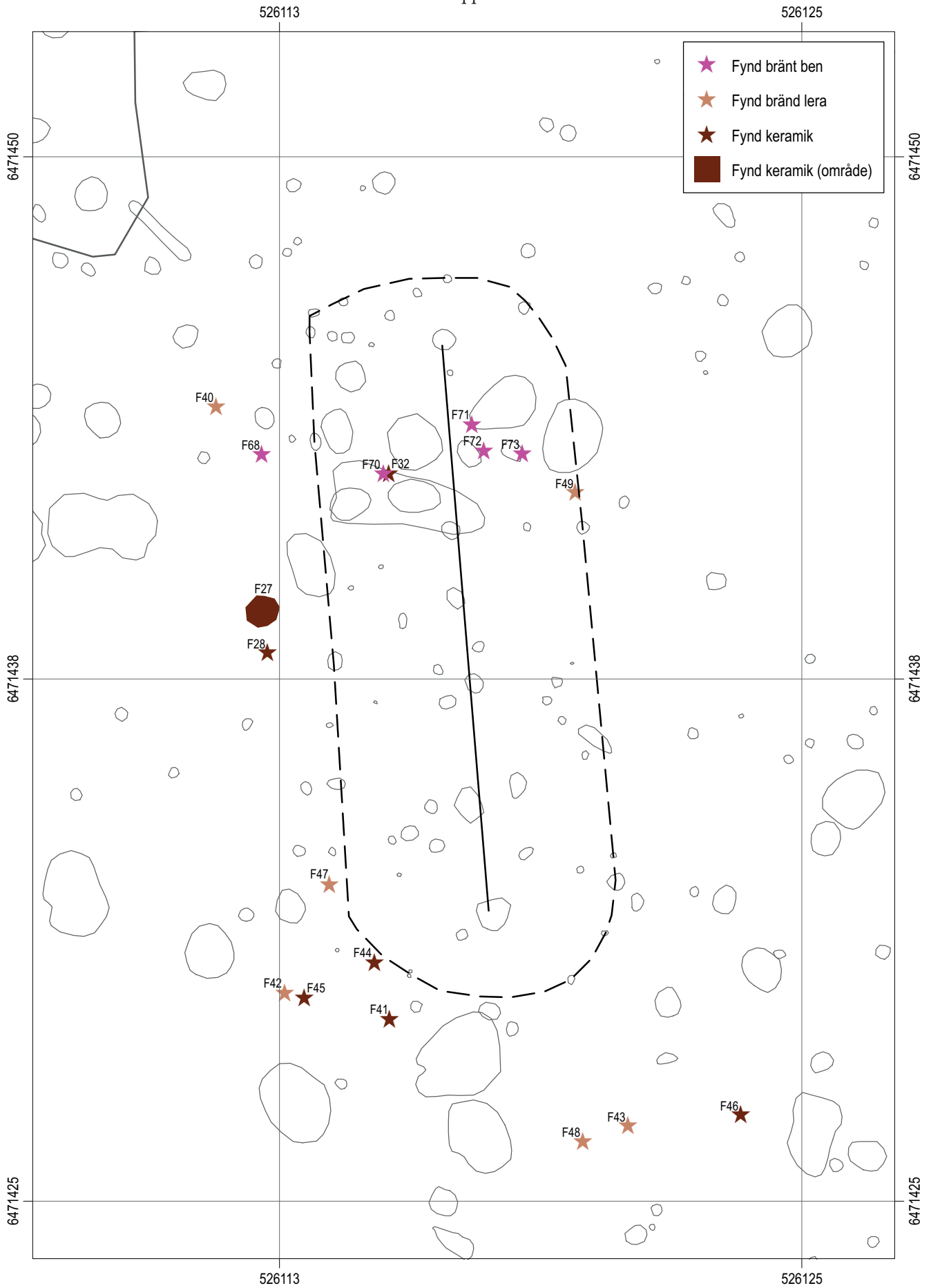
Vad gäller det nu aktuella huset så påminner det något om dels ett hus som undersöktes i Småland år 1996 och dels om ett hus som påträffades utanför Vadstena i Östergötland år 2011. Det småländska huset påträffades inom ett röjningsröseområde (RAÄ 76 & 332, Hamneda sn). Det var orienterat i nordsydlig riktning men dess exakta utformning var väldigt osäker. Två alternativ utformades varav det första utgörs av ett ca 13,0 x 7,5 m stort rektangulärt tvåskeppigt hus och det andra av ett ca 7,7 x 6,5 m stort närmast kvadratisk tvåskeppigt hus. Ingen härd kunde knytas till något av husalternativen. Huset daterades till romersk järnålder - folkvandringstid och tolkades ha utnyttjats säsongvis eller tillfälligt i samband med aktiviteter knutna till åkerbruk och boskapskötsel (Torstendotter Åhlin m fl 2002).

Det östgötska huset utanför Vadstena påträffades inom boplatz RAÄ 59 (Vadstena stad) och utgjordes av en tvåskeppig konstruktion orienterad i öst-västlig riktning. Storleken uppskattades till ca 13,0 x 5,5 m och fem ¹⁴C-analyser placerade huset i romersk järnålder. Huset bestod av två takbärande stolpar samt 13 väggstolpar och i byggnaden fanns två härdar. Söder om huset fanns ett tillhörande gårdstun. Fynd i form av brända och obrända ben (bl a av människa), keramik, en rund sten, avslag av kvartsit, kvarts, ett möjligt nätsänke och ett ihoprullat bronsbleck påträffades i stolphålen och i en av härdarna. Flera av fynden tolkades utgöra husoffer. Huset tolkades som ett bostadshus som möjligtvis även hade haft en funktion i rituella sammanhang (Helander 2013b).

Hus 1 inom RAÄ 228:1 samt de bägge exemplen ovan verkar av allt att döma vara relativt samtida. De har också det gemensamt att de verkar vara solitära byggnader. Det går alltså inte att på ett enkelt sätt tolka dem som uthus/ekonomibyggnader tillhörandes ett större bostadshus. Vad gäller huset utanför Vadstena råder dock viss osäkerhet. Slutundersökningsytan rörde sig i det fallet om en ny vägsträckning vilket medförde att det bara var ett tvärsnitt genom den aktuella boplatzen som undersöktes. Till både formen och orienteringen påminner Hus 1 mest om det småländska huset. Däremot är Hus 1 mer likt huset utanför Vadstena vad gäller övriga typer av anläggningar samt boplatzytans struktur.

Även om det är oklart om härden som ¹⁴C-daterades inom Hus 1 tillhör husets kontext så är ytterligare två härdar (odaterade) belägna inom husets yta. Dessutom kan en kokgrop tillhöra byggnaden. Vad som också är gemensamt med huset vid Vadstena är att byggnaden har en gårdsplan omgiven av härdar. Dessutom påträffades en ugnslignande anläggning sydöst om huset. Liksom huset vid Vadstena kan Hus 1 alltså tolkas som ett bostadshus. Till skillnad mot det förstnämnda

Basrapport

Figur 28. Översiktsplan med lösfynden vid Hus 1 markerade. Skala 1:125.

huset påträffades inga människoben eller fynd som kan tolkas som husoffer i Hus 1. Ett intressant fenomen är dock att en potentiell grav alternativt spår efter en rituell handling påträffades vid ett parti med hällar drygt 25 m nordväst om det aktuella huset. Lämningen utgjordes av en till synes krossad kruka samt brända ben. Tyvärr var benen allt för små för att kunna artbestämmas (för mer info se sid 56).

Sammanfattningsvis är det alltså rimligt att tolka Hus 1 som ett mindre bostadshus. Möjligtvis rör det sig om en mindre gård underlydande huvudgården vid RAÄ 68:1? Den krossade krukans och de brända benen i närområdet är intressant men knappast tillräckligt för att tolka huset som någon form av byggnad för kultutövning.

Förutom huset kunde det bland stolphålen skönjas ett antal konstruktioner på ytan.

Konstruktion 1

Konstruktionen löpte i VSV – ÖNÖ riktning tvärs över halva den centrala delen av slutundersökningsområdet och tolkas utgöra en hägnad. Söder om hägnaden var anläggningstätheten hög och inom denna yta var även Hus 1 med dess gårdsplan beläget. Norr om hägnaden var anläggningstätheten relativt låg och lämningarna bestod mestadels av ensamliggande härdar och stolphål. Inom den norra ytan var även ett hållparti beläget inom vilket en potentiell grav alternativt spår efter en rituell handling påträffades (för mer info se sid 56). Konstruktionen utgjorde alltså en tydlig gräns inom området.

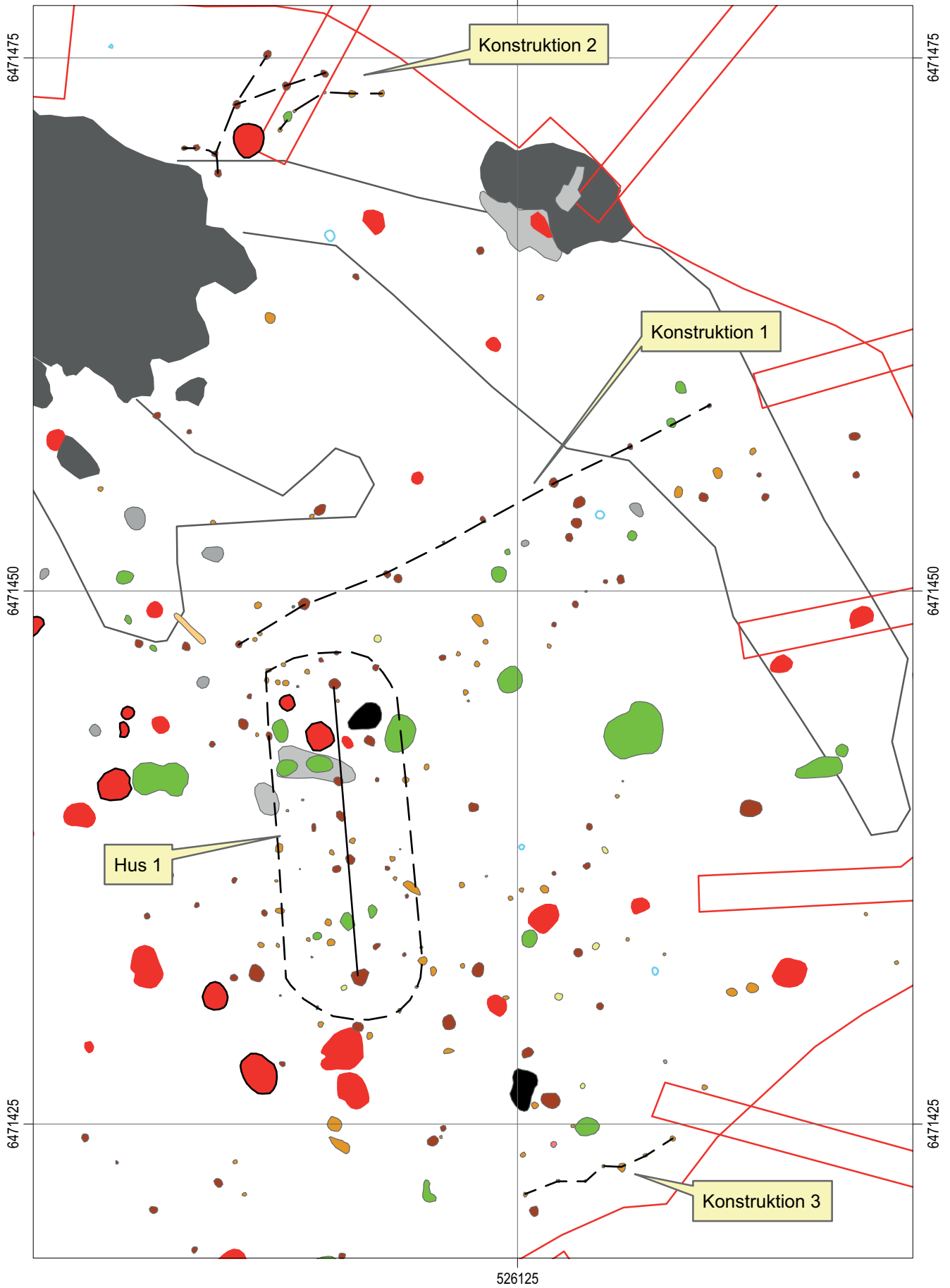
Hägnaden bestod av åtta stenskodda stolphål i en någorlunda rak linje. Stolphålen var 0,30 - 0,56 m stora och 0,08 - 0,24 m djupa. Stolpradens längd var ca 25 m och avstånden mellan stolphålen varierade mellan 2,0 och 4,1 m.

Anläggningarna innehöll inga fynd och inga ¹⁴C-dateringar eller makrofossilanalyser har utförts.

Konstruktion 1	Hägnad
Typ:	Hägnad
Längd:	Ca 25 m
Bredd:	-
Stolpar:	A7446, A8443, A9773, A9830, A10858, A11246, A11734 och A13564
Datering:	-
Fynd:	-

Konstruktion 2	Hägnad/vindskydd
Typ:	Hägnad/vindskydd
Längd:	Ca 12 m
Bredd:	-
Stolpar:	A7269, A7280, A7296, A7305, A8175, A8186, A8194, A8202, A8209, A8218, A8227, A8247 och A14041
Datering:	-
Fynd:	Skålgropssten (F102)

Konstruktion 3	Hägnad
Typ:	Hägnad
Längd:	Ca 8 m
Bredd:	-
Stolpar:	A10394, A10425, A10439, A10446, A10486, A10497 och A10504
Datering:	-
Fynd:	-

Figur 29. Översiktsplan med Hus 1 och de övriga konstruktionerna markerade. Skala 1:250.

Figur 30. Skålgropssten F102. Foto Lasse Norr, ÖM.

Konstruktion 2

Konstruktionen var belägen strax öster om hållpartiet i den norra delen av området och utgjordes av två parallella halvcirkelformade stolprader vid härd A8257. Avståndet mellan raderna var ca 1 m.

Den norra raden bestod av åtta stenskodda stolphål vilka var 0,24 - 0,35 m stora och 0,07 - 0,15 m djupa. Stolpradens längd var ca 12 m och avstånden mellan stolphålen varierade mellan 0,6 och 2,7 m.

Den södra raden bestod av fem stolphål vilka var 0,13 - 0,31 m stora och 0,06 - 0,19 m djupa. Stolpradens längd var ca 5,5 m och avstånden mellan stolphålen varierade mellan 1,1 och 1,6 m.

I stenskoningen till stolphål A8247 påträffades en skålgropssten (F102). Inga ¹⁴C-dateringar eller makrofossilanalyser har utförts.

Konstruktionens placering antyder att det rör sig om en hägnad alternativt ett vindskydd för grophärd A8257.

Konstruktion 3

Konstruktionen var belägen vid södra kanten av undersökningsområdet och tolkas utgöra en hägnad.

Hägnaden bestod av sju stolphål i en någorlunda rak linje. Stolphålen var 0,10 - 0,25 m stora och 0,05 - 0,07 m djupa. Stolpradens längd var ca 8 m och avstånden mellan stolphålen varierade mellan 0,9 och 1,7 m.

Anläggningarna innehöll inga fynd och inga ¹⁴C-dateringar eller makrofossilanalyser har utförts.

Grav?/spår efter rituell handling

I den norra delen av undersökningsområdet påträffades ett ca 200 m² stort parti med hällar (se figur 24). Partiet hade ej observerats under förundersökningen och kom alltså som en överraskning under slutundersökningen. Stora delar av hällarna var relativt släta. Några skålgrovar kunde dock inte observeras.

I partiets västra del gick det in en korridor bland hällarna i vilken markunderlaget bestod av lera. Vid rensning inom korridorområdet påträffades lösfynd av keramik (F34-F39 och F52) i kanterna mot hällarna samt en potentiell brandgrav (A13718). Den sistnämnda anläggningen påträffades under en 8,9 kg tung och rektangulär (0,22 x 0,19 x 0,10 m) sten. Stenen var

ensamliggande och när den lyftes bort blev det uppenbart att den hade täckt 20 skärvor och ett antal fragment från ett och samma kärl (K1) (Stilborg, appendix 1). Vid noggrannare rensning påträffades inom en ca 1,15 x 0,95 m stor yta (F13727) under och vid stenen ytterligare keramik (F18 och F105-F108) samt en mindre mängd brända ben (F74), bränd lera (F50) och harts (F91). Även huvuddelen av denna keramik (51 skärvor och ett större antal fragment) härrör från kärl K1 vilket således verkar ha krossats rejält. Bland keramiken fanns dock en större mynningsskärva, tre mindre buk-skärvor och ett par botten-skärvor från ytterligare ett kärl (K2). Dessutom påträffades några få fragment och

Figur 31. Hällarna vid RAÄ 228:1. Mot öster. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

Figur 32. Stenen som täckte grav(?) A13718. Spetsen på den gula pinnen pekar mot norr. Foto Marcus Asserstam, ÖM.

två spjälkade skärivor från ett tredje kärl (K3). Stilborg är dock osäker på om detta kärl tillhör samma kontext som de två andra kärlen. Fragmenteringen antyder att det istället kan röra sig om ett äldre bakgrundsbrus. Den brända lera som hittades utgörs dels av en hårt bränt bit lera, dels ett konglomerat av hårt bränd lera och ett järnslagglager. Möjligtvis utgör det sistnämnda ett fragment av ässjefodring (ibid).

Vid den potentiella graven påträffades även en liten bit harts samt en mindre mängd brända ben (0,2 g) vilka ej var möjliga att artbestämma (Nyberg, appendix 2). Ytan innehöll även måttligt med kol. Eftersom de brända benen visade sig vara för små för att ¹⁴C-dateras blev dateringen istället utförd på obestämt kol. Resultatet blev 250 - 430 e Kr, d v s andra hälften av romersk järnålder (Ua-56993).

Vid rensandet uppmärksammades även i änden av korridoren, ca en meter nordöst om A13718, ett parti med mörkare jord inklämt mellan hållarna. Fyllningen bestod av mörkgrå silt med måttligt inslag av 0,10 - 0,30 m stora stenar varav vissa var skärviga. Mörkfärgningen tolkades till en början som naturlig, skapad av nedrinnande vatten från hållarna. För att säkerställa att så verkligen var fallet beslöts att med hjälp av grävmaskin försiktigt ta några skopdrag i mörkfärgningen. Ganska snart blev det uppenbart att en del av stenmaterialet i det översta skicket var bearbetat. Delar av två malstenslöpare (F99 och F100) samt en bearbetad sten med tre slipytor (F117) påträffades. Dessutom hittades keramik (F29 och F30) samt en del av ett mindre odefinierat järnföremål (F88). Härvidlag avbröts grävandet med maskin och istället beslöts att gräva resten av mörkfärgningen för hand. Det blev snart tydligt att

mörkfärgningen hade ett betydande djup och att det rörde sig om en skreva (A14293) mellan hållarna. Vid tömningen av skrevans fyllning påträffades fynd hela vägen ned till och med bottenskiktet. I toppen var den naturliga lämningen ca 3,25 x 2,15 m stor. Eftersom profilen var oregelbunden minskade dock storleken efter bara 0,3 m till ca 2,35 x 0,90 m. Efter ytterligare 0,5 m var storleken nere i ca 0,40 x 0,30 m för att till slut,

Figur 34. Skreva A14293 tömd på fyllning. Mot norr. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

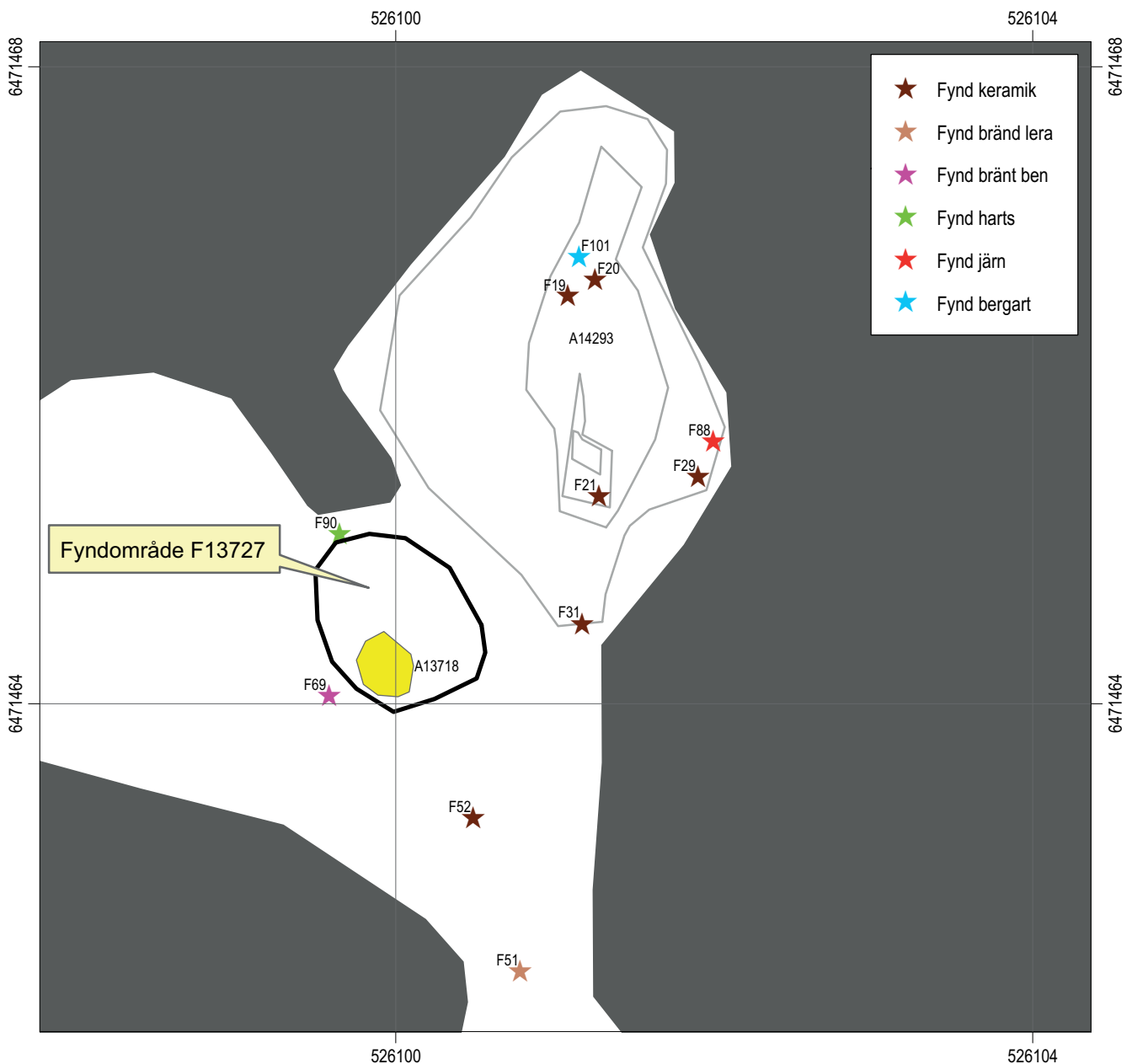
Figur 33. Mörkfärgningen som täckte skrevan A14293. Mot söder. Foto Marcus Asserstam, ÖM.

Basrapport

efter ytterligare 0,2 m, bara vara 0,20 x 0,15 m. Det totala djupet var alltså ca 1 m. I botten hade skrevan en anmärkningsvärt tydlig rektangulär form.

Fyllningen som i den övre delen bestod av mörkgrå silt med inslag av 0,10 - 0,30 m stora stenar varav vissa var skärvida blev i den nedra halvan lerigare, dock med fortsatt inslag av sten samt enstaka kol, sot och mindre fragment bränd lera. Inslaget av sten var kraftigare i de södra och norra ändarna. En intressant iakttagelse var att vissa stenar låg tätt intill hållväggen med den flata sidan mot väggen. Det är dock oklart om stenarna har hamnat så slumpmässigt eller om de är medvetet lagda.

Keramik påträffades på olika djup i skrevan. I botten delen hittades tre koncentrationer: F20, F21 och F86. F20 återfanns i den norra delen av skrevan och bestod av sju fragment och två spjälkade skärvor av samma gods och sannolikt från samma kärl. Samtliga skärvor/fragment hade förorenats av ett vidhäftande svart material (harts?). F21 påträffades i södra delen och bestod av ett större antal fragment, en buk och tre mynningskärvor från ett kokkärl med tydlig matskorpa (K4). Vid F21 hittades även F86 vilket bestod av fragment och spjälkade skärvor från botten delen av ett mindre kärl (Stilborg, appendix 1).

Figur 35. Översiktsplan med grav(?) A13718, skreva A14293, fyndområde F13727 samt inmätta fynd markerade. Skala 1:40.

Lite högre upp i fyllningen, i norra delen av skrevan, påträffades F19 vilket dels bestod av fragment och tre spjälkade skärvor från samma kärl, dels tre skärvor från ett kärl med samma magringskvalitet som kärl K1 i den potentiella graven. Skärvorna kommer dock knappast från det kärlet (ibid).

Högst upp i den sydöstliga delen av skrevan återfanns F29 vilket, utöver ett antal obestämbara fragment, bestod av spjälkade skärvor från minst tre olika kärl. Med hänsyn till gods och bruksspår inklusive matskorpa tolkas några av skärvorna tillhöra kärl K4 som påträffades i botten av skrevan. Förklaringen till att delar av samma kärl kan hamna på så olika nivåer skulle kunna vara att kärlet har kastats ner i den öppna skrevan men att vissa delar (F29) har fastnat på kanten. Dateringsmässigt pekar kärl K4:s obehandlade utsida på järnålder. Det sista keramikfyndet (F31) påträffades också högst upp och utgörs av en liten spjälkad skärva (ibid).

Förutom keramik innehöll fyllningen i skrevan även ett obestämt fragment av bränd lera (F65, ibid), två fragment obestämda brända ben (F75, Nyberg, appendix 2), ett fragment obränd tand från däggdjur (F85, ibid), två bitar harts (F109) och en malstenslöpare (F101). Löparen och de brända benen påträffades i den nedre halvan av skrevan, dock inte i bottenskiktet. Den brända leran och det obrända tandfragmentet hittades i södra delen av anläggningen. Nivån är dock oklar. Var i skrevan hartsen påträffades är också oklart.

Hällpartiet och dess lämningar var en intressant överraskning under slutundersökningen. A13718 kan mycket väl utgöra en grav. Någon nedgrävning kunde ej observeras utan fynden och stenen antas ha placerats på den dåvarande marknivån. En möjlighet är att det rör sig om en urnegrav med locksten. Dock förefaller den nästan nio kilo tunga stenen ha varit för tung för det ändamålet. Urnan borde ha gått sönder relativt fort. Ett kanske mer trovärdigt alternativ är att lämningen istället utgör en brandgrav med täcksten. Kombinationen av ett helt kärl (eventuellt som urna) och delar av ett annat är mycket vanlig i järnålderns brandgravar. Det är inte heller ovanligt att kärlet/kärlen har krossats i samband med begravningen och därmed ha haft en annan funktion än som benbehållare (Stilborg, appendix 1). Utifrån detta resonemang skulle A13718 alltså kunna utgöra en brandgrav innehållandes brända människoben, krossad keramik samt lite harts och bränd lera (ässjefodring?), vilken efter deponeringen har täckts med en rektangulär sten. Gravtolkningen är mycket sannolik men eftersom de fåtaliga brända benen

inte går att artbestämma är det dock inte omöjligt att fynden och stenen istället utgör spår efter någon annan form av rituell handling.

När det gäller skrevan och dess fynd finns det en intressant parallell strax norr om gravfält RAÄ 475 (Linköpings stad). Vid en förundersökning år 2008 påträffades även här en ca 1,5 x 1,0 m stor och 1,2 m djup skreva som innehöll fynd i form av 352 g keramik från samma kärl samt en större klump harts. Fynden tolkas som lämningar av rituella depositioner, en tolkning som även bör gälla för fynden i skrevan vid RAÄ 228:1 (Petersson 2012).

Gropar

Totalt 29 gropar påträffades inom ytan. I stort sett samtliga av dessa var belägna i eller intill Hus 1 samt öster och söder om byggnaden. Majoriteten av groparna var rundade i plan, under en meter i längd alternativt diameter samt grunda (<0,30 m). Groparnas fyllning bestod mestadels av gråaktig silt/lera med visst inslag av sten, skärvsten, skörbränd sten, kol och bränd lera. 31% av groparna innehöll fynd i form av brända och obrända ben, bränd lera, keramik, harts, ett bryne och en malstenslöpare.

Två av groparna var större, djupare och fyndrikare än de andra:

- Grop **A10683** var belägen ca 10 m öster om Hus 1. Anläggningen var 2,7 x 1,7 m stor och 0,45 m djup. Den övre fyllningen bestod av gråbrun siltig lera och den nedre fyllningen av varvig gråbrun/gulbrun siltig lera. Gropen innehöll keramik, bränd lera, brända och obrända ben, harts, en slipsten av sandsten och en malstenslöpare. Keramiken utgör ett typiskt boplatssavfallsmaterial. De drygt 150 fragmenten/skärvorna domineras av resterna efter ett litet fullrepresenterat kärl (K5). Utöver detta kärl förekommer två bukskärvor och två mynningskärvor från ett större kärl (K7) samt skärvor från 2 - 3 andra kärl (Stilborg, appendix 1).
- Grop **A13660** påträffades ca 5 m väster om Hus 1. Anläggningen var ca 2,6 x 1,6 m stor, 0,76 m djup och innehöll bränd lera och keramik. Fyllningen bestod av flera olika slags lager. Keramiken bestod av 11 fragment/skärvor varav en liten mynningskärva (Stilborg, appendix 1).

Härdar, kokgropar och kol-/sotkoncentrationer

Vid RAÄ 228:1 påträffades 39 härdar (varav 12 grophärdar), två kokgropar och nio kol-/sotkoncentrationer. Majoriteten av anläggningarna var belägna väster och söder om Hus 1. Några av härdarna var dock placerade vid hållarna samt vid undersökningsytans östra kant.

Härdarna var i huvudsak rundade, omkring en meter stora och under 0,1 m djupa. Fyndinnehållet var magert. Härd A10320 innehöll enstaka fragment brända ben och i härd A10914 påträffades en del av en malstensunderliggare. Grophärdarnas storlek var 0,7 - 1,9 m och djupet 0,12 - 0,68 m. Det var endast i grophärd A9169 som fynd (enstaka fragment brända ben) påträffades.

Inom slutundersökningsytan fanns endast två kokgropar, varav en (A9974) var belägen inom husets area och en (A10233) drygt sju meter sydöst om byggnaden. Anläggningarna var mellan en och två meter stora och 0,40 respektive 0,27 m djupa. I kokgropen i Hus 1 påträffades en mindre mängd obestämd keramik och bränd lera (Stilborg, appendix 1).

Kol-/sotkoncentrationerna var belägna tillsammans med härdar mellan Hus 1 och hållarna och utgör sannolikt utkast från härdarna alternativt grunda härdbottnar.

Fyra prover från tre härdar och en kokgrop har makrofossilanalyserats. I grophärd A9186 hittades fem kärnor av skalkorn samt fragment av sädeskorn. I övrigt noterades att träkolen från anläggningarna kom från björk, ek, hassel, tall och ask (Gustafsson, appendix 3).

Ugnen

Cirka 10 m sydöst om Hus 1 påträffades en anläggning (A10454) som sannolikt utgör resterna av en lågtemperaturugn. Lämningen var rund i plan och 0,42 m stor. Profilen var oregelbundet U-formad och djupet uppgick till 0,26 m. En stor del av fyllningen bestod av sot och kol med inslag av enstaka 0,05 - 0,10 m stora skörbrända stenar. Denna fyllning omgärdades till stor del av ett tunnare lager bestående av gråbrun siltig lera med inslag av bränd lera, kol och sot. Mot botten av anläggningen påträffades en koncentration med eldpåverkad lera. Materialet är tydligt oxiderat men fortfarande lera (Stilborg, appendix 1). I det makrofossilprov som togs i den sotiga och kolrika fyllningen var innehållet av förkolnad säd stor. Emmer-/speltvete dominerade kraftigt följt av bröd-/kubbvete, naket korn och skalkorn. Förutom säd hittades ett antal frö av obestämd vicker (Gustafsson, appendix 3). Det förkolnade växtmaterialet tillsammans med den eldpåverkade leran indikerar att anläggningen utgör en lågtemperaturugn som använts för att torka säd. Ett sädeskorn från ugnen har ¹⁴C-daterats till 130 - 340 e Kr (Ua-56992).

Skärvstenslager

Inom slutundersökningsytan påträffades sex mindre skärvstenslager. Två av dessa (A8701 och A8734) var belägna vid och på ett mindre hållparti i områdets nordöstra kant. Ett av dessa täckte härd A13746 som har ¹⁴C-daterats till 60 - 230 e Kr (Ua-57350) och i det andra påträffades en malstenslöpare (F93). I och

Figur 36. Ugn A10454. Mot norr. Foto Fredrik Samuelsson, ÖM.

vid Hus 1 återfanns också två skärvstenslager (A7592 och A7623). A7592 var placerat intill de härdar och den kokgrop som fanns i den norra delen av byggnaden och utgör troligtvis ett utkastlager från dessa anläggningar. Lagret täckte groparna A11756 och A11771 samt stolphålet A11786. Slutligen påträffades två små skärvstenslager (A8779 och A9611) i området mellan Hus 1 och hållpartiet. Dessa var placerade tillsammans med härdar och utgör sannolikt utkastlager.

Övriga anläggningar

Spridda över ytan påträffades även tio störhål samt en liten rännliknande anläggning. Inga av dessa har kunnat tolkas ingå i någon tydlig konstruktion.

Fynden

Fyndkategorierna från RAÄ 228:1 utgjordes av: keramik, bränd lera, harts, järn, konglomerat, bergart, sandsten, obränt ben och bränt ben.

Inom RAÄ 228:1 påträffades totalt drygt 2 kg **keramik** och ca 0,6 kg **bränd lera**. 61% av keramiken och 4 % av den brända leran återfanns vid hållpartiet och då framför allt inom ytan för den potentiella graven och skrevan. Som tidigare har beskrivits påträffades här skärvor från minst fyra kärl och den lilla mängden bränd lera bestod bl a av en liten rest klinerer samt ett konglomerat av hårt bränd lera och ett järnslagglager vilket möjligtvis är ett fragment av ässjefodring. Det keramiska materialet påminner om vanligt hushållsavfall.

Inom "boplatsdelen" av RAÄ 228:1 återfanns majoriteten av keramiken och den brända leran inom och invid ytan för Hus 1 samt i den fyndrika gropen A10683. Minst tre kärl kunde urskiljas i materialet. Inom Hus 1 påträffades även fragment och spjälkade skärvor av ett perforerat kärl. Bland den brända leran noterades tre bitar klinerer (F48, F49 och F58) vilka påträffades i husets nordöstra vägglinje. I grop A8830, belägen mellan huset och hållpartiet, påträffades två fragment som kan härröra från en liten degel baserat på det grå, reducerade godset och den sintrade utsidan (F115). Ett annat intressant fynd av bränd lera utgörs

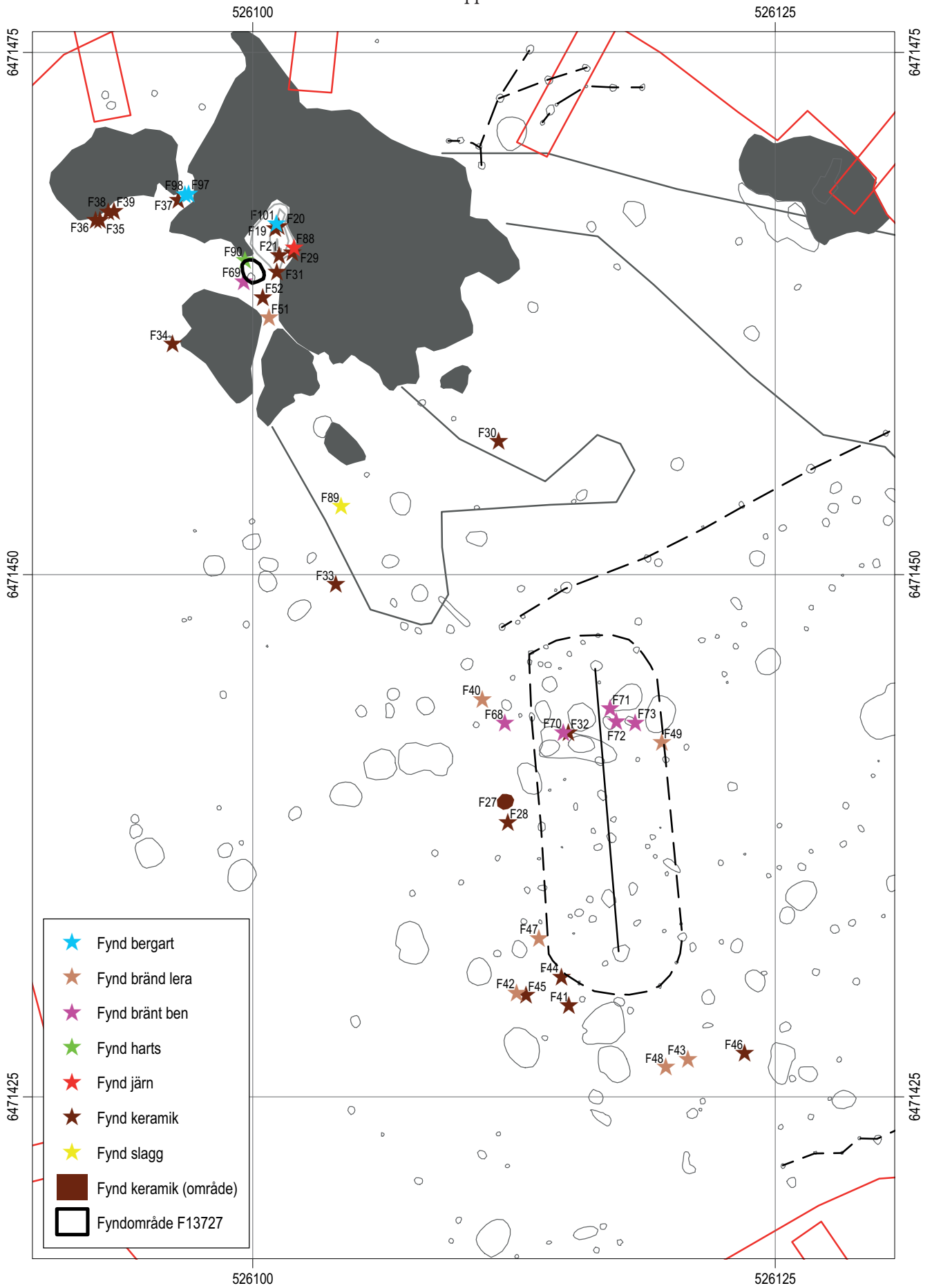
av den lågbrända lera som påträffades i A10454. Som tidigare har beskrivits tolkas anläggningen utgöra en lågtemperaturugn. Sammanfattningsvis överensstämmer det keramiska fyndmaterialet ganska väl med vad som kan förväntas av ett boplatsavfall. Dock saknas större kärl helt vilket kan bero på att platsen enbart har nyttjats under en kortare tid. Kärlens form och kvalitet stämmer bäst överens med en järnåldersdatering (Stilborg, appendix 1).

Benmaterialet utgjordes av 20,7 gram obränt ben och 6,3 gram bränt ben. De obrända benen kom från däggdjur och majoriteten av dem påträffades i grop A10683. Dock påträffades även fragment i skrevan mellan hållarna samt i grop A11771 och stolphål A7668 i Hus 1. I stort sett inga av de brända benen gick att artbestämma. Det brända benmaterialet var framför allt koncentrerat till den potentiella graven och skrevan mellan hållarna samt till ytan vid Hus 1. De enda undantagen utgjordes av fragment som hittades i grop A10683 och hård A10320 (Nyberg, appendix 2).

I det påträffade **stenmaterialet** utgörs fyndkategorin "bergart" av åtta malstenslöpare, en malstensunderliggare, en skålgropssten och en sten med tre slipytor. Majoriteten av dessa fynd hittades vid hållpartiet och dess omedelbara närhet. Tre av löparna samt stenen med slipytorna påträffades i skrevan mellan hållarna (A14293) och två andra löpare (F97 och F98) återfanns som lösfynd i närheten. Strax öster om hållpartiet påträffades skålgropsstenen i stenskoningen till ett stolphål samt en löpare i ett mindre skärvstenslager. De resterande två löparna samt underliggaren hittades i grop A10683, stolphål A8102 respektive hård A10914. Förutom detta stenmaterial påträffades även ett bryne av sandsten i grop A10683.

I övrigt påträffades: Ett mindre odefinierat järnföremål (F88) högst upp i hållskrevan, några mindre bitar harts (F90, F91 och F109) i skrevan och vid den potentiella graven samt i den stora gropen A10683. Och en bit slagg (F89) som lösfynd i närheten av grop A8830, i vilken två möjliga degelfragment påträffades (se ovan).

Basrapport

Figur 37. Översiktsplan med inmätta fynd (lösfynd samt majoriteten av fynden vid hållarna) inom RAÄ 228:1 markerade. Resterande fynd är relaterade till respektive anläggning. Skala 1:250.

Dateringar och kronologi

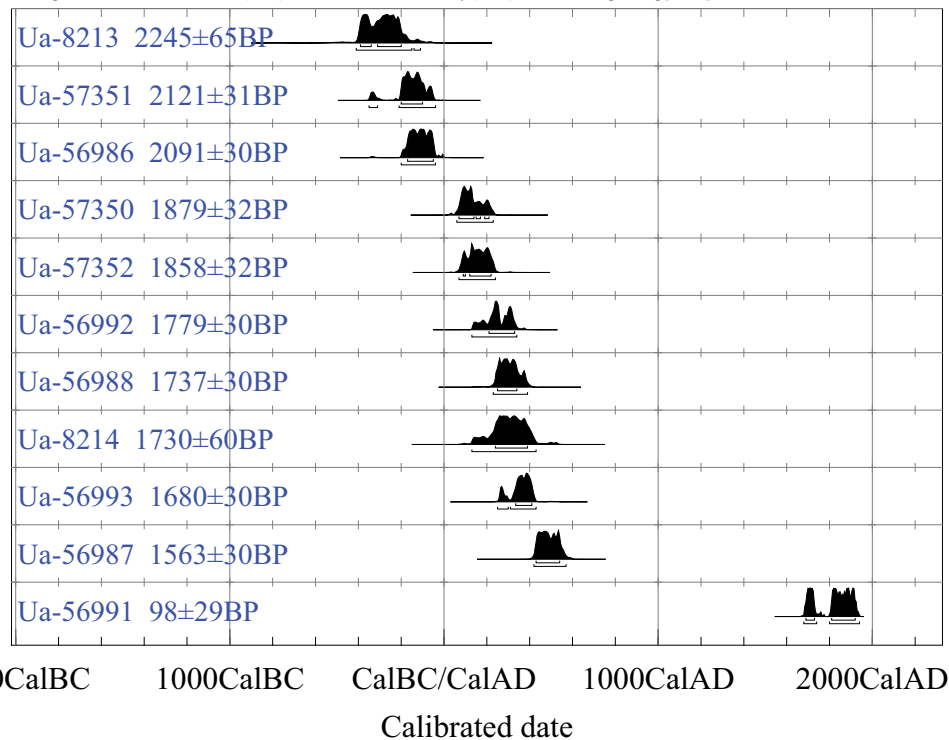
¹⁴C

Nio ¹⁴C-prov har analyserats. Om vi lägger till de två ¹⁴C-analyser (Ua-8213 och Ua-8214) som utfördes under förundersökningen är vi uppe i totalt 11 ¹⁴C-analyser.

De äldsta dateringarna härstammar från ett stolphål som påträffades vid förundersökningen samt från en grophärd (A7571) och ett stolphål (A7840) som var belägna inom ytan för Hus 1. Dessa har spridda

Labnr	Provnr	Material	Datering (1 sigma)	Datering (2 sigma)	Anl	Övrigt
Ua-8213	?	?	390 - 200 f Kr	410 - 110 f Kr	A80 (FU)	Stolphål (FU-dat.) Möjlig väggstolpe Hus 1.
Ua-57351	PK200404	Kol (björk)	200 - 100 f Kr	350 - 40 f Kr	A7840	Stolphål hus 1.
Ua-56986	PK200390	Kol (ask)	170 - 50 f Kr	200 - 40 f Kr	A7571	Grophärd Hus 1.
Ua-57350	PK13757	Kol (ek)	70 - 210 e Kr	60 - 230 e Kr	A13746	Härd
Ua-57352	PK200406	Sädeskorn (skalkorn)	90 - 220 e Kr	70 - 240 e Kr	A9186	Grophärd
Ua-56992	PK200399	Sädeskorn (emmer/speltvete)	210 - 330 e Kr	130 - 340 e Kr	A10454	Ugn
Ua-56988	PK200397	Kol (björk)	250 - 340 e Kr	230 - 390 e Kr	A7668	Stolphål hus 1.
Ua-8214	?	?	240 - 390 e Kr	130 - 430 e Kr	A84 (FU)	Härd (FU-dat.).
Ua-56993	PK13745	Kol (obestämt)	335 - 410 e Kr	250 - 430 e Kr	A13718	Grav?
Ua-56987	PK200395	Kol (ask)	430 - 540 e Kr	420 - 570 e Kr	A9974	Kokgrop Hus 1.
Ua-56991	PK200392	Kol (björkkvist)	1690 - 1920 e Kr	1680 - 1940 e Kr	A11869	Stolphål hus 1.

Atmospheric data from Reimer et al (2004);OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

¹⁴C-dateringarna från RAÄ 228:1 uppställda i kronologisk ordning:

dateringar inom förromersk järnålder. Därefter följer två dateringar till första hälften av romersk järnålder från härdarna A13746 och A9186 och fyra dateringar till andra hälften av romersk järnålder från ett stolphål som påträffades vid förundersökningen, ugn A10454, stolphål A7668 inom Hus 1 och grav(?) A13718. De förhistoriska dateringarna avslutas med kokgrop A9974 i Hus 1 som härstammar från folkvandringstid. Slutligen bör även kolprov PK200392 (från stolphål A11869 i Hus 1) nämnas som daterades till 1690 - 1920 e Kr. Analysen utfördes på en björkkvist urtagen från ett makrofossilprov. Dateringen måste i detta sammanhang betraktas som totalt missvisande och beror sannolikt på kontaminering.

När det gäller övriga dateringsmöjligheter pekade keramiken och formen/skicket på den potentiella graven mot järnåldern. Någon tydlig vertikal stratigrafi kunde inte observeras men inom boplatdelen antydde mängden stolphål att det ändå fanns mer än en tidshorisont på platsen. Som tidigare nämnts under husbeskrivningarna vid RAÄ 68:1 pekar typologin för att Hus 1 borde dateras till stenålder/äldre bronsålder. Här anser dock undertecknad att de andra dateringsmöjligheterna bör bli vägledande. Eftersom det råder total avsaknad av ¹⁴C-dateringar och fynd från ett betydligt äldre tidskede på platsen känns det långsökt att hävda att huset bör dateras med hjälp av typologi.

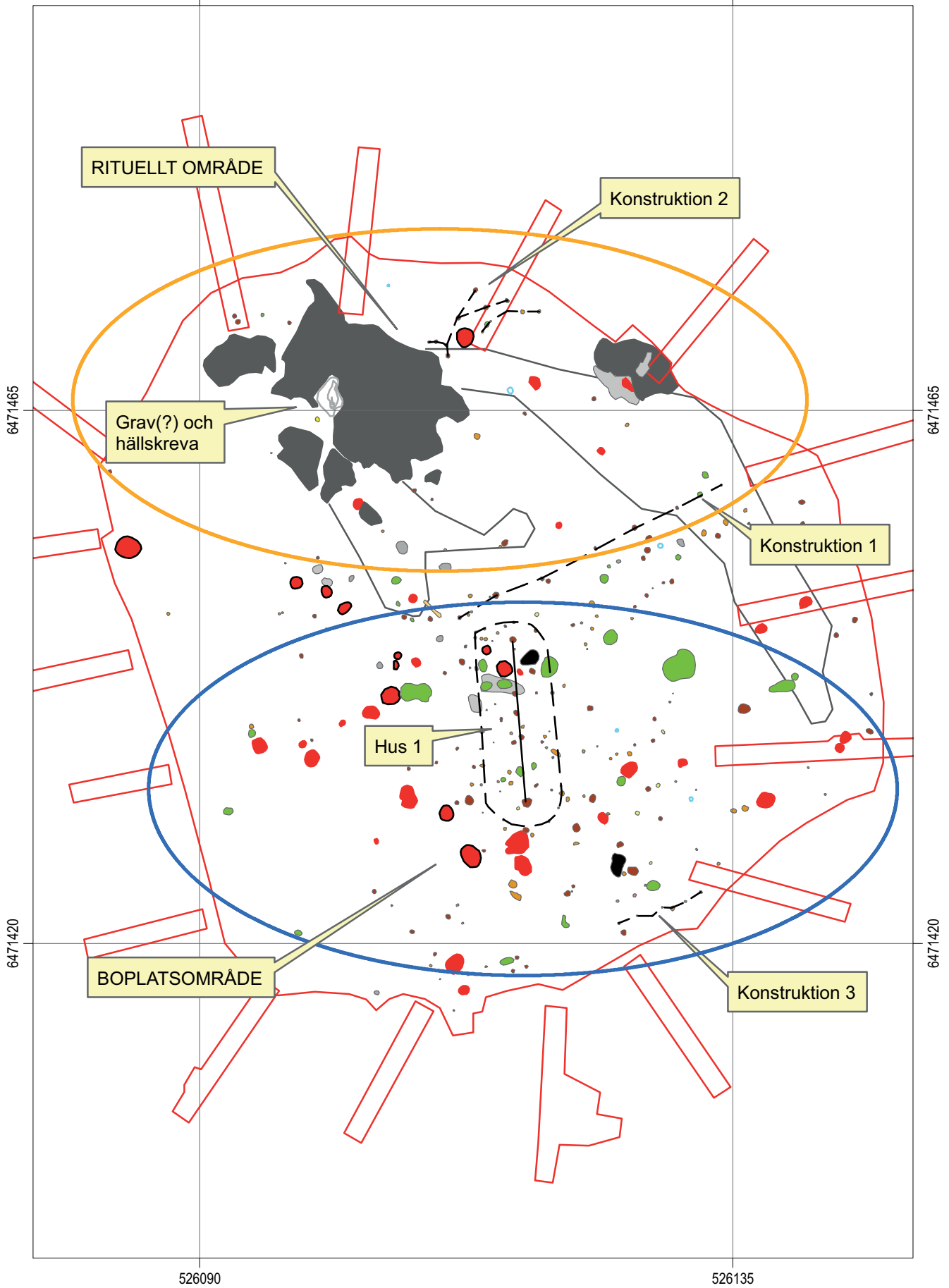
Sammanfattningsvis går det alltså att konstatera att ytan har börjat att användas under förromersk järnålder. Majoriteten av boplatslämningarna är dock daterade till romersk järnålder och det är då som hållpartiet börjar att användas som en rituell plats. Av allt att döma överges platsen under folkvandringstid och ytan verkar därefter aldrig ha använts som boplat igen.

Rumslig struktur

Slutundersökningsytan vid RAÄ 228:1 kan grovt uppdelas i en nordlig ”rituell” del och en sydlig boplatssdel. Gränsen går nästan exakt i mitten av området och manifesteras fysiskt i den östra delen av en längre hägnad (Konstruktion 1). Hållpartiet med skrevan (A14293) och den potentiella brandgraven (A13718) verkar ha varit själva navet inom den rituella halvan av ytan. Runt hållarna är även mer eller mindre ensamliggande härdar belägna vilka troligtvis har haft en rituell funktion. Vid en av härdarna (A8257) fanns också och en kortare hägnad/vindskydd (Konstruktion 2) i vars stenskoning en skålgropssten (F102) påträffades.

Inom den södra boplatssdelen av ytan påträffades ett tvåskeppigt mindre bostadshus med en gårdsplan väster om huset. Några meter sydöst om byggnaden återfanns även resterna efter en lågtemperaturugn (A10454).

Slutundersökningsytan verkar ha börjat att användas under förromersk järnålder. Majoriteten av ¹⁴C-dateringarna visar dock att det var först under romersk järnålder som området började att brukas på allvar. Tyvärr har vi inte kunnat fastställa till vilken utav dessa perioder som huset tillhör och det är alltså inte säkert att byggnaden är samtida med de rituella aktiviteter som har försiggått vid hållpartiet. Den yngsta ¹⁴C-dateringen till folkvandringstid visar på när platsen slutar att användas som boplat/rituellt område.

Figur 38. Den rumsliga strukturen inom RAÄ 228:1. Skala 1:450.

Boplatsernas regionala kontext (RAÄ 68:1 och RAÄ 228:1)

Boplatserna RAÄ 68:1, RAÄ 68:2 och RAÄ 228:1 är belägna i åkermarken strax öster om Vikingstad. Samhället anlades då stambanan drogs fram under 1800-talet och utgjordes ursprungligen av Bankebergs by, vilken idag är beläget i södra ytterkanten av Vikingstad. Bankeberg omnämns första gången år 1360 och utgör tillsammans med Stora och Lilla Folåsa de kända primärenheterna i området. De sistnämnda bytomterna är belägna strax norr om samhället och ortnamnsskicket indikerar att åtminstone någon av byarna kan ledas tillbaka till förhistorisk tid. Namnet Folåsa omnämns som ett urspåret lösa-namn där förleden tolkas härröra från fornsvenskans foli, d v s häst. Efterleden -lösa brukar anses vara en av de äldsta kvarlevande namntyperna i Östergötland och enligt en teori skulle betydelsen kunna utgöra äng eller betesmark (Svarvar 2011 med där anförd litt.). I Lilla Folåsas absoluta närområde återfinns flera delundersökta boplatser och gravfält (RAÄ 15:1-2, 16:2, 17:1, 19:1, 70:1, 71 och 76-79) vilka utifrån ¹⁴C-dateringar och gravformer verkar härstamma från både äldre och yngre järnålder (Helander 2010; Helander 2012; Hörfors 2011; Johansson 2007b; Larsson 1994; Wickman 2004). Vid Bankebergs bytomt har enstaka lämningar som påträffades vid fjärrvärmearbete år 2010 daterats till yngre järnålder och tidig medeltid (Ajneborn 2011).

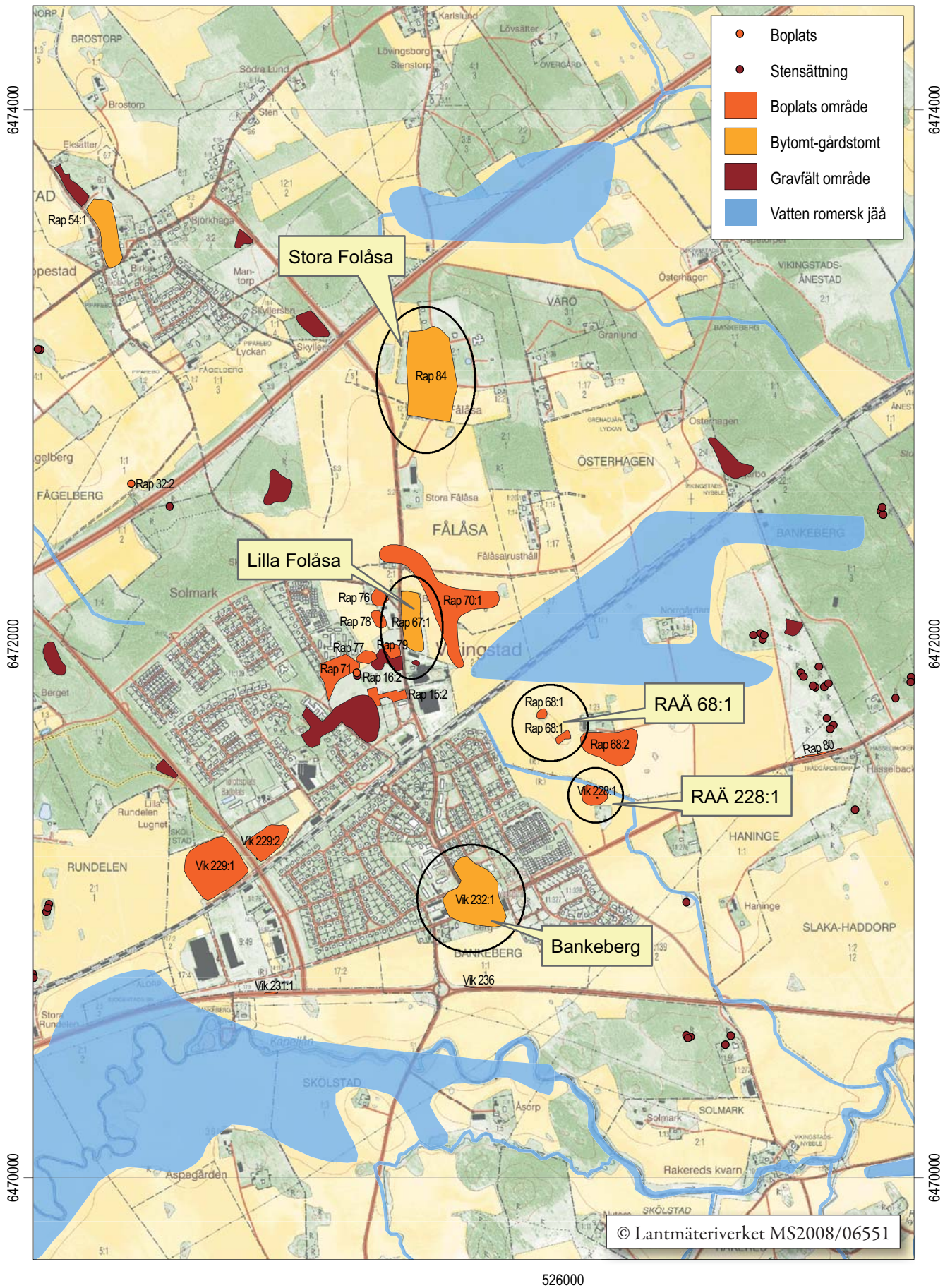
Inom en radie på drygt 1,5 km från den fornlämningstäta ytan vid Lilla Folåsa är ytterligare nio förhistoriska boplatser registrerade i FMIS. Tre av dessa utgörs av de nu aktuella boplatserna RAÄ 68:1-2 och 228:1. Som vi har sett tolkas RAÄ 68:1 utgöra en gård hemmahörande i romersk järnålder. Den närbelägna boplatserna RAÄ 68:2 är bara förundersökt och det föreligger bara två ¹⁴C-dateringar från ytan: 390 - 90 f Kr och 50 - 340 e Kr (Ua-8211 och Ua-8212, båda med 2 sigma). Boplatserna verkar alltså vara relativt samtida men någon mer utförlig kronologi går inte att göra. Slutundersökningsytan vid RAÄ 228:1 innehöll dels ett boplatsoområde, dels ett rituellt område. Som helhet har ytan vid RAÄ 228:1 använts under samma tid som boplatserna RAÄ 68:1 men det är osäkert om huset inom ytan hör till förromersk eller romersk järnålder. Vi har alltså här två olika alternativ. Antingen är huset en äldre gård som under romersk järnålder möjligtvis omlokaliseras till ytan vid RAÄ 68:1. Ytan vid RAÄ 228:1 fortsätter dock att användas vid rituella sammanhang samt för mer tillfälliga aktiviteter som t ex sådd/skörd eller betesdrift. Eller så utgör huset en samtida, mindre och kanske underlydande gård till den större

gården vid RAÄ 68:1. Oavsett vilket alternativ man väljer så är den tvåskeppiga konstruktion en gemensam och ovanlig nämnare.

Av de resterande boplatserna inom den 1,5 km långa radien utgör två (RAÄ 229:1-2) lämpliga boplatser med förekomst av spridda skärvstenar samt enstaka bitar av slagg med påsinträd lera (Larsson 1994). Tre boplatser (RAÄ 80, 231:1 och 236) utgörs av lämningar påträffade i samband med begränsade ingrepp i form av arbeten för gång- och cykelväg alternativt fjärrvärme. Vid RAÄ 80 och 231:1 finns ¹⁴C-dateringar till romersk järnålder (Helander 2001; Helander 2013a). Slutligen har vi boplatser RAÄ 32:2 som undersöktes år 1977 inför utbyggnaden av E4:an. Inom ytan påträffades bl a två långhus daterade till romersk järnålder (FMIS).

Sammanfattningsvis kan vi alltså utifrån dagens kunskapsläge konstatera att de nu aktuella boplatserna RAÄ 68:1-2 och RAÄ 228:1 verkar ingå i ett boplatsermönster med mer eller mindre ensamliggande äldre järnåldersgårdar i landskapet. Mönstret är välkänt i stora delar av vårt land. Utifrån de ¹⁴C-daterade lämningarna verkar tyngdpunkten ligga i romersk järnålder. Många av de äldre boplatserna överges/ödeläggs vid övergången till yngre järnåldern och boendet konsolideras istället till områdena vid de historiskt kända bytomterna. Vid Vikingstad är det främst vid Lilla Folåsa och till viss del även vid Bankeberg som lämningar från yngre järnålder/tidigmedeltid har påträffats och dessutom har det vid Lilla Folåsa även påträffats lämningar från äldre järnålder. Området vid Lilla Folåsa är alltså ett bra exempel på att den gängse teorin om hur bosättningsmönstret förändras under järnåldern ej ska ses som allenarådande. Vissa platser har en väldigt lång boplatserkontinuitet.

Avslutningsvis några ord om landskapet vid Vikingstad under järnåldern. Vad som inte framgår på dagens kartor är hur många grunda sjöar/våtmarker det fanns i närområdet under den aktuella tidsperioden. Vid en jämförelse med SGU:s strandnivåkarta framträder stora områden med vatten både söder och öster om Vikingstad. Problematiken med dessa vattenområden är dock att vattendjupet är väldigt oklart. Enligt Gustaf Peterson vid SGU går det idag inte att avgöra om områdena har varit grunda sjöar eller våtmarker (Peterson muntligen). Oavsett vilket torde dock vattnet ha påverkat invånarnas försörjningssystem. De vattensjuka områdena har knappast kunnat användas som åkermark men däremot tidvis som betesmark för boskap eller som lämpliga jaktmarker.

Figur 39. Utdrag ur digitala fastighetskartan som visar de aktuella boplatsernas regionala kontext. Det är bara boplatserna och gårds-/bytomterna som har etiketter. Vattennivån är skapad utifrån SGU:s strandnivåkartor. Skala 1:20 000.

Tvåskeppiga hus från äldre järnåldern

Inledning

Tvåskeppiga långhus brukar som regel höra hemma i neolitikum och äldsta bronsåldern för att omkring 1 500 fKr ersättas av treskeppiga hus (Wranning 2015). Det är omdiskuterat vad som låg bakom förändringen av byggnadstraditionen. Vissa menar att det finns funktionella och råvarumässiga förklaringar medan andra menar att skiftet kan ha berott på kulturell inverkan utifrån. Sten Tesch tar upp bristen på grovt timmer som en möjlig förklaring. Den treskeppiga konstruktionen antas inte ha krävt så mycket grovt och högkvalitativt timmer för att uppföras. Tesch menar vidare att det skulle vara lättare att tillfoga en staldel i ett treskeppigt hus än i ett tvåskeppigt hus. Per Ethelberg menar däremot att den treskeppiga långhuskonstruktionen har utvecklats i nordvästra Europa och södra Jylland och succesivt förts norrut. Denna förändring har skett tillsammans med andra tekniska innovationer som tex metallföremål och metallhantverk. Även flera andra forskare menar att förändringen kan ha ingått i ett ”ideologiskt paket” av nya inslag vilka möjligtvis har använts för att särskilja eliten från de lägre sociala klasserna. Den nya byggnadstraditionen har sedan spridit sig snabbt och förmodligen förlorat sin särskiljande funktion (Artursson med där anförd litt. 2005a).

Den tvåskeppiga konstruktionstypen hade dock inte helt dött ut i Sverige i och med yngre bronsålder. Tvåskeppiga hus har tidigare påträffats inom äldre järnåldersboplatser i åtminstone Östergötland, Halland, Småland och Uppland och nedan kommer dessa byggnader att beskrivas och diskuteras mer utförligt.

Denna vetenskapliga bearbetning bygger ej på någon heltäckande husgenomgång i de olika regionerna utan grundar sig enbart på egna erfarenheter samt på tips från dels kollegor i Östergötland, dels från arkeologerna Per Wranning och Mats Nilsson vid Kulturmiljö Halland (del av Hallands kulturhistoriska museum). De beskrivna husen nedan ska bara ses som exempel på hur de tvåskeppiga husen har använts under äldre järnålder.

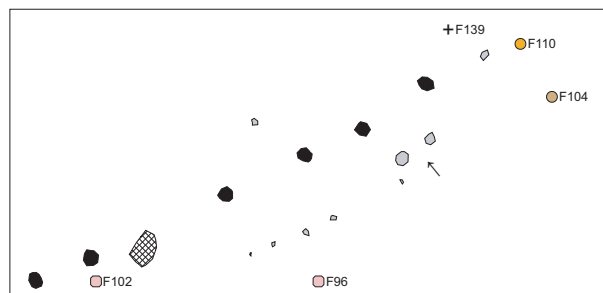
Husbeskrivningar

Östergötland

Boplatz RAÄ 397 (Linköping stad)

Vid slutundersökningar åren 2003 och 2004 påträffades här ett omfattande boplatsskomplex bestående av sju hus, två förhistoriska vägar, tre brunnar och ett flertal smidesässjor. Lämningarna daterades till äldre järnålder och folkvandringstid/vendeltid. Enstaka dateringar och fynd indikerade dock att ytan även hade använts under neolitikum. Ett av husen, Hus 4, var tvåskeppigt och orienterat i VSV - ÖNÖ riktning. Husets ursprungliga längd och bredd uppskattades till 19,0 respektive 4,4 m. De bevarade resterna efter byggnaden bestod av 6 takbärande stolpar och 7 väggstolpar. I husets västra del var en härd belägen vilken ¹⁴C-daterades till yngre romersk järnålder/folkvandringstid. Material från fyllningen i ett av husets stolphål ¹⁴C-daterades till romersk järnålder. I och vid huset återfanns enstaka fynd i form av slag samt sintrad och bränd lera (Karlsson & Räf 2006). På grund av dessa fynd samt att huset var beläget mitt emot ett ässjeområde tolkades det ha fungerat som verkstad eller ekonomibyggnad (Räf 2009).

Under aktuellt arbete har undertecknad noterat att raden med de takbärande stolparna i Hus 4 förefaller att vara ganska skev eller ”bananformad”. En alternativ tolkning är att vissa av stolparna i ändarna av mittstolsraden egentligen inte har tillhört huskonstruktionen. Ett alternativ är att de två stolphålen längst åt väster och härden inte tillhör huset. Detta alternativ är även logiskt utifrån väggstolparna placering. De existerar bara utefter husets resterande mittstolpar. Den uppskattade längden på huset skulle i så fall vara ca 12 m. Ett annat alternativ är att det takbärande stolphålet längst åt öster inte tillhör huset. Härden skulle i detta alternativ fortfarande tillhöra byggnaden. Den uppskattade längden på huset skulle i så fall vara ca 16 m.

Figur 40. Hus 4 vid RAÄ 397
(ur Karlsson & Räf 2006). Skala 1:250.

Boplats RAÄ 342:1 (Linköping stad)

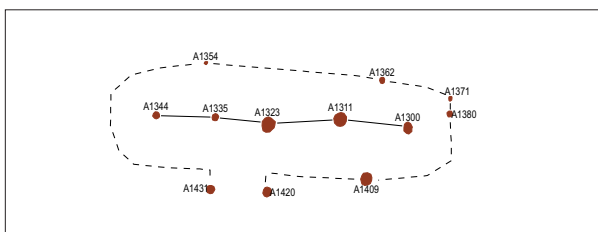
År 2012 slutundersökte Östergötlands museum utkanten av boplats RAÄ 342:1. Vid undersökningen påträffades boplatslämningar och vägar som daterades till övergången förromersk/romersk järnålder alternativt romersk järnålder. Bland boplatsanläggningarna återfanns två hus varav ett (Hus 1) var tvåskeppigt. Byggnaden var orienterad i öst-västlig riktning och dess ursprungliga längd och bredd uppskattades till ca 11,0 respektive 3,7 m. I den södra långsidan fanns en utdragen ingång. De bevarade resterna efter byggnaden utgjordes av 5 takbärande stolpar, 5 väggstolpar och 2 utdragna ingångsstolpar. I stenskoningen till två takbärande stolpar påträffades delar av malstensunderliggare. Huset saknade andra typer av anläggningar, t ex härd, och förutom underliggarna påträffades inga fynd. Material från fyllningen i två av husets stolphål ¹⁴C-daterades till sen förromersk järnålder respektive romersk järnålder. Huset tolkades ha fungerat som en ekonomibyggnad. Det kan tilläggas att ytans andra hus, ett närliggande rektangulärt hörnstolphus, också tolkades som ekonomibyggnad (Samuelsson 2017).

Boplats RAÄ 59 (Vadstena stad)

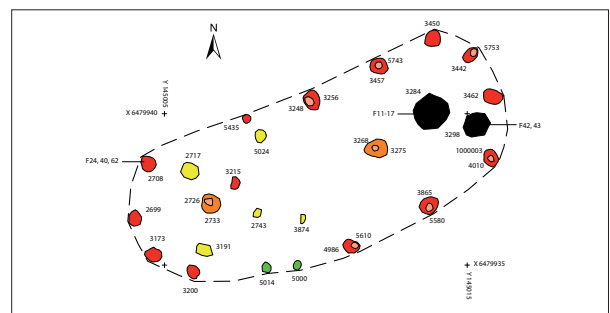
Delar av boplatsen slutundersöktes år 2011 med anledning av bygget av en ny förbifart kring Vadstena. Vid undersökningen påträffades 118 anläggningar och dateringarna visade att platsen hade använts under neolitikum och äldre bronsålder samt under romersk järnålder. Markunderlaget utgjordes i huvudsak av sand. Inom ytan påträffades ett solitärt tvåskeppigt hus (Hus 1) med ett gårdstun. Byggnaden var orienterad i öst-västlig riktning (lite förskjutet åt ONO-VSV) och dess ursprungliga längd och bredd uppskattades till ca

13,0 respektive 5,5 m. De bevarade resterna efter huset utgjordes av 2 takbärande stolpar och 13 väggstolpar. I sydvästra delen av huset fanns även en förmodad ingång vilken utgjordes av två mindre stolphål som låg något indragna från väggen. I huset fanns två härdar och byggnaden var relativt fyndrik. Fynden som utgjordes av keramik, brända ben av människa, obrända ben av nöt, kvartsit, kvarts, en rund sten, ett möjligt nätsänke och ett ihoprullat bronsbleck påträffades i stolphålen och i en av härdarna. De flesta fynden tolkas utgöra medvetet nedlagda husoffer. Det makrofossila materialet från två stolphål och härdarna innehöll bl a vete, skalkorn och obestämda sädeskorn. Fem av sex ¹⁴C-dateringar (två från stolphål och tre från härdar) placerar huset i romersk järnålder. Den sjätte ¹⁴C-analysen, från ett stolphål, gav en datering till äldre bronsålder men det daterade materialet tolkades utgöra spår efter ett äldre boplatsskikt.

I rapporten läggs två förslag fram hur huset kan tolkas. Med tanke på de två härdarna, det makrofossila materialet och fynden i stolphålen kan huset tolkas som ett bostadshus. Den tvåskeppiga konstruktionen skulle kunna innebära att byggnaden inte beboddes av människor från det högsta sociala skiktet. Ett annat alternativ är att huset fortfarande tolkas som ett bostadshus men att byggnaden och platsen dessutom har haft en funktion i rituella sammanhang, vilket har inneburit hantering av människoben. Ytan söder om huset har tolkats som ett tillhörande gårdstun på vilket det fanns härdar för matlagning och i väster fanns en avgränsad hägnad. Även i en av härdarna på gårdstunet fanns brända människoben från perioden strax innan huset övergavs (Helander 2013b).

Figur 41. Hus 1 vid RAÄ 342:1 (ur Samuelsson 2017). Skala 1:250.

Figur 42. Hus 1 vid RAÄ 59 (ur Helander 2013b). Skala 1:250.

Småland

Boplats RAÄ 332 (Hamneda sn)

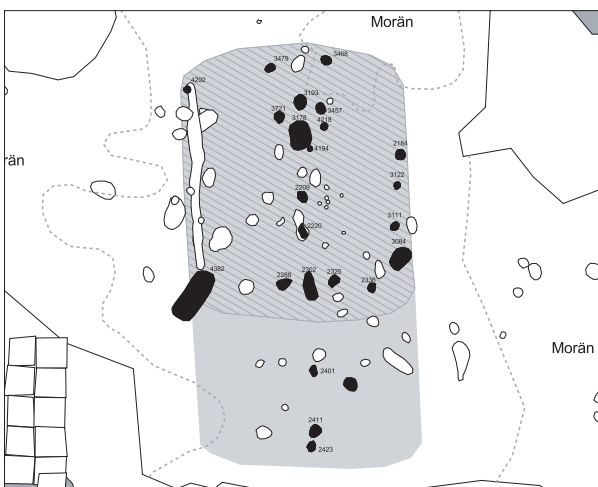
År 1996 utfördes en slutundersökning inom röjningsröseområdena RAÄ 66, 67, 82, och 76 i Hamneda socken (Kronobergs län). RAÄ 76 utgörs av ett ca 200 x 150 m stort röjningsröseområde och inom en ca 600 m² stor yta på en moränhöjds nordsluttning påträffades en anläggningskoncentration vilken tolkades som en boplats (sedermera RAÄ 332). Inom själva boplatsytan påträffades totalt 53 anläggningar i form av 32 stolphål, 14 gropar, 6 härdar och 1 ränna. Majoriteten av anläggningarna återfanns inom en stenfri yta som bestod av sand/mo. Huskonstruktionen observerades ej i fält utan först under rapportarbetet och det rör sig om en hypotetisk konstruktion orienterad i nordsydlig riktning vars exakta utformning är väldigt osäker. Två alternativ utformades varav det första utgörs av ett ca 13,0 x 7,5 m stort rektangulärt tvåskeppigt hus och det andra av ett ca 7,7 x 6,5 m stort närmast kvadratisk tvåskeppigt hus. Ingen härd kunde knytas till något av husalternativen. Åtta av de nio anläggningarna som ¹⁴C-daterats inom boplatsytan har dateringar till perioden romersk järnålder - folkvandringstid. En av dessa dateringar härstammar från ett av stolphålen tillhörandes huset. Det bör dock poängteras att det även föreligger en ¹⁴C-datering till senneolitikum/äldre bronsålder från en grop inom ytan. Även flinta i form av mindre avslag påträffades. Boplatsen är svårtolkad men merparten av boplatslämningarna samt huset tolkas ändå ha ett tidsmässigt och funktionellt samband med den fossila åkermarken vars mest intensiva fas, genom ¹⁴C-datering av röjningsrösen, tidfastes till romersk järnålder - folkvandringstid. Boplatsen och huset tolkades

ha utnyttjats säsongvis eller tillfälligt i samband med aktiviteter knutna till åkerbruk och boskapsskötsel, möjligtvis som enklare skjul i samband med sådd och skörd alternativt som förvaringsbod för säd, kvistar eller hö. Bastu för torkning av säd eller enklare stall och fällor för djuren är också tänkbara alternativ (Torstendotter Åhlin m fl 2002).

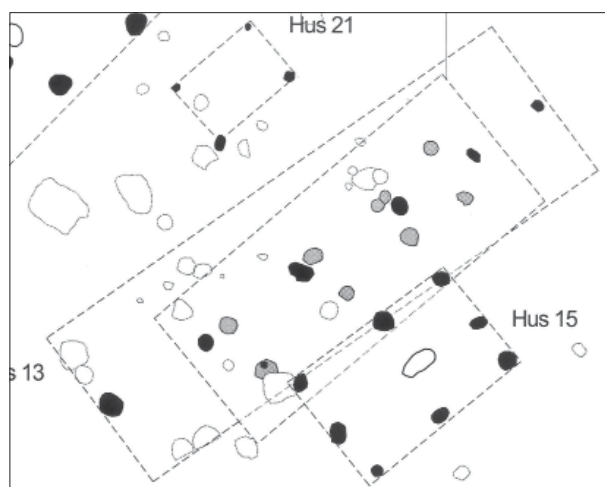
Uppland

Boplats RAÄ 134:4 (Uppsala sn)

Boplatsen slutundersöktes år 2003 med anledning av byggnation för ny motorväg (E4:an). Vid undersökningen påträffades ett bronsgjuteri från yngre bronsålder och en omfattande bosättning från äldre järnålder. En grav och enstaka boplatslämningar (ej huskonstruktioner) har ¹⁴C-daterats till äldre bronsålder. Vid undersökningen påträffades 55 huskonstruktioner varav två var tvåskeppiga. Det ena huset, Hus 13, återfanns inom en koncentration av stolphål vilket visade sig utgöra tre överlagrade hus: ett enskeppigt, ett tvåskeppigt (Hus 13) och ett treskeppigt hus. Hus 13 var orienterat i nordöst-sydvästlig riktning och de bevarade delarna bestod av en rad av sex kraftigt stenskodda stolphål. Den ursprungliga storleken bör ha varit ca 19,0 x 6,5 m. I huset påträffades fynd i form av djurben och sintrad lera och material från ett stolphål ¹⁴C-daterades till romersk järnålder. Utifrån storleken, den ovanliga konstruktionen och avsaknaden av härd tolkades huset som en ekonomibyggnad.

Figur 43. Huset vid RAÄ 332 (ur Torstendotter Åhlin m fl 2002). Skala 1:250.

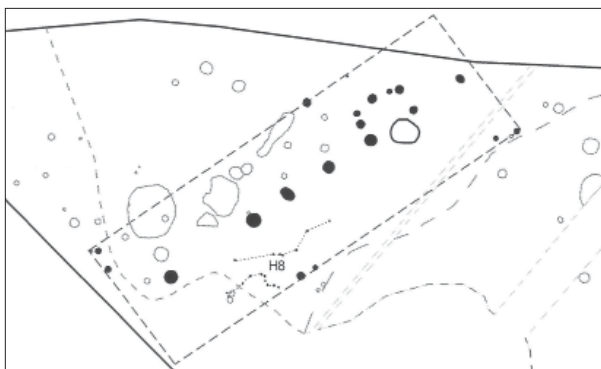
Figur 44. Hus 13 vid RAÄ 134:4 (ur Frölund & Schütz 2007). Skala 1:250.

Halland

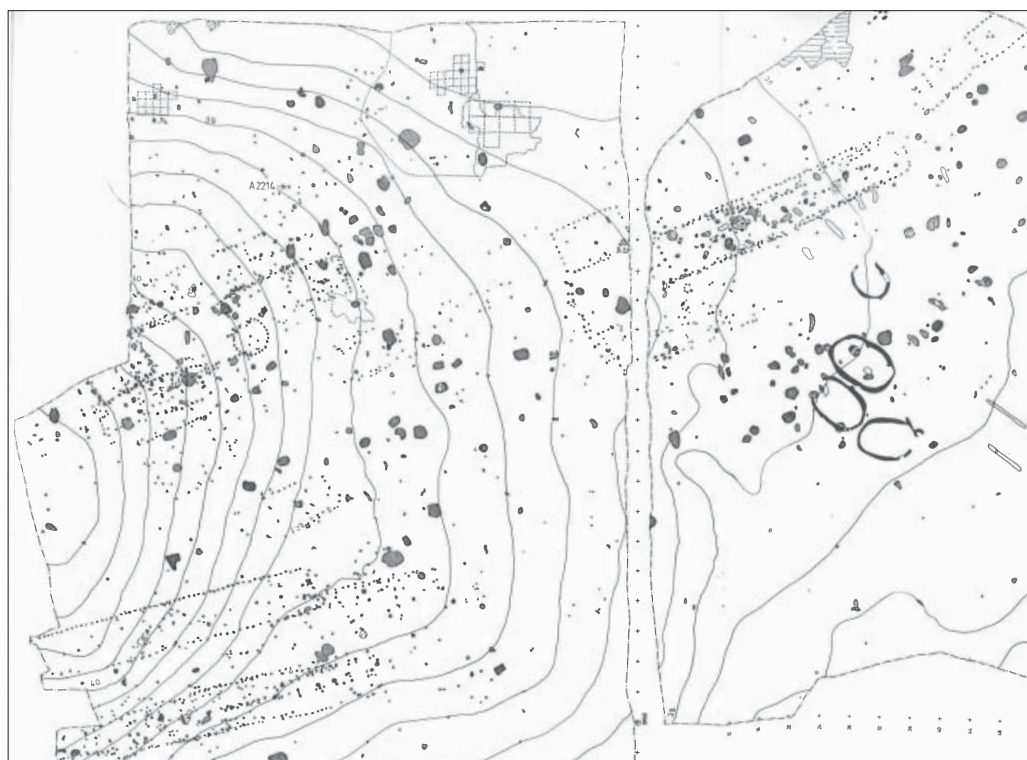
Boplats RAÄ 56:1 (Ysby sn)

Den stora boplatsen vid Hov i Ysby sn slutundersöktes åren 1987 och 1991. Sammanlagt påträffades ca 2 500 anläggningar. Totalt föreligger det 22 ¹⁴C-dateringar från boplatsoområdet varav fyra tillhör stenåldern (en tidigmesolitikum, en tidigneolitikum och två senneolitikum). Av de resterande ¹⁴C-dateringarna hör åtta hemma i yngre bronsålder/förromersk järnålder och tio i romersk järnålder. Även fynd i form av flinta och tidstypisk keramik visar på att ytan användes under stenåldern. I det keramiska materialet fanns det också gods som via typologi eller ¹⁴C-datering av matskorpa daterades till romersk järnålder. I det övriga fyndmaterialet framstår fyndet av sex romerska silverdenarer som påträffades i ett stolphål som det mest spektakulära. Bland boplatzlämningarna kunde 16 huskonstruktioner urskiljas varav minst fem var tvåskeppiga (Hus I, II, IV, VI och XV). Hus I togs fram i sin helhet och visade sig vara 42 m långt och 6 m brett. Merparten av de andra husen blev inte helt avgränsade men bredden var 5,5 - 6,0 m och längden uppskattades ligga mellan 30 - 45 m. Byggnaderna hade en i huvudsak rektangulär planlösning och i flera av dem påträffades lera som tolkades kunna utgöra rester efter lergolv. Husen saknade rester efter härdar men i ett av husen påträffades

Det andra huset, Hus 51, var också orienterat i nordöst-sydvästlig riktning och dess ursprungliga längd och bredd uppskattades till ca 14,5 respektive 5,0 m. De bevarade resterna efter byggnaden utgjordes av 7 takbärande stolpar och 10 väggstolpar. I nordöstra delen av huset var en härd belägen vilken omgavs av fem stolphål. Huset innehöll fynd i form av bränd lera, djurben av nöt och svin samt ett järnföremål. Med analogi från Hus 13 daterades Hus 51 till romersk järnålder. Utifrån storleken, den ovanliga konstruktionen och den troliga samhörigheten med ett kulturlager tolkades huset som en ekonomibyggnad, troligen för slakt (Frölund & Schütz 2007).

Figur 45. Hus 51 vid RAÄ 134:4 (ur Frölund & Schütz 2007). Skala 1:250.

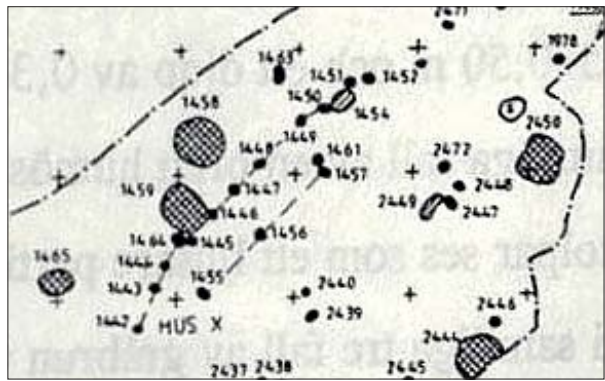
Figur 46. Husen vid RAÄ 56:1 (ur Westergaard 1993). Skala 1:1 000.

en ugnslignande anläggning som ^{14}C -daterades till romersk järnålder. I ett annat hus ^{14}C -daterades material från en grop som ansågs tillhöra byggnaden. Dateringen blev senneolitisk vilket ansågs missvisande för dateringen av huset. Gropen omtolkades till att istället utgöra en rest från en äldre bosättning på platsen.

Trots att husen ur typologisk synvinkel hör hemma i senneolitikum/äldre bronsålder, en tidsperiod som är representerad inom ytan i form av fynd och ^{14}C -dateringar, har byggnaderna ändå ansetts utgöra gårdsbebyggelse från förromersk och romersk järnålder. Framför allt har ett polerat keramikkrärl av tydlig äldre järnålderstyp som påträffades i ett av de tvåskeppiga långhusens stolphål setts som ett tydligt bevis på detta (Westergaard 1993; Wranning 2015; Carlie 1999).

Boplats RAÄ 26:1 (Skummeslöv sn)

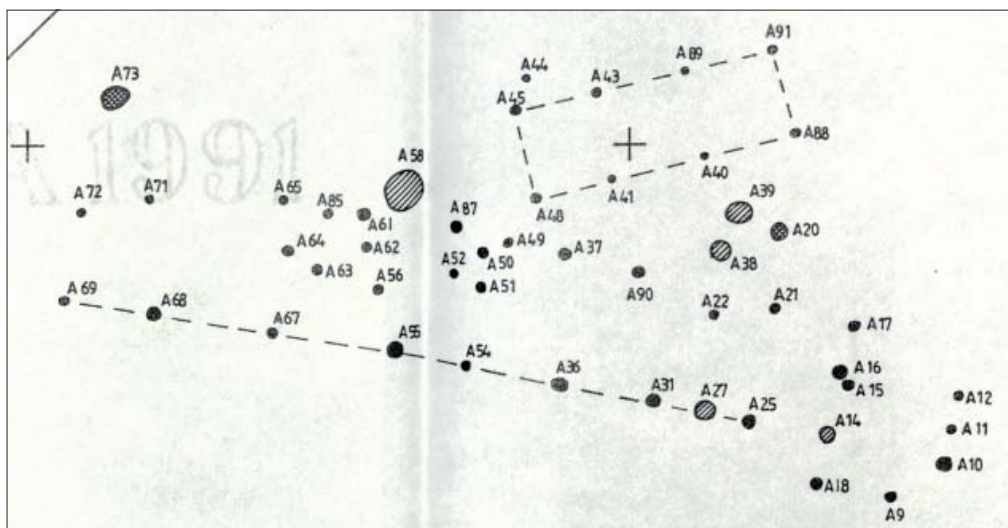
Delar av boplatsen slutundersöktes år 1991 i samband med utbyggnaden av E6:an. Totalt undersöktes 22 000 m² och ca 2 300 anläggningar påträffades. Fynden och ^{14}C -dateringarna visade att platsen hade varit attraktiv under mycket lång tid; från mesolitikum till om medeltid med undantag av folkvandringstid och vendeltid. Inom de undersökta ytorna påträffades 14 hus varav 12 var treskeppiga. Ett av de resterande två husen var en sydväst-nordöstligt orienterad tvåskeppig konstruktion (Hus X). Byggnaden var drygt 11 m lång och bestod av tre takbärande stolpar och en konvex vägglinje längs med den norra långsidan. Sannolikt har huset bara varit 4 m brett. En kollins i ett av stolphålen ^{14}C -daterades till förromersk järnålder. Vägglinjen anses också vara överlagrad av en härd som ^{14}C -daterades till romersk järnålder. I huset påträffades även polerad keramik av järnålderskaraktär (Fors & Viking 1995b; Wranning 2015; Carlie 1999).

Figur 47. Huset vid RAÄ 26:1 (ur Fors & Viking 1995b). Skala 1:250.

Boplats RAÄ 203:1 (Laholm sn)

Boplatsen slutundersöktes år 1993 med anledning av byggnation för ny järnväg. Ytan var 3 400 m² stor och vid undersökningen påträffades 91 boplatsanläggningar. Bland lämningarna återfanns två byggnader i form av ett litet treskeppigt hus och ett långt tvåskeppigt hus. Den sistnämnda byggnaden var orienterad i öst-västlig riktning och enligt rapporten utgjordes de bevarade resterna efter byggnaden endast av en 23 m lång mittstolprad bestående av 8 takbärande stolpar. Undertecknad håller dock med Per Wranning som i sin avhandling menar att en stolphålskoncentration antyder en konvex vägglinje på husets norra långsida. Inom den lilla boplatsytan ^{14}C -daterades två härdar och en grop till förromersk järnålder. De daterade anläggningarna var belägna utanför husen. Platsens lämningar har tolkats vara spår efter en förromersk gård som har varit i bruk i endast en generation (Fors & Viking 1995a; Wranning 2015).

Figur 48. Huset vid RAÄ 203:1 (ur Fors & Viking 1995a). Skala 1:250.

Slutsatser

Husens funktion

Om vi till de ovan beskrivna husexemplen lägger till de hus som påträffades vid den nu aktuella undersökningen (Hus 1 och 3 vid RAÄ 68:1 samt Hus 1 vid RAÄ 228:1) så ser vi att den vanligaste tolkningen vad gäller husens funktion är att de utgör ekonomibyggnader. Den mindre storleken, frånvaron av härd, den ovanliga konstruktionstypen och/eller närvaron av ett närliggande konstaterat bostadshus är vanliga förklaringar till varför de har tolkats på det sättet. De tvåskeppiga ekonomibyggnadernas längd varierar mellan 11 och 19 m och bredden mellan 4,0 och 6,5 m. Majoriteten av husen är dock bara runt 4 m breda. En intressant iakttagelse är att Hus 3 vid det nu aktuella RAÄ 68:1 och Hus 1 vid RAÄ 342:1 har likartade utdragna ingångar.

Vid fyra platser har dock byggnaderna tolkats som bostadshus. Gentemot ekonomibyggnaderna har vi här istället till viss del den omvända förklaringsmodellen. Den större storleken, närvaron av härd och/eller förekomst av fynd och makrofossilmaterial är vanliga förklaringar till varför de har tolkats på det sättet. Bland de beskrivna byggnaderna är det de östgötska husen vid RAÄ 59 och de nu aktuella RAÄ 68:1 och RAÄ 228:1 samt de halländska husen vid RAÄ 56:1 och möjligtvis även huset vid RAÄ 203:1 som har tolkats som bostadshus. Av dessa är bostadshusen vid RAÄ 59 och RAÄ 228:1 mindre hus med storlekarna 13,0 x 5,5 m respektive 17,0 x 6,5 m. Båda husen innehöll härdar och fynd och utanför byggnaderna fanns gårdsplaner. Dessa komponenter samt det faktum att husen påträffades ensamliggande och alltså ej i närheten av ett större bostadshus har medfört att husen trots sin ringa storlek har tolkats som bostadshus istället för ekonomibyggnader. Bland de många fynden i huset vid RAÄ 58 återfanns även människoben vilket innebär att huset möjligtvis kan ha haft en roll i rituella sammanhang. I detta sammanhang är det intressant att notera att även om huset vid RAÄ 228:1 inte innehöll några människoben så påträffades en potentiell grav bara drygt 25 m från byggnaden. Det finns alltså vissa likheter mellan platserna även vad gäller spår efter rituella handlingar.

Större tvåskeppiga bostadshus från äldre järnåldern, som av allt att döma utgör huvudbyggnaden på respektive gård, har mig veterligen i Sverige bara påträffats vid RAÄ 56:1 vid Hov i Halland samt vid den nu undersökta boplatzen RAÄ 68:1. Möjligtvis ska även det halländska huset vid RAÄ 56:1 in under denna kategori. De stora husens längd varierar mellan 25 och 45 m och

bredden mellan 5,5 och 7,0 m. Husen saknade tydliga rester efter eldplatser och var fattiga på fynd. Vid RAÄ 26:1 påträffades dock keramik och ett par ugnslänkande anläggningar i några utav husen och vid RAÄ 68:1 kan ett par sot- och kolkoncentrationer möjligtvis utgöra härdrester. I första hand är det alltså storleken på husen samt det faktum att de har varit omgivna av mindre ekonomibyggnader som har medfört att de tolkats som huvudbyggnader.

Slutligen har vi det svårtolkade småländska huset vid RAÄ 332 vilket tolkades ha ett tidsmässigt och funktionellt samband med den fossila åkermarken. Konstruktionen ansågs ha utgjort ett säsongsvis eller tillfälligt utnyttjat hus, sannolikt i samband med aktiviteter knutna till åkerbruk och boskapsskötsel.

Husens datering

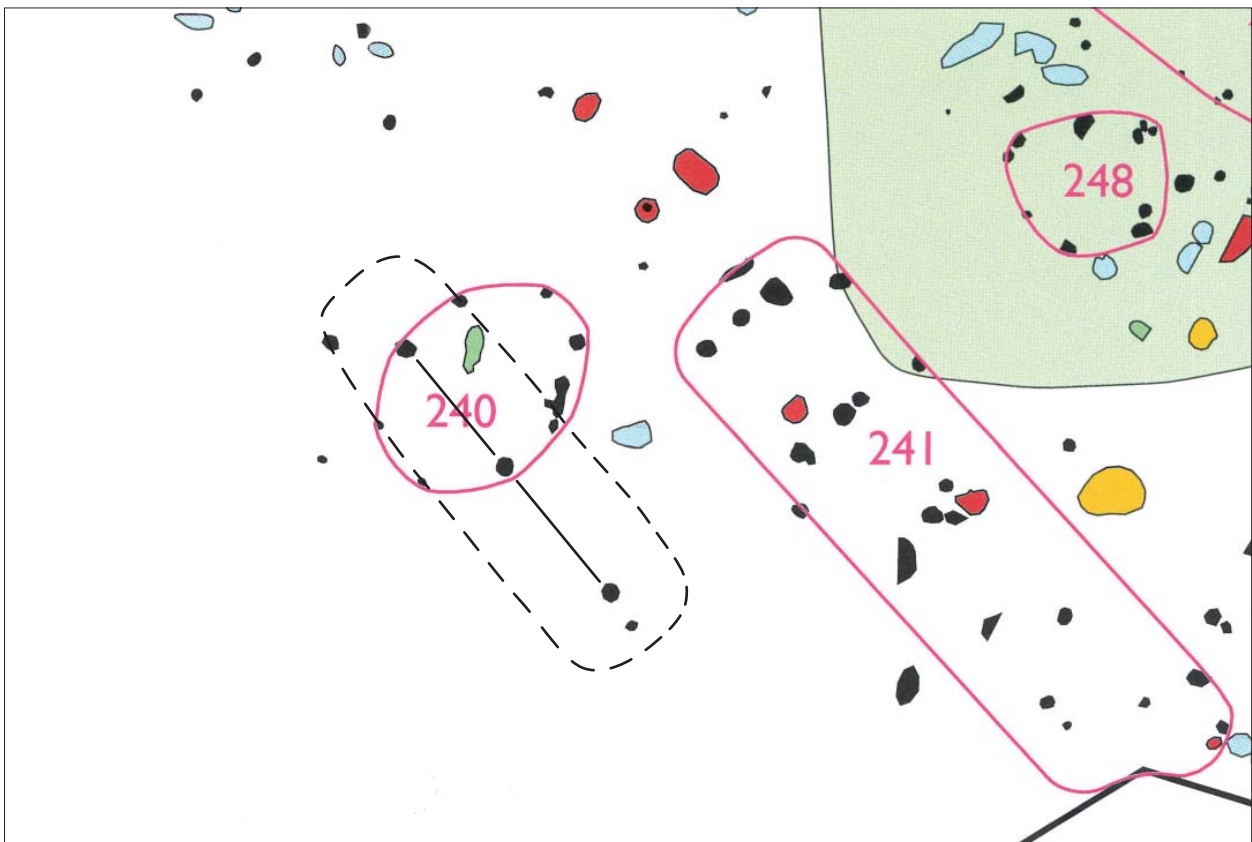
Eftersom den tvåskeppiga konstruktionstypen av hävd brukar tillskrivas en äldre tidsperiod än järnålder har dateringarna i vissa fall varit omdiskuterade. En orsak till detta kan säkert vara att flera av undersökningsytorna på vilka husen påträffades även, i mer eller mindre utsträckning, har haft inslag av dateringar och fynd från senneolitikum/äldre bronsålder. Av de nu aktuella husen är flera ¹⁴C-daterade till äldre järnålder. Eftersom majoriteten av husen saknade rester efter eldplatser har det daterade materialet i många fall hämtats från fyllningen i stolphål. I andra fall har fynden spelat stor roll, speciellt vad gäller dateringen av de långa halländska husen vid RAÄ 56:1. Slutligen har enstaka hus daterats enbart via dess kontext i form av att vara belägna inom, genom dateringar och fynd, konstaterade äldre järnåldersboplatser.

Att datera med hjälp av material från stolphål är självklart förenat med viss osäkerhet. Att äldre material kan hamna i yngre lämningar är ett välkänt fenomen vilket kan resultera i att anläggningen/konstruktionen ¹⁴C-dateras till en äldre period än vad den egentligen tillhör. Det omvända, att yngre material hamnar i äldre lämningar och därmed ger dem en yngre datering, är förvisso möjligt men verkar inte vara lika vanligt. För att detta fenomen ska uppstå krävs det ju att det daterade materialet eller fyndet på något sätt har förflyttats nedåt i stratigrafien. För lämningar i åkermark bör detta kunna ske främst genom jordbruksarbete eller via djurgångar. Jordbruksarbetet (t ex i form av plöjning) bör framför allt kunna beröra lämningarnas översta fyllning (Streiffert 2001).

För att erhålla en så säker datering som möjligt är det så klart av vikt att väga samman alla indikationer på ålder. I flera av de ovan nämnda fallen är husen belägna inom äldre järnåldersboplatser med inga alternativt ytterst få spår efter senneolitikum/äldre bronsålder. Även om det självklart inte går att till 100% bortse från risken så känns det aningen långsökt att i dessa fall bortförklara ¹⁴C-dateringarna med att anläggningarna i husen har blivit kontaminerade med yngre material. Inslaget av dateringar och fynd från neolitikum och bronsålder var däremot större vid boplatserna RAÄ 56:1, RAÄ 59 och RAÄ 332, vilket ökar risken för att byggnaderna istället tillhör den tidsfasen istället för äldre järnålder. Vad gäller huset vid RAÄ 59 utanför Vadstena torde dock denna osäkerhet kompenseras med att byggnaden har fem anläggningar (både härdar och stolphål) som är ¹⁴C-daterade till romersk järnålder. Om vi slutligen riktar blickarna mot de nu undersökta boplatserna RAÄ 68:1 och RAÄ 228:1 så finns det inga fynd eller ¹⁴C-dateringar inom de undersökta ytorna som antyder att husen inte är från äldre järnålder.

Ovanliga hus?

Av de ovannämnda exemplen kan vi dra slutsatsen att tvåskeppiga hus existerar under äldre järnålder, kanske främst som ekonomibyggnader men även som bostadshus. Konstrukktionstypen förefaller dock inte vara frekvent förekommande, speciellt inte som huvudbyggnader. Undertecknad är inte tveksam till att så verkligen är fallet men tror ändå att det existerar ett visst mörkertal. En anledning till detta kan vara att tvåskeppiga hus innehåller färre stolpar än treskeppiga hus och därmed lättare missas redan under utrednings- och förundersökningsnivån. Om huset ligger relativt solitärt och inte är omgärdat av flera andra boplatslämningar kan ytan lätt bortprioriteras. En annan anledning kan höra samman med ett citat hämtat från antropologen E T Hall: *"Man does not see in the way he thinks he sees"* (Hall 1972), vilket innebär att vår syn och observationsförmåga inte är "objektiv" utan vi ser och observerar bara det vi förväntar oss att se. Vid arkeologiska undersökningar av järnåldersboplatser är det alltså mycket lättare att missa tvåskeppiga hus eftersom vi inte förväntar oss att hitta dem i det sammanhanget. Under det nuvarande rapportarbetet slog det undertecknad att av de drygt 90 hus som påträffades vid den stora slutundersökningen av boplatserna RAÄ 166 och 167 (Östra

Figur 49. Hus 240 vid Pryssgården (ur Borna-Ahlkvist, Lindgren-Hertz och Stålbom 1998). Omtolkningen (markerad med svart) är gjord av undertecknad. Skala 1:250.

Eneby sn) vid Pryssgården i Norrköping år 1993/1994, så ansågs bara ett(!) vara en tvåskeppig byggnad. Det berörda huset (Hus 153) var en ca 32 m lång byggnad som ¹⁴C-daterats till äldre bronsålder. I övrigt dominerades boplatser av bebyggelse från yngre bronsålder och äldre järnålder (Borna-Ahlkvist, Lindgren-Hertz och Stålbom 1998). Vid en snabb titt på planen över den stora undersökta ytan går det dock att, om man vill, urskilja andra potentiella tvåskeppiga konstruktioner. Hus 240 som i rapporten har tolkats som en hydda skulle, utifrån planen, mycket väl kunna omtolkas till ett mindre tvåskeppigt hus, orienterat i exakt samma riktning som det intilliggande treskeppiga långhuset Hus 241 (figur 51). Möjligtvis har vi här istället ett bostadshus med en intilliggande ekonomibygnad?

Även om det alltså sannolikt finns fler tvåskeppiga konstruktioner än vad vi tror inom boplatser från äldre järnåldern så är ändå de treskeppiga husen i klar majoritet. Självklart måste man då fråga sig varför man vid RAÄ 56:1 i Halland och vid RAÄ 68:1 i Östergötland har valt en "äldre" konstruktionsmodell för sina huvudbyggnader? Vad gäller husen vid Hov i Halland menar arkeolog Jörgen Streiffert att de kan vara exempel på när nya byggnadsinnovationer förkastas eftersom

de inte ansetts fylla en tillräckligt god funktion. Vissa hus kan också innehålla en slags blandteknik där man endast valt att använda delar av den nya tekniken (Streiffert 2001). Är det möjligtvis så vi ska förstå den inre stolpraden i Hus 1 vid RAÄ 68:1? Arkeolog Per Wranning menar däremot att de halländska tvåskeppiga husen tillsammans med områdets ovanliga gravformer, föremålstyper och palissadbyggnader istället indikerar att regionen har varit starkt påverkat av yttre, långväga influenser. Samtida tvåskeppiga huvudbyggnader hittar man i nordvästra Holland och strax öster därom i området kring Osnabrück och Münster (vid floderna Ems, Weser och Vechte i nordvästra Tyskland). Även ytterligare längre ned i Centraleuropa finns samtida paralleller (Wranning 2015).

Förklaringsmodellerna behöver inte utesluta varandra utan beror sannolikt på var i landet och i vilken fornlämningsbild husen påträffas. Förhoppningsvis kommer framtida arkeologiska undersökningar att bidra med flera exempel och mera ledtrådar. En förutsättning för detta är dock att vi både med hjälp av riktade frågeställningar i undersökningsplanerna och med öppna ögon i fält försöker hitta dessa byggnader.

Slutord

Den aktuella undersökningen genomfördes under den ovanligt varma och torra sensommaren/hösten år 2016. Väderleken medförde att markunderlaget blev väldigt hårt att gräva i samt att anläggningarna blev svåra att urskilja och avgränsa. Projektets omfattning kom att förändras något under dess gång. Redan inledningsvis blev det klart att Linköpings kommun ville att de båda impedimenten inom RAÄ 68:1 skulle undantas från undersökningen. Denna initiala minskning av undersökningsområdet vid RAÄ 68:1 kompenseras dock av att undersökningsområdet, efter den avgränsande sökschaktsgrävningen, sedan växte. Den beräknade ytan (totalavbanade) på ca 5 650 m² blev till slut 7 317 m² stor och totalt påträffades 737 anläggningar (172 fler än beräknat). Även vid RAÄ 228:1 ökade den totalavbanade ytan efter den avgränsande sökschaktsgrävningen från det beräknade 2 415 m² till det slutgiltiga 3 149 m². Även antalet anläggningar ökade från det beräknade 290 till det slutgiltiga 415. Kostnaderna för de utökade slutundersökningsytorna och den större mängden anläggningar kom att rymmas inom befintlig budget. Det blev dock omöjligt att uppfylla målsättningen att undersöka samtliga anläggningar. 85% av anläggningarna inom RAÄ 68:1 (69 fler än beräknat) och 99% av anläggningarna inom RAÄ 228:1 (120 fler än beräknat) hanns med att undersökas.

Inom kostnadsberäkningen genomfördes, med länsstyrelsens godkännande, vissa omfördelningar bland posterna. Kostnaden för grävmaskin och dumper blev ca 60 000:- billigare än beräknat. Denna summa användes istället för att täcka upp kostnaden för den utökade arkeologtiden i fält (120 timmar) som krävdes för att klara av den utökade undersökningen. Vidare omfördelades posterna bland analyserna. Fosfatanalysen

bortprioriterades och den osteologiska analysen blev mindre än beräknat. Kostnaden lades istället på utökad analys vad gäller framför allt makrofossil men även ¹⁴C och keramik.

Den totala kostnaden för undersökningen blev ca 55 000:- billigare än beräknat. Den största anledningen till prisreduceringen är att någon konservering ej behövde tas i anspråk.

Den pedagogiska verksamheten riktades dels mot SiS ungdomshem i Folåsa, dels mot den närliggande Vikingstadskolan. Under projektets gång fick vi även besök av elever från Slestadskolan och Åtvidabergs sarskola samt av arkeologistuderanter från Stockholms universitet. En kväll hölls även en visning för allmänheten. Totalt besöktes undersökning av ca 360 personer. Information om undersökningen lades också ut på avdelningens blogg samt facebookside. Efter avslutat rapportarbete kommer undersökningens resultat även att presenteras i tidskriften *Arkeologi i Östergötland* som ges ut av Östergötlands museum och Arkeologerna (Shmm).

Östergötlands museum anser att den arkeologiska undersökningen har utförts på ett tillfredsställande sätt. De aktuella frågeställningarna har besvarats och projektet har utförts inom beräknad kostnads- och tidskalkyl. Under projektets gång både avgränsades och undersöktes boplatserna. RAÄ 68:1 visade sig rymma en gårdsbebyggelse från romersk järnålder och RAÄ 228:1 ett boplatsoområde samt ett rituellt område från förromersk/romersk järnålder. Ett gemensamt drag för de bägge boplatserna var den ovanliga tvåskeppiga huskonstruktionen, ett tema som diskuterades vidare i den vetenskapliga bearbetningen.

Slutrapport

Vi som var där...

Albin Norqvist

Anders Rosendahl (bitr projektledare)

Fredrik Samuelsson (projektledare)

Sigrid Hagefalk

Roger Lundgren

Marcus Asserstam

Maria Sjöquist

Lasse Norr

Referenser

Tryckta källor

- Ajneborn, B. 2011. *Sökschakt inom Bankebergs gamla bytomt*. RAÄ 232, Bankebergs gamla bytomt, Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2011:35.
- Artursson, M. 2005a. Byggnadstradition. I: (Red. Lagerås, P. & Strömberg, B.) *Bronsåldersbygd. 2300-500 f.Kr. Skånska spår – arkeologi längs Västkustbanan*. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Artursson M. 2005b. Böndernas hus. I: (Red. Carlie A.) *Järnålder vid Öresund. Band 1. Specialstudier och syn-tes. Skånska spår – arkeologi längs Västkustbanan*. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Björkhager, V. 2009. *Bebyggelselämningar inom Bankebergs bytomt. RAÄ 232, Bankeberg 1:1 och 11:139, Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum, avdelningen för arkeologi. Rapport 2009:95.
- Borna-Ahlkvist, H., Lindgren-Hertz, L. & Stålbom, U. 1998. *Pryssgården. Från stenålder till medeltid. Arkeologisk slutundersökning. RAÄ 166 och 167, Östra Eneby socken, Norrköpings kommun, Östergötland*. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, rapport UV Linköping 1998:13.
- Carlie, L. 1999. *Bebyggelsens mångfald – En studie av södra Hallands järnåldersgårdar baserad på arkeologiska och historiska källor*. Acta Archaeologica Lundensia Series in 8°. No 29. Hallands läns museers Skriftserie No 10. Lund.
- Carlie, L. 2011. *Kårarp. Hus och gårdar under brons- och järnålder. Halland, Övraby socken, Halmstad 7:71, 7:73, 7:89, 7:84, 7:85, 7:87 samt 7:96. RAÄ 76*. Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer 2011:4.
- Fernholm, R. 1981. Rappestad sn, Kalvhagen. I: *Arkeologi i Sverige 1981*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Rapport RAÄ 1984:3. Stockholm.
- Frölund, P. & Schütz, B. 2007. *Bebyggelse och bronsjutare i Bredåker & Gamla Uppsala. Arkeologi E4 Uppland*. Fornlämning 134, 596 & 599. Uppsala socken, Uppland. Arkeologisk undersökning. Upplandsmuseet. Rapport 2007:03.
- Gruber, G. 2005. *Fjärrvärmeschakt i Vikingstad. Vikingstad och Rappestad socknar, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2005:42.
- Hall, E. T. 1972. Art, Space and the Human Experience. In: (Ed. Kepes, G.). *Arts of the Environment*. New York: George Braziller, Inc.
- Helander, A. 2001. *Arkeologi längs gamla E4:an mellan Linköping och Mjölby. Planerad ny fjärrvärmeledning mellan Linköping och Mjölby*. Slaka, Vikingstads, Sjöggestads, Viiby, Sya och Mjölby socknar. Linköpings och Mjölby kommuner. Östergötland. Arkeologisk utredning, etapp 2, förundersökningar och slutundersökning av del av forn lämning. Riksantikvarieämbetet, arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). UV Öst rapport 2001:11.
- Helander, A. 2012. *Folåsa – ett härdområde mellan två gravfält*. Östergötland, Linköpings kommun, Rappestad socken, Fåläsa 5:8, delar av RAÄ 15:2 och 17:1. Särskild arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet, arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). UV Öst rapport 2012:122.
- Helander, C. 2010. *Boplatlämningar och grav i Vikingstad. Inför industribyggnation inom fastigheten Fåläsa 5:8 och forn lämningarna RAÄ 15 och 17. Rappestads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Kompletterande arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). UV Öst rapport 2010:4.
- Helander, C. 2013a. *Härdgropar och väg i Fåläsa*. Östergötland, Linköpings kommun, Vikingstads socken, Fåläsa 1:2 och Bankeberg 1:1, RAÄ 4, 101 och 195. Särskild arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet, arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). UV Öst rapport 2013:87.
- Helander, C. 2013b. *Kvarnbacken*. Östergötland, Vadstena stad, Kvarnbacken 1:6, 1:18 1:20 och 1:21, RAÄ 59 och RAÄ 69. Särskild arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). Rapport UV Öst 2013:88.
- Hörfors, O. 2011. *Fiberkablur i Folåsa*. Arkeologisk förundersökning. RAÄ 17, 76 och 79, Folåsa 3:2 m fl, Rappestads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Östergötlands museum. Rapport 2011:82.
- Johansson, G. 2007a. *Bankeberg. Enstaka anläggningar. Bankeberg 11:139, Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2007:43.

- Johansson, G. 2007b. *Grav- och boplatsslämningar vid Fåläsa. RAÄ 17, Fåläsa 5:8, Rappestad socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk utredning och förundersökning, Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2007:44.
- Karlsson, E. & Räf, E. 2006. *Vägen till järnåldern RAÄ 397, Kallerstad 1:1 och 1:1, Linköpingsstad och kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk undersökning. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2006:35.
- Larsson, L Z. 1994. *Vikingstads samhälle*. Rappestad och Vikingstads socknar, Linköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning, etapp 1. Riksantikvarieämbetet, byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping. Rapport 1994:40.
- Länsstyrelsen i Östergötlands län. 1983. *Natur Kultur – Miljöer i Östergötland*. Naturvårdsplan och kulturminnesprogram. Linköping.
- Molin, A. 2005. *Bankeberg. Bankeberg 11:139, Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk utredning, etapp 2. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2005:1.
- Molin, F. 2001. *Boplatsslämningar från folkvandringstid och vendeltid i Vikingstad. Fåläsa 13:1, Lilla Fåläsa 5:8, Vikingstad. Rappestad socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2001:59.
- Ohlsén, M. 2008. *Servisledning till Nälsgatan 8 i Vikingstad. RAÄ 67, Bankeberg 5:8, Rappestad socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum, avdelningen för arkeologi. Rapport 2008:18.
- Petersson, M. 2012. *Tornby/Lilla Ullevi. Östergötland, Linköpings stad och kommun, Skäggetorp 1:1 och Tornby 1:2, RAÄ 99, 467, 468, 470, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 513*. Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2 samt arkeologisk förundersökning 2008, del 3. Riksantikvarieämbetet, arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). UV Öst rapport 2012:34.
- Räf, E. 2009. *Smidet i Kallerstad. I: (Red. Räf, E.). Kallerstad. En gård bland många andra*. Östergötlands länsmuseum 2009.
- Samuelsson, F. 2017. *Hus, källare och kult. Järnålder och medeltid vid Aspegården och Åby Västergård. RAÄ 342:1 och 503, Kallerstad 1:2 och 1:17, Linköpings stad och kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk undersökning. Östergötlands museum. Rapport 2017:14.
- Skjöldebrand, M. 1995. *Vikingstad samhälle. Stora och Lilla Fåläsa i Rappestad socken. Bankeberg i Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk utredning, etapp 2. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Linköping rapport 1995:44.
- Streiffert, J. 2001. *På gården. Rumslig organisation inom bosättningsytter och byggnader under bronsålder och äldre järnålder*. Riksantikvarieämbetet arkeologiska undersökningar skrifter 35. GOTARC. Serie C. Arkeologiska skrifter 37.
- Svarvar, K. 2011. *Vikingstad samhälle*. Arkeologisk förstudie. Rappestad och Vikingstad socknar. Linköpings kommun. Östergötlands län. Östergötlands museum. Rapport 2011:25.
- Torstendotter Åhlin, I; Skoglund, P; Cronberg, C; Gustafsson, P. & Högrell, L. 2002. *Boplatsslämningar och röjningsrösen*. Småland, Ljungby kommun, Hamneda socken, RAÄ 66, 67, 76 och 82. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet Arkeologiska uppdragsverksamheten (UV). Rapport UV syd 2006:35.
- Ulfhielm, A. 1997. *Vikingstad samhälle. Stora och Lilla Fåläsa i Rappestad socken. Bankeberg i Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Linköping rapport 1997:1.
- Wranning, P. 2015. *Tjärby – lokala sedvänjor och långväga kontakter. Förromerskt grav- och byggnadsskick ur ett halländskt perspektiv*. GOTARC Series B. Gothenburg Archaeological Theses 67. Hallands LänsMuseers skriftserie No 12. Avhandling från Institutionen för historiska studier Göteborgs Universitet.

Övriga källor

- Charpentier Ljungqvist, F. 2016. *Tydliga spår efter historiens extremväder*. Forskning & Framsteg. Webbartikel 2016-05-24. www.fof.se.
- Fernholm, R. 1984. *Provundersökning. Nyupptäckt boplat vid Lilla Fåläsa, Rappestad socken, Östergötland*. Rapport. Arkivhandling, Östergötlands museums topografiska arkiv.
- Fors, T. & Viking, U. 1995a. *Förromerska boplatsslämningar vid Smedjeån*. RAÄ 203 Mellby 14:1, Laholms lfs, Halland. Arkeologisk undersökning 1993. Stiftelsen Hallands länsmuseum, Landsantikvarien. Arkivrapport.

- Fors, T & Viking, U. 1995b. *Från stenålder till medeltid på fem månader. Del 1: text*. RAÄ 93. Avfart väg E6, Skummeslöv sn, Halland. Arkeologisk undersökning 1991. Stiftelsen Hallands läns museer, Landsantikvarien. Arkivrapport.
- Wickman, B. 2004. Arkeologisk provundersökning år 1981. Ög, Rappestad sn, Kalvhagen 1:1. Rapportsammanställning 2004-12-08. RAÄ UV dnr 2817/81.
- Helander, A. 2010. Särskild undersökning. Fålåsa 5:8, del av RAÄ 15:2 och 17, Rappestads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Riksantikvarieämbetet UV Öst, dnr 423-475-2010. Resultatsammanfattning av arkeologisk utredning/undersökning. Arkivhandling, Östergötlands museum.
- Konsmar, A. 2010. Arkeologisk förundersökning. Bankeberg 1:1, Vikingstads socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Riksantikvarieämbetet UV Öst, dnr 422-448-2010. Redovisning av utförd arkeologisk undersökning. Arkivhandling, Östergötlands museum.
- Peterson, G. Muntlig uppgift. SGU
- SGU: Kartgeneratorn. Sveriges geologiska undersökningar. www.sgu.se.
- Westergaard, B. 1993. *Ysby socken, Hov 3:5, RAÄ 56*. Arkeologisk undersökning 1991. Uppdragsverksamheten Halmstad. Arkivrapport.
- Wigren, S. 1983. Antikvarisk kontroll. Slutredovisning. Östergötland, Rappestads sn, Lilla Fålåsa, Vikingstad. Intill fornlämning 15. Riksantikvarieämbetet, undersökningsverksamheten. Arkivhandling, Östergötlands museums topografiska arkiv.

Tekniska uppgifter

Lokal	Fåläsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Socken	Rappestad och Vikingstad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 68:1-2 och 228:1
Kartblad	64F 7c SO
Koordinater	N6471691, E525963 (mittpunkt RAÄ 68:1) N6471614, E526070 (mittpunkt RAÄ 68:2) N6471432, E526118 (mittpunkt RAÄ 228:1)
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Mätteknik	RTK-GPS
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning
Länsstyrelsens dnr	431-7260-15
Länsstyrelsens handläggare	Magnus Reuterdahl
Länsstyrelsens beslut	2016-03-22
ÖM dnr	346/15
ÖM projektnr	531691
Intrasisprojekt	olm2016009
Uppdragsgivare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Fredrik Samuelsson
Biträdande projektledare	Anders Rosendahl
Personal	Marcus Asserstam, Sigrid Hagefalk, Roger Lundgren, Lasse Norr, Albin Norqvist och Maria Sjöquist
Rapportarbete	Fredrik Samuelsson
Fältarbetstid	2016-08-29--10-24
Totalt undersöktes	RAÄ 68:1: 7 700 m ² RAÄ 68:2: 199 m ² RAÄ 228:1: 3 475 m ²
Fynd	Keramik, bränd lera, brända och obrända ben, slagg, järn, harts, sandsten och bergart
Foto	Digitalt
Analys	¹⁴ C, keramik, makrofossil, osteologi, vedart
Grafik	Fredrik Samuelsson
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

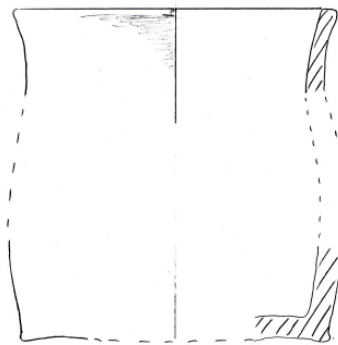
Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273 Rapport 2018:8 © Östergötlands museum

Appendix 1. Keramisk analys

Keramiken från tre aktivitetsområden i Vikingstad

Ole Stilborg

Keramiken från tre aktivitetsområden i Vikingstad

Inledning

På uppdrag av arkeolog Fredrik Samuelsson har SKEA registrerat och tolkat de keramiska fynden från slutundersökningen av RAÄ 68:1-2 och RAÄ 228:1 i Vikingstad, Rappestad sn, Östergötland. Fynden består såväl av kärlorester som av bränd lera och fördelar sig på tre områden. Nordligast i undersökningsområdet (RAÄ 68:1-2) påträffades skärvor i flera gropar och bränd lera i gropar, härdar och stolphål. Ca 250 meter mot sydöst – i den nordliga delen av RAÄ228:1 intill en större bergshäll – påträffades kärlorester och bränd lera dels i en koncentration tillsammans med brända ben dels på olika djup i en skrev i hällen. Ett tiotal meter söder om detta område framkom keramik i gropar och stolphål samt som lösfynd på en boplatssyta (sydliga del av RAÄ228:1).

Frågeställningar

Den mest intressanta frågan till detta material är om det representerar helt skilda aktiviteter till olika tider eller det rör sig om olika aktivitetsområden som i övrigt hör ihop tidsmässigt och socialt? Kan keramikfynden visa på vilka dessa aktiviteter var?

Resultat

RAÄ 68:1-2

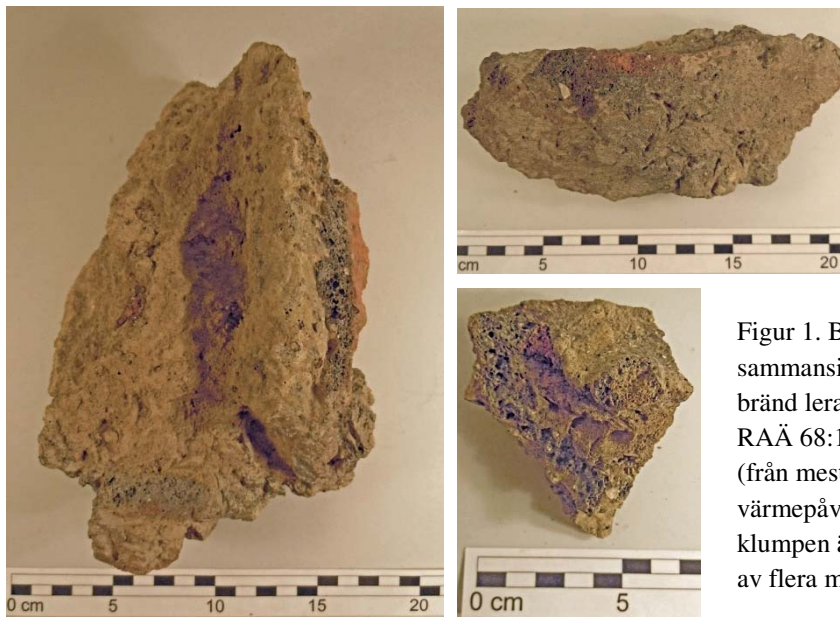
Kärloresterna uppgår till drygt 84 gram. Av de 26 bitarna är de flesta fragment och enbart sju är skärvor. De flesta av fragmenten är dock av samma gods som de skärvor de har hittats tillsammans med. Det största fyndet består av fragment, fyra små bukskärvor och en mynnings-skärva (totalt ca 40 gram) från

samma kärlorester som framkom i grop A7314 (F1). Kärloret med en beräknad mynningsdiameter på 14,5 cm, är gjort av ett mellangrovt gods (maxkorn 3-4 mm, 15-20 % granit) och har en glättad utsida. Kärloret har dessutom blivit sekundärt bränt till en temperatur strax under sintringsgränsen för godset, vilket syns på den krackelerade utsidan.

Även bukskärvan i gropen A7326 (F4) och en skärva i gropen A7013 (F5) är sekundärt brända och i det senare fallet även till sintring. Därmed är en betydande del av detta lilla fyndmaterial sekundärt bränt, vilket tyder på en miljö med högttemperaturaktiviteter. De övriga skärvorna är av såväl något finare som något grövre gods och rester av minst fem olika kärlorester är representerade bland de 84 gram. Samtliga skärvor är rimligen av järnåldersdatering men närmare än så går de inte att datera.

Fynden av **bränd lera** på området – totalt 6,4 kg – har gjorts i andra anläggningar än de där kärloresterna påträffades. Med undantag av F9 och F10 är samtliga fragment inklusive det stora konglomeratet F67 i gropen A5883 högt brända eller sintrade och tycks således ha varit delar av högttemperaturanläggningar. Klumpen F67 (6,2 kilo), som påträffades tillsammans med skörbränd sten, består av sammansintrade bitar av grov, sandig lera (max korn 6-7 mm). Den tydligaste sintringen ses inne i materialet vilket tyder på en mera indirekta än direkta värmepåverkan (fig.1). Tillsammans med flera avtryck, som kan vara från kontakter med stenar, tyder detta på att leran suttit som en sorts bruk i en huvudsakligen stenbyggd konstruktion (jmf de skör-

Figur 1. Bitar av den sammansintrade klumpen av bränd lera F67 (A5883) på RAÄ 68:1. Värmegradienten (från mest till minst värmepåverkan) visar på att klumpen är ett konglomerat av flera mindre bitar.

brända stenarna i samma kontext). Den oxiderande bränningen tyder på att konstruktionen rimligen varit ovanjordisk. Det kan ha varit en smidesässa men det saknas metallspår (t.ex. slagg). Ett ännu tydligare tecken på existensen av ässjor är F6 (A1814) som är en bit sintrad fodring med stenavtryck. Insidan är inte förglasad och har således inte varit i direkt kontakt med metall. Detta kan vara en tillfällighet eller ett tecken på att aktiviteten var gjutning (med den smälta metallen innesluten i en degel) snarare än smide. Fynd 9 däremot är ett tydligt lerkliningsfragment, vilket tyder på att det även funnits någon form av byggnad eller annan klinad konstruktion (ugnskupol?) på området.

Såväl kärlorester som bränd lera tyder således på en järnåldersmiljö där man jobbat med höga temperaturer – sannolikt metallhantverk – antagligen över en kortare period att döma efter mängden av fynd och deras relativa homogenitet.

Invid hällarna på RAÄ228:1

Centralt i området – framför den största hällen – utgrävdes **keramikkoncentrationen** A13718 (F17). Här framkom också en mindre

mängd brända ben och det kan därför röra sig om en grav. Keramiken omfattar 20 skärvor och ett antal fragment (totalt drygt 395 g) som alla tillhör samma kärl (K1). Skärvorna utgör delar av botten och nedre delarna på kärlet. I den omgivande fyndkontexten A13727 påträffades ytterligare 51 skärvor och ett större antal fragment (totalt 596 gram) från K1. I detta material fanns såväl bottendelar som delar av buken och en enstaka mynningskärva från K1 som således verkar ha krossats rejält. Kärlet 1 är gjort av ett gods magrat med 20-25 % granit med en max. kornstorlek på 2-3 mm. Det har varit ett mellanstort kärl med en beräknad bottendiameter på 15 cm och mynningsdiameter på ca 26 cm. Väggtjockleken varierar mellan 7 och 11 mm. Kärlet är bränt i en oxiderande atmosfär. Utsidan är vittrad medan insidan är sotig från användning av kärlet. Två fragment (F108) som verkar vara av samma gods som K1 är genomoxiderade och kan vara sekundärt brända, vilket skulle tyda på brand i samma veva som K1 krossades. Denna brand kan ha varit likbålet.

I den omgivande kontexten A13727 (blandad med skärvorna från K1) påträffades också en större mynningskärva samt tre mindre bukskärvor och ett par bottenskarvor av ett annat kärl (K2). Den samlade vikten av dessa

fynd är drygt 58 gram. Kärlet 2 är gjort av ett gods med en grövre krossad magring än K1. Kärlet med en beräknad mynningsdiameter på 14 cm har en obehandlad utsida med tydliga modellerings-spår. Såväl in- som utsida är tydligt sotiga och en ursprunglig funktion som kokkärl är sannolik. Trots den begränsade mängden fynd är kärlet fullrepresenterat som också K1 och kan tillhöra samma deponeringstillfälle.

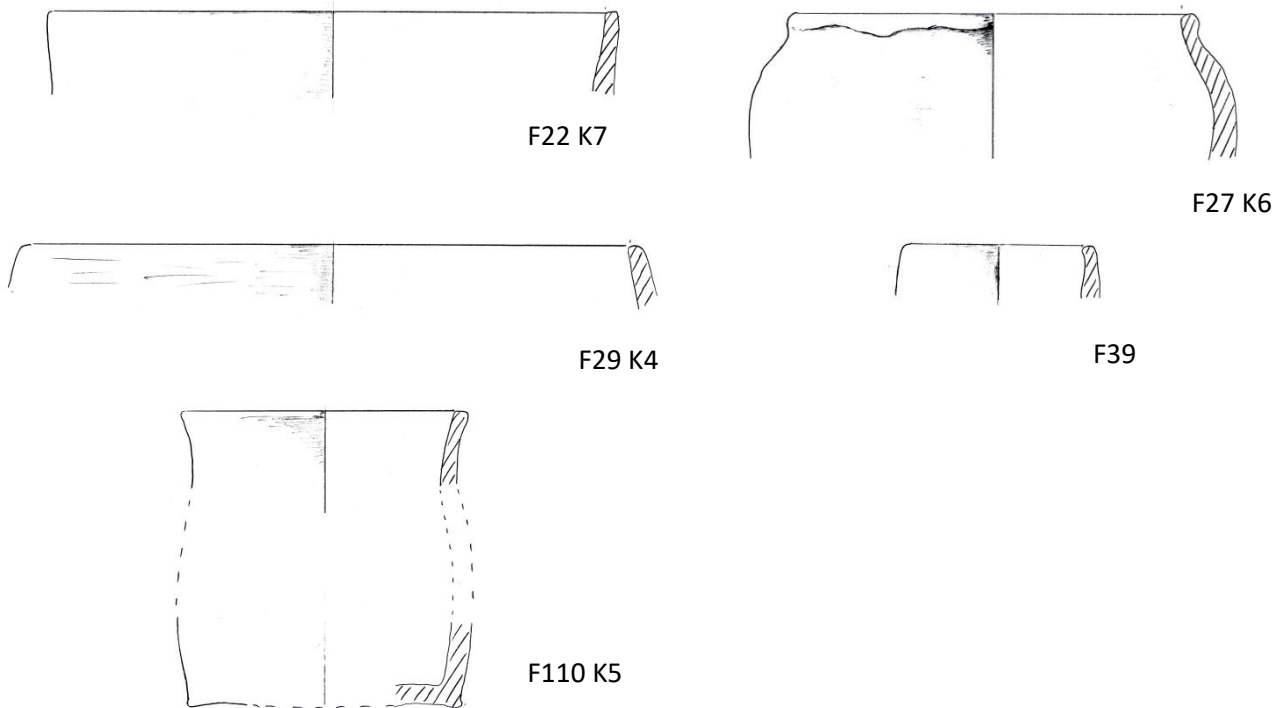
Några få fragment och två spjälkade skärvor (totalt ca 13 gram) påträffades på två olika ställen inom kontext A13727 (F106 och F107) samt som lösfynd (F52) några meter söder om samma kontext härrör från ett tredje kärlet (K3). Det är ett genomoxiderat gods bestående av en finare lera med grövre magringskorn (4-5 mm). I övrigt går det inte att säga något om detta kärlet. Fragmenteringen antyder att detta kan representera ett äldre bakgrundsbrus på området.

Omedelbart NNÖ om dessa fyndkoncentrationer påträffades keramik på olika djup i en skreva i hällen (kontext A14293). Längst ner i skrevans fyllning framkom fynd 20 och 21. F20 längst in i skrevan består av sju fragment och två spjälkade skärvor av samma gods (10-15 % granit magring, max korn 2-3 mm) och sannolikt från samma kärlet (vikt drygt 15 g). Alla nio bitar har förorenats av ett vidhäftande svart material. Eftersom hartsbitar förekommer bl.a. i F19 så kan föroreningen kanske förklaras med någon senare händelse i/intill skrevan där harts har smält och droppat ner på keramiken i F20. Fynd 21 påträffades i den yttre delen av skrevan. Det består av ett större antal fragment, en buk och tre mynningskärvor från samma kärlet (K4, fig. 2). Samlad vikt är drygt 48 gram. Kärlet med en beräknad mynningsdiameter på 17,5 cm (se även nedan) har gjorts av ett mellangrovt magrat gods (15-20 % magring, max korn 3-4

mm). Kärlet har ursprungligen bränts i en oxiderande atmosfär men har nästan blivit helt genomsotat av användningen som kokkärl, vilket också avsatt en tydlig matskorpa. Utsidan är vittrad. I denna del av skrevan framkom även F86. F86 är en ansamling av fragment och fem spjälkade skärvor från bottendelen av samma, mindre kärlet.

Lite högre upp i skrevans fyllning, nära F20, påträffades F19 bestående dels av ett fragment och tre spjälkade buk-botten-skärvor från samma kärlet med grovkornig magring (totalt 19 gram) dels av tre bukskärvor (8 gram) från ett kärlet med samma magringskvalitet som K1 i A13718. Skärvorna kommer dock knappast från K1.

Högst upp i den sydöstra delen av skrevans fyllning och nära F21 framkom F29 som – utöver ett antal obestämbara fragment – består av några spjälkade skärvor från minst tre olika kärlet, däribland från samma kärlet som en större mynningskärva (16 gram). Med hänsyn till gods och bruksspår inklusive matskorpa bör dessa höra till K4 (F21). Den beräknade mynningsdiametern är dock 23,5 cm och således 6 cm större än resultatet för mynningskärvan i F21. Med tanke på de stora likheterna i övrigt och att mynningskärvan i F29 är betydligt större är det rimligt att se dem som delar av samma kokkärl med en beräknad mynningsdiameter på 23,5 cm (fig.2). Förklaringen på spridningen skulle kunna vara att delarna av K4 (obs! inte fullrepresenterat och således inte ett helt kärlet vid deponeringstillfället) har kastats ner i den öppna skrevan, men vissa delar (F29) har fastnat på kanten i ett högre läge där de senare inbäddats i fyllningen. K4 i F29 har en obehandlad utsida – som K2 tidigare – vilket pekar på en järnåldersdatering. Det andra högtliggande fyndet – F31 – utgörs av en liten spjälkad skärva.

Figur 2. Rekonstruktionsförsök för ett antal identifierade kärl från RAÄ 228:1. 1:3

Av de sex lösfynden av keramik i området – varav fem intill en mindre håll mot nordväst – är F39 av intresse. F39 är en liten mynnings-skärva från en liten bågare (beräknad diam 6,5 cm) av ett något finare magrat gods (fig. 2).

Tre bitar **bränd lera** hittades i området. En liten rest klinelera med pinnavtryck påträffades som lösfynd (F51) medan ett obestämt fragment framkom i skrevans fyllning. F50 består av en hårt bränd bit lera och ett konglomerat av hårt bränt lera och ett järnslagglager (fig. 3) som framkom i A13727. Det kan vara ett fragment av ässjefodring.

Om vi bara ser till karaktären av det samlade

keramiska materialet avviker sammansättningen inte från vad vi skulle förvänta av ett vanligt hushållsavfall – enstaka skärvor av ett antal kärl förutom delar av ett par fullrepresenterade kärl. Samhörigheten mellan K1 och benfynden pekar dock tydligt på förekomsten av en grav. Kombinationen av ett helt kärl (ev. som urna) och delar av ett annat (K2) är också mycket vanlig i järnålderns brandgravar (Stilborg 2013, 2015). Det är inte heller ovanligt att kärlet/kärlen krossats i samband med begravningen och således har haft en annan funktion än som benbehållare (op. cit.). Fynden i skrevan med kombinationen av keramik och harts och enstaka sekundärt brända

Figur 3. Foto av konglomerat av bränd lera och slagg-lager. Möjligt fragment av smides-ässjefodring. Foto L. Norr.

fragment (F29) är inte heller okända i grav- och offermiljöer (Stilborg 2009). På område 7 av en förundersökning vid Tornby/lille Ullevi framkom således en liknande fylld håll-skreva med större delar av ett kärl samt harts ett total meter norr om ett gravfält från tiden omkring år 0 (Pettersson 2012, 19 & 44). Ässjefodringsfragment är mera sällsynta i gravsammanhang – men de förekommer (tex. Charlottendal, Rangdala sn, Vg – Grönberg & Stilborg 2006).

Boplatsområdet 228:1

Keramiken i den stora gropen A10683 utgör ett typiskt boplatsavfallsmaterial. De drygt 150 fragmenten och skärvor med en samlad vikt på lite mera än ett halvt kilo domineras av resterna av ett litet fullrepresenterat kärl (K5, F110). Ca 40 fragment, 30 bukskärvor (7-10 mm), sex bukbottendelar och en mynnings-skärva kan hänföras till detta kärl (totalt drygt 400 gram). Det är ett litet kärl med en beräknad mynningsdiameter på 10 cm (fig.2). Godset är mellangrovt magrat (ca 20 %, maxkorn 2-3 mm) och utsidan är glättad. Kärlet har bränts i en oxiderande atmosfär. Kärlypen passar bäst in i en järnåldersmiljö. Utöver detta kärl förekommer två bukskärvor och två mynnings-skärvor från ett större kärl (K7, F22) med en mynningsdiameter på ca 21 cm och ett något grövre gods samt bukskärvor och en mynnings-skärva från 2-3 andra kärl. Fragmentet F112 är sekundärt bränt.

I de fyra andra anläggningarna med keramikfynd rör det sig om fragment, enstaka skärvor och i ett fall (A13660) om en liten mynnings-skärva. Fragmentet F113 i gropen A11771 är sannolikt sekundärt bränt liksom den spjälkade skärvan (F116) i gropen A10116. Fynd 27 har angetts som ett lösfynd men mängden keramik i fyndet – 20-talet fragment, 11 bukskärvor och en mynnings-skärva med en

samlad vikt på 130, 5 gram – och materialets ganska goda bevaring tyder snarast på att det har funnits en anläggning här som skyddat keramiken. Med undantag för ett par spjälkade skärvor av annat gods härrör materialet från samma mellanstora kärl (K6) av ett grovt gods (15-20 %, maxkorn 4-5 mm) och med en obehandlad utsida. Kärlet har en beräknad mynningsdiameter på 15 cm, är nära genom-sotad och har matskorpafläckar på insidan (fig.2). Detta är dessutom en ytterst vanlig storlek på kokkärl överallt och till alla tider, vilket man själv kan eftertesta i sitt eget kök. Några spjälkade skärvor och fragment i det intilliggande lösfyndet F28 hör sannolikt också till K6.

Lösfyndet F32 består av fragment och spjälkade skärvor av ett perforerat kärl. Godset är fint magrat med 10-15 % krossat granit (maxkorn 2-3 mm); utsidan är glättad och kärlet (eller cylindern) har bränts i en oxiderande atmosfär som dock lämnat en bred mörk kärna. Föremålet har alltså inte utsatts för någon långvarig eller återupprepad bränning. Ett hål med en diameter på 4,7 mm och förkolnad beläggning på insidan finns på den större spjälkade skärvan och spår av hål ses på ett av fragmenten (fig.4). Såväl i gods som i bränning motsvarar detta vad som observerats inom andra järnåldersfynd från Östergötland (Stilborg 2008, 85). De perforerade kärnen hittas oftast i järnhanteringssammanhang men även i gravmiljöer (Stilborg 2004; 2015, 29)

Övriga lösfynd är enstaka fragment och någon spjälkad skärva.

Total 216 gram **bränd lera** hittades – huvudparten i groparna A10683 (som också innehöll mest keramik) samt A11771 och A9954 (båda centralt i området). Fynden i A10683 (drygt 75 gram) och A11771 (27 gram) bestod av bitar av olika, mellangrova till grova leror; lägre oxiderat brända till sintrade. Alla

Figur 4. Foto av spjälkad skärva av perforerat kärl/cylinder. Insidan av hålet är tydligt sotad. Hålets diameter är 4,7 mm.

bitarna var mycket vittrade och "slitna" vilket tillsammans med variationen i gods och bränning visar att det rör sig om ett allmänt bakgrundsbrus på platsen. Detta bekräftas av majoriteten av de övriga fragmenten i anläggningar och som lösfynd. Från denna bild skiljer sig de tre klinelera-resterna med avtryck i gropen A9954 och lösfynden F49 (strax intill gropen) och F48 (i boplatsoområdets södra del). Om dessa representerar en byggnadskonstruktion eller en ugnskupol går inte att säga.

I gropen A8830 (boplatsoområdets norra del) hittades - utöver några bitar bränd lera - två fragment som kan härröra från en liten degel baserat på det gråa, reducerade godset och den sintrade utsidan (F115). De spridda spårerna av högttemperaturaktiviteter i form av sintrad lera, ett konglomerat bla. med askslag (F114) och sekundärt brända skärvfragment kan således vara resultatet av gjutning istället för eller tillsammans med järnhantering.

Ett prov (F66) av eldpåverkat lera från kanten av den misstänkta ugnsanläggningen A10454 undersöktes. Materialet är tydligt oxiderat men är fortfarande lera. Det är fullt möjligt att leran kan ha varit utsatt för upp emot 400 grader, vilket inte motsäger idén om att detta är en del av en vägg till en lågtemperaturugn.

Sammanfattningsvis stämmer det keramiska fyndmaterialet från boplatsoområdet ganska väl överens med vad som förväntas av ett keramiskt boplatsoavfall. Dock saknas större

kärl helt. Detta kan bero på att platsen enbart utnyttjades under en kortare tid. Kärlets form och kvalitet stämmer bäst överens med en järnåldersdatering. En mera precis datering är inte möjlig utifrån keramiken.

Förhållandet mellan RAÄ68:1-2, RAÄ228:1 invid hällarna och RAÄ228:1 boplatsoområdet.

Det finns inget i käriltyperna som antyder någon skillnad i tid mellan de tre områdena, men denna typ av järnålderskeramik har en mycket bred dateringsram som täcker hela äldre och delar av yngre järnålder. Det finns emellertid inte heller några större skillnader i godstyperna (lerval, magringskvalitet). Enbart fragmenten av K3 är klart annorlunda och även om denna typ av gods inte är okänt från järnålderskontexter kan det inte uteslutas att detta är ett äldre fynd - ev neolitikum.

Kärl 2 i A13727 (invid hällarna) och kärl 6 (lösfynd? på boplatsoområdet) har ganska olika formgivning men är i övrigt snarlika i godskvalitet, den obehandlade utsidan med formningsspår och med hänsyn till bruksspår (kokkärl).

Likheterna försätter i gruppen av bränd lera, där båda områdena har en del sintrade fragment; fodringsfragment med och utan slagg-spår och möjliga tecken på gjutning. Enstaka klinelersfragment förekommer också

på såväl RAÄ 68:1-2 som RAÄ 228:1 boplatsområdet.

Stilborg, O. 2015. *Brudarna i Berga. Rapport 2015:38. Östergötlands Museum.*

Med utgångspunkt i detta resonemang är det inte osannolikt att de tre områdena är mer eller mindre samtida men med delvis olika aktiviteter.

En modell som tar höjd för dessa gemensamma drag skulle kunna vara att RAÄ 68:1-2 och boplatsområdet inom RAÄ 228:1 representerar olika lägen för samma gård alternativt att metallaktiviteterna – smide och ev. gjutning – har utövats först nära gården och sedan flyttats längre norrut. Här finns en parallell på Kallerstad-boplatzen (Stilborg 2006).

Litteratur

Grönberg, E & Stilborg, O. 2006.

Charlottendal. KFL Rapport 06/0620

Petersson, M. 2012. Tornby/Lilla Ullevi.

Riksantikvarieämbetet UV RAPPORT 2012:34

Stilborg, O. 2004. *Spridda skärvor och gravar.*

Tannefors 1:107, RAÄ 117 m.fl. KFLrapport 04/0618.

Stilborg, O. 2006. *Teknisk keramik och kärl*

från Kallerstad. KFLrapport 06/1016.

Stilborg, O. 2008. Förhistorisk järnhantering i

Östergötland. Appendix i Räf, E. *Varifrån kom järnet. Förhistorisk järnframställning i Östergötland*. Östergötland Fakta 8.

Stilborg, O. 2009. Vid vatten, sten och jord. I

Carlie, A. 2009 red. *Järnålderns rituella platser. Utskrift 9*. Hallands Stft. Hallands Läns museer.

Stilborg, O. 2013. *Från vardagens föremål till sorgens fragment. Gravkeramik och bränd lera från RAÄ 20, Vist sn.* SKEA rapport.

En spjälkad skärva från stolphål A2494 på RAÄ 68:1

Mängden av information som kan utletas från en 0,8 g tung, spjälkad skärva är vanligtvis mycket begränsad och möjligheten att ange bara en ungefärlig datering på bas av godsets sammansättning motsvarande liten. En utvärdering av skärvans datering inom stenålder, bronsålder eller järnålder kan därför inte utgå enbart från data om skärvan men måste främst bero på dess relation till andra keramiska fynd från området och deras datering.

Den spjälkade skärvan (F 118, stolphål A24954) med en vikt på 0,8 g är gjord av en siltig lera som har magrats med 15-20 % krossat granit med en maximal kornstorlek på 3-4 mm. Insidan med tydliga formningsspår har bevarats. Godset är genomoxiderat.

Andra keramikfynd inom RAÄ 68:1 framkom i anläggningarna A4313, A4803, A7013, A7314 och A7326. Sammantaget har detta material daterats till järnålder. Fyra buxskärvor, en mynning och några fragment (F1) i gropen A7314 utgör den största mängden fynd från samma kärl. Kärlet med en beräknad mynningsdiameter på 14,5 cm, är gjort av ett mellangrovt gods (maxkorn 3-4 mm, 15-20 % granit) och har en glättad utsida. Kärlet har blivit sekundärt bränt till en temperatur strax under sintringsgränsen för godset, vilket syns på den krackelerade utsidan och genomoxideringen. Även en buxskärva (F4) från närliggande anläggning A7326 är sekundärt bränd. Sannolikt är det metallhantverk på området som är orsaken till den sekundära bränningen.

Vid en jämförelse med de övriga keramikfynden från området står det klart att den spjälkade skärvan från stolphål A2494 inte på något sätt skiljer sig från dessa och att magringen är den samma som i kärlet från A7314.

Det finns således ingen anledning att ge den spjälkade skärvan någon annan datering än järnålder.

20180323

Ole Stilborg, Docent

SKEA

Appendix 2. Osteologisk analys

RAÄ 68:1

Fyndnr	Anl	Art	Art	Element	Element	Frag.grad	Bränt	Obränt	Sida
F11	A1036	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	8		
F12	A1446	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	3		
F13	A1059	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	4		
F14	A4439	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	2		
F15	A5223	Däggdjur	Mammalia	Långa/korta rörben	Ossa longa/brevia	Fragment	1		
F16	A5223	Nötkreatur	Bos taurus	Bakre kindtand	Molaris	Fragment		37	
Fördelat på art	Samtliga	Nötkreatur	Bos taurus	Totalt	Totalt			37	
Fördelat på art	Samtliga	Däggdjur	Mammalia	Totalt	Totalt		1		
Fördelat på art	Samtliga	Oident	Indet	Totalt	Totalt		18		
TOTALT	TOTALT	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt		19	37	

RAÄ 228:1

Fyndnr	Anl	Art	Art	Element	Element	Frag.grad	Bränt	Obränt	Sida
F68		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	8		
F69		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	1		
F70		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	6		
F71		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	6		
F72		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	4		
F73		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	6		
F74		Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	18		
F75	A14293	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	2		
F76	A11771	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	21		
F77	A10683	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	8		
F77	A10683	Däggdjur	Mammalia	Långa/korta rörben	Ossa longa/brevia	Fragment	1		
F78	A11756	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	7		
F79	A10320	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	2		
F80	A9169	Oident	Indet	Oident	Indet	Fragment	2		
F81	A7668	Däggdjur	Mammalia	Oident	Indet	Fragment		1	
F82	A11771	Däggdjur	Mammalia	Tand	Dens	Fragment		14	
F83	A10683	Däggdjur (större)	Mammalia (major)	Långt rörben	Ossa longa	Fragment		2	
F83	A10683	Däggdjur	Mammalia	Tand	Dens	Fragment		18	
F83	A10683	Däggdjur	Mammalia	Långa/korta rörben	Ossa longa/brevia	Fragment		9	
F83	A10683	Däggdjur	Mammalia	Oident	Indet	Fragment		18	
F85	A14293	Däggdjur	Mammalia	Tand	Dens	Fragment		1	
Fördelat på art	Samtliga	Däggdjur (större)	Mammalia (major)	Totalt	Totalt			2	
Fördelat på art	Samtliga	Däggdjur	Mammalia	Totalt	Totalt		1	61	
Fördelat på art	Samtliga	Oident	Indet	Totalt	Totalt		91		
TOTALT	TOTALT	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt		92	63	

Appendix 2. Osteologisk analys

	Mått	Kön	Ålder	NISP	MNE	MNI	Vikt	Kommentarer
				8	1	1	0,5	Kritvita benfragment.
				3	1	1	0,3	Kritvita benfragment.
				5	1	1	0,7	Kritvita benfragment.
				2	1	1	0,1	Kritvita benfragment.
				1	<i>I</i>	1	0,8	Benfragmentet var vitt på insidan och mörkgrått på utsidan.
				37	<i>I</i>	<i>I</i>	17,1	Tandfragment sannolikt härrörande från en och samma tand.
				37	1	1	17,1	
				1	1	-	0,8	
				18	-	-	1,6	
				56	2	1	19,5	

	Mått	Kön	Ålder	NISP	MNE	MNI	Vikt	Kommentarer
				8	1	1	0,7	Kritvita benfragment.
				1	1	1	0,1	Vitt/ljusgrått benfragment.
				6	1	1	0,5	Vita/ljusgrå benfragment.
				6	1	1	0,5	Vita/ljusgrå benfragment.
				4	1	1	0,1	Benfragmenten är kritvita på utsidan och svarta på insidan.
				6	1	1	0,4	Benfragmenten är vita på utsidan och svarta på insidan.
				18	1	1	0,2	Vita/ljusgrå benfragment.
				2	1	1	0,3	Benfragmenten är grå på utsidan och vita på insidan.
				21	1	1	1,2	Vita/ljusgrå benfragment.
				8	1	1	1,3	Varierande förbränningsgrad. Bruna, vita och ljusgrå fragment.
				1	1	1	0,3	Blågrått benfragment.
				7	1	1	0,4	Vita/ljusgrå benfragment.
				2	1	1	0,2	Vita benfragment.
				2	1	1	0,1	Vita/ljusgrå benfragment.
				1	1	1	0,4	
				14	<i>I</i>	1	0,6	
				2	<i>I</i>	<i>I</i>	15,1	
				18	1	1	0,8	
				9	1	1	2,6	
				18	1	1	1,1	
				1	1	1	0,1	
				2	1	1	15,1	
				62	1	-	5,9	
				91	-	-	6,0	
				155	2	1	27,0	

ARKEOBOTANISK ANALYS AV JORDPROVER FRÅN RAPPESTAD 68:1 OCH VIKINGSTAD 228:1, LINKÖPING KOMMUN, ÖSTERGÖTLAND

Beställare: Östergötlands museum
Analys: Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult

Inledning

På uppdrag av Östergötlands museum utförde Arkeologikonsult en arkeobotanisk analys av 69 prover från Rappestad 68:1 och Vikingstad 228:1 i Linköping kommun, Östergötland. Proverna samlades in i samband med en arkeologisk undersökning.

Syfte och metod

Den arkeobotaniska analysen syftar till att klarlägga eventuell odling och sätta in lokalerna i ett gårdsperspektiv med fokus på odlingssystem och ekonomi. Vidare syftar analysen till funktionsbestämningar av hus och anläggningar. Ytterligare ett syfte är att plocka ut ett lämpligt material för ^{14}C -analys. Vid urval av trädslag till ^{14}C -analys bygger det på att man väljer det trädslag som har den lägsta högsta egenåldern. Eftersom det ytterst sällan går att avgöra vilken egenålder en specifik kolbit har utgår man från hur gammalt respektive trädslag vanligen blir (figur 1).

Det finns alltid ett källkritiskt problem när det gäller datering av träkol. Naturhändelser som skogsbränder, kulturrelaterade röjningsbränder liksom matlagning och uppvärmning genererar träkol som inte

Trädslag	Högsta egenålder i kalender-år
Ask	250
Björk	300
Ek	500
Gran	350
Hassel	60
Tall	400

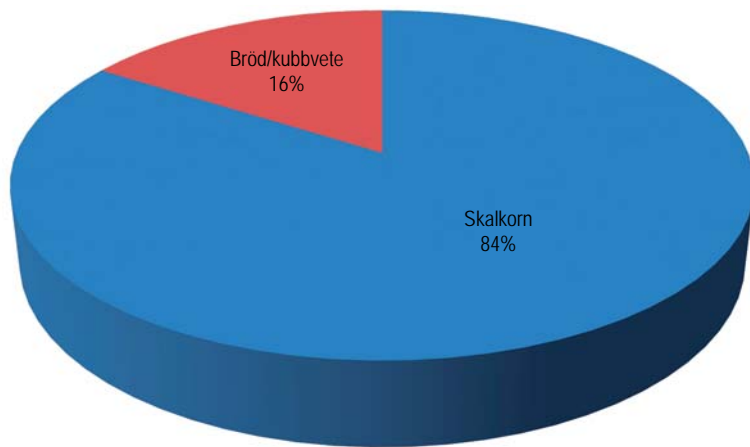
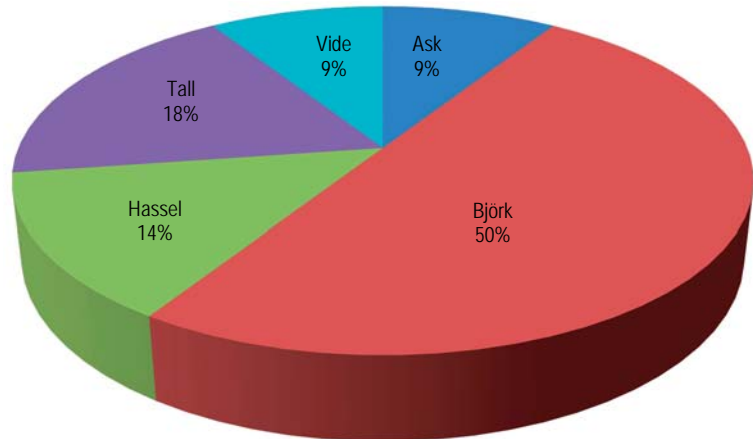
Figur 1. Den ungefärliga livslängden på de vanligaste trädslagen som påträffats i den genomförda analysen. I relativt ovanliga fall kan enstaka exemplar från de flesta arter bli lite äldre.

bryts ner biologiskt. Träkolet lagras ackumulativt i marken och genom bioturbation och olika markpåverkande aktiviteter blandas jordlagren om och därmed kan kolbitar av olika ålder påträffas tillsammans. Markens kolarkiv är ostrukturerat ur en kronologisk synvinkel. Problemet får anses vara olika stort beroende på i vilket sammanhang det påträffas.

Samtliga jordprov floterades i vatten och det använda sållet hade en maskstorlek av 0,2 mm. Det framfloterade materialet lufttorkades för att sedan analyseras och artbestämmas under mikroskop med en förstoring av 4 till 600 gånger. Artbestämningen gjordes med hjälp av referenssamling och referenslitteratur (bl.a. Berggren 1969/1981, Jacomet 2006; Digital Seed Atlas of the Netherlands, Schweingruber 1978/1990, www.woodanatomy.ch).

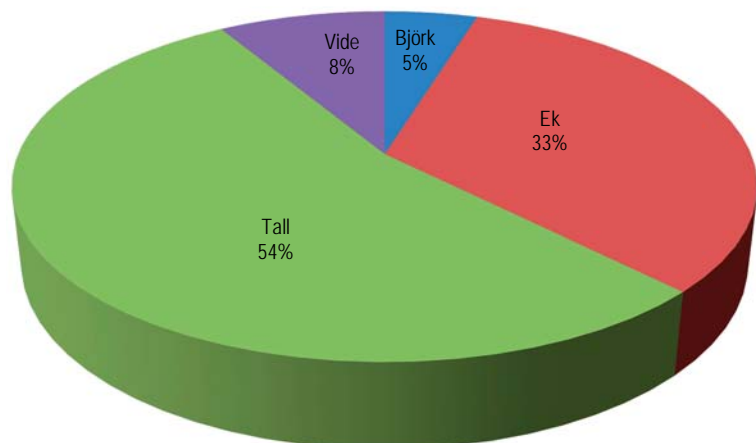
Resultat

Figur 2. Fördelningen mellan olika trädslag i de analyserade anläggningarna från hus 2, Rappestad 68:1.

Figur 3. Fördelningen mellan skalkorn och bröd-/kubbvete i hus 3, Rappestad 68:1.

Figur 4. Fördelningen av trädslag i hus 3, Rappestad 68:1.

*RAPPESTAD 68:1***Hus 1**

Från huset analyserades två jordprover, ett vardera från anläggning 1169 och 1205. Båda proverna saknade växtmakrofossil vilket medför att det inte fanns något material att plocka ut för datering.

Hus 2

Från hus 2 analyserades 18 prover på växtmakrofossil och träkol. Anläggning 12368 innehöll skalkorn och fragment från sädeskorn vilket visar att huset fungerat som bostad. Inslaget av träkol i proverna var relativt litet och inget tyder på att huset har brunnit. Förmodligen kommer det mesta av kolet från uppvärmning och matlagning inne i byggnaden men det kan också finnas inslag av omdeponerat kol.

Artsammansättningen av träslag framgår av figur 2 och det mesta av kolet verkar komma från klenare dimensioner så som grenar och kvistar.

Hus 3

Jämfört med hus 1 och 2 innehöll hus 3 ett rikare förkolnat växtmaterial. Även mängden kol var betydligt större i hus 3. Stolphålen innehöll sädesslagen skalkorn och bröd-/kubbevete, där skalkornet dominerar kraftigt över vetet (figur 3). Utifrån både säd och matskorpor går det tolka huset som bostadshus med köksdel.

Förutom identifierbara kärnor hittades ett stort antal fragment som till övervägande del förmodas komma från korn. I anläggning 12184 och 12116 hittades fragment av vad som tolkas som matskorpa (figur 5). I skorpan från anläggning 12184 syns avtryck efter skalkorn samt något som runnit och stelnat. Det senare kan vara någon form av fett men utan vidare kemiska analyser går det inte att säga vad det är för något.

Med mängden kol i stolphålen tolkas det som att huset har brunnit. Eftersom det bara finns enstaka fynd av ängsväxter i huset så har det sannolikt inte inrymt någon fädel eller foderdel utan använts för boende, matlagning eller andra hushållsaktiviteter.

Fördelningen mellan olika träslag i huset framgår av figur 4. I jämförelse med vilka träslag som hittades i hus 2 så är andelen ek och tall betydligt större i hus 3. Dessa träslag kan vara rester efter konstruktionsvirke i takbärande stolpar och andra kraftigare konstruktionsdetaljer.

Anl-nr 11496, prov-nr 13877

Provet innehöll bara träkol från björk, ek, hassel och tall.

Anl-nr 11436, prov-nr 14028

Provet innehöll inget bestämbart material.

Figur 5. Fragmenten till vänster i bild kommer från anläggning 12116 och till höger i bild fragmenten från 12184 och där syns avtrycket efter ett skalkorn tydligt. Foto: Stefan Gustafsson.

Gårdsplan mellan hus 1 och 2

På gårdsplanen mellan hus 1 och 2 analyserades ett flertal gropar och dessutom analyserades olika lager i groparna. Generellt så innehöll anläggningarna lite växtmaterial bortsett från träkol. I grop 13867 lager 8 hittades skalkorn och bröd-/kubbevete tillsammans med fragmenterad säd (figur 6).

Artsammansättningen med skalkorn, vete och fragment stämmer väl överens med hus 3. Gropen har sannolikt inte använts till beredning av säd utan det rör sig om en sekundär fyllning med hushållsavfall. Detta samband visar att de boende i hus 3 använde gårdsplanen för olika aktiviteter. Skulle hus 1 och 3 vara samtida så kan hus 3 fungerat som bostad och hus 1 som ekonomibyggnad.

Vissa av lagren i groparna innehöll gott om träkol och andelen från respektive trädslag framgår av figur 7. De trädslag som ofta används till bärande konstruktioner i hus, det vill säga ek, tall och ask, utgör en mindre andel av den totala mängden träkol i anläggningarna. I stället var det hassel som dominerade vilket är en art som producerar en hel del död ved som är lätt att samla in som bränsle. Sammantaget så blir tolkningen att en inte oansenlig del av träkolet i groparna kommer från fallved som samlats in för att användas som bränsle.

VIKINGSTAD 228:1

Hus 1

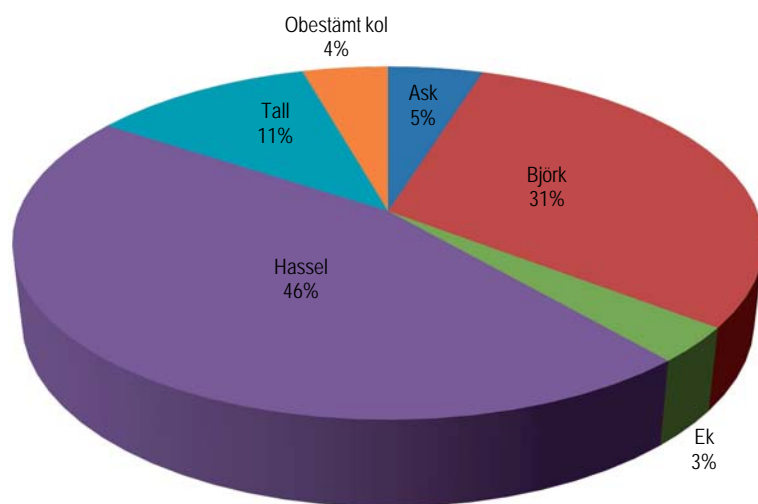
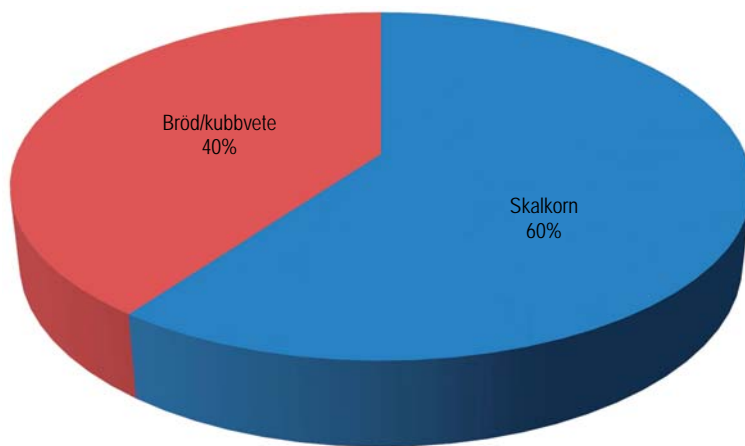
Huset saknar innehåll av förkolnade växtrester och mängden kol i anläggningarna var relativt blygsam. Artsammansättningen framgår av figur 8. Björk dominerar följt av ek och ask. Eftersom inget tyder på att huset har brunnit kommer kolet troligen från uppvärmning av huset. Eftersom det inte påträffades några förkolnade växtrester i huset går det inte avgöra vad det använts till.

Skreva mellan hällar

Proverna från skreva mellan hällarna saknade material av större intresse (bilaga 3 sid 12). Det som påträffades var en förkolnad kärna av skalkorn och kol från enbart ek. Ett av proverna (14342) innehöll relativt mycket oförkolnat trä även det av ek.

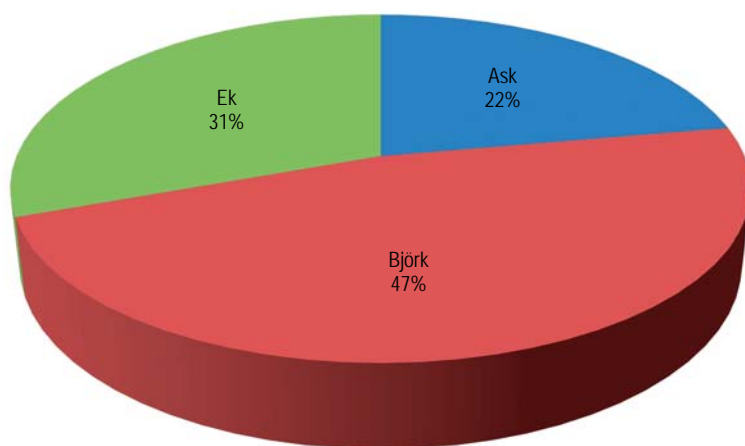
Appendix 3. Arkeobotanisk analys

Figur 6. Fördelningen mellan skalkorn och bröd-/kubbvete i anläggning 13867 lager 8.

Figur 7. Fördelning av träslag inom gårdsplanen mellan hus 1 och 2.

Figur 8. Fördelningen av träslag i hus 1, Vikingstad 228:1.

Övrigt

Ugn 10454

Innehållet av förkolnad säd var stor och artsammansättningen var informationsrik. Emmer-/speltvete dominerar kraftigt följt av bröd-/kubbvete, naket korn och skalkorn (figur 9). Förutom säd hittades ett antal frö av obestämd vicker med relativt stora frön som inte rensats bort. Det finns åtminstone två förklaringar till att säd påträffas i en ugn. Antingen har den fyllts igen med hushållsavfall från en närliggande gård eller så har ugnen använts för att torka säd till en närliggande gård.

Artsammansättningen antyder på en datering till äldre eller mellersta bronsålder. Hela bronsåldern var mycket händelserik ur ett jordbrukshistoriskt perspektiv (Engelmark 1992, Gustafsson 1995 & 1998). Under äldre bronsålder levde mycket av det neolitiska jordbrukssystemet kvar med skalvete som stapelgröda men under mellersta bronsålder övergår man allt mer till naket korn för att i slutet av perioden i stort sett övergå till skalkorn. I detta skifte sker även en övergång från ett mer extensivt jordbruk till ett mer intensivt med fasta gödslade åkrar, slättermarker och på det hela taget ett mer reglerat landskap. Ser man enbart till fördelningen av arter i ugnen skulle en datering ligga i den äldre halvan av bronsåldern men avvikelser förekommer alltid även om de är ovanliga.

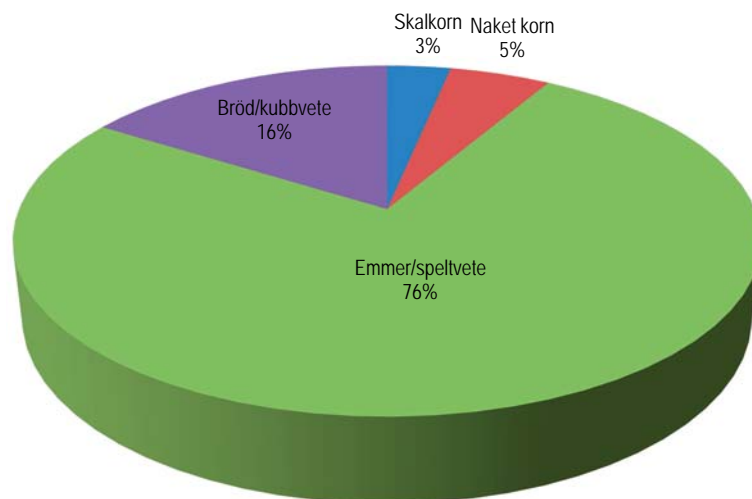
Figur 10. Förkolnad säd från ugn 10454.
Foto: Stefan Gustafsson.

Härd 10320

I härden hittades träkol av björk och ek. Björk dominerar kraftigt över ek som endast var representerad med enstaka bitar.

Härd 9186

I härden hittades fem kärnor av skalkorn samt fragment av sädeskorn. Antingen har man rostat säden eller så är det en sekundär inblandning som inte har dess funktion att göra. Förutom säden fanns träkol från björk, ek, hassel och tall. Flera av kolbitarna verkar komma från grenar och kvistar vilket tyder på att klenare ved använts i härden.

Figur 9. Fördelning mellan emmer-/speltvete, bröd-/kubbvete, naket korn och skalkorn i härd 10454.

Litteratur

BERGGREN, G. 1969. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 2: Cyperaceae. Swedish natural Science Research Council, Stockholm.

BERGGREN, G. 1981. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 3: Salicaceae–Cruciferae. Swedish Museum of natural History, Stockholm.

Hemsida, Digital Seed Atlas of the Netherlands:
<http://seeds.eldoc.ub.rug.nl/?pLanguage=en>

ENGELMARK, R. 1992. A review of farming economy in South Scania based on botanical evidence. I (eds) Larsson, Callmer & Stjernquist. *The archaeology of the cultural landscape. Fieldwork and research in a south Swedish rural region*. Acta Archaeologica Lundensia. Series 40, No 19 pp 369–375. Lund.

GUSTAFSSON, 1995. Fosie IV. *Jordbrukets utveckling och förändring under senneolitikum till yngre järnålder*. Rapport 5. Stadsantikvariska avdelningen. Malmö museer.

GUSTAFSSON, S. 1998. The farming economy in South and Central Sweden during the Bronze Age. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 6.

JACOMET, S. 2006. Identification of cereal remains from archaeological sites. Archaeobotany Lab, IPAS, Basel University. Opublicerat kompendium.

SCHWEINGRUBER, F. H. 1978. *Microscopic Wood Anatomy. Structural variability of stems and twigs in recent and subfossil woods from Central Europe*. Zug, Switzerland.

SCHWEINGRUBER, F. H. 1990. *Anatomy of European woods*. Paul Haupt förlag, Bern, Stuttgart, Wien.

Hemsida, wood anatomy of Central European species:
www.woodanatomy.ch

BILAGA 1 - RAPPESTAD 68:1

Anl-nr	6220	6127	5082	3590	12150	6204	11650	13857	12184	13867	5012	5645	12999	13139	12098	14003	5178	13857	9937	6113	6187	14011
Prov-nr	13693	13690	13685	14287	13703	13692	13687	13922	13968	13925	13920	13928	13702	13712	13700	14291	13946	13921	13688	200377	13691	14030
Mängd kol	(+)	+	++	+	+++	(+)	++	+	++	+++	++		+	(+)	++	+++	+	++			(+)	+++
Bioturbation									+				+									
Odlade																						
Skalkorn										3						7						
Obestämt korn					1											2						
Bröd/kubbevete										2												
Fragmenterad säd					5					9					3	16						
Maiskorpa									1													
Ångsväxter																						
Vicker																						
Vedart																						
		Obest.	Björk	Tall		Obest.	Tall	Ask	Ek	Björk	Björk		Tall	Hassel		Ek	Ek			Obest.	Ek	
			Tall					Björk		Ek	Ek							Björk			Tall	
			Obest.					Obest.		Ask	Ask							Grässtrå			Björk	
										Tall	Tall										Hassel	
Övrigt											Bränd lera							Bränd lera				

Figur 1. Analyserade prover från Rappestad 68:1. (+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

Anl-nr	12203	6107	6249	3590	13131	395	13994	13149	1169	5983	12193	13994	12116	6235	14003	14011	6257	11496	12368	13020	11454
Prov-nr	13697	13689	13710	14288	13711	13699	14290	13713	14473	13686	13696	14289	13701	13717	14292	14031	13709	13878	13694	13704	14029
Mängd kol	++			+	+	+++	(+)				+++	+++	++	+	+	(+)		++	+	+	+++
Bioturbation																					
Odlade																					
Skalkorn																			1	7	35
Obestämt korn																					
Bröd/kubbe																				2	6
Fragmenterad säd						3							4							13	24
Matskorpa																					
Ängsväxter																					
Vicker																					2
Vedart																					
	Ek			Björk	Tall		Ek				Björk	Ek	Ek	Ask	Ek	Obest.		Ek			
					Björk	Obest.					Hassel	Hassel	Björk					Tall			
					Vide						Vide	Obest.	Obest.					Björk			
																		Hassel			
Övrigt											Matskorpa	Bränd lera	Matskorpa								

Figur 1, forts. Analyserade prover från Rappestad 68:1.

(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

Anl-nr	4983	1205	5560	13867	6266	6227	11436	13867
Prov-nr	13918	14474	13927	13923	13708	13716	14028	13924
Mängd kol	++		+	+			+	+
Bioturbation								
Odlade								
Skalkorn								
Obestämt korn								
Brödkubbeve								
Fragmenterad säd								
Matskorpa								
Ängsväxter								
Vicker								
Vedart								
	Björk		Obest.	Cf. vide			Obest.	Ek
	Tall							
	Hassel							
Övrigt								

Figur 1, forts. Analyserade prover från Rappestad 68:1.
+ ensiaka bitar, ++ god förekomst

Appendix 3. Arkeobotanisk analys

BILAGA 2 - VIKINGSTAD 228:1

Anl-nr	14293	14293	7840	10454	7571	10320	11786	9186	7668	11869	14293	9974	11126	13746	8650
Prov-nr	14341	14342	13953	13116	13947	14409	13951	14410	13952	13948	14343	13949	13118	13757	13910
Mängd kol	+	+	+	++	++	+++		+++	+	+	+++				
Odlade															
Skalkorn	1			12				5							
Naket korn				19											
Bröd/kubbevete				59											
Emmer/speltvete				276											
Fragmenterad säd								9							
Åkergräs															
Vicker				21											
Vedart															
		Ek	Björk		Ek	Björk		Björk	Björk	Björk	Ek	Ask	Björk	Ek	Björk
			Ek		Ask	Ek		Hassel					Ek		
			Obest.		Björk			Ek					Tall		
								Tall							
Övrigt		Oförkolnat trä									Bara ek				

Figur 1. Analyserade prover från Vikingstad 228:1.

+ enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

BILAGA 3 - SKREVA MELLAN HÄLLAR

Anl-nr	14293	14293	14293
Prov-nr	14341	14342	14343
Mängd kol	+	+	+++
Odlade			
Skalkorn	1		
Vedart			
		Ek	Ek
Övrigt		Oförkolnat trä	Bara ek

+ enstaka bitar
++ god förekomst
+++ riklig förekomst

Figur 1. Analyserade prover från skreva mellan hällar.

BILAGA 4 - VEDARTSPROVER

Anl-nr	3013	3771	4158	305	6774	6081	2818	5125	2736	273
Prov-nr	7165	14023	12928	13848	9880	14479	14476	14478	14477	13879
Art	Björk	Hassel	Ask	Björk	Vide	Ek	Hassel	Obest.	Björk	Obest.

Figur 1. Vedartsprover.

Appendix 4. Skålgropsinventering

INVENTERING AV SKÅLGROPAR vid fornlämning RAPPESTAD 68:1 i Östergötland

**Rapport över inventering
utförd 2016 av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam**

BOTARKRAPPORT 2016 - 37

Redogörelse för inventering av skålgropar inom Raä 68:1 i Rappestads socken.

Med anledning av kommande exploatering har Östergötlands museum påbörjat slutundersökning av fornlämning 68:1 i Rappestads socken. Fornlämningen ligger strax öster om Vikingstads samhälle och består av en boplats i åkermark.

Strax söder om boplatsytan finns ett impediment med släta berghällar. Med anledning av att boplatsen daterats till bronsålder kan man misstänka att hållarna kan innehålla skålgropar. Med anledning av detta fick undertecknad i uppdrag att besiktiga hållarna för att se om de kunde innehålla skålgropar.

Uppdraget utfördes i början av september 2016. Inför vårt besök hade man frilagt och rengjort hållpartiet. Tack vara detta och soligt väder var det mycket lätt att undersöka hållytan. Tyvärr fann vi inga tecken på skålgropar eller andra ristningar. Det enda spår av mänsklig verksamhet på hållarna var en mindre brandskada där bergytan var förstörd. Sådana brandskador hittar vi ofta på hållar med hållristningar men den kan ju även ha tillkommit i sen tid.

Administrativa uppgifter:

Uppdragsgivare: *Östergötlands museum genom Fredrik Samuelsson*

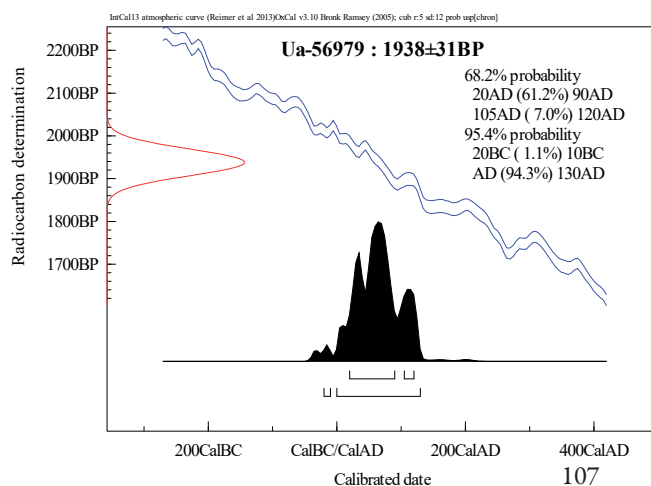
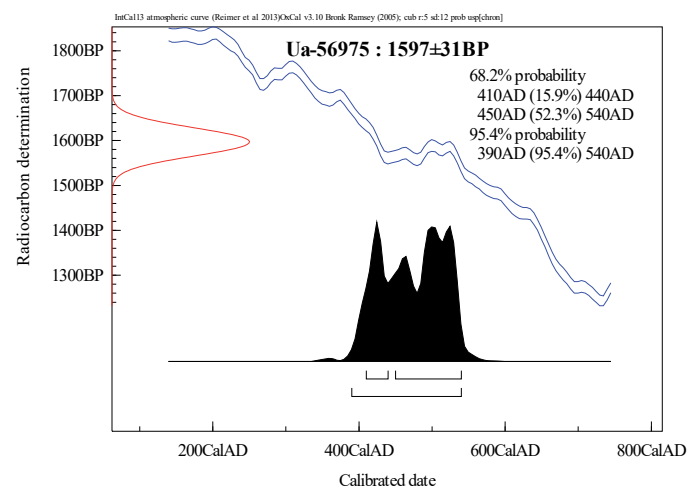
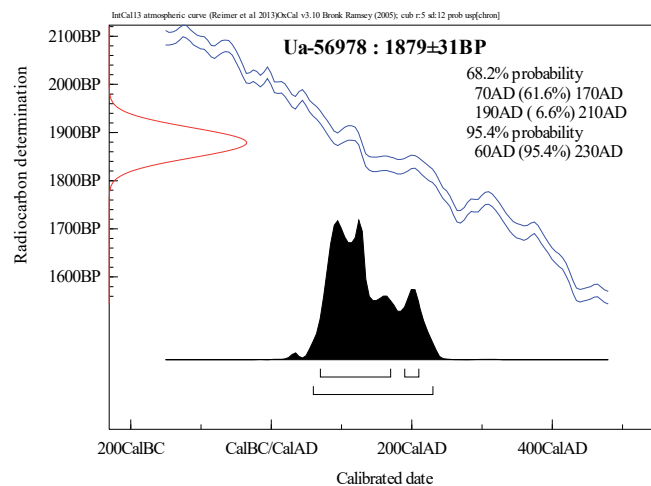
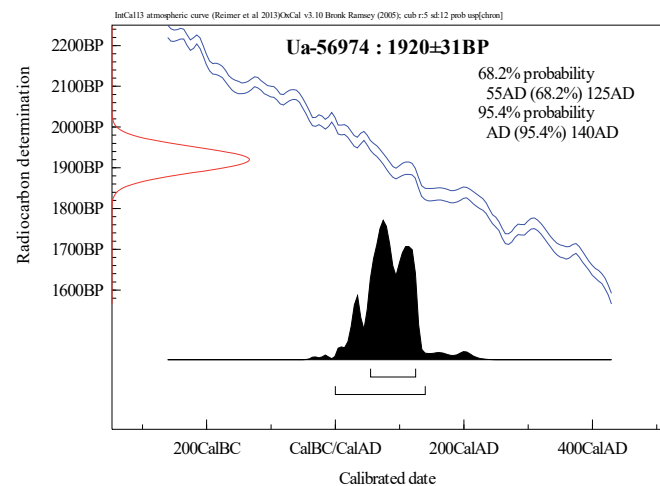
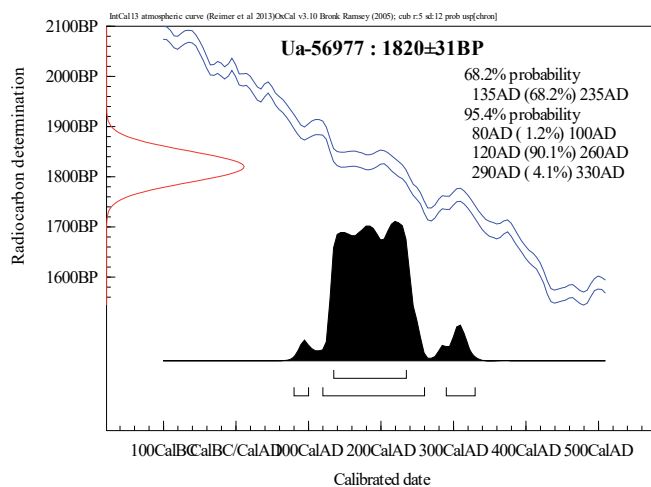
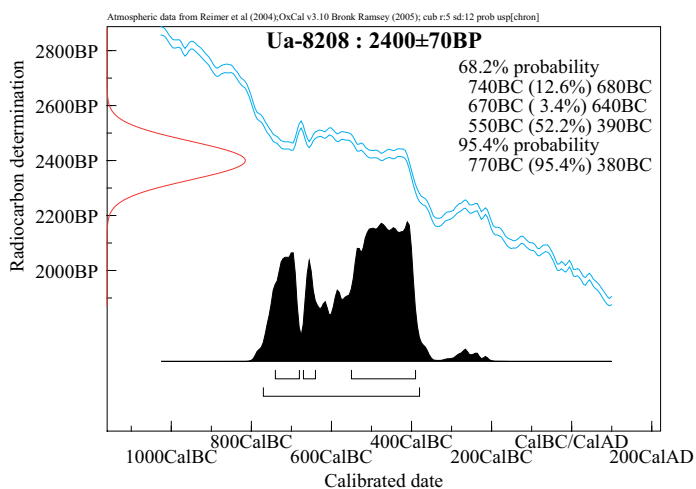
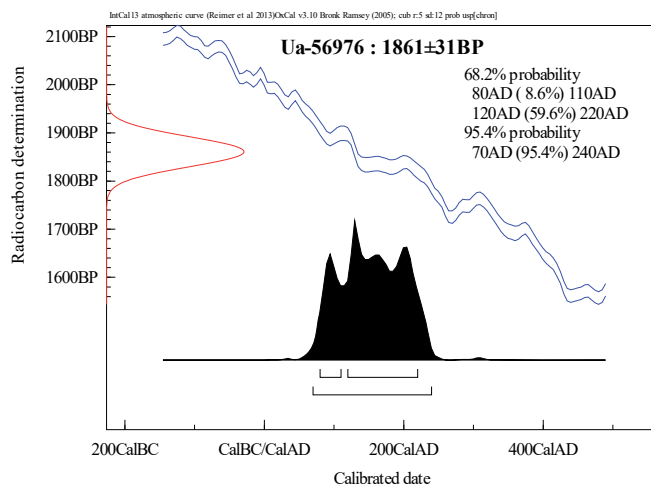
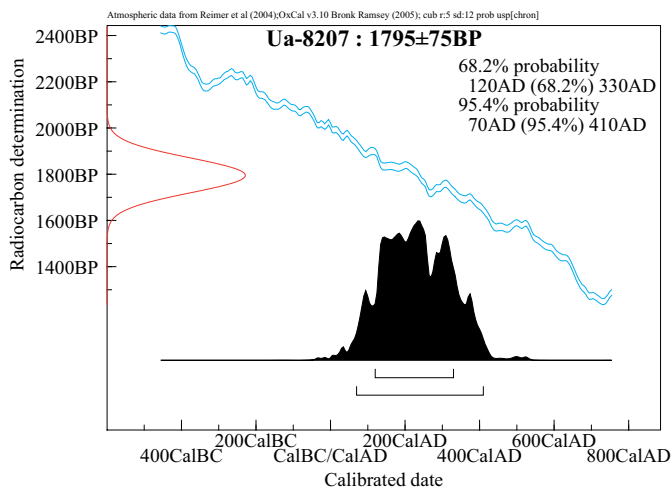
Fältarbete *Sven-Gunnar Broström / Kenneth Ihrestam*

Rapportarbete: *Sven-Gunnar Broström*

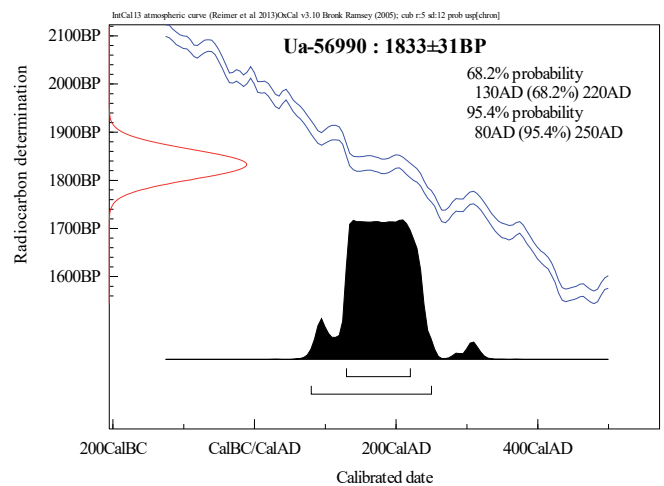
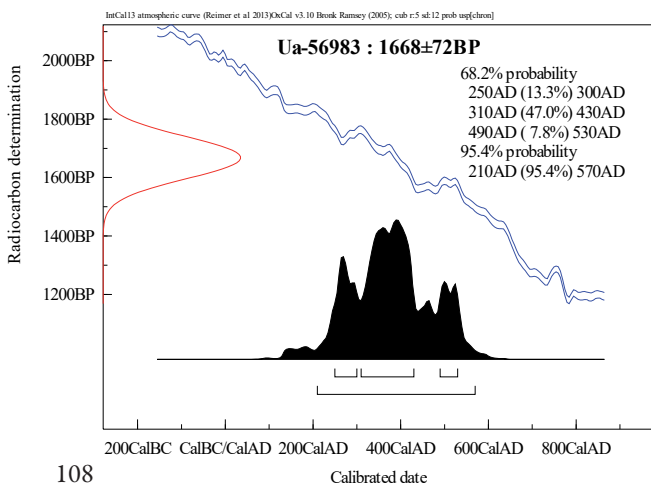
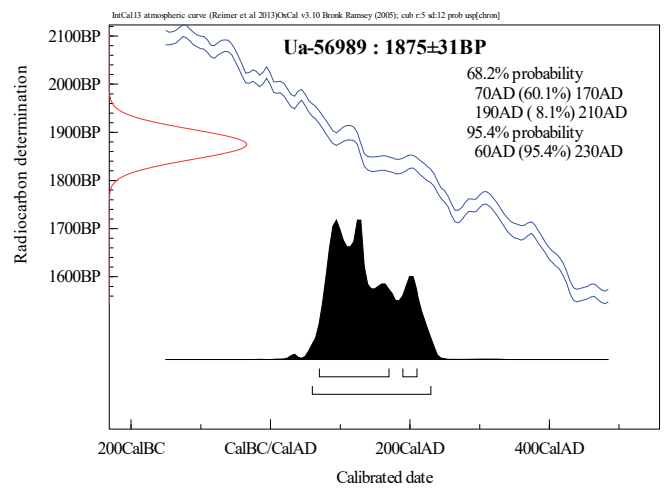
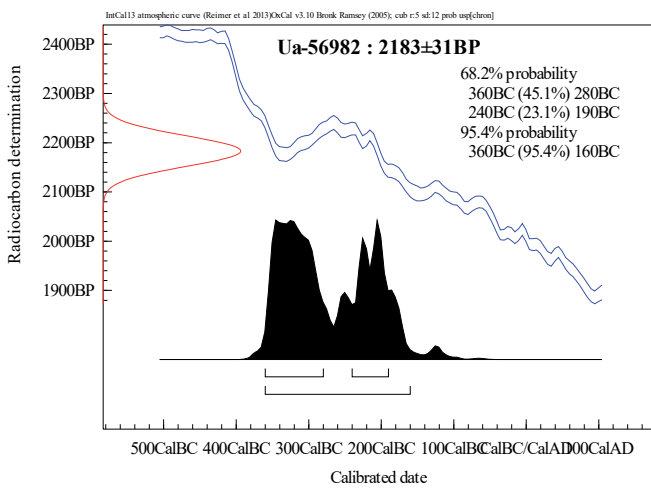
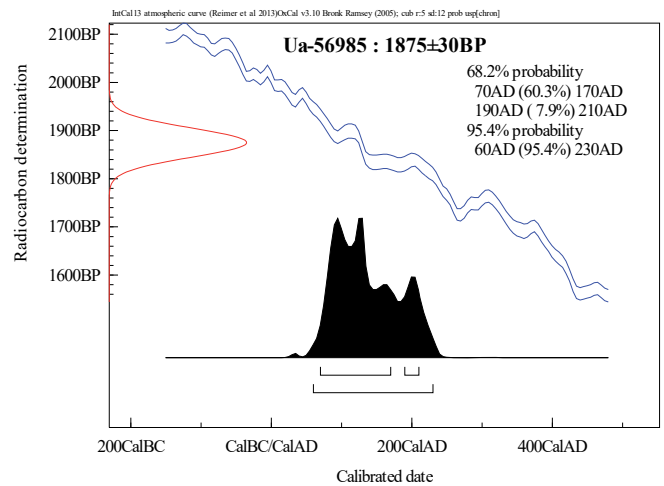
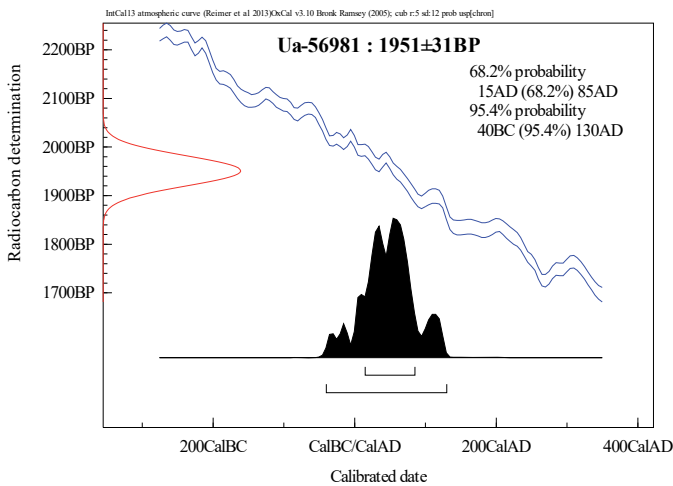
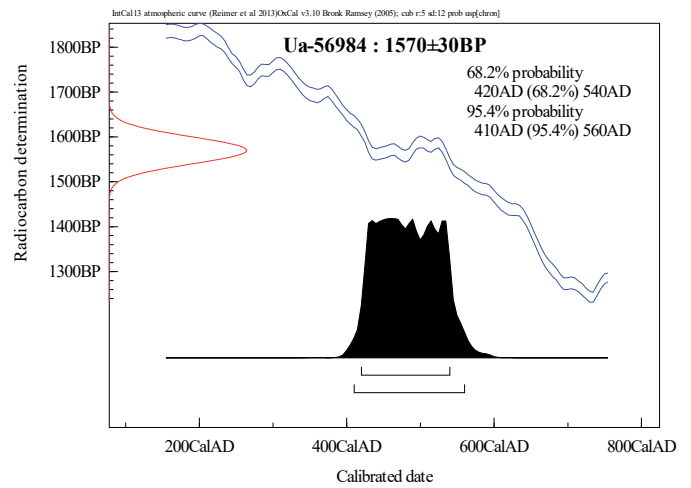
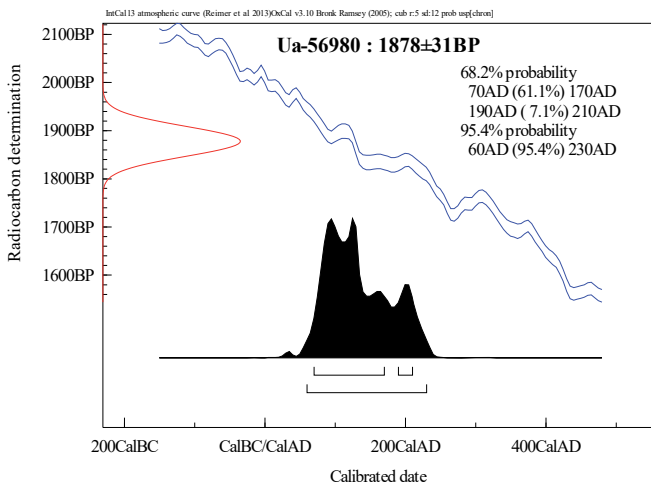
Södertörn i september 2016

Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam
(BOTARK)

Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴C-dateringar RAÄ 68:1

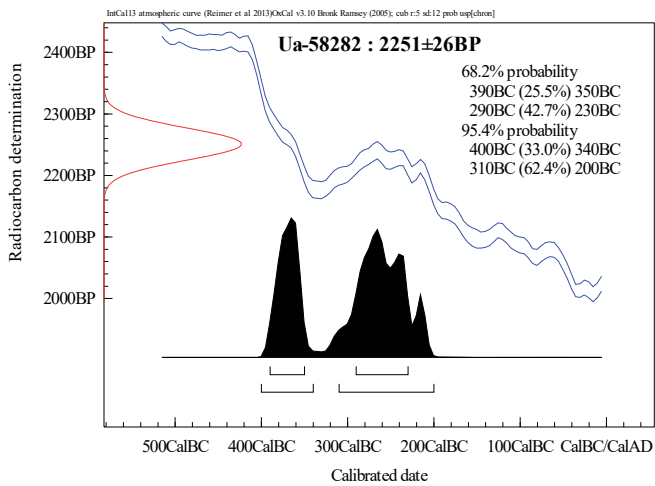
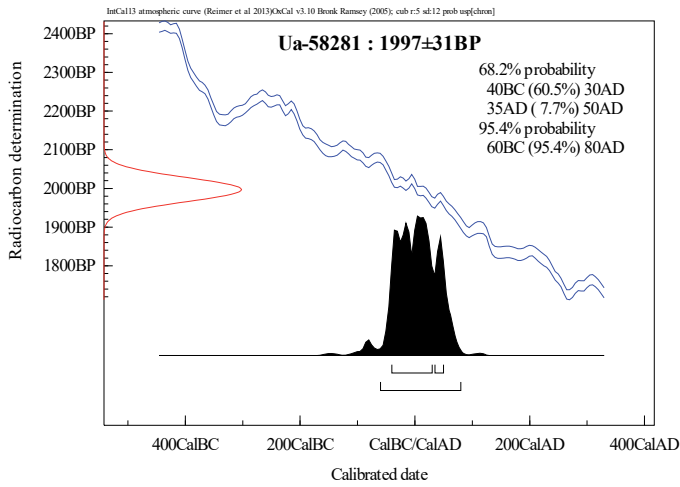
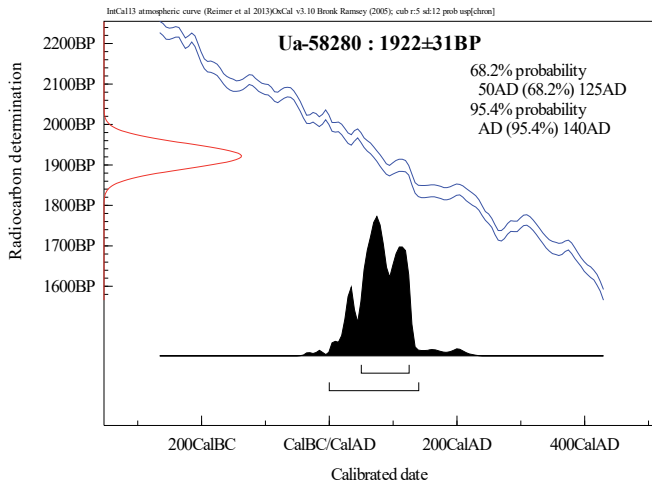

Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴C-dateringar RAÄ 68:1

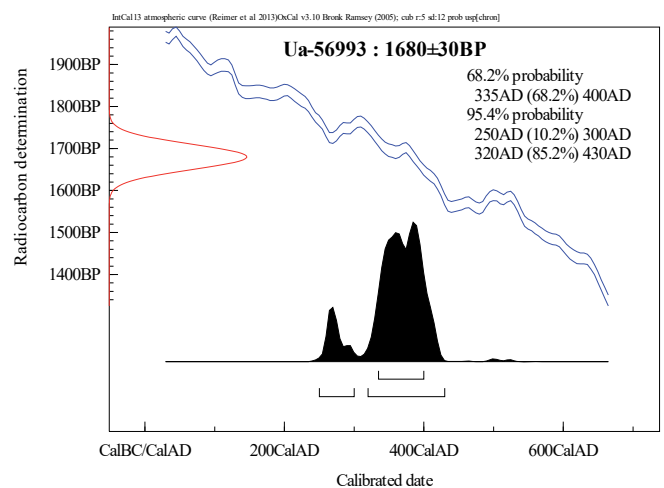
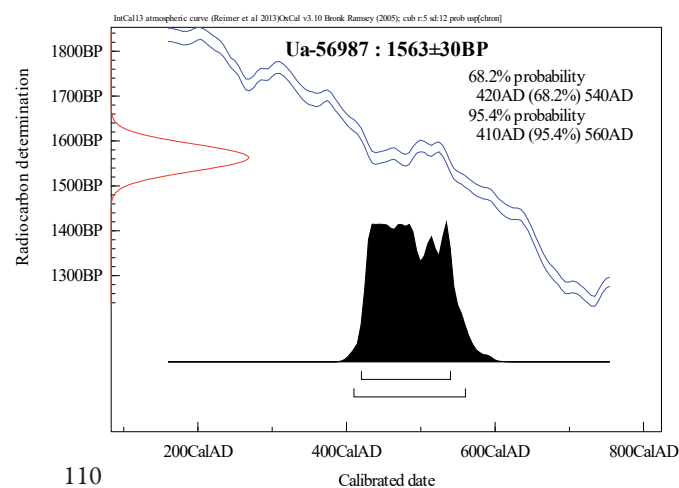
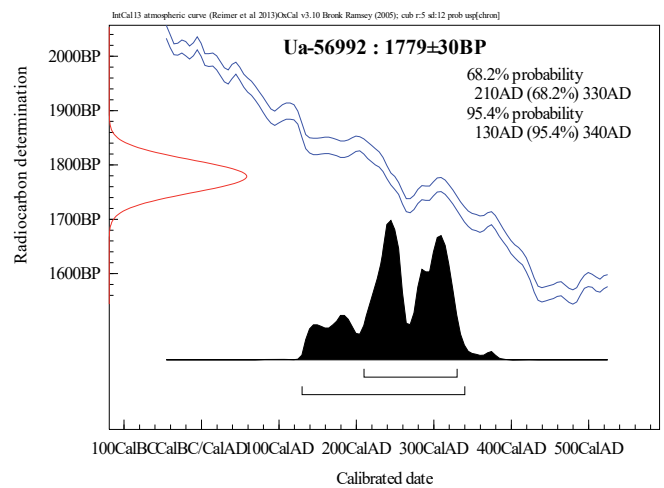
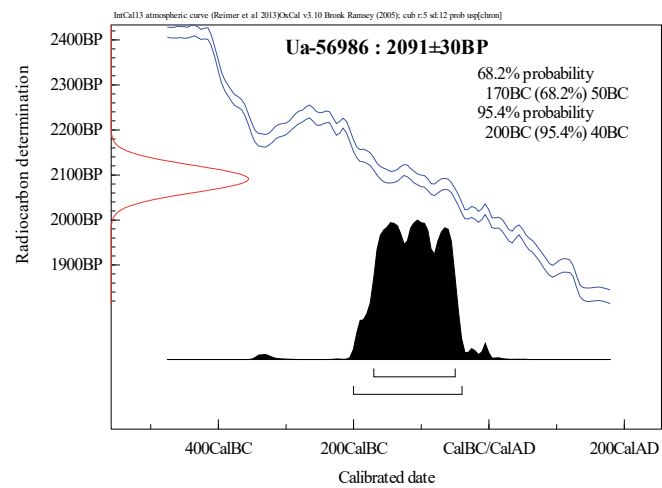
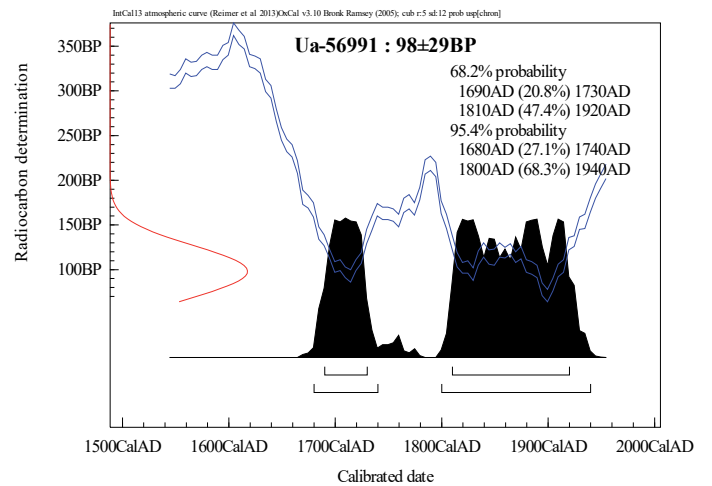
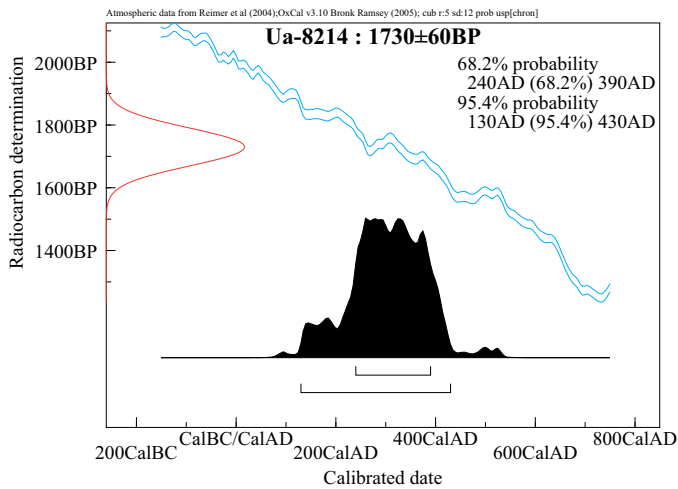
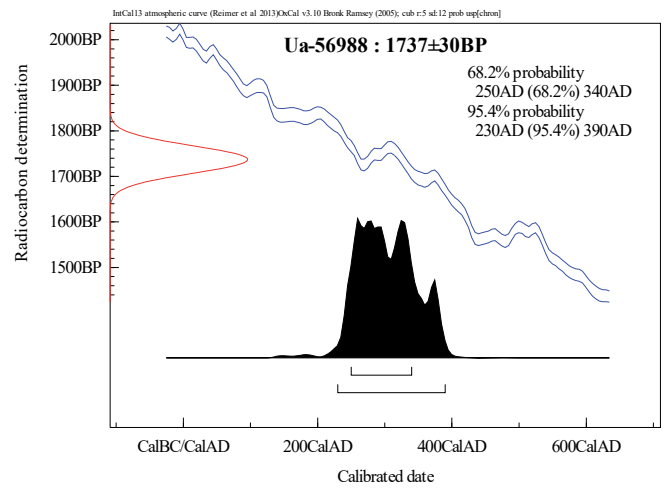
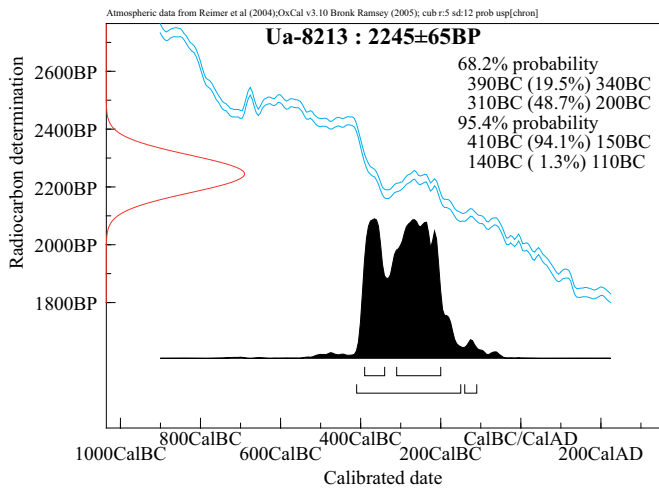

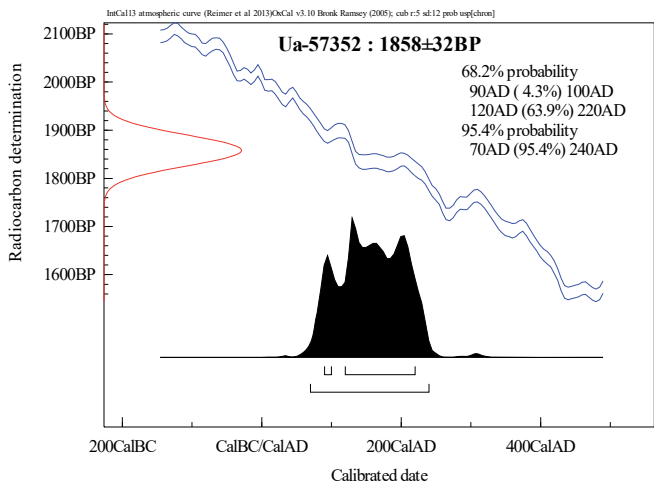
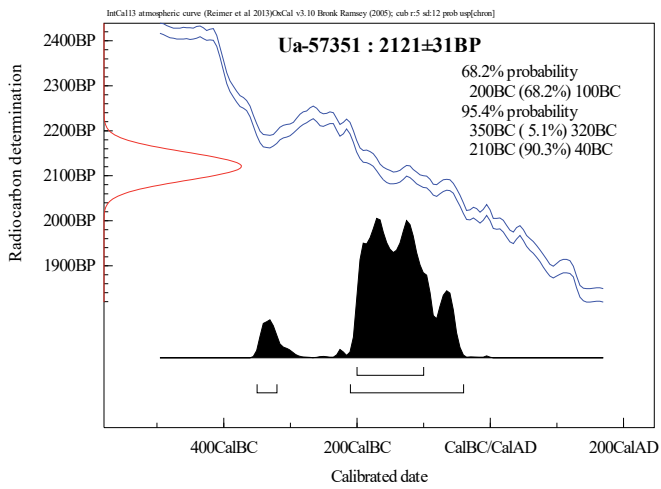
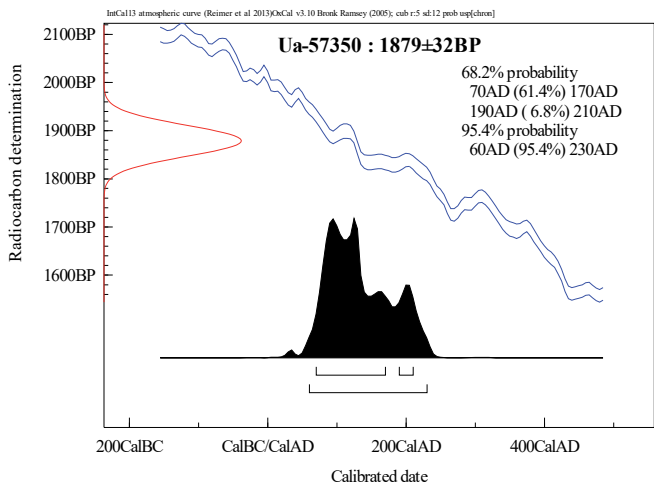
Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴C-dateringar RAÄ 68:1

Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴C-dateringar RÄÄ 228:1

Bilaga 1. Kalibrerade ¹⁴C-dateringar RAÄ 228:1

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar

RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A210	Stolphål	Oval	0,18	0,13		U-form	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m br lera
A232	Stolphål	Rund			0,33	Spetsig	0,20		Svartbrun	Lera	Enst kol
A257	Kol- och sot-koncentration	Oval	1,23	1,15		Plan	0,13		Brun, grå, svart	Sandig lera	Måttl m kol, måttl m sot
A273	Grophärd	Oval	1,30	0,80		Plan	0,37		Brungrå		Måttl m br lera, måttl m kol, måttl m skörbr sten, måttl m sot, rikl m skärvsten
A305	Kokgrop	Oval	2,54	2,06		Rundad	0,38		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skörbr sten, måttl m sot, måttl m sten, rikl m skärvsten
A336	Härd	Oval	1,28	1,16		Oregelb	0,13		Brungrå		Enst br lera, enst kol, enst skörbr sten, enst sten, måttl m sot
A363	Stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,08		Brungrå	Lera	Enst kol, måttl m br lera, måttl m sot
A371	Stenskott stolphål	Rund			0,29	Rundad	0,31		Brungrå	Grusig lera	Rikl m sten
A380	Ej undersökt										
A395	Stolphål	Rund			0,38	Rundad	0,18		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten, måttl m sot
A405	Ej undersökt										
A426	Ej undersökt										
A444	Ej undersökt										
A456	Ej undersökt										
A465	Ej undersökt										
A524	Ej undersökt										
A533	Ej undersökt										
A541	Ej undersökt										
A555	Ej undersökt										
A570	Ej undersökt										
A579	Ej undersökt										
A587	Ej undersökt										
A602	Ej undersökt										
A613	Ej undersökt										
A623	Ej undersökt										
A633	Ej undersökt										
A650	Ej undersökt										
A658	Ej undersökt										
A667	Ej undersökt										
A686	Grop	Rund			1,40	Skålförm	0,35		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst skärvsten, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A703	Stolphål	Oregelb			0,40	Rundad	0,20		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A728	Stolphål	Oval	0,30	0,23		Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	
A738	Stolphål	Rund	0,35	0,30		Rundad	0,11		Brungrå	Sandig lera	Enst sten
A748	Pinnhål	Rund			0,01	U-form	0,07		Brungrå	Sandig lera	

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A755	Stenskott stolphål	Rund			0,43	Rundad	0,22		Grågul	Siltig lera	Enst kol, enst skärvsten, enst sot, måttl m br lera, måttl m sten
A765	Stenskott stolphål	Oval	0,37	0,30		U-form	0,20		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, enst sten, måttl m br lera
A785	Stenskott stolphål	Rund			0,49	Rundad	0,19		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, måttl m sten
A814	Stenskott stolphål	Oval	0,41	0,30		Rundad	0,09		Brun, grå, svart	Sandig lera	Enst sten, måttl m kol
A824	Stenskott stolphål	Rund	0,56	0,48		Rundad	0,22		Brungrå	Sandig lera	Enst kol, måttl m sten
A846	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,95	0,55		Oregelb	0,14		Grå	Siltig lera	Enst br lera, enst sten, måttl m kol, rikl m sot
A857	Stolphål?	Rund			0,29	Spetsig	0,15		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst skärvsten, enst sten
A873	Grop	Oval	3,30	2,00		Välvd	0,90		Brunröd, brunsvart	Lerig silt	Måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sten
A899	Stolphål	Rund			0,39	Rundad	0,20		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, enst sot, enst sten
A910	Stolphål	Rund	0,25	0,24		Plan	0,09		Brun, grå, gul	Lerig silt	
A918	Stolphål	Oval	0,42	0,25		Skålform	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten
A929	Stolphål	Oval	0,19	0,14		Rundad	0,08		Brungrå	Sandig lera	
A937	Härd	Oval	1,80	1,25		Plan	0,14		Brungrå	Lerig silt	Måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m skörbr sten, måttl m sot
A989	Stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,04		Gråbrun	Siltig lera	
A999	Grop	Oval	2,28	2,00		Skålform	1,00		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, rikl m sten
A1015	Grop	Oval	0,83	0,70		Rundad	0,16		Grå	Lerig silt	Måttl m kol
A1036	Grop	Oval	2,16	1,05		Assymetriskt rundad	0,62		Brungrå	Siltig lera	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A1059	Grop	Oval	1,04	0,62		Rundad	0,56		Brun, grå, svart	Siltig lera	Måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A1071	Stolphål	Rund			0,31	Rundad	0,12		Brungrå	Lerig silt	Enst sot
A1079	Ej undersökt										
A1110	Stolphål	Rund			0,32	Spetsig	0,22		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten, enst skärvsten
A1120	Kol- och sot-koncentration	Rund			1,63	Assymetriskt rundad	0,15		Brunsvart, grå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot
A1137	Ej undersökt										
A1149	Stenskott stolphål	Oval	0,53	0,40		Skålform	0,14		Vitbrun	Lerig silt	Enst kol, enst skärvsten, enst sten
A1159	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,03		Gråbrun	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0-0,05, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Indragen stolpe i Hus 1. Fyllningen var flammig med inslag av små prickar röd bränd lera samt enstaka bitar kol och sot som främst var koncentrerade invid stenarna. Fyllningen innehöll mer silt än undergrunden som stolphålet var nedgrävt i. Fyllningen var också ljusare.
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Takbärande stolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 1. Grop med fyllning bestående av ljus brungrå siltig lera. I övre delen var fyllningen mörkare och hade inslag av grus. Längs gropens kanter fanns även måttligt med sten, vilket skulle kunna indikera att det rör sig om ett stenskott stolphål. Det flacka utseendet i profil tillsammans med att det endast är ett fåtal stenar gör dock att det tolkats som en grop. Eftersom den ligger i en takbärande mittstolpsrad har den under rapportarbetet omtolkats till stenskott stolphål.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Indragen stolpe i Hus 1. Kol i både toppen och botten.
Sten 0,05-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I Hus 1. Koncentration av sot och kol som tunnats ut mer och mer.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyllningen lite lösare packad än den siltiga leran var nedgrävd i. Den hade också skarpa kanter, vilket tillsammans skulle kunna tyda på att det rör sig om ett stenlyft.
Skörbr sten 0,10-0,40	50	Maskin	Handplock		PM13916	Är egentligen två gropar. En äldre i syd, som fyllts med sten. Senare har en ny grop grävts, i och intill.
Skörbr sten 0-0,05, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Flammig ljus fyllning.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdrest.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,20-0,50	50	Maskin	Handplock		PM13917	
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock	F11	PM14467	
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F13	PM14466	Gropen består av 3 lager. Två väldigt mörkgrå med bränd lera, sot och kol. Dessa ligger emot varandra medan det tredje, lite ljusare, gråa lagret ligger emellan och på sidan om dessa.
	50	Spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mycket diffus nedgrävning. Fyllningen innehåller dock lite sandkorn vilket gör att den har en lite annorlunda konsistens.
	50	Maskin	Handplock		PM14025	Kan också vara botten på en grop.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ljus fyllning med ett par kolfläckar (små) ytligt. Järnutfallning. Ytliga stenar.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A1169	Stenskott stolphål	Rund			0,40	Oregelb	0,20		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst skärvsten, rikl m sten
A1177	Grop	Oval	1,65	1,40		Skålform	0,52		Brunröd	Lerig silt	Enst skärvsten, enst sten, måttl m sot, rikl m br lera, rikl m kol
A1196	Stolphål?	Rund			0,20	Rundad	0,06		Flammig, gulbrun	Lerig silt	
A1205	Stenskott stolphål	Rund			0,34	Skålform	0,23		Brun, grå, svart	Lerig silt	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A1214	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,24		Brungrå	Silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A1223	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,50	0,42		Oregelb	0,04		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, rikl m sot
A1234	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,06		Grå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, måttl m sot, måttl m sten
A1241	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Oregelb	0,12		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, rikl m sten
A1251	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,05		Brungrå	Siltig lera	Enst sot
A1267	Stenskott stolphål	Oval	0,25	0,15		Rundad	0,10		Brun	Siltig lera	Enst kol, enst sten
A1278	Stolphål	Oval	0,30	0,20		Rundad	0,22		Svartbrun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1286	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,07		Gråbrun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1293	Stolphål	Oregelb	0,27	0,24		Oregelb	0,20		Svartbrun	Silt	Enst sten, måttl m kol
A1301	Stolphål	Oval	0,20	0,15		Rundad	0,09		Svartbrun	Lerig silt	Enst br lera, måttl m kol
A1309	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,10		Svartbrun	Lerig silt	Enst br lera, måttl m kol
A1318	Stolphål	Oregelb	0,32	0,28		Rundad	0,15		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1336	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Ej bestämbär	0,19		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst sot
A1353	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,04		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol
A1361	Stolphål	Rund			0,14	Ej bestämbär	0,05		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1368	Stolphål	Oval	0,20	0,14		Rundad	0,10		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1382	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,12		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol
A1391	Grop	Oval	0,43	0,30		Oregelb	0,12		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1430	Stolphål?	Oval	0,25	0,18		Rundad	0,06		Brun	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14473 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1. Stenskott stolphål med mycket ljus fyllning. Stenarna dominerade i hålets ytterkanter och flera stenar var ställda på högkant. I stolphålets botten fanns 2 st. skörbrända stenar.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I Hus 1. Nedgrävning med rikligt innehåll av bränd lera. Tre fyllningar finns - en kolrik, en med rikligt av bränd lera samt en grå lerigare i botten som även den innehöll bränd lera och träkol.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14474 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F119	PM14475, PK200416 (¹⁴ C, Ua-58280), PK200421 (¹⁴ C, Ua-58282)	Innerstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphål med stenskoning (3 stenar). Den ena stenen tycks markfast, övriga två tycks ditförda. Något skadad från schaktning därav tolkning som stenskott stolphål med viss försiktighet.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F10		
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	75	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphål med stenskoning. Delvis skadat vid schaktning vilket medförde att anläggningen ej kunde grävas i sektion. Form i sektion därför ej bestämbar. Skoningen bestod av kantställda stenar (0,10-0,15 m).
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkningen något osäker då anläggningen ej är helt tydlig i sektion men kan ses som möjlig stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkas som stolphålsbotten. Otydlig i sektion så därför osäker tolkning. Fyllningen liknar dock fyllning från omkringliggande stolphål.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen samt den något otydliga botten gör tolkningen som stolphål osäker.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A1446	Grop	Oval	0,53	0,28		Rundad	0,12		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1459	Grop	Oval	1,10	0,90		Oregelb	0,17		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, måttl m sten
A1475	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol
A1483	Stolphål	Rund			0,26	Rundad	0,04		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1491	Grop	Rund			0,45	Skålförm	0,07		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1501	Stenskott stolphål	Rund			0,36	Rundad	0,20		Brungrå	Lerig silt	Enst kol, enst sten
A1510	Stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	Måttl m kol, rikl m br lera
A1518	Stolphål?	Oval	0,32	0,27		Rundad	0,07		Gråbrun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1527	Ränna	Avlång	0,95	0,35		Oregelb	0,12		Gråbrun	Silt	Enst kol, måttl m br lera
A1543	Stolphål	Oval	0,55	0,33		Rundad	0,13		Svartbrun	Lerig silt	Enst sten, måttl m br lera, måttl m kol
A1554	Stolphål	Oval	0,18	0,13		Rundad	0,15		Brun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1570	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,05		Brun	Silt	Enst kol
A1576	Stolphål?	Rund	0,40	0,38		Assymetriskt rundad	0,15		Brun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1587	Käpphål	Rund			0,09	Rundad	0,04		Gulbrun	Lerig silt	Enst kol
A1593	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,04		Gråbrun	Lerig silt	
A1599	Stolphål	Ej bestämbar	0,22	0,20		Rundad	0,06		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A1620	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,07		Brun	Silt	Enst br lera, enst kol
A1639	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,06		Brun	Lerig silt	Enst kol
A1674	Stolphål?	Rund			0,40	Rundad	0,14		Brun	Silt	Enst kol
A1689	Ej undersökt										
A1695	Grop	Oval	1,00	0,55		Rundad	0,24		Brun	Silt	Enst kol
A1712	Stolphål?	Oval	0,22	0,18		Ej bestämbar	0,05		Gråbrun	Silt	
A1740	Stolphål	Rund			0,14	Oregelb	0,04		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol
A1748	Härd	Oregelb	0,65	0,45		Oregelb	0,06		Gråsvart	Silt	Måttl m kol, rikl m sot
A1763	Grop	Rund			1,00	Oregelb	0,16		Gråbrun	Silt	Enst br lera, enst kol, enst skärsten, enst skörbr sten, enst sten
A1778	Stolphål	Rund			0,18	Skålförm	0,07		Gråbrun	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	40	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F12		Större inmätning efter schaktning än vad anläggningens storlek visade sig vara vid grävning. Snittet lades genom anläggningens SÖ del 25%, sektionens ritning avser detta snitt. Anläggningens storlek fastställdes genom ytterligare snitt av anläggningens NÖ del (ca 15%).
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkning som grop utifrån dess storlek. Två yngre stolphål (A4930, A4942) grävda i och igenom gropen - form i sektion därför svårbedömd.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkning som stolphålsbotten utifrån form i plan och sektion samt det grunda djupet. Känns dock inte helt säker.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyllningen påminner om omkringliggande säkra stolphål. Djupet gör dock att tolkning som stolphål känns osäker även om den rundade formen i sektion talar för möjlig botten av större stolphål.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig ränna i N-S - riktning med två försänkningar synligt i sektion. Förhållandevis mycket bränd lera. Hör den ihop med A1554? (I linje och med likartad fyllning).
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Osäkert om det är ett stolphål eller stenlyft. V-sidan slätad, östra sidan mer rak, samt den matjordsliknande fyllningen kan tala för stenlyft.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Form i plan och storlek svårbestämd då NÖ-sidan skadad vid schaktning.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den siltiga matjordsliknande fyllningen gör tolkningen som stolphål något osäker. Möjligt stenlyft.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Då gropen var diffus och snittet lades på tvären gjordes ingen sektionens ritning.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Osäkert stolphål. Matjordsliknande fyllning, otydliga kanter och botten gör det osäkert.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Härbotten. Pärnformad.
Skärvsten 0-0,05, skörbr sten 0-0,05, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen avgrävd av A6916.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A1814	Härd	Rund			0,80		0,06		Brunsvart	Grusig silt	Dom m kol, enst skärvsten
A1826	Härd	Rund			0,70	Plan	0,06		Gråsvart	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skärvsten, rikl m sot
A1840	Härd	Oval	0,60	0,30		Plan	0,02		Svart		Dom m sot, måttl m kol
A1851	Härd	Rund			0,56	Rundad	0,10		Svartbrun	Silt	Dom m kol, enst skärvsten, enst sten
A1863	Ej undersökt										
A1879	Grop	Rund			1,35	Rundad	0,55		Brun, gråvit	Siltig lera	Enst br lera, enst sten, måttl m kol, måttl m sot
A1896	Ej undersökt										
A1905	Härd	Oval	1,18	1,01		Plan	0,10		Svartgrå	Sandig silt	Enst kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A1920	Härd	Rund			1,80	Plan	0,15		Svart	Sand	Dom m sot, enst skörbr sten, rikl m skärvsten
A1936	Härd	Rund			0,75	Plan	0,12		Svart	Sandig silt	Dom m sot, enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten
A1949	Ej undersökt										
A1962	Ej undersökt										
A1971	Ej undersökt										
A1979	Ej undersökt										
A1986	Ej undersökt										
A2000	Ej undersökt										
A2019	Grop	Rund			1,60	Oregelb	0,25		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m sot, rikl m sten
A2039	Stolphål?	Oval	0,50	0,40		Skålform	0,17		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol
A2069	Ej undersökt										
A2076	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,11		Brun	Siltig lera	Enst sten
A2083	Grop	Rund			1,49	Rundad	0,33		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, enst skörbr sten, måttl m sten, rikl m br lera, rikl m skärvsten
A2099	Stolphål	Rund			0,26	Skålform	0,12		Brungrå	Lerig silt	Enst kol
A2112	Stolphål	Oval	0,39	0,28		Plan	0,11		Brungrå	Lerig silt	Enst kol
A2119	Stolphål	Rund			0,26	Skålform	0,12		Gulgrå	Lerig silt	
A2128	Stolphål	Rund			0,28	Skålform	0,12		Brungrå	Sandig silt	Enst kol
A2137	Grop	Oval	0,40	0,32		Rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A2148	Ej undersökt										
A2159	Stenskott stolphål	Oval	0,29	0,22		Rundad	0,15		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst sten
A2168	Ej undersökt										
A2185	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol
A2193	Stenskott stolphål	Rund			0,40	Oregelb	0,20		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst skärvsten, enst sot, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock	F6		
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05, sten 0-0,05	50	Spade/hacka	Handplock		PK13843	Härden ligger ovan en grop. Gropen framkom då härden undersöktes.
Sten 0,05-0,20	50	Maskin	Handplock		PM14026, PK14027	Gropen består främst av vad som till färg och konsistens ser ut som matjord med en hinna av vit ler runt. I matjorden återfinns en del sot och kol samt enstaka bitar bränd lera.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK14379	
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PK14024	
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13849	
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20, sten 0,05-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Obestämbar grop innehållande sten - sprucket, skärvtigt och rundat. Grundast parti i mitten (0,2 m) och djupare utåt sidorna (0,25 m).
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0-0,05, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väldigt mycket bränd lera i toppen och cirka två dm ner. Inte så mycket kol även om det förekommer. Dock en massa sten och skärvsten. Det fanns en större bit bränd lera med pinnavtryck i fyllningen. Denna är tyvärr förkommen.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tveksamt stolphål, pga stor diameter i förhållande till djup.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Fyllningen något lösare packad än omgivande siltiga lera. Fyllningen är även något mörkare men har inte karaktären av matjord och ej lika skarpa kanter som stenlyft brukar ha. Storleken tyder på att det rör sig om ett stolphål/käpphål.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Innerstolpe Hus 1.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A2214	Stolphål	Rund			0,26	Assymetriskt rundad	0,09		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A2234	Stolphål?	Rund			0,16	Rundad	0,09		Brun, grå, svart	Sandig lera	
A2243	Stenskott stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,20		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst sot, måttl m skärvsten
A2250	Stolphål	Rund			0,28	Oregelb	0,12		Gråbrun	Siltig lera	
A2258	Stolphål	Rund			0,66	Rundad	0,18		Brungrå	Sandig lera	Enst kol, enst sten
A2270	Grop	Rund			0,96	Skålförm	0,28		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m sten
A2300	Ej undersökt										
A2308	Ej undersökt										
A2326	Grop	Rund			0,27	Rundad	0,08		Brungrå	Siltig lera	
A2336	Stolphål?	Rund			0,18	Spetsig	0,11		Svartgrå	Siltig lera	
A2347	Stolphål?	Rund			0,20	Rundad	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst sot
A2356	Ej undersökt										
A2364	Ej undersökt										
A2375	Stolphål	Rund			0,13	Rundad	0,06		Brungrå	Siltig lera	
A2382	Ej undersökt										
A2402	Stolphål?	Oval	0,86	0,72		Rundad	0,35		Svartgrå	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m sten
A2415	Grop	Rund			0,56	Assymetriskt rundad	0,22		Brun, grå, svart	Siltig lera	Måttl m sten
A2427	Stolphål	Rund			0,33	Rundad	0,12		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, enst sten
A2437	Ej undersökt										
A2448	Ej undersökt										
A2468	Stolphål?	Rund			0,12	Rundad	0,04		Gråbrun	Siltig lera	
A2476	Stolphål	Rund			0,40	Oregelb	0,09		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A2487	Stolphål	Rund			0,10	Rundad	0,05		Gråbrun	Siltig lera	
A2494	Stenskott stolphål	Oval	0,46	0,40		Rundad	0,32		Gråbrun	Lerig silt	Enst skärvsten, rikl m sten
A2511	Stolphål	Oval	0,13	0,11		Rundad	0,08		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, enst sot
A2519	Stenskott stolphål	Oval	0,39	0,30		Rundad	0,30		Brungrå	Siltig lera	Enst skärvsten, måttl m sten
A2530	Ej undersökt										

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Innerstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Möjligt stenlyft.
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyllningen mörkare och inte lika hårt packad som omgivande undergrund. Fyllningen liknar matjord i färg, men kanterna ej så skarpa vilket gör att jag tolkningen blir ett litet stolphål istället för ett stenlyft.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1. Stor sten i botten.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig botten på ett stolphål. Men fyllningen är humös och liknar matjorden i dess färg och sammansättning. Det skulle kunna röra sig om ett stenlyft då kanterna är skarpa, men i fyllningen fanns även fragment av bränd lera samt lite sot varför det skulle kunna röra sig om ett stolphål. I så fall bör det ej vara så gammalt då det ej är lika urlakat som många andra varit på platsen.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Liknar matjord i konsistensen. Väldigt mörk och lättgrävd. Kan vara recent. Två järnföremål hittade, spik? (Järnföremålen är kasserade)
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten eller stenlyft. Fyllningen är lik matjord i dess färg men är hårt packad.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1. Stolphålsbotten. I nedgrävningens underkant ligger en sten vilken troligen hör till undergrunden. Stolphålets djup har därför beräknats från nergrävningsskanten och stenen har ej inkluderats.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjordskaraktär.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F118	PM14472, PK200418 (¹⁴ C, Ua-58281)	Innerstolpe Hus 1. Flammig fyllning. Nedgrävning tydlig i NNV men mycket oklar i SSO.
	25	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Sektionen rasade samman och blev därför något svårtolkad. Fyllningen avviker dock tydligt från undergrunden som är rödgul.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Innerstolpe Hus 1.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A2543	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,12		Brungrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, enst sten
A2561	Stenskott stolphål	Oval	0,33	0,24		Oregelb	0,14		Brungrå	Lerig silt	Enst skärvsten, måttl m sten
A2602	Stolphål?	Rund			0,19	Rundad	0,11		Gråbrun	Siltig lera	
A2613	Stolphål?	Rund			0,11	Rundad	0,06		Brun	Siltig lera	
A2624	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera
A2658	Stolphål?	Rund			0,33	Oregelb	0,16		Gråbrun	Siltig sand	Enst br lera, måttl m sten
A2671	Stolphål	Rund			0,28	Spetsig	0,15		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, måttl m sot
A2683	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Skålforn	0,18		Gråbrun	Silt	Måttl m sten
A2692	Stolphål	Rund			0,27	Oregelb	0,10		Gråbrun	Sandig silt	Enst sten
A2715	Ej undersökt										
A2727	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,13		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol
A2736	Härd	Oval	1,52	1,40		Plan	0,12		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m skärvsten, måttl m skörbr sten, rikl m kol, rikl m sten
A2757	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,14		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten, måttl m sot
A2770	Stolphål?	Rund			0,42	Rundad	0,14		Brungrå	Siltig lera	
A2783	Stolphål	Rund			0,19	Spetsig	0,10		Svartgrå	Siltig lera	Måttl m kol, rikl m sot
A2792	Stolphål?	Rund			0,22	Rundad	0,05		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol
A2800	Ej undersökt										
A2808	Stolphål	Rund			0,26	Rundad	0,10		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, måttl m sot
A2818	Härd	Oval	1,40	1,00		Plan	0,12		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera, enst sten, måttl m skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A2837	Stolphål?	Rund			0,30	Skålforn	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A2846	Stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,15		Gråbrun	Siltig lera	
A2858	Stolphål?	Rund			0,26	Rundad	0,07		Brungrå	Siltig lera	
A2869	Stolphål	Rund			0,33	Rundad	0,15		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst skärvsten, måttl m kol, måttl m sot

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Indragen stolpe i Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Humös fyllning. Eventuell stolphålsbotten. Anläggningen skär A13090 och är därmed yngre.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mörkfärgning som syntes tydligt i plan. Denna färgning liknar matjord. Cirka 3 cm ner blir färgningen mycket diffus men det förekommer ett antal knytnävsstora stenar i anslutning till färgningens ytterkanter varför det skulle kunna röra sig om botten på ett stenskott stolphål. Detta kan dock inte med säkerhet fastställas då formen är oregelbunden.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,50, skörbr sten 0,05-0,20, sten 0,05-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK14477 (¹⁴ C, Ua-56980)	
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ljusgrå med en något mörkare gråfärgning i mitten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stenlyft eller stolphålsbotten. Fyllningen är humös och liknar matjorden men innehåller enstaka kol.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK14476 (¹⁴ C, Ua-56979)	Relativt plan i sektion, men i den SÖ delen syntes en koncentration med kol som fortsatte lite längre ned. Denna snittades separat för att försöka avgöra om det rörde sig om en separat anläggning eller konstruktionsdetalj till härden. Inga skarpa nedgrävningskanter kunde ses, därför gjordes tolkningen att detta är en naturlig försänkning där kol ansamlats och alltså inte en separat anläggning. Denna försänkning i undergrunden skulle exempelvis kunna ha skapats av stenlyft. Mycket lik A2736.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjordskaraktär. Möjlig rest av stenskott stolphål. Innehöll stor mängd knytnävsstora stenar.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphål med ljus fyllning. I stolphålets centrala delar finns en koncentration av mörkare fyllning vilken innehåller sot och känns fetare. Möjligen är detta en rest efter en stolpe.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A2878	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Skålform	0,16		Brungrå	Siltig lera	Måttl m sten
A2904	Stolphål	Oval	0,39	0,30		Skålform	0,11		Gråsvart	Siltig lera	Rikl m kol, rikl m sot
A2917	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,35	0,30		Plan	0,04		Svartgrå	Sandig lera	Måttl m kol, rikl m sot
A2940	Stolphål?	Oval	0,47	0,30		Oregelb	0,13		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol
A2962	Stolphål?	Rund			0,23	Spetsig	0,14		Brun	Silt	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A3013	Grophärd	Rund			1,70	Rundad	0,45		Se fritext	Se fritext	Enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten, rikl m skärvsten
A3032	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,26		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A3042	Grophärd	Rund			1,25	Rundad	0,38		Gråbrun	Silt	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sten, rikl m skärvsten
A3062	Stolphål	Oval	0,22	0,16		Rundad	0,07		Brungrå	Siltig lera	Enst sot
A3072	Ej undersökt										
A3078	Ej undersökt										
A3091	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,10		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, rikl m sot
A3099	Ej undersökt										
A3108	Stolphål?	Rund			0,17	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	
A3115	Stolphål?	Rund			0,16	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera
A3124	Stolphål	Rund			0,35	Skålform	0,14		Gulgrå	Siltig lera	Enst skärvsten
A3133	Stolphål	Oval	0,38	0,25		Oregelb	0,10		Brun, grå, gul	Siltig lera	Enst sten
A3144	Stolphål?	Rund			0,14	Assymetriskt spetsig	0,08		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera
A3153	Stolphål?	Oval	0,36	0,26		Oregelb	0,11		Brun	Silt	
A3183	Stolphål	Rund			0,38	Rundad	0,20		Brungrå	Siltig lera	
A3205	Ej undersökt										
A3214	Stolphål?	Rund			0,45	Rundad	0,10		Brungrå	Siltig lera	
A3228	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,50	Plan	0,03		Gråsvart	Siltig lera	Enst br lera, rikl m kol, rikl m sot
A3250	Stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,08		Svartbrun	Siltig lera	Enst kol, måttl m br lera, rikl m sot
A3267	Grop	Oval	0,54	0,43		Oregelb	0,10		Svartgrå	Lerig silt	Måttl m br lera, rikl m kol, rikl m sot

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Indragen stolpe i Hus 1. Ljus fyllning som inte är riktigt lika kompakt som omkringliggande. Först när ytan fuktas syns tydliga nedgrävningskanter. I solsken mycket diffusa färgskillnader mot undergrunden. I plan syntes dock ett antal stenar i stolphålets norra del. Även i den grävda delen påträffades ett fåtal stenar i ytterkanterna. Därför görs tolkningen att det rör sig om ett stenskott stolphål.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Koncentration av mycket sot med inslag av kol. Möjligen en hårdrest som skadats av plogen.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjordskaraktär. Möjligt stolphål, men det är en störning i botten. Möjligen skapat av sork eller stenlyft.
Skärvsten 0-0,05, sten 0,20-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligt stolphål med stenskoning. Fyllningen såg dock ut att bestå till största delen av matjord.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	100	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F7, F103, F104	PK7164, PK7165 (¹⁴ C, Ua-56974), PM7162, PM7163	En alternativ tolkning är kokgrop. Anläggningen har två faser där den äldre är större och avskiljs från den yngre med en gul siltlin. Den yngre är grävd genom den äldre. Fynd som möjligtvis kan vara keramik från båda faser, men möjligtvis är det bara hårt bränd lera. För färg och material: se sektionsritning.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkas som grophård utifrån mängden skärvsten, formen i sektion och förekomsten av kol. Anläggningen tycks ha två faser där den äldre fyllningen i botten avskiljs av ett gult sandigt siltlager från den yngre fasen i toppen.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Humös matjordsliknande fyllning.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Humös matjordsliknande fyllning.
Skärvsten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten. Eventuellt stenskott.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjord med skarp gräns mot undergrunden.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I plan lik A3228. Flera anläggningar i närheten som ser liknande ut i plan. Norra delen kan möjligen ha separat nedgrävning, svår att tolka.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A3279	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,95	0,51		Rundad	0,11		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot
A3296	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,33	Rundad	0,08		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot
A3308	Stolphål?	Oval	0,45	0,40		Rundad	0,08		Gråbrun	Silt	Enst br lera, enst kol
A3319	Grop	Rund			0,39	Rundad	0,08		Brungrå	Siltig lera	
A3330	Grop	Rund			0,42	Rundad	0,09		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A3345	Ej undersökt										
A3359	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,57	Plan	0,08		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol
A3390	Stolphål?	Rund			0,30	Plan	0,07		Brungrå	Siltig lera	
A3399	Ej undersökt										
A3407	Grop	Oval	0,62	0,44		Skålförm			Brungrå	Siltig lera	Enst kol, måttl m br lera, måttl m sten
A3420	Stenskott stolphål	Rund	0,32	0,33		Skålförm	0,16		Grågul	Silt	Måttl m sten
A3430	Grop	Rund			0,44	Rundad	0,17		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, enst sten
A3441	Stolphål	Oval	0,46	0,42		Skålförm	0,18		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A3453	Stolphål?	Rund			0,34	U-form	0,16		Brun	Silt	
A3463	Ej undersökt										
A3470	Stolphål?	Rund			0,20	Oregelb	0,08		Gråbrun	Silt	
A3479	Stolphål?	Rund			0,20	Oregelb	0,10		Gråbrun	Silt	
A3487	Stolphål	Rund			0,20	Oregelb	0,07		Brun	Silt	
A3495	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,08		Gråbrun	Silt	Enst skärvsten, måttl m sten
A3503	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Ej bestämbar	0,08		Brun	Silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A3512	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,06		Grå	Silt	
A3519	Stolphål	Oval	0,25	0,20		Rundad	0,05		Grå	Silt	
A3528	Stenskott stolphål	Ej bestämbar			ca 0,30	Oregelb	0,08		Grå	Silt	Enst skärvsten, enst sten
A3535	Kokgrop	Oval	1,80	1,45		Plan	0,46		Brun, grå, Röd, svart	Lerig silt	Måttl m br lera, rikl m kol, rikl m skörbr sten, rikl m sot, rikl m sten
A3561	Ej undersökt										
A3576	Ej undersökt										
A3590	Grop	Oregelb	3,90	2,10		Oregelb Plan	0,55		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten, måttl m br lera
A3623	Härd	Rund			0,75	Plan	0,17		Svart	Sandig lera	Dom m sot, enst br lera, rikl m kol, rikl m skärvsten
A3641	Härd	Rund			0,60	Plan	0,05		Gråsvart	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skärvsten, rikl m sot
A3672	Stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,14		Brungrå	Siltig lera	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen går in i A3296. De ser ut att ha liknande fyllning men det är denna anläggning som är senast av dem två. Antingen en grop eller en kol- och sotkoncentration.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen ligger jämte A3279 som också går in i denna anläggning, vilket tyder på att denna är tidigare. De har dock väldigt lika fyllning. Möjligtvis att A3279 har lite mer sot och kol men annars svårt att skilja dem åt.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligt stolphål. Fyllningen påminner om omkringliggande säkra stolphål. Djupet gör den dock osäker samt att bottenkant inte är skarp - möjlig effekt av infiltration.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ligger väldigt nära A3330, dock verkar det vara någon cm mellan dem i profilen.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ligger väldigt nära A3319. Ser dock ut att vara någon cm mellan dem i profilen.
	50	Spade/hacka	Handplock			Mest ett tunt lager på toppen med kol och sot.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Nedgrävning som till formen liknar en mindre grop. Storleksmässigt skulle den även kunna vara ett större stolphål, men då den formmässigt stämmer bättre med en grop har den klassats som det. Dess fyllning har även något större inslag av bränd lera än fyllningen i de anläggningar som tolkats som stolphål på platsen.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Viss stenskoning.
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjord, distinkt avgränsad mot undergrunden. Stolphålslikt utseende.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Mycket liten skillnad mellan fyllning och omgivande.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Fyllningen något mörkare än omgivande.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Mycket otydlig fyllning.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mycket diffus i plan samt skadad av skopa.
Skörbr sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,30	50	Maskin	Handplock		PM14287 (makroanalys), PM14288 (makroanalys)	Grop med flera fyllningar, lite bränd lera i övre delen. Inkalvade kanter samt oregelbunden botten.
Skärvsten 0,05-0,20		Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13774	
Skärvsten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A3687	Grop	Oval	0,70	0,50		Oregelb	0,18		Gulgrå	Siltig lera	Dom m skärvsten, enst sot
A3706	Härd	Oval	0,50	0,60		Rundad	0,14		Gråsvart	Silt	Dom m kol, dom m skörbr sten, dom m sot
A3718	Grop	Oval	0,56	0,34		Rundad	0,25		Grå	Siltig lera	Enst sten
A3729	Ej undersökt										
A3745	Ej undersökt										
A3754	Grop	Oval	1,35	1,00		Plan	0,25		Brungrå	Silt	
A3771	Härd	Oval	1,70	1,30		Rundad	0,20		Brunsvart	Silt	Dom m kol, dom m skörbr sten, dom m sot
A3791	Ej undersökt										
A3807	Härd	Oval	1,03	0,95		Plan	0,13		Brunsvart	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, måttl m sot, rikl m kol
A3877	Störhål	Rund			0,10	U-form	0,10		Gråbrun	Sandig silt	
A3904	Härd	Oval	1,20	0,65		Plan	0,02		Svart	Sandig silt	Dom m kol, dom m sot
A3930	Ej undersökt										
A3946	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,12		Brungrå	Sandig lera	
A3954	Härd	Rund			0,80	Plan	0,03		Svart	Silt	Dom m kol, dom m sot
A3966	Stolphål	Rund			0,12	Assymetriskt rundad	0,12		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A3974	Stolphål	Rund			0,13	Rundad	0,08		Gråbrun	Siltig lera	
A3982	Stolphål	Rund			0,24	Oregelb	0,11		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst sot, enst sten
A3991	Grop	Rund			0,36	Rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A4008	Stolphål	Rund			0,30	Skålförm	0,11		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, enst sten
A4017	Ej undersökt										
A4026	Stolphål?	Rund			0,54	Rundad	0,22		Gråsvart	Lerig silt	Enst sten
A4038	Ej undersökt										
A4045	Stolphål	Rund			0,14	Oregelb	0,08		Gråbrun	Siltig lera	
A4053	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,08		Brun, grå, svart	Siltig lera	
A4061	Stolphål	Rund			0,29	Oregelb	0,11		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst sot
A4071	Grop	Rund			0,60	Ej bestämbar	Se fritext		Gråbrun	Sandig silt	Dom m sten, måttl m sot
A4082	Grop	Rund			0,96	Plan	0,18		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, måttl m sten
A4094	Stolphål	Rund			0,29	Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	
A4102	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,12		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A4112	Grop	Rund			0,35	Rundad	0,06		Brungrå	Lera	Enst kol
A4149	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,10		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst sten, måttl m sot
A4158	Härd	Oval	1,65	1,31		Oregelb	0,08		Brun, grå, svart	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skörbr sten, måttl m sot, rikl m skärvsten, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			Skulle eventuellt kunna vara ett stolphål, men i och med formen känns grop mer troligt.
	50	Maskin	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PK14023 (¹⁴ C, Ua-56978)	
Skärvsten 0,10-0,20, skörbr sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK14453	Skarp och tydlig kollins i botten.
	50	Spade/hacka	Handplock			
		Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdrest.
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Känns som matjord. Väldigt mörkt och lättgrävt till skillnad från de flesta andra anläggningar. Ganska spetsigt i botten.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I plan syntes en tydligt avgränsad mörkfärgning med sot och sten. När den snittats syns ingen tydlig fyllning, men inom samma yta fanns en hög koncentration av sten i olika storlek. Djupet var oklart men stenarna sträcker sig till 0,16 m djup. Sotkoncentrationen endast 0,02 m djup.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK12928 (¹⁴ C, Ua-56976)	

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A4176	Stolphål?	Rund			0,32	Skålform	0,15		Gråbrun	Siltig lera	
A4185	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,04		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera
A4212	Stolphål?	Rund			0,30	Rundad	0,10		Brun	Siltig lera	
A4225	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,06		Brungrå	Siltig lera	
A4233	Stolphål	Oval	0,72	0,67		Skålform	0,24		Brungrå	Siltig lera	Rikl m sten
A4267	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	
A4275	Stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	
A4286	Stolphål?	Rund			0,46	Rundad	0,14		Gråbrun	Siltig lera	
A4296	Stolphål	Rund			0,11	Rundad	0,09		Brungrå	Siltig lera	
A4303	Stenskott stolphål	Rund			0,41	Rundad	0,28		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, måttl m skärvsten, rikl m sten
A4313	Grop	Rund			1,10	Oregelb	0,24		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m skörbr sten, måttl m sten, rikl m sot
A4326	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Skålform	0,14		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst sot, måttl m sten
A4335	Stenskott stolphål	Oval	0,35	0,33		Spetsig	0,35		Brun, grå, gul	Lerig silt	Enst kol, måttl m skärvsten, rikl m sten
A4344	Stolphål?	Oval	0,42	0,33		Skålform	0,15		Brungrå	Lerig silt	
A4356	Stolphål	Oval	0,41	0,39		U-form	0,30		Brungrå	Lerig silt	Enst kol, enst skärvsten, måttl m sten
A4366	Ej undersökt										
A4375	Grop	Oval	1,52	1,30		Rundad	0,52		Brungrå	Siltig lera	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sten
A4393	Stenskott stolphål	Oval	0,34	0,30		Rundad	0,21		Brungrå	Lerig silt	Enst kol, måttl m skärvsten, rikl m sten
A4403	Stolphål?	Oval	0,36	0,33		U-form	0,18		Brungrå	Lerig silt	Måttl m sten
A4421	Grop	Rund			1,50	Rundad	0,42		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, rikl m sten
A4439	Grop	Oval	1,28	1,14		Rundad	0,44		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sten
A4453	Stolphål	Oval	0,18	0,16		Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	
A4461	Grop	Rund			0,34	Assymetriskt rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	
A4470	Grop	Rund			0,66	Plan	0,31		Brun	Silt	
A4484	Ej undersökt										
A4496	Stenskott stolphål	Oval	0,62	0,35		Plan Spetsig	0,20		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, måttl m sten
A4506	Stolphål	Rund			0,20	U-form	0,14		Brungrå	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Humös liknar matjord.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,10-0,20, skörbr sten 0,05-0,20, sten 0,05-0,50	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F2		Anläggningen tolkad som avfallsgrop. En grop har grävts där man först slängt ner en stor sten. Sedan har övrigt avfall slängts ner. Bland annat skörbränd och skärvig sten. Fyllningen innehåller mycket sot och lite kol, framförallt i de övre delarna, där också de flesta eldpåverkade stenarna påträffades. Detta skulle kunna tolkas som att det rör sig om rester av en hårdbotten. Troligare är dock att man "slängt ner" resterna av en hård i gropen, då den stora stenen inte har spår av eldpåverkan.
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05, sten 0,20-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05, sten 0,20-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14469	
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,20-0,40	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F9		Nära botten hittades bränd lera med pinnavtryck, ca. 0,04 - 0,06 stor. I övrigt tre riktigt stora stenar i profilen.
Skärvsten 0-0,05, sten 0,20-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14470	
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mycket kol och bränd lera. Stora stenar i profilen. Påminner lite om A4375. Jorden känns lite luckrare än lera. Vissa delar ganska lik matjord i både färg och konsistens.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F14		Mycket bränd jord och kol i anläggningen. Hade en matjordsliknande konsistens och färg fast hårdare och mer lerigt. Ett bränt ben hittat i anläggningen.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyllning bestod helt av matjord.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A4517	Stolphål	Rund			0,35	Spetsig	0,31		Brun, grå, Röd, svart	Lerig silt	Enst sot, måttl m br lera, måttl m kol
A4529	Stolphål	Rund			0,37	Plan	0,11		Gråbrun	Silt	Enst br lera, enst kol
A4541	Stenskott stolphål	Ej bestämbar	ca. 0,30	ca. 0,25		Ej bestämbar	ca. 0,08		Rödgrå	Silt	Enst skärvsten, måttl m sten
A4551	Stolphål	Oval	0,26	0,18		Oregelb	0,06		Grå	Silt	
A4581	Stolphål	Oval	0,27	0,17		Oregelb	0,15		Svartgrå	Silt	Enst br lera, måttl m kol
A4592	Stolphål	Oval	0,25	0,19		Rundad	0,07		Grå	Silt	
A4614	Härd	Rund			0,90	Plan	0,06		Gråsvart	Sandig silt	Dom m sot, enst skörbr sten, måttl m skärvsten, rikl m kol
A4631	Härd	Oregelb	0,83	0,78		Oregelb	0,04		Svartgrå	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A4643	Ej undersökt										
A4657	Käpphål	Rund			0,08	Rundad	0,12		Brungrå	Siltig lera	
A4671	Käpphål	Rund			0,08	U-form	0,17		Brun	Siltig lera	
A4679	Stolphål	Oval	0,43	0,38		Rundad	0,13		Brunsvart, grå	Siltig lera	Enst kol, måttl m sot
A4692	Grop	Oval	0,75	0,40		Rundad	0,20		Brun	Silt	
A4706	Stolphål?	Oval	0,35	0,30		Rundad	0,18		Brun	Silt	
A4719	Grop	Oval	1,75	1,15		Oregelb	0,32		Gråbrun	Grusig silt, lerig silt	Rikl m skärvsten, rikl m skörbr sten
A4737	Stolphål?	Oval	0,30	0,25		Oregelb	0,14		Brun	Silt	
A4748	Grop	Oval	0,65	0,48		Rundad	0,20		Brun	Silt	
A4765	Ej undersökt										
A4788	Ej undersökt										
A4803	Ej undersökt										
A4825	Härd	Rektangulär	1,30	1,20		Ej bestämbar	0,09		Svartgrå	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot
A4844	Härd	Oval	0,95	0,85		Oregelb	0,01		Brunsvart	Sand	Rikl m kol, rikl m sot
A4857	Ej undersökt										
A4874	Ej undersökt										
A4881	Ej undersökt										
A4891	Grop	Oval	0,95	0,80		Rundad	0,10		Grå	Sandig silt	
A4905	Ej undersökt										
A4930	Stolphål	Rund			0,30	Spetsig	0,15		Brun	Silt	
A4942	Stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,18		Brun	Silt	
A4955	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,13		Brun	Siltig lera	
A4983	Grop	Oregelb; Rund			3,37	Rundad	0,58		Brunsvart, grå	Sandig lera, siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, måttl m sten, rikl m kol, rikl m sot
A5005	Stolphål?	Rund			0,25	Asymmetriskt rundad	0,09				Måttl m br lera

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Innehåller olika lager där det översta set ut att bestå av en del matjord.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Anläggningen syntes som en samling stenar i ytan, som var skadad av skopan. Ingen tydlig begränsning, varken i plan eller profil.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock		PK14380	
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Mörkfärgning som innehöll linser av sot- och kol mot botten av färgningen.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Humös fyllning.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen gör att detta kan ses som möjligt stenlyft.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen gör att tolkningen som stolphål känns osäker. Stenlyft?
Skärvsten 0,20-0,30, skörbr sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen och den oregelbundna formen gör att detta skulle kunna vara ett stenlyft.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen gör att detta kan ses som möjligt stenlyft.
				F3		
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Flack och grund hårdrest. Tydlig kollins mot botten. Tydlig i plan men ojämn i sektion. Glest med skärvida stenar, mest kompakt i mitten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Hårdrest.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grävd igenom A1459. Grävd intill stolphål A4942. Stratiografi mellan de båda stolphålen går ej att bestämma.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grävd igenom A1459. Grävd intill stolphål A4930. Stratiografi mellan de båda stolphålen går ej att bestämma.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,50	50	Maskin	Handplock		PM13918 (makroanalys), PK13919	Ett stort parti i mitten av gropen består endast av matjord, sannolikt orsakat av stenlyft.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A5012	Grop	Oregelb; Rund			2,80	Rundad	0,72		Brunvit, grå	Siltig lera	Enst kol, enst sot, måttl m br lera, måttl m skärvsten, rikl m sten
A5031	Stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	
A5040	Stenskott stolphål	Oval	0,35	0,24		U-form	0,27		Brungrå	Lerig silt	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A5051	Stolphål	Oval	0,20	0,13		Plan	0,10		Brun, grå, gul	Silt	
A5072	Stenskott stolphål	Oval	0,37	0,30			0,25		Grågul	Siltig sand	Måttl m kol, måttl m skärvsten, rikl m sten
A5082	Stenskott stolphål	Oval	0,60	0,45		U-form	0,47		Gulgrå	Siltig sand	Dom m sten, måttl m skärvsten
A5106	Grop	Oval	0,71	0,60		Rundad	0,14		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A5125	Härd	Rund			1,33	Rundad	0,13		Brunsvart	Silt	Rikl m kol, rikl m skörbr sten, rikl m sot, rikl m sten
A5144	Stolphål	Rund			0,24	Skålform	0,07		Brungrå	Silt	
A5166	Härd	Rund			0,63	Plan	0,03		Brunsvart	Silt	Dom m kol, dom m sot
A5178	Grop	Oval	3,50	2,20		Oregelb	0,88		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst sot, rikl m skärvsten, rikl m sten
A5210	Grop	Oval	1,90	1,60		Rundad	0,22		Brungrå	Siltig lera	Måttl m sten
A5223	Grop	Oval	1,94	1,50		Rundad	0,74		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m sten, rikl m br lera, rikl m kol
A5238	Härd	Oval	1,25	0,96		Plan	0,18		Grå, Röd, svart	Siltig lera	Enst sten, måttl m sot, rikl m kol
A5252	Stenskott stolphål	Rund			0,42	Rundad	0,15		Brungrå	Lerig silt	Rikl m sten
A5262	Grop	Oval	0,88	0,54		Rundad	0,24		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst skärvsten, måttl m sten, rikl m kol
A5272	Kol- och sot-koncentration	Oval	1,18	0,85		Plan	0,11		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst skärvsten, enst sten, måttl m kol
A5284	Grop	Oval	0,72	0,30		Skålform	0,19		Grågul	Silt	Måttl m skörbr sten
A5298	Grop	Oval	0,84	0,66		Rundad	0,17		Brungrå	Siltig lera	Enst sten
A5310	Stenskott stolphål	Rund			0,59	Oregelb	0,40		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, måttl m skörbr sten, måttl m sten
A5352	Stolphål	Oval	0,54	0,37		Skålform	0,18		Grågul	Silt	Enst kol, måttl m sten
A5360	Ej undersökt										
A5376	Stenskott stolphål	Oval	0,41	0,33		U-form	0,31		Brun, grå, gul	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, måttl m skärvsten, rikl m sten
A5400	Stolphål?	Oval	0,38	0,20		Oregelb	0,05		Grå	Silt	
A5408	Stolphål	Oregelb	0,08	0,06		Rundad	0,02		Grå	Silt	
A5421	Stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,05		Brungrå	Silt	
A5429	Stolphål	Rund			0,19	Oregelb	0,05		Grå	Silt	
A5437	Stolphål	Oval	0,21	0,19		Rundad	0,16		Brun, grå, Röd	Silt	Enst kol, måttl m br lera, enst sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Maskin	Handplock		PM13920 (makroanalys)	I mitten av anläggningen verkar det främst vara matjord och det är i den nästan all sten finns.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM11316, PM13684	Ganska lik A5082.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200380 (¹⁴ C, Ua-56983), PM13685 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 2.
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK14478 (¹⁴ C, Ua-56981)	
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,50	50	Maskin	Handplock		PM13946 (makroanalys)	
Sten 0,05-0,40	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Gropen har vad som verkar vara sprängd sten i sig vilket kan tyda på att den är recent.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F15, F16		Väldigt mycket bränd lera och kol, även en del ben, mest obränt. Kan ha varit en avfallsgrop eller förrådsgrop. Tre lager kan urskiljas. Ena sidan går ner skarpt med lite rundad men relativt plan botten medan andra sidan ser det mer ut som ett "trappsteg".
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Ovan mark såg anläggningen ut att gå in i anläggning A5223. Grävde därför ett snitt mellan dem som visar att så inte är fallet.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Med tanke på allt kol och någon skärvsten, så kanske det kan vara en grophärd.
Skärvsten 0-0,05, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Spade/hacka	Handplock			Stor sten i kanten på anläggningen, sticker upp en bit över jord och drygt ca 10 cm djupt.
Skörbr sten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Inget solklart stolphål pga den stora diametern i förhållande till djup.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14471	
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tydlig i plan, diffus i profil.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A5444	Stolphål?	Oregelb	0,48	0,29		Oregelb	0,09		Grå	Silt	
A5454	Stolphål?	Oregelb	0,12	0,08		Rundad	0,02		Grå	Silt	
A5461	Grop	Avlång	0,40	0,16		Oregelb	0,04		Grå	Silt	
A5470	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,04		Grå	Silt	
A5494	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,04		Svartbrun	Lerig silt	Enst br lera, måttl m kol
A5504	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Skålform	0,15		Gråbrun	Silt	Måttl m skärersten, måttl m sten
A5512	Stolphål	Rund			0,14	Rundad	0,03		Gråbrun	Silt	
A5518	Grop	Rund			0,52	Oregelb	0,20		Gråbrun	Silt	Enst sten
A5528	Stolphål?	Rund			0,45	Skålform	0,18		Grå	Silt	Enst kol
A5536	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,10		Gråbrun	Silt	
A5551	Stolphål?	Oval	0,40	0,22		Rundad	0,19		Grå	Silt	Enst sten
A5560	Grop	Oregelb	3,20	2,25		Oregelb	0,80		Brunröd	Grusig silt, lerig silt	Måttl m sot, rikl m br lera, rikl m skärersten, rikl m sten
A5599	Grop	Oregelb	2,15	1,10						Se fritext	
A5618	Grop	Oregelb	2,90	0,90						Se fritext	
A5637	Stolphål	Oval	0,35	0,28		Oregelb	0,09		Grå	Silt	
A5645	Grop	Oval	2,50	1,40		Oregelb	0,51		Brungrå	Silt	Enst br lera, måttl m sot, måttl m sten
A5661	Grop	Oval	3,50	2,80		Rundad	0,80		Brun	Lerig silt	Rikl m sten
A5679	Stolphål	Rund			0,30	Skålform	0,15		Brungul	Siltig sand	
A5688	Grop	Oval	0,65	0,55		Skålform	0,20		Gråbrun, grågul	Siltig lera	Rikl m skärersten
A5699	Grop	Oregelb	0,53	0,27		Oregelb	0,14		Brungrå	Siltig lera	Enst sot, enst sten
A5707	Käpphål	Rund			0,06		0,14		Brun	Silt	
A5713	Grop	Rund			0,70	Rundad	0,40		Brun	Silt	
A5727	Stolphål	Oval	0,33	0,27		Spetsig	0,14		Brun	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten?
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten. Mindre än inmätningen, fyllningen utdragen av skopan.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphål eller grop. Fynd av spik. Recent?
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Sannolikt naturlig. Ser ut som "rutten" sten i botten och utmed sidorna. Sedan matjord. Går dock ej att utesluta att det rör sig om ett ev. stolphål eller en grop i samband med aktiviteter knutna till A5599, A5560 och A5618.
Skärvsten 0,20-0,30, sten 0,10-0,40	50	Maskin	Handplock		PM13927 (makroanalys)	För tolkning se även ritning. A5560 verkar ha tillkommit före A5618. Övre delen förefaller dock ha stört 5618. Anläggningskomplexet är ett resultat av flera nedgävningar, återkommande sådana. A5599 är den som är svårast att uttala sig om, men den skiljde sig från resten genom att genomgående vara fylld med större sten. Denna nedgrävning gick in i 5560.
						Denna anläggning är inte till fullo undersökt. Den grävdes först med spade, samtidigt med 5560 och 5618. Då djupet tilltog beslutades det att resten skulle tas med maskin. Vid maskinrävning snittades aldrig 5599, blott de andra två. Intrycket var dock att 5599 var helt fylld med större stenar, i större utsträckning än vad som gäller för de andra två anläggningarna i komplexet.
		Maskin	Handplock			Denna snittades samtidigt med A5560, för beskrivning se 5560 samt ritning.
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Maskin	Handplock		PM13928 (makroanalys)	Grop med lucker rödbrun humös fyllning. I mitten, mot botten enstaka stenar. Anläggningen intill, A5661, skär denna. Blanketten beskriver även sektionformen som trappsteg, med frågetecken.
Skörbr sten 0,05-0,50	50	Maskin	Handplock			Övre lagret humöst brunt matjordsaktigt. Rikligt med skärvig sten. Under det ett lerigt stråk/skikt. Grävd genom A5645.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Nedgrävning med en fyllning bestående av stor mängd skärvsten och grå siltig lera. Tolkat som en liten grop pga dess form i plan och profil. Förefaller ej röra sig om ett stolphål trots dess storlek.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkad som mindre grop. Ser ej ut som ett stolphål i dess form.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A5736	Grop	Oval	0,90	0,60		Oregelb	0,32		Brun, grå, gul, Röd	Silt	Enst sten
A5750	Stolphål?	Ej bestämbar			0,25	Rundad	0,07		Grå	Silt	Enst kol
A5760	Grop	Oregelb	0,52	0,31		Oregelb	0,09		Grå	Silt	Enst sten
A5769	Härd	Rund			0,40	Plan	0,08		Svartgrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten, rikl m skärersten, rikl m sot
A5786	Stolphål	Oregelb	0,43	0,30		Spetsig	0,18		Brungrå	Silt	
A5796	Stolphål?	Rund			0,35	Oregelb	0,18		Brun	Silt	
A5807	Härd	Oregelb	0,60	0,30		Oregelb	0,08		Brungrå	Siltig lera	Enst skärersten, måttl m kol, rikl m sot
A5818	Stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,12		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol
A5827	Stolphål?	Oval	0,38	0,30		Oregelb	0,19		Brun	Silt	
A5835	Stolphål?	Rund			0,30	Rundad	0,21		Brun	Silt	
A5844	Härd	Oregelb	0,70	0,55		Plan	0,03		Brun, grå, svart	Silt	Enst kol, rikl m sot
A5857	Ej undersökt										
A5875	Kol- och sotkoncentration	Oregelb			0,25	Oregelb	0,06		Brungrå	Silt	Enst kol, måttl m sot
A5883	Grop	Oval	1,20	0,97		Plan	0,20		Brungrå	Lerig silt	Måttl m skörbr sten, rikl m sten
A5904	Grop	Rund			2,40	Plan	0,52		Brungrå	Sandig silt	Måttl m kol, måttl m sot, rikl m skörbr sten
A5927	Stolphål?	Rund			0,20	Rundad	0,08		Brungrå	Sand	
A5935	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,09		Brun	Sand	
A5942	Härd	Rund			0,89	Plan	0,08		Gråsvart	Sand	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m skärersten, rikl m sot
A5952	Härd	Rund			1,40	Plan	0,22		Brun, grå, svart	Lerig sand	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skörbr sten, rikl m skärersten, rikl m sot
A5962	Stolphål	Rund			0,38	Skålförm	0,12		Brungrå	Lerig silt	Måttl m skärersten, rikl m sten
A5969	Stenskott stolphål	Oval	0,30	0,26		Oregelb	0,12		Gråbrun	Lerig silt	Dom m sten
A5976	Stolphål	Rund			0,37	Rundad	0,14		Brungrå	Siltig lera	Enst sot, enst sten
A5983	Stenskott stolphål	Rund			0,41	Spetsig	0,45		Brungrå	Sand	Dom m sten
A5992	Stenskott stolphål	Oval	0,35	0,26		Skålförm	0,18		Grågul	Silt	Rikl m sten
A6007	Stolphål	Rund			0,27	Oregelb	0,18		Brungrå	Sand	Enst skärersten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Skars av dräneringsdike.
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Diffus.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen samt den något oregelbundna formen i sektion skulle kunna tyda på stenlyft.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen samt den oregelbundna formen i sektion skulle kunna peka på stenlyft.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Den matjordsliknande fyllningen gör att denna möjligtvis ska ses som ett stenlyft.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härden var störd av dike och dränering.
	50	Spade/hacka	Handplock			Söndergrävd av dike, alternativt ingår i dikesfyllning (mycket omrörd yta).
Skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,10-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F67		Liten grop med bl.a. en hel del slagg i fyllningen + sten. Slagg kom högt upp i ytan. Gropen visar inga som helst spår av värmerelaterad aktivitet. Slagg och sten = avfall. Gropens primära funktion är okänd.
Skörbr sten 0,10-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grop med väldigt mycket värmepåverkad sten men i princip inget kol eller sot. Stenen fanns överhuvudtaget inte i det understa lagret, vilket antyder att gropen grävts av en annan anledning än att ha värmd sten i. Plan botten indikerar förrådgrop, dock är sidorna flacka - möjligen arbetsgrop. Stenen representerar avfall.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligen stolphålsbotten. Liknar A6666, A6028, A6037 och A6055 gällande fyllning, men är något mindre och grundare.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tunnt lager med kol och sot innehållandes skärvig sten. Tolkas som hårdrest.
Skärvsten 0,05-0,30, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stenskott stolphål men nästan ingen synlig fyllning. Lite tveksam.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM11315	
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13686 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A6014	Stolphål?	Rund			0,22	Oregelb	0,06		Gråbrun	Sand	Enst skärvsten
A6021	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,04		Brungrå	Sand	Enst skärvsten
A6028	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,10		Brun	Sand	Enst skärvsten
A6037	Stolphål	Rund			0,29	Rundad	0,08		Brungrå	Sand	
A6046	Stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,08		Svartbrun	Sand	Enst br lera, måttl m kol, rikl m sot
A6055	Stolphål	Rund			0,22	Skålforn	0,05		Brungrå	Sand	
A6062	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,70	0,50		Oregelb	0,05		Gråbrun	Silt	Enst skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A6073	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,17		Grå	Sand	Enst skörbr sten, enst sten, måttl m skärvsten
A6081	Härd	Rund	1,30	1,20		Oregelb Plan	0,05		Svart	Silt	Dom m kol, dom m sot, rikl m skörbr sten
A6093	Stolphål	Rund			0,26	Skålforn	0,12		Grå	Sand	Enst sten
A6099	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,58	Plan	0,07		Brungrå	Siltig sand	Måttl m kol, måttl m sot
A6107	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Plan	0,20		Grå	Sand	Måttl m sten
A6113	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Ej bestämbar	0,18		Gulvit	Sand	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A6121	Stenskott stolphål	Rund			0,24	Ej bestämbar	0,24		Grå	Sand	Rikl m sten
A6127	Stenskott stolphål	Oval	0,30	0,24		Ej bestämbar	0,20		Grå	Sand	Rikl m sten
A6134	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,10		Brungrå	Sand	Måttl m sot
A6142	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Ej bestämbar	0,13		Gråvit	Sand	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A6149	Stenskott stolphål	Rund			0,71	Rundad	0,24		Brungrå	Lerig silt	Enst skärvsten, måttl m sten
A6164	Stolphål	Oval	0,33	0,29		Rundad	0,17		Brun, grå, gul	Siltig sand	
A6172	Stenskott stolphål	Oval	0,30	0,22		Spetsig	0,22		Grå	Sand	Rikl m sten
A6187	Stolphål	Rund			0,28	Spetsig	0,28		Gulgrå	Siltig sand	Måttl m skörbr sten
A6194	Grop	Oval	0,60	0,40		Oregelb	0,18		Brungrå	Siltig sand	Måttl m skärvsten
A6204	Stenskott stolphål	Rund			0,32	U-form	0,19		Rödgrå	Sand	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A6211	Härd	Rund			0,80	Oregelb	0,03		Brunsvart	Siltig sand	Måttl m skörbr sten, rikl m kol, rikl m sot
A6220	Stenskott stolphål	Oval	0,36	0,24		Spetsig	0,38		Gulgrå	Sand	Måttl m skärvsten, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligt stolphål som har liknande fyllning som A6666 och A6028. Dock lite diffusare avgränsning, men fyllningen är mer lucker än undergrunden. Mestadels beroende på att fyllningen innehåller sand och undergrunden består av lera. De tre ovan nämnda anläggningarna ligger nära varandra och har ungefär samma dimensioner.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Störning av djurgång i botten på stolphålet.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Stolphålsbotten. Lik A6055, A6028, A6666 och A6014 i sin karaktär.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Stolphålsbotten. Lik A6037, A6028, A6666 och A6014.
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Möjlig härdrest.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Ligger i linje med A9937 och A6113.
Skörbr sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK14479 (¹⁴ C, Ua-56982)	
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2.
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13689 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM200377 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2. Mycket urlakad och svår att se. Ritningen är en osäker tolkning. Innehöll dock rikligt med sten. Låg i linje med andra stenskodda stolphål.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13690 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2. Extremt urlakad och svår att se. Tolkas som stolphål pga mängden sten och närheten till stenskodda stolphål.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Extremt urlakad och svår att se. Tolkas som stolphål pga mängden sten och att den befinner sig i en kontext med många skodda stolphål.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PM13715	
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Extremt urlakad och svår att se. Rikligt med sten och befann sig i en kontext med liknande stolphål dvs stenskonade.
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13691 (makroanalys)	
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13692 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13693 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2. Mycket urlakad fyllning.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A6227	Stenskott stolphål	Rund			0,41	Rundad	0,32		Brungrå	Lerig silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A6235	Stenskott stolphål	Rund			0,47	Ej bestämbar	0,28		Brungrå	Lerig silt	Enst skärvsten, enst skörbr sten, rikl m sten
A6242	Stolphål	Oval	0,43	0,25		Plan	0,14		Brungrå	Siltig sand	Enst skärvsten, enst sten
A6249	Stenskott stolphål	Rund			0,36	U-form	0,26		Brungrå	Siltig sand	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A6257	Stenskott stolphål	Oval	0,62	0,40		Spetsig	0,36		Brun, grå, gul	Sand	Rikl m sten
A6266	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Spetsig	0,21		Brungrå	Siltig sand	Rikl m sten
A6274	Stenskott stolphål	Rund			0,44	Rundad	0,26		Gråbrun	Siltig sand	Enst sot, måttl m skärvsten, måttl m sten
A6284	Stolphål	Rund			0,15	Spetsig	0,12		Grå	Siltig lera	
A6291	Stolphål?	Rund			0,29	Oregelb	0,11		Brun	Sand	Enst sot, enst sten
A6299	Stenskott stolphål	Rund			0,38		0,18		Brungrå	Siltig sand	Rikl m skärvsten, rikl m sten
A6315	Stolphål	Oval	0,26	0,22		Plan	0,11		Gulbrun	Sandig silt	
A6330	Stolphål?	Rund			0,35	Spetsig	0,11		Gulbrun	Sand	Måttl m sten
A6338	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Skålform	0,15		Gulgrå	Sand	Rikl m sten
A6347	Ej undersökt										
A6353	Ej undersökt										
A6362	Grop	Rund	1,05	1,00			0,37		Brungrå	Lerig silt	Måttl m kol
A6379	Härd	Oval	1,40	0,80		Plan Rundad	0,20		Brunsvart	Silt	Dom m kol, dom m sot, måttl m skärvsten
A6391	Härd	Oval	1,50	1,60		Plan	0,28		Gråsvart	Grusig silt	Dom m kol, dom m sot, rikl m skörbr sten
A6403	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	2,10	1,15		Oregelb	0,05		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol, måttl m sot
A6434	Grop	Oval	0,97	0,50		Oregelb	0,12		Brungrå	Sandig silt	Enst sten
A6448	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,55	0,50		Oregelb	0,11		Brunsvart	Sandig silt	Enst skärvsten, måttl m sot
A6458	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,47	0,30		Oregelb	0,10		Brun, grå, svart	Sandig silt	Enst kol, måttl m sot
A6474	Stolphål?	Oval	0,59	0,33		Rundad	0,20		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol, enst sot
A6494	Härd	Rund			1,10	Oregelb	0,04		Brungrå	Sandig silt	Enst kol, enst skärvsten, måttl m sot
A6506	Ej undersökt										
A6514	Ej undersökt										
A6519	Ej undersökt										
A6526	Ej undersökt										
A6534	Ej undersökt										
A6543	Stenskott stolphål	Rund			0,32	Skålform	0,18		Grågul	Sand	Måttl m sten
A6567	Grop	Oval	1,00	0,80		Oregelb	Se fritext		Svartbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst sten, måttl m kol

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PM13716 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 2. Verkar ha rasat in när man tog upp stolpen då en del av fyllningen är vitfärgad till skillnad från den mörkgrå fyllning resten har.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13717 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 2. Stor sten täcker botten så det är svårt att säga exakt djup.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2. Sten i ytan men ej i fyllningen, eller åtminstone ganska lite.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13710 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13709 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2. Spetsigt stolphål med stenskonig. Botten kan vara konsekvens av djurgång.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13708 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13707	
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mindre stolphål (störhål/käpphål?). Fyllningen betydligt kompaktare än omgivande undergrund.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligen botten på stolphål. Dock ganska grunt. Liknar närliggande A6330.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligen botten på stenskott stolphål. Det är dock väldigt grunt vilket gör det svårt att med säkerhet avgöra om det rör sig om ett stolphål.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Maskin	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PK14022	
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PK14021	
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Tydlig i plan men otydlig i sektion - fladdrig botten. Osäker anläggning.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Sotfläck. Oregelbunden, även mot botten. I ytan fanns en skärvig sten. Avgrävd i norr av humös störning.
	50	Spade/hacka	Handplock			
	75	Spade/hacka	Handplock			Stolphål/grop?
Skärvsten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Resten av en härd. Tydlig i plan, tunn sektion med infiltration neråt.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Botten av stenskott stolphål. Stenarna endast förekommande i de övre delarna. Den översta delen har även en gråare ton än den nedersta delen.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Djup ej bestämbar då stor sten omöjliggjorde grävning i botten. Därav ingen sektionsritning.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A6617	Grop	Oregelb	3,73	2,58		Rundad	0,95		Gråbrun	Sand	Rikl m sten
A6639	Härd	Ej bestämbär	0,73	0,60		Oregelb	0,16		Svartbrun	Sandig silt	Enst kol, måttl m skärvsten, måttl m sot
A6650	Härd	Oval	1,47	0,60		Plan	0,12		Gråsvart	Sandig silt	Enst kol, enst skörbr sten, rikl m skärvsten, rikl m sot
A6661	Ej undersökt										
A6666	Stolphål	Rund			0,19	Rundad	0,07		Brungrå	Sand	
A6673	Ej undersökt										
A6678	Ej undersökt										
A6688	Störning	Oval	2,50	2,40		Oregelb	0,80		Brun	Silt	Dom m sten
A6705	Grop	Oval	2,18	1,01		Rundad	0,28		Brun, grå, svart	Sandig silt	
A6716	Störning										
A6760	Ej undersökt										
A6774	Härd	Oval	1,90	1,50		Oregelb	0,20		Gråsvart	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A6790	Kol- och sotkoncentration	Oval	0,70	0,50		Plan	0,03		Gråsvart	Sandig silt	Måttl m kol, måttl m sot
A6800	Härd	Oval	1,40	1,25		Plan	0,08		Gråsvart	Sandig silt	Måttl m skärvsten, måttl m skörbr sten, rikl m kol, rikl m sot
A6818	Kol- och sotkoncentration	Oval	1,09	0,80		Plan	0,03		Gråsvart	Sandig silt	Enst sten, rikl m kol, rikl m sot
A6829	Kol- och sotkoncentration	Oval	0,65	0,60		Oregelb	0,03		Brungrå	Sandig silt	Enst kol, måttl m sot
A6850	Härd										
A6870	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,13		Vitgrå	Sandig silt	Enst kol, enst sten
A6892	Grop	Oval	3,18	2,49		Rundad	1,06		Se fritext	Se fritext	Se fritext
A6919	Stolphål	Rund			0,40	Spetsig	0,15		Brun	Silt	
A6930	Härd	Oval	1,15	0,75		Rundad	0,15		Gråsvart	Sandig silt	Måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot
A6945	Grophärd	Oval	1,75	1,30		Oregelb	0,35		Gråbrun	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A6974	Grop	Oval	1,10	0,85		Rundad	0,22		Gråbrun	Lerig silt	
A6994	Kol- och sotkoncentration	Oregelb	1,10	0,60		Oregelb	0,02		Gråsvart	Sandig silt	Dom m sot, måttl m kol
A7013	Grop	Oval	1,80	1,70		Oregelb	0,40		Brungrå	Silt	Enst sten, måttl m kol, rikl m br lera
A7034	Härd	Oval	1,75	1,20		Plan	0,15		Gråbrun	Siltig sand	Måttl m kol, rikl m skärvsten, rikl m skörbr sten, rikl m sot
A7044	Härd	Oval	1,40	1,20		Oregelb	0,05		Gråsvart	Sandig silt	Dom m sot, enst skärvsten, rikl m kol

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,10-0,50	50	Maskin	Handplock			Väldigt lucker fyllning. Betraktas som sentida.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			Anläggningen är avgrävd i söder av recent störning och kan därför inte bedömmas i sin helhet. Matjord in mellan skärvstenen, sedan följde ett svart sotigt lager med visst träkolsinnehåll.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Hård bestående av skärvig sten och sot. Underst (i botten) följer ett lager med sot och kol. Härden är söndergrävd av lerfylld grop i nordvästra delen och är således inte bedömd i sin helhet.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Lik A6028 i dess karaktär.
Sten 0,20-0,50	50	Maskin	Handplock			Ritades ej då fyllningen uteslutande bestod av matjord och en stor sten, 1,5 i diameter. Anläggningen är förmodligen recent.
	50	Spade/hacka	Handplock			Sentida nedgrävning.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK9880 (¹⁴ C, Ua-56975)	Härden låg intill berghåll men inte över eller upp emot (visst avstånd dem emellan).
	25	Spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK9881	
Sten 0-0,05	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
		Maskin	Handplock		PK200068	Härden grävd och undersökt till 50% vid utredning eller FU.
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Grått urlakat, infiltration under. En stor sten som kan ha utgjort skoning fanns i fyllningen. En sten fanns lös i ytan.
	50	Maskin	Handplock			Nedgrävning med 4 större sprängda stenar i toppen. Under dessa syntes 6-7 st. 0,15 m. stora stenar (ej sprängda). Fyllningen var i övrigt skiktad i olika färg och material. Sannolikt sentida. 1. Brun silt med kol- och lerprickar. 2. Gråsvart sandig lera. 3. Grå ren lera.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Nedgrävd i A1763.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdrest.
Skärvsten 0,10-0,30, skörbr sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK9882	I västra delen fanns en störning (matjord ner mot botten).
	50	Spade/hacka	Handplock			Gropen undersökt med en ca 0,3 m bred sektion. Mycket järnutfällning i fyllningen och undergrunden.
	50	Maskin	Handplock			
Sten 0,10-0,50	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F5		Något trappstegsformad (i västra kanten tydligast). Botten är ojämn med undergrund som sticker upp mitt i anläggningen. Fyllningen grå med stor andel bränd lera i fragment. Fyllning samt undergrund innehåller järnutfällningar. Ett fåtal keramikfragment.
Skärvsten 0,10-0,20, skörbr sten 0,10-0,20	50	Maskin	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK9883	Härdrest bestående av kollins. Avgrävd av stor grop (A7062) i N, Ö och S.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A7053	Härd	Rund			0,80	Oregelb	0,03		Brungrå	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, måttl m sot, rikl m kol
A7062	Grop	Oregelb	9,06	1,97		Oregelb	0,46		Gråbrun	Lerig silt	Enst skärvsten, måttl m kol
A7091	Härd	Oval	0,95	0,50		Oregelb	0,08		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol, enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m sot
A7114	Grop	Rund			1,50	Skålform	0,37		Gråbrun	Siltig sand	Enst sten
A7138	Stolphål	Rund			0,22	Oregelb	0,12		Gråbrun	Siltig sand	Enst kol
A7147	Störning										
A7314	Grop	Oval	1,00	0,82		Oregelb	0,15		Gråbrun	Silt	Enst sot, enst sten, rikl m br lera
A7326	Grop	Oregelb	4,40	1,099		Oregelb	0,22		Gråbrun	Siltig sand	Enst kol, enst sten, rikl m br lera
A9884	Stolphål?	Rund			0,12	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A9891	Stolphål	Oregelb	0,32	0,18		Rundad	0,12		Brungrå	Sandig silt	
A9910	Grop	Rund			0,42	Rundad	0,11		Brungrå	Sandig silt	
A9918	Stolphål	Rund			0,17	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig sand	
A9924	Stolphål	Oval	0,31	0,20		Rundad	0,15		Brungrå	Silt	
A9931	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,11		Brungrå	Sand	Enst br lera
A9937	Stenskott stolphål	Rund			0,30	U-form	0,20		Grå	Sand	Enst kol, enst skärvsten, rikl m sten
A11317	Ej undersökt										
A11326	Ej undersökt										
A11333	Ej undersökt										
A11342	Ej undersökt										
A11353	Ej undersökt										
A11365	Ej undersökt										
A11373	Ej undersökt										
A11382	Grop	Rund			0,54	Rundad	0,19		Brungrå	Lerig sand	
A11391	Ej undersökt										
A11408	Ej undersökt										
A11417	Grop	Rund			0,51	Rundad	0,16		Brungrå	Siltig lera	
A11428	Ej undersökt										
A11436	Grop	Rund			1,42	Rundad	0,22		Gråbrun	Lerig sand	
A11454	Grop	Oval	2,83	1,74		Rundad	0,40		Brungrå	Sandig lera, siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten, måttl m br lera
A11496	Grop	Rund			1,34	Rundad	0,44		Brunsvart, grå	Lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m skörbr sten, måttl m sot, rikl m skärvsten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	25	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdrest bestående av skärvig sten och ett kollager i botten. Övrig fyllning brunrå silt. Avgrävd av grop A7062 som "fått med sig" skärvig sten och kol så att härden ser nedrasad ut.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Maskin; skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grop som skär A7053 i väst och skärs av dike i öst. Fyllningen innehöll mycket kol som kan ha kommit från den härd som gropen skurit av i väst. I övrigt var fyllningen siltig med lerklumpar och järnutfällningar. Endast en liten sektion grävdes för hand (och ritades). Resten grävdes/snittades med maskin.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Sten 0,10-0,30	50	Maskin	Handplock			Grop med flera lager. Eventuellt en grop i gropen, annars flera olika material i återfyllningen. En del av fyllningen är av matjordskaraktär. Möjligtvis recent.
	50	Spade/hacka	Handplock			Flammig, fläckig fyllning. Ganska diffus anläggning, tydlig i plan.
						Dike med brunn.
Sten 0,05-0,10	100	Skärslev/skrapa	Handplock	F1		Syntes i plan som rundad fläck med rikligt av bränd lera. I området finns flera (i plan) liknande ytor. Mot NV fanns en skarp vertikal kant (ca 12 cm) (nedgrävning) medans den södra kanten sluttar vilket inte framgick av sektionen som ritades. Nedgrävning eller naturlig (?) svacka/sänka med fyllning av ljust gråbrun flammig silt. Rikligt med bränd lera. Järnutfällningar förekommer i både fyllning och omgivande undergrund.
Sten 0,05-0,30	50	Maskin	Handplock	F4		
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligen botten på mindre stolphål. I anläggningens ytterkant fanns en sten. I profilen fanns dock inga stenar och någon stenskoning kunde inte bekräftas.
	50	Spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 2.
	50	Spade/hacka	Handplock			Otydlig.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Liknar A6666, A6028, A6037, A6055 i fyllning. Denna är dock något djupare och har tydligare avgränsning mot undergrund.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13688 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Maskin	Handplock		PM14028 (makroanalys)	
Sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PM14029 (makroanalys)	
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock		PM13877, PM13878 (makroanalys)	Tolkas som kokgrop på kontextblanketten. Eftersom all sten, enligt beskrivning, ligger högt upp i fyllningen och snarare förefaller vara avfall omtolkas anläggningen till grop istället.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A11513	Stenskott stolphål	Rund			0,32	Plan	0,11		Gråbrun	Lera	Måttl m skörbr sten
A11522	Stolphål	Rund			0,28	Skålform	0,12		Gråbrun	Lera	
A11535	Stolphål	Rund			0,31	Rundad	0,21		Brungrå	Lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot
A11545	Stolphål	Rund			0,20	Spetsig	0,14		Brunsvart	Lera	Dom m kol, dom m sot
A11553	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,90	0,90		Oregelb	0,02		Gråsvart		Måttl m sot, rikl m kol
A11564	Stenskott stolphål	Rund			0,56	Rundad	0,11		Gråbrun	Grusig lera	Måttl m sten
A11576	Stolphål	Rund			0,31	Skålform	0,08		Brungrå	Siltig lera	
A11584	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,75	Oregelb	0,04		Gråbrun, svart	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot
A11595	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,57	0,50		Plan	0,08		Brun, grå, svart	Grusig lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m sot
A11605	Stenskott stolphål	Rund			0,36		0,11		Gråbrun	Lera	Enst sten
A11614	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,08		Brun, grå, svart	Lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m sot
A11620	Stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,10		Brun, grå, svart	Lera	Måttl m kol, måttl m sot
A11627	Ej undersökt										
A11635	Stenskott stolphål	Rund			0,26		0,22		Brun, grå, svart	Lera	Måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A11642	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,15		Gråbrun	Lera	Måttl m sten
A11650	Stolphål	Rund			0,23	U-form	0,20		Brungrå	Sand	Enst sot, enst sten
A11656	Stolphål	Rund			0,22	U-form	0,20		Brungrå	Sandig silt	
A11668	Stolphål	Oval	0,22	0,18		Skålform	0,14		Grågul	Lerig silt	
A11826	Skärvstenslager	Ej bestämbart	2,20	1,50		Oregelb		0,10			Dom m skärvsten
A11846	Grav?	Oval	11,16	9,40		Välvd		0,70			Dom m sten
A11881	Stenskott stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,15		Gråbrun	Lera	Måttl m sten
A11888	Grop	Oval	0,77	0,64		Rundad	0,21		Brungrå		Enst br lera, enst kol, måttl m sten
A11901	Ej undersökt										
A11911	Ej undersökt										
A11917	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	1,05	0,95		Oregelb	0,03		Grå	Sandig silt	Enst kol, enst skärvsten, måttl m sot
A11930	Hård	Oregelb	1,02	1,00		Oregelb	0,11		Svartgrå	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot
A11940	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,06		Brun, grå, svart	Siltig lera	Enst kol, måttl m sot
A11947	Ej undersökt										
A12017	Grop	Oval	1,05	0,85		Rundad	0,22		Gulbrun	Siltig lera	Enst kol, måttl m br lera

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13847	Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	25	Spade/hacka	Handplock			Oregelbunden fläckighet inom inmätningen.
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
Skärvsten 0,10-0,30	50	Spade/hacka	Handplock			Rund och tydlig i plan, mycket oregelbunden sektion. Möjlig hårdrest.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13844	
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13845	Ingår i Konstruktion 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13687 (makroanalys)	Eventuellt stenskott.
	50	Spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 2.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20						Skärvstenslager/packning. Ej undersökt. Ej framtagen i sin helhet. Bestående av skärvsten med humös matjord över och mellan stenarna. Ligger på berghäll och ser ut att fortsätta in under en yta med röjningssten (utanför avtorvad yta).
Se fritext						Möjlig stensättning belägen på högsta punkten på det södra impedimentet inom Rappestad 68:1. Grovt stenmaterial (0,25-1,20 m). Helt eller delvis övertorvat och mossbevuxet. En medelstor ek växer i södra kanten. Verkar delvis ligga på håll. Flerskiktad. Inga synliga konstruktionsdetaljer. Omedelbart öster om anläggningen finns odlingssten (röjd, ej bevuxen). Svårtolkad anläggning. Kan även vara ett röjningsröse.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13846	
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			Fladdrig kol- och sotkoncentration med ytterst få skärviga stenar som ändå tyder på hårdrest.
Skärvsten 0,05-0,30	50	Spade/hacka	Handplock			Härdbotten. Lite skärvsten i mitten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Grop med lera som skär hård A6650. Leran var delvis bränd.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A12031	Stenskott stolphål	Oval	0,40	0,20		Oregelb	0,14		Brungrå	Siltig sand	Enst kol, måttl m skärvsten
A12058	Stolphål	Rund	0,18	0,16		U-form	0,10		Brungrå	Lerig silt	Enst sten
A12082	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot
A12089	Stenskott stolphål	Rund			0,42	Oregelb	0,10		Brungrå	Sandig silt	Enst br lera, enst kol, enst sot, enst sten
A12098	Stolphål	Rund			0,47	Oregelb	0,18		Gråbrun	Sandig silt	Enst br lera, enst kol, måttl m sot
A12107	Grop	Rund			1,95	Rundad	0,39		Svartgrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A12116	Stenskott stolphål	Oval	0,50	0,40		Rundad	0,24		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, enst skörbr sten, enst sot, enst sten
A12125	Stolphål	Rund			0,34	Spetsig	0,22		Brun	Sandig silt	
A12150	Stenskott stolphål	Rund			0,45	Rundad	0,28		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, enst sot, enst sten
A12158	Grop	Rund			0,73	Rundad	0,17		Brungrå	Siltig lera	
A12168	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,13		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, måttl m br lera
A12174	Stolphål?	Oregelb	0,72	0,43		Rundad	Kollaritning		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m br lera, måttl m kol
A12184	Stenskott stolphål	Oval	0,85	0,50		Rundad	0,22		Gråbrun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, enst sot, enst sten
A12193	Stolphål	Oval	0,90	0,45			0,20		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol, enst sot, måttl m br lera
A12203	Stenskott stolphål	Rund			0,37	Rundad	0,22		Brungrå	Lerig silt	Enst kol, enst sten, måttl m sot
A12238	Stenskott stolphål	Rund			0,37	Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten
A12245	Stenskott stolphål	Rund			0,40	Skålförm	0,11		Gråbrun	Sandig lera	Enst sot, måttl m sten
A12259	Stolphål	Rund			0,23	Skålförm	0,08		Gråbrun	Sandig lera	Enst br lera, enst kol
A12266	Stolphål	Rund			0,16	Skålförm	0,04		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot
A12273	Ej undersökt										
A12282	Ej undersökt										
A12289	Ej undersökt										
A12295	Ej undersökt										
A12302	Ej undersökt										
A12341	Stolphål	Rund			0,24	U-form	0,14		Gråbrun	Sand	
A12348	Stolphål?	Rund			0,11	Rundad	0,07		Brungrå	Sand	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärersten 0,05-0,10	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock			Eventuell väggstolpe Hus 3.
Skörbr sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			Eventuell innerstolpe Hus 3. Syntes först ordentligt efter regn.
	50	Spade/hacka	Handplock		PM13700 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3.
Sten 0,05-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			I Hus 3.
Skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200388 (¹⁴ C, Ua-56990), PM13701 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3.
	50	Spade/hacka	Handplock			Takbärande stolpe Hus 3. Humöst stolphål, grävd genom äldre stolphål.
Sten 0,20-0,30	50	Spade/hacka	Handplock		PM13703 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3.
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock	F8	PM13706	
	60	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13705	Nedgrävning som pga dess dimensioner till en början ej tolkades som stolphål. Vid en första anblick tycktes den vara mindre i plan och när den började grävas visade det sig att anläggningen breddade ut sig mer åt väster. Därför har snittet blivit lagt på bredden istället för på längden. Detta gör att det i profil ej går att säga om det skulle kunna röra sig om ett omsatt stolphål eller om det är någon annan form av nedgrävning/mindre grop.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13698 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3.
	50	Spade/hacka	Handplock		PM13696 (makroanalys)	Ingångsstolpe Hus 3. Oval mörkfärgning med synliga fragment av bränd lera. Då anläggningen var belägen intill stolphål valdes att lägga sektionen i samma riktning (därför inte i längdriktningen).
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock		PK200386 (¹⁴ C, Ua-56985), PM13697 (makroanalys)	Ingångsstolpe Hus 3. Eventuell stolpfärgning.
Sten 0,05-0,10	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphål som skärs av hård A5942.
	50	Skärslöv/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A12362	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,20		Grå	Sand	Dom m sten
A12368	Stenskott stolphål	Oval	0,54	0,30		U-form	0,48		Grågul	Silt	Enst br lera, enst kol, rikl m skärvsten, rikl m sten
A12373	Stolphål	Rund			0,44	Rundad	0,20		Brungrå	Lerig silt	
A12381	Ej undersökt										
A12392	Stolphål	Rund			0,25	Skålförm	0,15		Grå	Siltig sand	
A12398	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,10		Brungrå	Sand	
A12403	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,12		Brungrå	Sand	Enst skörbr sten
A12570	Stolphål	Rund			0,38	Spetsig	0,37		Gråbrun	Sandig silt	Enst br lera
A12581	Stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,10		Gråbrun	Sandig silt	
A12589	Stolphål	Rund			0,36	Rundad	0,22		Gråbrun	Sandig silt	
A12962	Stenskott stolphål	Rund			0,36	U-form	0,31		Brungrå	Siltig lera	Rikl m sten
A12999	Stolphål	Ej bestämbär	0,30			Rundad	0,24		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, enst sot
A13005	Grop	Oval	0,84	0,50		Rundad	0,28		Brungrå	Siltig lera	Måttl m sten
A13020	Stolphål	Oval	0,60	0,50		Assymetriskt rundad	0,22		Brungrå	Sandig silt	Enst kol, enst sot, enst sten
A13076	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,18		Brun	Siltig lera	Enst skärvsten, enst sot, enst sten
A13083	Stolphål?	Rund			0,21	Skålförm	0,07		Brun	Siltig lera	Enst sten
A13090	Stolphål	Rund			0,40	Oregelb	0,20		Brungrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, enst sot
A13131	Stolphål	Rund			0,30	U-form	0,20		Grå	Silt	
A13139	Stenskott stolphål	Oval	0,65	0,40		Plan U-form	0,25		Grågul	Silt	Rikl m skärvsten
A13149	Stolphål	Oval	0,42	0,32		U-form	0,25		Grågul	Lerig silt	
A13160	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Skålförm	0,14		Brungrå	Sand	Enst skärvsten, rikl m sten
A13168	Stenskott stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,30		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, måttl m sten
A13180	Stolphål	Rund			0,40	Plan	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot
A13190	Stolphål	Rund			0,33	Rundad	0,07		Gråbrun, vit	Sandig silt	Enst br lera, enst kol, enst sten
A13201	Grop	Oval	0,81	0,55		Skålförm	0,21		Gråbrun	Sandig silt	Enst br lera, enst kol, enst skärvsten, enst sot, måttl m sten
A13615	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Spetsig	0,22		Grå	Sandig silt	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, rikl m sten
A13622	Stolphål	Rund			0,20	Spetsig	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13695	
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200382 (¹⁴ C, Ua-56989), PM13694 (makroanalys)	Väggstolpe Hus 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13714	
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Låg i utkanten av gropen A5904. Fyllningen påminde mest om det lager som fanns underst i gropen. Tror dock inte att stolphålet har något med gropens funktion att göra.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Ganska grund, lite järnutfällning i fyllningen.
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Mycket urlakat stolphål. I mitten syns en mörkfärgning vilket skulle kunna vara av stolpe eller djurgång.
	50	Spade/hacka	Handplock		PM13702 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3. Söndergrävd av A12125 (stolphål) samt dräneringsdike. Syntes inte i plan.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock	F92	PM13704 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 3.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14468	I fyllningens topp fanns ett fåtal knytnävstora stenar. Dock oklart om det rör sig om ett stenskott stolphål, då det runt omkring fanns relativt mycket naturlig sten.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Skärs av A2613 och är således äldre.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13711 (makroanalys)	
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13712 (makroanalys), PK200384 (¹⁴ C, Ua-56984)	Takbärande stolpe Hus 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13713 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 2.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			Eventuell innerstolpe Hus 3.
	50	Spade/hacka	Handplock			Eventuell väggstolpe Hus 3. Tolkad som stolphålsbotten.
Sten 0-0,05	50	Spade/hacka	Handplock			Tolkad som stolphålsbotten.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen skärs av A13622 och är därmed äldre.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen skär A13615 och är därmed yngre.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A13634	Stolphål	Rund			0,14	Rundad	0,04		Brun	Sandig silt	
A13641	Käpphål	Rund			0,13	Rundad	0,04		Brungrå	Siltig lera	
A13828	Grop	Rund			0,70	Plan	0,08		Brungrå	Sandig silt	Enst sot, måttl m kol
A13850	Kol- och sot-koncentration	Oval	1,14	0,70		Plan	0,04		Gråbrun, gråsvart	Lerig silt	Enst kol, rikl m sot
A13857	Grop	Oval	2,40	1,30		Oregelb	0,80		Brunröd	Silt	Dom m br lera, måttl m kol
A13867	Grop	Oregelb; Rund	1,45	1,30		Skålform	0,76		Grå	Sandig silt	Enst skärvsten, enst sten, måttl m kol, rikl m br lera, rikl m sot
A13929	Grop	Rund			1,06	Rundad	0,11		Brungrå	Siltig lera	
A13994	Grop	Rund	1,80	2,10		Oregelb	0,57		Brungrå	Siltig lera	Enst kol, enst sten, måttl m br lera, måttl m sot
A14003	Grop	Rund	1,70	1,50		Oregelb	0,55		Brungrå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sten, måttl m sot
A14011	Grop	Oregelb	3,15	1,80		Oregelb	0,62		Gråröd, svart	Lerig silt, sandig silt	Dom m sot, måttl m kol, måttl m skärvsten, rikl m br lera
A14111	Stolphål?	Rund			0,23	Rundad	0,09		Gråbrun	Lerig sand	
A14118	Stolphål	Rund			0,32		0,16		Brungrå	Lerig sand	
A14125	Stenskott stolphål	Oval	0,40	0,35		Oregelb	0,16		Brungrå	Siltig lera	Rikl m sten
A14137	Stolphål	Rund			0,22	Skålform	0,10		Brungrå	Sandig lera, siltig lera	Enst skörbr sten, enst sot
A14145	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,40	Plan	0,07		Grå	Siltig lera	Måttl m sot
A14155	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,42	Plan	0,05		Grå	Lerig silt, sandig silt	
A14166	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,35	Plan	0,06		Grå	Sand	Måttl m sot
A14175	Stolphål?	Oval	0,29	0,18		Rundad	0,09		Brungrå	Sandig lera	
A14183	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,08		Gråbrun	Lerig sand	
A14191	Störning										
A14221	Störning										
A14236	Störning										
A14244	Störning										
A14256	Störning										
A14269	Störning										
A14364	Ej undersökt										
A14372	Stenskott stolphål	Rund	0,35	0,30		Skålform	0,16		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, rikl m skärvsten
A14398	Stenskott stolphål	Rund			0,37	Oregelb	0,20		Brungrå	Siltig lera	Rikl m sten
A14423	Stolphål	Oval	0,36	0,31		Rundad	0,12		Brungrå	Sandig silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Framkom då A1851 undersöktes. I botten av gropen fanns ett skikt med träkol.
	50	Maskin	Handplock			
	50	Maskin	Handplock		PM13921 (makroanalys), PM13922 (makroanalys)	
Skärvsten 0-0,05, sten 0,10-0,20	50	Maskin	Handplock		PM13923 (makroanalys), PM13924 (makroanalys), PM13925 (makroanalys), PK13926	Tolkas som eventuell förrådsgrop på blanketten.
	50	Maskin	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PM14289 (makroanalys), PM14290 (makroanalys)	Grop vars fyllning består av flera olika varianter. Övre delen innehåller bränd lera. Nedre delen av sidorna har kalvat in vilket resulterat i att fyllningen även innehåller undergrund. Oklart förhållande till A14003.
Sten 0,05-0,10	50	Maskin	Handplock		PM14291 (makroanalys), PM14292 (makroanalys)	Oklart förhållande till A13994. Verkar ifylld i omgångar, sidorna delvis inkalvade.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Maskin	Handplock		PM14030 (makroanalys), PM14031 (makroanalys)	Grop som grävts och fylld i olika omgångar.
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
						Dike.
						Dike.
						Dike.
						Dike.
						Dike.
						Dike.
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 68:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A14432	Stolphål	Rund			0,44	Rundad	0,19		Gråbrun	Sandig silt	Enst br lera, enst sot
A14442	Stolphål	Oval	0,41	0,25		Skålförm	0,17		Gråbrun	Sandig silt	Enst br lera, enst kol, enst sot
A14454	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Skålförm	0,16		Brungrå	Sandig lera, siltig lera	Måttl m sten
A14460	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,11		Brungrå	Lerig silt, sandig silt	

	Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
		50	Spade/hacka	Handplock			
		50	Spade/hacka	Handplock			
	Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
		50	Spade/hacka	Handplock			

RAÄ 68:2

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A11817	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,04		Brun	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.

RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A7251	Ej undersökt										
A7269	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,15		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A7280	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Dom m sten
A7296	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A7305	Stenskott stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A7365	Stenskott stolphål	Rund			0,31	Rundad	0,10		Gråbrun	Silt	Rikl m sten
A7382	Stenskott stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,08		Gråbrun	Sandig silt	Måttl m sten
A7410	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,05		Brun	Silt	Enst kol
A7418	Kol- och sot-koncentration	Oval	1,00	0,70		Plan	0,04		Svartbrun	Silt	Rikl m kol, rikl m sot
A7430	Stolphål	Rund			0,17	Skålform	0,02		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m kol
A7438	Stolphål	Rund			0,42	Assym skålform	0,17		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten
A7446	Stenskott stolphål	Rund			0,50	U-form	0,24		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, rikl m sten
A7457	Ränna	Avlång	2,10	0,26		Plan	0,10		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst skärvsten
A7472	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,12		Brun	Silt	Rikl m sten
A7480	Kol- och sot-koncentration	Oval	0,65	0,55		Ej bestämbar	0,02		Svartbrun	Silt	Rikl m kol
A7490	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,04		Gråbrun	Lerig silt	
A7499	Stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,08		Gråbrun	Lerig silt	Måttl m kol
A7525	Grophärd	Rund			0,70	Skålform	0,18		Svartbrun	Silt	Måttl m skärvsten, rikl m kol
A7545	Stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,08		Gråbrun	Silt	Enst kol
A7560	Härd	Rund			0,50	Plan	0,06		Svartbrun	Lerig silt	Enst skärvsten, rikl m kol
A7571	Grophärd	Rund			0,94	Oregelb	0,18		Svartgrå	Silt	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten, rikl m sten
A7582	Stenskott stolphål	Rund			0,38	Oregelb	0,08		Grå	Silt	Rikl m sten
A7592	Skärvstenslager	Oregelb	3,62	1,35		Oregelb	0,05				Dom m skärvsten
A7614	Stenskott stolphål	Oval	0,60	0,25		U-form	0,22		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, enst sten
A7623	Skärvstenslager	Oval	1,30	1,10		Plan	0,05		Brun	Silt	Rikl m skärvsten
A7644	Stolphål	Rund			0,50	Skålform	0,21		Brun	Sandig silt	Enst kol, enst sten
A7653	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Oregelb	0,20		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, måttl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F64		Som djupast i NV och tunnar sedan av i SÖ med bara ett par centimeters djup.
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1. Stolphålsbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13065	Eventuellt i Hus 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Eventuellt i Hus 1. Härdbotten.
Skärvsten 0,05-0,30, sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK12424, PK200390 (¹⁴ C, Ua-56986), PM13947 (makroanalys)	Eventuellt i Hus 1.
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F59		Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Eventuellt i Hus 1. Täcker A11756, A11771 och A11786.
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A7668	Stenskott stolphål	Oval	0,50	0,40		U-form	0,40		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, rikl m sten
A7686	Stolphål	Oregelb	0,26	0,23		Rundad	0,02		Gråbrun	Silt	
A7695	Stolphål	Oregelb	1,05	0,30		Rundad	0,10		Svartgrå	Silt	
A7706	Grop	Oval	0,60	0,40		Skålforn	0,14		Gråbrun	Sandig silt	Enst sten
A7717	Grop	Oval	0,90	0,65		Oregelb	0,17		Gråbrun	Grusig sand	Enst kol
A7728	Grop	Rund			0,40	Skålforn	0,07		Rödbrun	Siltig lera	Rikl m br lera
A7737	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,08		Svartbrun	Sandig silt	Rikl m kol
A7767	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Oregelb	0,12		Gråbrun	Sandig silt	Rikl m sten
A7784	Stolphål	Rund			0,25	Spetsig	0,15		Gråbrun	Siltig sand	Enst kol
A7795	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,08		Gråbrun	Siltig sand	Enst kol
A7804	Stenskott stolphål	Rund			0,55	Rundad	0,23		Gråbrun	Sandig silt	Måttl m kol, rikl m sten
A7831	Stolphål?	Rund			0,22	Rundad	0,06		Svartbrun	Siltig sand	Måttl m kol
A7840	Stenskott stolphål	Rund			0,70	U-form	0,36		Gråbrun	Siltig sand	Måttl m kol, rikl m sten
A7870	Stenskott stolphål	Oval	0,38	0,22		Ej bestämbar	0,15		Gråbrun	Lerig silt	Enst sten
A7879	Stolphål	Oval	0,50	0,34		Oregelb	0,12		Gråbrun	Silt	Enst sten, måttl m skärvtsten
A7890	Stolphål	Oval	0,55	0,28		Oregelb	0,15		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sten
A7901	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,06		Grå	Siltig sand	
A7909	Stolphål	Oval	0,24	0,18		Oregelb	0,16		Gråbrun	Grusig sand	Måttl m kol
A7917	Stenskott stolphål	Rund			0,70	Oregelb	0,27		Grå	Silt	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skärvtsten
A7929	Stolphål	Oval	0,52	0,25		Rundad	0,17		Svartgrå	Silt	Enst kol
A7951	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,07		Gråbrun	Sandig silt	
A7959	Störhål	Rund			0,08	Spetsig	0,07		Gråbrun	Sandig silt	
A7966	Störhål	Rund			0,08	Spetsig	0,07		Gråbrun	Sandig silt	
A7973	Stenskott stolphål	Rund			0,22	U-form	0,12		Gråbrun	Sandig silt	Måttl m sten
A7990	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A8000	Stenskott stolphål	Rund			0,26	Rundad	0,04		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F81	PK200397 (¹⁴ C, Ua-56988), PM13952 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Avlång anl. (NV-SÖ) med ett stolphål i mitten. Fyllningen vid sidan av stolphålet är lerig rödaktig sand med stenar i NV-delen. Stolphålets diam. 0,25 m.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F62		
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Rikligt med bränd lera.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Rikligt med kol i toppen. Rest efter brunnen stolpe?
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten?
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200404 (¹⁴ C, Ua-57350), PM13953 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligt stenskott stolphål. En kantställd sten synlig i profil. Ingen tydlig övrig fyllning. Djup mätt till nederkant av sten.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1. Tolkas som snedställt stolphål med vinkel mot norr.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Störd av täckdike. Kan möjligen vara en hårbotten istället.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A8009	Grop	Oval	1,16	0,56		Plan	0,09		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A8018	Stenskott stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A8061	Grop	Oval	0,74	0,60		Plan	0,06		Grå	Siltig lera	Enst kol, enst skörbr sten, enst sot
A8092	Stenskott stolphål	Rund			0,26	U-form	0,20		Grå	Silt	Måttl m skärvsten
A8102	Stenskott stolphål	Rund			0,52	Oregelb	0,30		Grå	Silt	Enst kol, enst sot, måttl m skärvsten
A8143	Stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,07		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sot
A8161	Stolphål	Rund			0,20	Skålförm	0,09		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sot
A8175	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A8186	Stolphål	Rund			0,14	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol
A8194	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,07		Svartgrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m sot
A8202	Stolphål	Rund			0,15		0,19		Brunsvart	Lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skärvsten
A8209	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Skålförm	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A8218	Stolphål	Rund			0,13	Rundad	0,06		Brun	Lera	Enst kol, enst sot
A8227	Stolphål	Oval	0,31	0,20		Oregelb	0,11		Brunsvart	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst skärvsten, enst sot
A8247	Stenskott stolphål	Rund			0,26	Rundad	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m skärvsten, rikl m sten
A8257	Grophärd	Rund			1,20	Oregelb	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A8299	Stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten, rikl m kol, rikl m sot
A8319	Stenskott stolphål	Ej bestämbar	0,30	0,20		Ej bestämbar	0,20		Gulbrun	Siltig lera	Rikl m sten
A8328	Ej undersökt										
A8351	Härd	Rund			1,25		0,17		Svartbrun	Lerig silt	Måttl m br lera, rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m skörbr sten, rikl m sot
A8373	Stolphål	Rund			0,35				Brun	Lerig silt	Enst br lera, enst sten
A8418	Grop	Oregelb	0,65	0,45		Oregelb	0,16		Brungrå	Sandig silt	
A8432	Grop	Rund			0,37	Oregelb	0,15		Brungrå	Lerig silt	Enst kol, enst sot, måttl m br lera, måttl m sten
A8443	Stenskott stolphål	Rund			0,56	Rundad	0,18		Brunsvart	Lerig silt, sandig silt	Enst skärvsten, enst skörbr sten, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, rikl m sten
A8450	Stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,15		Gråsvart	Silt	Måttl m kol, rikl m sot
A8476	Stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,17		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten
A8486	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, rikl m sten
A8494	Stenskott stolphål	Rund			0,33	Oregelb	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F95		
	50	Spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2. Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2. Brunnen stolpe?
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200065	Ingår i Konstruktion 2.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F102		Ingår i Konstruktion 2.
Skärvsten 0,05-0,30, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,05-0,30	50	Maskin	Handplock		PK13911	
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten. Möjligtvis brunnen stolpe.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Bedöms som stolphål utifrån stenskoning. Övrig fyllning saknas.
Skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14350, PK200053	SV del bortgräv av täckdike. En avvikande stor sten i mitten, med 0,3 m diameter.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyll innehöll tegelkross. Böljande bottenlinje. Totalvittrad sten i.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkas som grop, eller tveksamt stolphål.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0-0,05, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200073	Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14406	
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A8503	Stenskott stolphål	Rund			0,31	Oregelb	0,13		Brunröd	Lera	Enst br lera, enst skörbr sten, måttl m sten
A8558	Stenskott stolphål	Rund			0,19	Rundad	0,13		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m skörbr sten
A8568	Grop	Rund			0,60	Rundad	0,27		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m br lera, måttl m kol
A8584	Stenskott stolphål	Rund			0,37	Oregelb	0,28		Gråbrun	Siltig lera	Enst skärvsten, rikl m sten
A8595	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Rikl m skärvsten, rikl m sten
A8623	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Skålforn	0,16		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten, rikl m skärvsten
A8641	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,14		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m sten
A8650	Grophärd	Rund			1,50	Oregelb	0,16		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten, rikl m skärvsten
A8701	Skärvstenslager	Oregelb	4,84	2,27		Oregelb	0,06		Gråbrun	Silt	Enst skörbr sten, rikl m skärvsten, rikl m sten
A8734	Skärvstenslager	Oregelb	2,29	0,96		Oregelb	0,06		Gråbrun	Silt	Måttl m sten, rikl m skärvsten
A8749	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,07		Gråbrun	Silt	Måttl m kol
A8757	Härd	Oregelb	0,80	0,75		Oregelb	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten, rikl m skärvsten
A8770	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,07		Grå	Siltig lera	Måttl m skärvsten
A8779	Skärvstenslager	Oval	1,05	0,65		Ej bestämbar	0,05		Grå	Lera	Enst sten, måttl m skärvsten
A8799	Kol- och sotkoncentration	Oval	0,60	0,50		Ej bestämbar	0,04		Svartbrun	Lerig silt	Rikl m kol, rikl m sot
A8817	Kol- och sotkoncentration	Oregelb	0,87	0,68		Oregelb	0,06		Gråbrun	Silt	Måttl m kol, måttl m sot
A8830	Grop	Oval	0,70	0,60		Rundad	0,20		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sten, måttl m br lera
A8843	Grop	Oval	0,55	0,35		Oregelb	0,15		Gråbrun	Silt	Enst kol
A8854	Härd	Rund			0,80	Plan	0,08		Svartbrun	Silt	Enst skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A8867	Stenskott stolphål	Rund			0,50	Skålforn	0,13		Gråbrun	Silt	Enst kol, måttl m sten
A8877	Grop	Oval	0,55	0,35		Rundad	0,16		Gråbrun	Silt	Enst kol
A8897	Grophärd	Rund			0,50	Oregelb	0,18		Svartbrun	Lerig silt	Rikl m kol, rikl m sot
A8910	Härd	Rund			0,58	Plan	0,08		Svartbrun	Sandig silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten, rikl m kol
A8923	Grophärd	Oval	0,60	0,40		Rundad	0,12		Svartbrun	Lerig silt	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A8933	Kol- och sotkoncentration	Rund			0,35	Oregelb	0,02		Svart	Lerig silt	Rikl m kol, rikl m sot
A8945	Grophärd	Rund			1,48	Ej bestämbar	0,68		Svartgrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m sten, rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A8981	Härd	Rund			1,30	Oregelb	0,10		Gråsvart	Lerig silt	Enst br lera, enst sot, enst sten, måttl m kol, måttl m skärvsten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,10-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Maskin	Handplock		PK13910	
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ligger dikt an mot håll. Täcker hård A13746.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F93		Belägen på håll.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13880	
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Påminner om A9576.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig hårdrest.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig hårdrest.
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F57, F115		
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13100	Härdbotten.
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Tolkning som grop något osäker, kan möjligtvis vara ett stolphål.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13066	Härden slutar tvärt i N. Avgrävd?
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13067	
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,30, skörbr sten 0,05-0,30, sten 0,05-0,30	50	Maskin; skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13914, PM13915	Djup grophård. Kraftigt störd av sekundära ingrepp i västra delen (en grop och ett stolphål?) samt av dräneringsdike (se ritning).
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13682	Härdbotten.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A9021	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Oregelb	0,18		Brun	Silt	Rikl m sten
A9029	Stenskott stolphål	Rund			0,28	U-form	0,14		Gråbrun	Silt	Rikl m sten
A9037	Stenskott stolphål	Rund			0,23	Rundad	0,15		Brungrå	Lerig silt	Enst skärvsten
A9082	Härd	Oval	1,50	1,20		Oregelb	0,15		Gråsvart	Lerig silt	Måttl m skärvsten
A9127	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Oregelb	0,24		Gråbrun	Silt	Enst kol, rikl m sten
A9169	Grophärd	Oval	1,20	1,00		Rundad	0,18		Brun	Grusig silt	Måttl m kol, rikl m skärvsten
A9186	Grophärd	Oval	1,90	1,50		Rundad	0,28		Svart	Grusig sand	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten
A9205	Stolphål	Rund			0,15	Skålforn	0,03		Gråbrun	Siltig lera	
A9212	Stenskott stolphål	Rund			0,56	Oregelb	0,16		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten, måttl m skärvsten
A9221	Stolphål	Rund			0,15	Skålforn	0,03		Svartgrå	Siltig lera	
A9252	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Skålforn	0,05		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m skärvsten
A9269	Härd	Oval	1,45	0,80		Oregelb	0,05		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot, måttl m sten
A9299	Stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten
A9307	Stolphål	Rund			0,17	Rundad	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten
A9315	Härd	Rund			0,74	Oregelb	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A9329	Stolphål	Rund			0,24	Rundad	0,09		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot
A9336	Stolphål	Rund			0,13	Oregelb	0,02		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot
A9342	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol
A9350	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,16		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten
A9360	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Skålforn	0,09		Flammig, gråbrun	Sandig silt	Måttl m sten
A9367	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,08		Gråbrun	Sandig silt	Måttl m sten
A9385	Härd	Oval	0,78	0,60		Oregelb	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot, måttl m sten
A9398	Grop	Rund			0,48	Rundad	0,10		Grå	Siltig lera	Enst kol
A9412	Grop	Oval	0,79	0,58		Oregelb	0,17		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, enst sten
A9427	Härd	Rund			1,04	Oregelb	0,08		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m skärvsten, måttl m sten, rikl m kol, rikl m sot
A9444	Grop	Rund			0,63	Oregelb	0,21		Grågul	Siltig lera	Måttl m sten
A9460	Härd	Rund			1,00	Oregelb	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten. Västra delen störd av dike.
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F80	PK12015	Kollins mot botten och sidor.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK12014, PK200406 (¹⁴ C, Ua-57352), PM14410 (makroanalys)	
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,10-0,30, sten 0,10-0,30	50	Spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK12977	
Sten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13130	
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A9477	Härd	Rund			0,49	Oregelb	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A9489	Stenskott stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst skärvsten
A9497	Stenskott stolphål	Rund			0,17	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m skärvsten
A9515	Härd	Oval	0,79	0,64		Oregelb	0,04		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten, måttl m kol, måttl m sot
A9546	Stenskott stolphål	Oval	0,40	0,30		Oregelb	0,13		Gråbrun	Lera	Enst kol, rikl m sten
A9570	Stolphål	Rund			0,13	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera
A9576	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Oregelb	0,07		Grå	Siltig lera	Måttl m skärvsten
A9586	Grophärd	Oval	1,30	0,80		Oregelb	0,15		Svartbrun	Lera	Enst skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A9598	Grophärd	Rund			0,80	Skålform	0,14		Svartbrun	Lera	Rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A9611	Skärvstenslager	Oval	0,80	0,60		Plan	0,06		Brun	Lera	Rikl m skärvsten
A9624	Grophärd	Oval	1,10	0,90		Oregelb	0,18		Svartbrun	Lera	Måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A9639	Störhål	Rund			0,10	U-form	0,06		Brun	Lera	Måttl m kol, måttl m sot
A9646	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,04		Brun	Lera	Enst kol
A9653	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,04		Brun	Lera	Enst kol
A9693	Stolphål	Rund			0,39	U-form	0,38		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A9738	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,16		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten
A9761	Härd	Oregelb	0,45	0,30		Plan	0,03		Svartbrun	Sandig lera	Dom m kol, enst br lera, enst skörbr sten
A9773	Stenskott stolphål	Oval	0,38	0,20			0,10		Brun	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, enst skörbr sten, enst sot, enst sten
A9780	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,05		Grå	Silt	
A9789	Stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,11		Gråbrun	Silt	Enst sten, måttl m kol, måttl m sot
A9796	Stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	Enst kol
A9830	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,13		Grå	Siltig lera	Måttl m sten
A9840	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,13		Grå	Lerig silt	Enst kol, enst skärvsten, enst sot, måttl m br lera
A9860	Stolphål?	Rund			0,35	Oregelb	0,14		Grå	Siltig lera	
A9870	Stenskott stolphål	Rund			0,28	U-form	0,24		Svartgrå	Silt	Måttl m br lera, måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A9954	Grop	Rund			1,50	Oregelb	0,30		Grå	Silt	Enst kol, enst sten, måttl m br lera
A9974	Kokgrop	Rund			1,18	Rundad	0,40		Grå	Silt	Enst sot, måttl m br lera, måttl m kol, måttl m skärvsten, rikl m sten

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Påminner om A8770.
Skärvsten 0,10-0,20	75	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Initial inmätning visade sig vara fel därför hamnade snittet fel. Vid grävning spred sig anläggningen åt väster vilket slutade vid att 75% av anläggningen grävdes.
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13683	
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200059	Marken under var värmepåverkad, ”torr och fnasig”. Något sparsamt med sten och grus.
Skörbr sten 0-0,05, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1. Huvudsakligen stor sten med färgning runt.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Fyllningen påminner om A10788. En större sten. För lite för att kallas stenskott.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Matjordsaktig fyllning. Speciellt i toppen.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14051	Väggstolpe Hus 1.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F58		Stor sten i botten (L: 0,55 m) i botten. Förefaller markfast.
Sten 0,10-0,20, Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F26, F61	PK13950, PK200395 (¹⁴ C, Ua-56987), PM13949 (makroanalys)	Eventuellt i Hus 1.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A10012	Stenskott stolphål	Oregelb	0,60	0,40		Oregelb	0,13		Gråbrun	Silt	Enst sten, måttl m skärvsten
A10034	Stolphål	Rund			0,42	Rundad	0,19		Brungrå	Silt	Enst skärvsten, enst sten
A10042	Stolphål?	Oval	0,13	0,10		Oregelb	0,08		Svartgrå	Silt	Enst sten
A10048	Ej undersökt										
A10056	Stolphål	Oval	0,26	0,22		Rundad	0,06		Grå	Silt	
A10065	Stolphål	Rektangulär	0,30	0,22		Oregelb	0,02		Grå	Silt	Enst skärvsten
A10080	Stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,27		Brungrå	Silt	Enst br lera, enst kol, enst sten, måttl m skärvsten
A10090	Stenskott stolphål	Rund			0,18	Oregelb	0,12		Grå	Lerig silt	Enst skärvsten, enst skörbr sten
A10098	Härd	Oregelb	1,30	0,80		Oregelb	0,08		Svartgrå	Silt	Enst kol
A10116	Grop	Oval	0,70	0,60		Oregelb	0,24		Svartgrå	Silt	Enst br lera, enst kol, enst skörbr sten, enst sten, måttl m skärvsten
A10128	Stolphål	Oval	0,37	0,30		Rundad	0,12		Grå	Silt	Enst skärvsten, enst skörbr sten, enst sten
A10136	Stenskott stolphål	Oval	0,80	0,60		Skålförm	0,20		Gråbrun	Silt	Enst kol, måttl m skärvsten, måttl m sten
A10148	Härd	Oval	1,10	0,65		Ej bestämbar	0,05		Brungrå	Silt	Enst br lera, enst skärvsten, måttl m kol
A10185	Stolphål?	Rund			0,40	Oregelb	0,08		Grå	Lera	Enst sten, måttl m skörbr sten
A10194	Stenskott stolphål	Rund			0,46	Oregelb	0,17		Grå	Silt	Enst br lera, måttl m skärvsten
A10204	Stolphål?	Oregelb	0,50	0,20		Oregelb	0,08		Brungrå	Silt	
A10213	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,15		Grå	Silt	Måttl m skärvsten, rikl m sten
A10222	Stenskott stolphål	Oregelb	0,60	0,45		Oregelb	0,25		Grå	Silt	Enst kol, enst sot, enst sten, måttl m skärvsten
A10233	Kokgrop	Oregelb	1,95	1,00		Oregelb	0,27		Brungrå	Silt	Enst sot, enst sten, måttl m kol, rikl m skärvsten
A10255	Stolphål	Oval	0,27	0,21		Oregelb	0,07		Brungrå	Silt	Enst kol
A10264	Stenskott stolphål	Oregelb	1,05	0,65		Oregelb	0,20		Brungrå	Silt	Enst br lera, enst kol, måttl m skärvsten
A10278	Stolphål?	Oval	0,38	0,28		Oregelb	0,13		Svartgrå	Silt	Enst kol, enst sten
A10286	Stolphål	Rektangulär	0,35	0,25		Oregelb	0,18		Svartgrå	Lerig silt	Enst kol
A10320	Härd	Oval	2,00	1,80		Plan	0,24		Svart	Sandig silt	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten
A10345	Härd	Oval	1,80	1,40		Oregelb	0,18		Svart	Sandig silt	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m skärvsten
A10394	Stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,06		Grå	Siltig lera	Måttl m kol, rikl m sot
A10403	Stenskott stolphål	Rund			0,29	Skålförm	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m skörbr sten, måttl m sot, måttl m sten
A10425	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sot

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F63, F116		
Skärvsten 0-0,05, skörbr sten 0-0,05, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Södra delen av anl. är sannolikt utdraget från norra delen.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200050	Härdbotten. Störd av dike.
Skörbr sten 0,05-0,10, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Matjordsfyllning. Skörbrända stenar i matjorden. Glas och slagg i anläggningen. Recent?
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väldigt diffus i plan.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Eventuellt två stycken. Se ritning.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grop/stolphål?
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F79	PK12012, PM14409 (makroanalys)	
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK12013	
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
Skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A10439	Stolphål	Rund			0,10	Rundad	0,06		Grå	Siltig lera	
A10446	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,05		Grå	Siltig lera	Enst kol
A10454	Ugn	Rund			0,42	Oregelb	0,26		Brun, grå, svart	Lera, siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m br lera, rikl m kol, rikl m sot
A10463	Stolphål	Rund			0,30	Oregelb	0,12		Grå	Siltig lera	
A10471	Grop	Oval	0,97	0,70		Oregelb	0,11		Grå	Siltig lera	
A10486	Stolphål	Rund			0,25	Skålförm	0,07		Grå	Siltig lera	Enst kol, enst sten
A10497	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,06		Grå	Siltig lera	Enst kol, enst sot
A10504	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,06		Grå	Siltig lera	
A10513	Stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,20		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot, måttl m br lera
A10522	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,30	0,12		Oregelb	0,02		Gråbrun	Siltig lera	Enst skärvsten, rikl m kol, rikl m sot
A10561	Ej undersökt										
A10571	Stolphål	Oval	0,28	0,21		Rundad	0,15		Brungrå	Silt	Enst sten
A10594	Stolphål	Rund			0,20	Spetsig	0,28		Svartgrå	Silt	Enst sten
A10602	Härd	Oval	0,95	0,70		Oregelb	0,02		Grå, brun, svart	Lerig silt	Måttl m kol, måttl m sot
A10630	Stenskott stolphål	Oval	0,46	0,36		Oregelb	0,18		Brungrå	Silt	Måttl m skörbr sten
A10641	Stolphål?	Rund			0,15	Oregelb	0,05		Grå	Silt	Enst sten
A10651	Stenskott stolphål	Oval	0,35	0,30		Oregelb	0,06		Grå	Silt	Enst sten
A10660	Störhål	Rund			0,08	Spetsig	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, enst sot
A10683	Grop	Oval	2,70	1,70		Oregelb	0,45		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m br lera, måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sten
A10721	Grop	Rund			0,90	Oregelb	0,14		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sot, måttl m sten
A10751	Stolphål	Rund			0,37	Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sot, enst sten
A10759	Stenskott stolphål	Rund			0,15	Oregelb	0,06		Gråbrun	Silt	Måttl m sten
A10788	Stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	Enst br lera, måttl m kol, måttl m sot
A10797	Stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,13		Gråbrun	Siltig lera	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
Skörbr sten 0,05-0,10	100	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F66	PK13117, PK200399 (¹⁴ C, Ua-56992), PM13116 (makroanalys)	Södra halvan grävd med spade/skärslev. Norra halvan grävd med skärslev. De större bitarna bränd lera kom i botten. Distinkta lagerskillnader. Se ritning.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 3.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Störd av dike. Möjlig hårdbotten.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Hårdbotten.
Skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Liknar A10080 och A10034.
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Lutar aningen åt N, mot grop A10683.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	75	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F22, F55, F77, F83, F87, F94, F110, F111, F112		Tolkas som en avfallsgrop utifrån storlek, form och mängden fynd. Från början fanns idé om gropus. Gropen har två delar med en mer homogen övre del (grå/brun) och en varvigare nedre del (grå/brun varvat med gul/brun). Det översta lagret (se sektionsritning) från andra halvan grävdes också då denna del var fyndförande. Fotades ej då ljuset omöjliggjorde bra foto.
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F54		
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A10820	Grop	Oval	0,62	0,40		Plan	0,10		Brun	Sandig silt	Enst br lera, enst sten
A10832	Grop	Oregelb	0,55	0,26		Plan	0,04		Brungrå	Lerig silt	Enst br lera, enst kol
A10840	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,45	0,20			0,03		Brunsvart	Lerig silt	
A10858	Stenskott stolphål	Rund			0,32	Rundad	0,13		Brunsvart	Lerig silt	Dom m sten, enst skärvsten, rikl m br lera, rikl m kol, rikl m sot
A10889	Stolphål	Oval	0,37	0,25		Rundad	0,14		Grå	Silt	Enst kol, enst skärvsten, enst sot
A10901	Stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,13		Grå	Silt	Enst br lera
A10914	Härd	Rund			1,30	Oregelb	0,15		Svartgrå	Lerig silt	Rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m skörbr sten, rikl m sot
A10942	Stolphål	Rund			0,17	U-form	0,22		Gråbrun	Lera	Enst kol, enst sot
A10965	Stolphål	Rund			0,18	U-form	0,16		Brun, flammig, grå, gul	Silt	Enst sot
A10973	Härd	Rund			0,70	Oregelb	0,06		Gråbrun	Siltig lera	Enst skörbr sten, måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten, rikl m sten
A10985	Härd	Oval	0,95	0,65		Oregelb	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m skärvsten, måttl m sot, rikl m sten
A11000	Stenskott stolphål	Rund			0,27	Rundad	0,06		Gråbrun	Lera	Måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten
A11021	Stenskott stolphål	Rund			0,40	Oregelb	0,11		Grå	Silt	Enst br lera, enst kol, enst skärvsten, enst sten
A11036	Grop	Oregelb	1,80	0,80		Oregelb	0,10		Grå	Siltig lera	Enst br lera, enst kol, enst sot, måttl m sten
A11057	Grop	Rund			0,74	Rundad	0,13		Grå	Siltig lera	Måttl m kol, måttl m sten
A11069	Stenskott stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,06		Gråbrun	Lera	Måttl m kol, måttl m sot, rikl m skärvsten
A11078	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,12		Gråbrun	Lera	Rikl m sten
A11091	Stenskott stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,09		Gråbrun	Lera	Måttl m sten
A11113	Härd	Oregelb	0,67	0,50		Oregelb	0,03		Gråbrun	Siltig lera	Enst skärvsten, måttl m kol, måttl m sot
A11126	Härd	Oval	1,27	1,10		Oregelb	0,10		Svart	Siltig lera	Dom m kol, dom m sot, rikl m sten, enst skärvsten
A11140	Stenskott stolphål	Rund			0,22	U-form	0,20		Gråbrun	Lera	Måttl m sten
A11149	Stenskott stolphål	Rund			0,44	Skålförm	0,16		Gråbrun	Lera	Rikl m sten
A11204	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Oregelb	0,13		Svartgrå	Lerig silt	Enst kol, enst sot, måttl m skärvsten, måttl m sten
A11214	Stolphål	Rund			0,28	Rundad	0,13		Svart	Silt	Måttl m kol, måttl m sot
A11224	Kol- och sot-koncentration	Oregelb	0,28	0,20		Oregelb	0,05		Svartgrå	Silt	Dom m kol, dom m sot
A11246	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Oregelb	0,08		Brun	Lerig silt	Dom m sten, enst br lera, enst kol, enst skärvsten
A11255	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	Enst skörbr sten, rikl m skärvsten
A11263	Stolphål	Rund			0,11	Rundad	0,06		Gråbrun	Silt	Enst sot

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Grop eller lagerrest.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,10-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200056	Ingår i Konstruktion 1.
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjligtvis stenskott.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,30, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F96	PK14411, PK200071	Härdbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,10-0,20, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Påminner om A11069.
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Syntes som stenar i ytan inom en ca 0,80 m stor "cirkel". Vid rensning visade sig anl vara ca 0,40 m i diam. Störd av dräneringsdike i S delen.
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Påminner om A11000.
Sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,40	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Härdbotten.
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13118 (makroanalys)	
Sten 0,10-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,30	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, sten 0,05-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0-0,05	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphälsbotten.
	50	Skårslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A11274	Stenskott stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,18		Svartgrå	Silt	Rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A11281	Stenskott stolphål	Rund			0,33	Skålform	0,09		Gråbrun	Silt	Måttl m kol, måttl m sot, måttl m sten, rikl m skärvsten
A11289	Grop	Oval	0,60	0,45		Rundad	0,10		Gråbrun	Siltig lera	Enst sten
A11298	Ej undersökt										
A11307	Stenskott stolphål	Rund			0,38	Oregelb	0,13		Brungrå	Sandig silt	Enst kol, rikl m sten
A11712	Stenskott stolphål	Rund			0,48	Oregelb	0,25		Brungrå	Siltig sand	Enst br lera, enst kol, enst sot, rikl m sten
A11723	Stenskott stolphål	Oregelb	0,40	0,28		Oregelb	0,13		Gråbrun	Siltig sand	Enst br lera, enst kol, enst skörbr sten, enst sot, måttl m skärvsten, måttl m sten
A11734	Stenskott stolphål	Rund			0,34	Rundad	0,12		Grå	Lerig silt	Enst br lera, enst kol, måttl m skärvsten, måttl m skörbr sten
A11743	Härd	Oval	0,75	0,65		Oregelb	0,08		Svart	Siltig lera	Enst br lera, rikl m kol, rikl m sot
A11756	Grop	Oval	1,05	0,80		Skålform	0,25		Brun	Lerig silt	Måttl m kol
A11771	Grop	Oval	1,40	1,00		Skålform	0,26		Gråbrun	Sandig silt	Måttl m br lera, måttl m kol
A11786	Stenskott stolphål	Rund			0,40	Rundad	0,32		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol, måttl m sten
A11869	Stenskott stolphål	Rund			0,45	U-form	0,24		Gråbrun	Lerig silt	Enst kol, måttl m sten
A11973	Stenskott stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,10		Grå	Silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A11983	Stolphål	Rund			0,30	Oregelb	0,11		Grå	Silt	
A11993	Stolphål	Oval	0,35	0,30		Oregelb	0,12		Gråbrun	Sandig silt	
A12003	Stenskott stolphål	Rund			0,55	Skålform	0,18		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol
A12409	Grop	Oval	1,05	0,70		Plan	0,09		Gråbrun	Sandig silt	Enst kol
A12943	Stolphål	Rund			0,15	Spetsig	0,23		Gråsvart	Silt	Enst br lera, rikl m kol, rikl m sot
A12978	Stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,04		Svartgrå	Silt	Dom m kol, dom m sot
A13030	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Skålform	0,10		Gråbrun	Silt	Rikl m sten
A13048	Stolphål	Rund			0,12	Rundad	0,07		Gråbrun	Silt	Enst kol, enst sten
A13055	Stolphål	Oval	0,30	0,25		Rundad	0,09		Grå	Silt	Måttl m kol
A13119	Kol- och sot-koncentration	Rund			0,40	Oregelb	0,02		Svartgrå	Siltig lera	Enst skörbr sten, rikl m kol, rikl m sot
A13210	Störhål	Rund			0,09	Spetsig	0,15		Grå	Silt	
A13217	Stolphål	Rund			0,38	Rundad	0,07		Grå	Silt	Enst kol
A13230	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,08		Grå	Silt	

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Skärvsten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14407	
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			I ytan synlig som fyra ihopliggande stenar. Nergrävningskanter antyds av något ökad lerighet. I övrigt svårt att skilja nergrävningen från den omgivande undergrunden.
Sten 0,05-0,30	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200078, PM14408	
Skärvsten 0,05-0,10, skörbr sten 0,10-0,20, sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20, skörbr sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200062	Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen består av en 1-2 cm tjock lins av sot och kol. Matjordslignande fyllning däröver.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F24, F78		Eventuellt i Hus 1. Avfallsgrop.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F56, F76, F82, F113, F114		Eventuellt i Hus 1. Avfallsgrop.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM13951 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1. I södra delen är stolphålet söndergrävt av recent dike. Detta medför att form och storlek är svårbedömd
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK200392 (¹⁴ C, Ua-56991), PM13948 (makroanalys)	Takbärande stolpe Hus 1.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F25		Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig snedställd stolpe riktad mot N.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Anläggningen framkom vid grävning av hård A10320 och var därför något skadad.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F53		Eventuellt i Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten. Brunnen stolpe.
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skörbr sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Möjlig hårdbotten.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten. Diffus.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten. Diffus.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A13242	Stenskott stolphål	Oregelb	0,30	0,30		Rundad	0,15		Grå	Silt	Enst kol, enst sten
A13252	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,12		Grå	Silt	Enst skärvsten
A13262	Störhål	Rund			0,07	Spetsig	0,08		Grå	Silt	
A13268	Stolphål	Rund			0,16	Rundad	0,04		Grå	Silt	Enst kol
A13276	Stolphål	Oval	0,28	0,20		Rundad	0,10		Grå	Silt	
A13286	Stenskott stolphål	Oval	0,32	0,20		Rundad	0,09		Grå	Silt	Enst kol, enst skärvsten, enst sten
A13297	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,04		Grå	Silt	
A13305	Stolphål	Rund			0,11	Rundad	0,04		Grå	Silt	
A13313	Störhål	Rund			0,09	Spetsig	0,15		Grå	Silt	
A13320	Stenskott stolphål	Rund			0,19	Rundad	0,12		Grå	Silt	Måttl m skärvsten
A13329	Stolphål	Rund			0,15	Oregelb	0,05		Grå	Silt	
A13338	Stenskott stolphål	Rund			0,15	Spetsig	0,12		Grå	Silt	Måttl m skärvsten, måttl m sten
A13348	Stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,11		Grå	Silt	Enst br lera, enst kol, enst skärvsten
A13358	Stenskott stolphål	Oregelb	0,25	0,22		Rundad	0,10		Grå	Silt	Måttl m skärvsten
A13370	Stolphål	Rund			0,09	Rundad	0,05		Grå	Silt	
A13376	Stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,13		Grå	Silt	Enst kol, enst sten
A13387	Stenskott stolphål	Rund			0,20	Rundad	0,03		Grå	Silt	Enst br lera, enst kol
A13397	Stolphål	Rund			0,30	Skålförm	0,04		Brungrå	Silt	Enst br lera, enst sten
A13409	Stolphål	Rund			0,15	Rundad	0,08		Grå	Silt	Enst sten
A13417	Störhål	Oval	0,45	0,30		Spetsig	0,12		Grå	Silt	Enst kol
A13425	Stenskott stolphål	Oval	0,40	0,30		Rundad	0,14		Brungrå	Silt	Enst kol, enst skärvsten
A13475	Stenskott stolphål	Rund			0,28	Skålförm	0,09		Grå	Silt	Enst kol, måttl m skärvsten
A13486	Stenskott stolphål	Rund			0,21	Rundad	0,09		Grå	Silt	Enst kol, enst sten
A13496	Stolphål	Rund			0,25	Rundad	0,12		Grå	Silt	
A13506	Stolphål	Oval	0,32	0,25		Rundad	0,09		Gråbrun	Silt	
A13519	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,10		Brungrå	Silt	
A13529	Stenskott stolphål	Rund			0,17	Oregelb	0,08		Grå	Silt	Måttl m sten, rikl m skärvsten
A13540	Stolphål	Rund			0,18	Rundad	0,08		Grå	Silt	
A13550	Stenskott stolphål	Oval	0,54	0,40		Rundad	0,19		Brungrå	Silt	Enst br lera, enst kol, måttl m skärvsten
A13564	Stenskott stolphål	Rund			0,35	Rundad	0,20		Grå	Silt	Måttl m skärvsten
A13574	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,07		Grå	Silt	Enst br lera
A13584	Stolphål	Rund			0,22	Rundad	0,09		Grå	Silt	Enst skärvsten, enst sten
A13594	Störhål	Rund			0,14	Spetsig	0,24		Gråbrun	Siltig lera	Enst kol

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Sten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Stolphålsbotten.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PM14050	
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Väggstolpe Hus 1. Stolphålsbotten.
Skärvsten 0-0,05, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Stolphålsbotten.
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Skärvsten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			Väggstolpe Hus 1.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 1.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0-0,05	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar RAÄ 228:1

Namn	Typ	Form i plan	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Form i sektion	Djup (m)	Höjd (m)	Färg	Material	Inslag av
A13660	Grop	Oregelb	2,60	1,56		Oregelb	0,76		Se fritext	Se fritext	Se fritext
A13718	Grav?	Oval	0,42	0,34							
A13746	Härd	Oregelb	1,44	0,72		Oregelb	0,05		Gråbrun	Silt	Måttl m sten, rikl m kol, rikl m skärvsten, rikl m sot
A12881	Störhål	Rund			0,12	Spetsig	0,07		Gråbrun	Silt	
A13900	Stolphål	Rund			0,42	Rundad	0,24		Gråbrun	Siltig lera	
A14041	Stenskott stolphål	Rund			0,30	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Måttl m sten
A14293	Skreva mellan hållar	Oregelb	3,25	2,17		Oregelb	1,15		Grå	Lera, Silt	Se fritext
A14412	Grop	Rund			0,50	Rundad	0,07		Gråbrun	Siltig lera	Enst br lera, enst kol

Stenstorlek (m)	Undersökt andel (%)	Undersökn metod	Fyndinsaml metod	Fynd	Prov & analys	Beskrivning
Se fritext	50	Maskin; skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F23, F60	PK13912, PM13913	Flera olika lager. Se ritning. Keramik påträffades i det översta lagret.
	100	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock	F17	PK13745 (¹⁴ C, Ua-56993)	Trolig brandgrav med täcksten (alternativt rest efter rituell handling vid vilken en kruka har krossats med stenen). Stenen var rektangulär (0,22x0,19x0,10m) och vägde 8,9 kg. Sannolikt för tung för att vara en locksten? Anläggningen inmätt utifrån stenens placering. Under stenen framkommer rikligt med keramik. Även en mindre mängd brända ben påträffades. Keramiken och de brända benen sträcker sig utanför inmätt anläggning och är inmätt som 2F13727. Keramiken ligger i gråbrun siltig lera där det även förekommer kol. Ingen tydlig nedgrävning är synbar.
Skärvsten 0,05-0,10, sten 0,05-0,10	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock		PK13757 (¹⁴ C, Ua-57350)	Ligger dikt an mot håll. Täcks av skärvstenslager A8701.
	50	Skärslev/skrapa	Handplock			
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			
Sten 0,10-0,20	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			Ingår i Konstruktion 2.
Se fritext	100	Maskin; skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock; Säll 2 mm	F19-F21, F29, F31, F65, F75, F85, F86, F88, F99-F101, F109, F117	PK200302, PM14341 (makroanalys), PM14342 (makroanalys), PM14343 (makroanalys)	Fyra inmätningar: 1:a. Översta lagret med grå silt och sten. 2:a. Där skreven börjar djupna rejält. 3:e. Toppen på "bottenkvadraten". 4:e. Botten på "bottenkvadraten". Översta lagret: Mörkgrå silt. Måttligt med spridda stenar (0,10-0,30) och skärvstenar (0,10-0,30). Inga synliga strukturer. Grävdes med maskin. Från och med 2:a inmätningen grävdes anläggningen för hand (skärslev/skrapa). Samma typ av fyllning. Dock tätare med sten i södra och norra ändarna. Från och med 3:e inmätningen bestod fyllningen av grå lera blandat med grå silt. Sten ända ned i botten. Stenen tätt invid väggen (flat sida mot väggen, medvetet lagt?). Kol, sot och bränd lera i hela fyllningen, dock mest i södra änden. Fynden mest i ändarna och en bit ned. Tolkades initialt som mörkare parti mellan hållar pga vattenansamling. Sannolikt har skreven använts vid rituella handlingar.
	50	Skärslev/skrapa; spade/hacka	Handplock			

Bilaga 3. Fyndlista

Fynd	Material	Sakord	Antal	Längd (mm)	Bredd (mm)	Tjockl (mm)	Vikt (g)	Anl	Fyndenhet	Anmärkning
RAÄ 68:1										
F1	Keramik		6				40	A7314		
F2	Keramik		1				7	A4313		
F3	Keramik		5				24			Rensfynd vid A4803 (ej undersökt).
F4	Keramik		1				5	A7326		
F5	Keramik		5				8	A7013		
F6	Bränd lera		1				18	A1814		
F7	Bränd lera		25				56	A3013		
F8	Bränd lera		7				7	A12168		
F9	Bränd lera		1				59	A4375		
F10	Bränd lera		2				1	A1278		
F11	Bränt ben		7				0,5	A1036		
F12	Bränt ben		3				0,2	A1446		
F13	Bränt ben		5				0,7	A1059		
F14	Bränt ben		1				0,1	A4439		
F15	Bränt ben		1				0,8	A5223		
F16	Obränt ben		37				17,1	A5223		Sannolikt från en och samma tand.
F67	Bränd lera		1				6200	A5883		Sammansintrade bitar av grov, sandig lera.
F92	Bergart	Malstenslöpare	1				1014	A13020		
F103	Keramik		7				1	A3013		
F104	Harts		1				2,2	A3013		
F118	Keramik		1				0,9	A2494		Ej medtaget i Stilborgs analys.
F119	Bränt ben		1				0,6	A1214		Ej medtaget i Nybergs analys. Skickat för ¹⁴ C-analys.
RAÄ 68:2										
F84	Keramik		1				3			Lösfynd.
RAÄ 228:1										
F17	Keramik		43				396	A13718		K1 (tillsammans med F18)
F18	Keramik		173				576		FE13727	K1 (tillsammans med F17)
F19	Keramik		7				27	A14293		Två olika gods.
F20	Keramik		9				16	A14293		Förorenade med svart glänsigt material (harts?).
F21	Keramik		19				49	A14293		K4
F22	Keramik		110				355	A10683		Olika gods samt delar av K5.
F23	Keramik		11				32	A13660		Olika gods.
F24	Keramik		3				18	A11756		Samma gods.
F25	Keramik		1				5	A11973		
F26	Keramik		5				3	A9974		
F27	Keramik		35				131			Lösfynd. K6 samt övrigt gods i fragment.
F28	Keramik		12				23			Lösfynd. Ev delar av K6.
F29	Keramik		58				40	A14293		Olika gods - bl a mynning av K4?
F30	Keramik		4				2			Lösfynd. Olika gods.
F31	Keramik		1				2	A14293		
F32	Keramik		6				8			Lösfynd. Perforerat kärl.

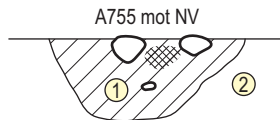
Fynd	Material	Sakord	Antal	Längd (mm)	Bredd (mm)	Tjockl (mm)	Vikt (g)	Anl	Fyndenhet	Anmärkning
F33	Keramik		2				2			Lösfynd. Olika gods.
F34	Keramik		1				4			Lösfynd.
F35	Keramik		1				1			Lösfynd.
F36	Keramik		1				3			Lösfynd.
F37	Keramik		2				1			Lösfynd.
F38	Keramik		1				1			Lösfynd.
F39	Keramik		1				4			Lösfynd.
F40	Bränd lera		1				9			Lösfynd. Delvis sintrad.
F41	Keramik		1				1			Lösfynd.
F42	Bränd lera		2				1			Lösfynd.
F43	Bränd lera		1				1			Lösfynd.
F44	Keramik		1				1			Lösfynd.
F45	Keramik		2				1			Lösfynd.
F46	Keramik		2				1			Lösfynd.
F47	Bränd lera		1				1			Lösfynd.
F48	Bränd lera		1				6			Lösfynd.
F49	Bränd lera		2				12			Lösfynd.
F50	Bränd lera		2				17		FE13727	En av dessa är en fodring/konglomerat med slagg.
F51	Bränd lera		1				5			Lösfynd.
F52	Keramik		1				3			Lösfynd. Ev K3.
F53	Bränd lera		1				1	A12409		
F54	Bränd lera		1				6	A10788		
F55	Bränd lera		30				76	A10683		
F56	Bränd lera		17				27	A11771		
F57	Bränd lera		4				15	A8830		Högt brända/sintrade.
F58	Bränd lera		3				29	A9954		
F59	Bränd lera		2				6	A7582		
F60	Bränd lera		2				9	A13660		
F61	Bränd lera		1				3	A9974		
F62	Bränd lera		3				7	A7717		Mycket sintrade.
F63	Bränd lera		2				4	A10116		
F64	Bränd lera		1				5	A7457		
F65	Bränd lera		1				1	A14293		"I S delen av anläggningens skreva."
F66	Bränd lera		46				351	A10454		Lågbränt lera.
F68	Bränt ben		8				0,7			Lösfynd.
F69	Bränt ben		1				0,1			Lösfynd.
F70	Bränt ben		6				0,4			Lösfynd.
F71	Bränt ben		6				0,5			Lösfynd.
F72	Bränt ben		4				0,1			Lösfynd.
F73	Bränt ben		6				0,4			Lösfynd.
F74	Bränt ben		18				0,2		FE13727	
F75	Bränt ben		2				0,3	A14293		Påträffades inom och i höjd med inmätning ID 10001444 av A14293.
F76	Bränt ben		21				1,2	A11771		
F77	Bränt ben		9				1,5	A10683		
F78	Bränt ben		7				0,4	A11756		
F79	Bränt ben		2				0,1	A10320		
F80	Bränt ben		2				0,1	A9169		
F81	Obränt ben		1				0,4	A7668		
F82	Obränt ben		14				0,6	A11771		

Bilaga 3. Fyndlista

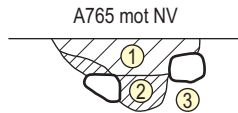
Fynd	Material	Sakord	Antal	Längd (mm)	Bredd (mm)	Tjockl (mm)	Vikt (g)	Anl	Fyndenhet	Anmärkning
F83	Obränt ben		41				19,4	A10683		
F85	Obränt ben		1				0,1	A14293		"I S delen av anläggningens skreva."
F86	Keramik		6				13	A14293		Bottenlagret i sydligaste delen ("kvadraten").
F87	Sandsten	Bryne	1	25	25	6	7,9	A10683		
F88	Järn		1	21	6		1,5	A14293		Ej konserverat. Kasserat.
F89	Slagg		1				6,1			Lösfynd.
F90	Harts		1				0,8			Lösfynd
F91	Harts		1				0,2		FE13727	
F93	Bergart	Malstenslöpare	1				219	A8734		
F94	Bergart	Malstenslöpare	1				338	A10683		
F95	Bergart	Malstenslöpare	1				1123	A8102		
F96	Bergart	Malstensunderliggare	1				1605	A10914		
F97	Bergart	Malstenslöpare	1				696			Lösfynd. Påträffades tillsammans med F98.
F98	Bergart	Malstenslöpare	1				116			Lösfynd. Påträffades tillsammans med F97.
F99	Bergart	Malstenslöpare	1				553	A14293		Påträffad högst upp i skrevan.
F100	Bergart	Malstenslöpare	1				435	A14293		Påträffad högst upp i skrevan.
F101	Bergart	Malstenslöpare	1				1105	A14293		
F102	Bergart	Skålgropssten	1				2076	A8247		I stenskoningen.
F105	Keramik		8				59		FE13727	K2
F106	Keramik		3				7		FE13727	K3
F107	Keramik		24				23		FE13727	K1? Ev. några fragm. av K3.
F108	Keramik		2				2		FE13727	K1? Ev. sekundärbränt.
F109	Harts		2				2,3	A14293		Påträffades tillsammans med keramiken. Oklar position.
F110	Keramik		46				194	A10683		K5. Finns även delar av detta kärl i F22.
F111	Harts		4				1,7	A10683		
F112	Keramik		1				1	A10683		Sekundärbränt
F113	Keramik		1				3	A11771		Sekundärbränt
F114	Konglomerat		1				3,6	A11771		Konglomerat med askslag och bränt ben.
F115	Bränd lera		2				1	A8830		Degelfragment?
F116	Keramik		1				5	A10116		
F117	Bergart		1				8021	A14293		Bearbetad sten med tre slipor. Påträffad högst upp i skrevan.

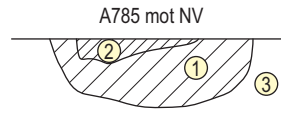

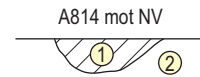
- 1 Gulgrå (mkt ljus) siltig lera, inslag av bränd lera och kol.
- 2 Röd/grågul flammig siltig lera silt.

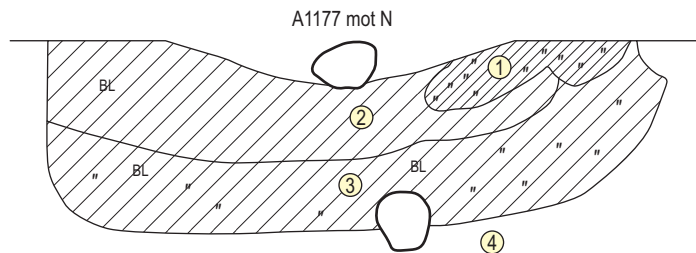
- 1 Brun silt, inslag av bränd lera och kol.
- 2 Gråbeige silt, inslag av kol.
- 3 Gul silt.

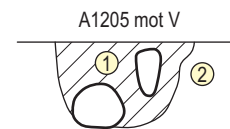
- 1 Ljus brungrå silt.
- 2 Gråbrun humös siltig lera, inslag av grus.
- 3 Röd/grågul flammig sandig silt.

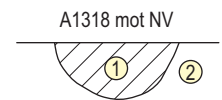
- 1 Gråbrun sandig lera, inslag av kol.
- 2 Gulbrun lera.

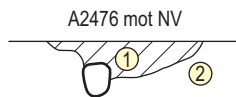
- 1 Svartgrå silt. Inslag av kol och lite bränd lera.
- 2 Brunröd silt. Rikligt med bränd lera - därav färgen. Fragment upp till 0,07 m stora. Inslag av kol.
- 3 Brungrå (med inslag av vitt) kompakt lerig silt. Inslag av kol och bränd lera.
- 4

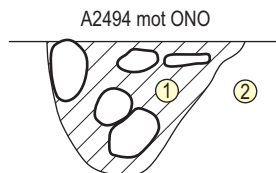
- 1 Gråbrun siltig lera, rikligt med sten, måttigt med skörbränd sten.
- 2 Gulbrun lera.

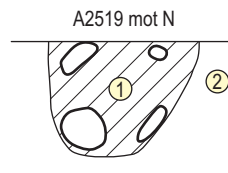
- 1 Gråbrun lerig silt, inslag av bränd lera och kol.
- 2 Gulbrun lera.

- 1 Brungrå siltig lera.
- 2 Grågul siltig lera.

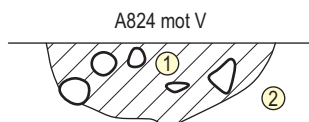
- 1 Ljusgrå silt, rikligt med sten.
- 2 Rödbrun lera.

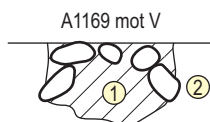
- 1 Grå/brun lerig silt, ljussvart i toppen.
- 2 Gulbrun lera.

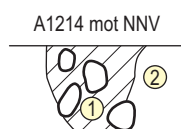
- 1 Grå silt, rikligt med sten.
- 2 Rödbrun lera.

- 1 Grå lerig, lite sandig, jord.
Brun lera.
- 2 Brun lera.

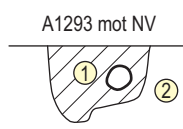
- 1 Ljus brungrå
flammig siltig lera.
- 2 Gulbrun flammig
siltig lera.

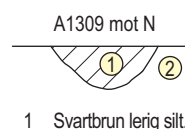
- 1 Grå silt.
- 2 Rödbrun/grå
melerad lera.

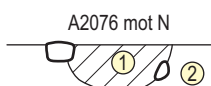
- 1 Brungrå siltig lera.
- 2 Gulbrun siltig lera.

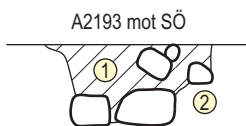
- 1 Svartbrun silt,
inslag av kol.
- 2 Gulbrun lera.

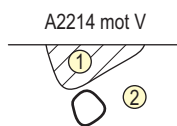
- 1 Svartbrun lerig silt,
inslag av bränd
lera och kol.
- 2 Gulbrun lera.

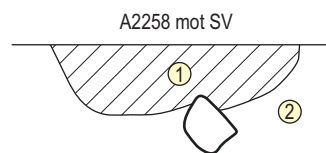
- 1 Brun siltig lera.
- 2 Brungul siltig lera.

- 1 Brungrå sandig lera,
inslag av silt. Mörkare än
omgivningen. Rikligt med
stenar i fyllningens
ytterkanter = skoning.
- 2 Ljus gulbrun sandig lera.

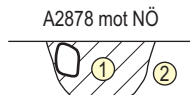
- 1 Ljusgrå siltig lera.
- 2 Brun lera.

- 1 Brun lera, inslag
av kol i botten.
- 2 Gråbrun lera.

- 1 Gråbrun lera,
inslag av silt.
- 2 Brun hård lera.

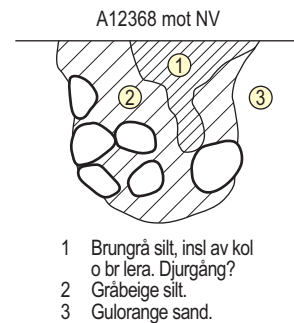
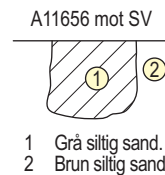
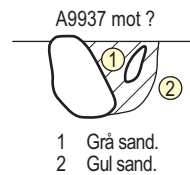
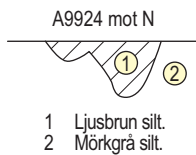
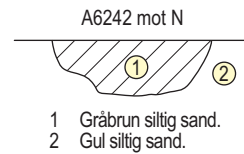
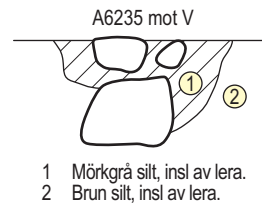
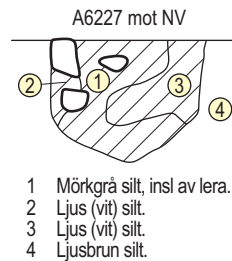
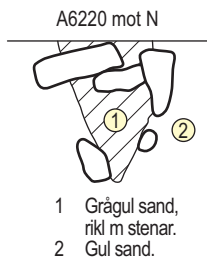
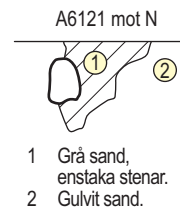
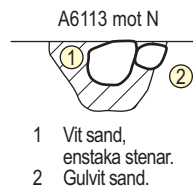
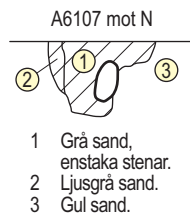
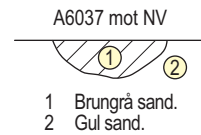
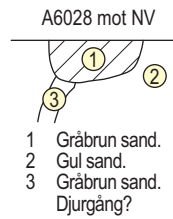
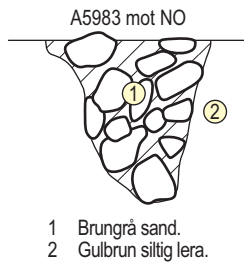
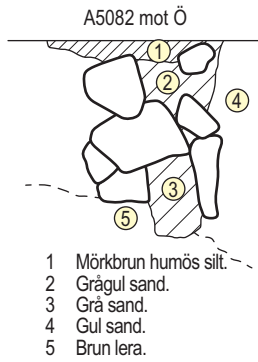

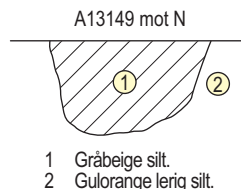
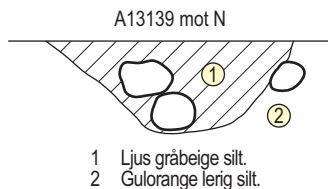
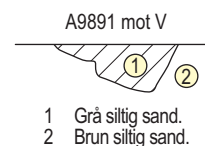
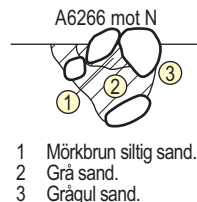
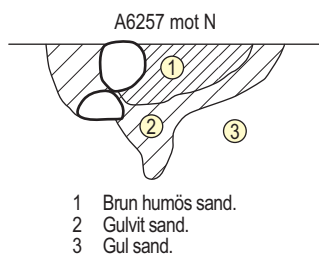
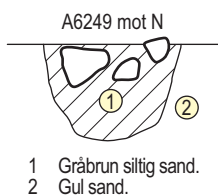
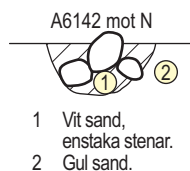
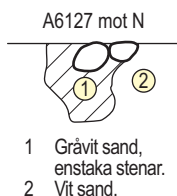
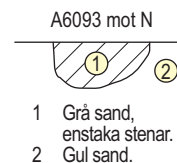
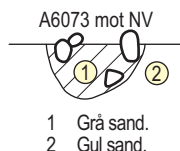
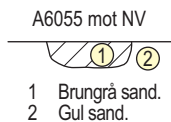
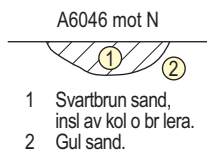
- 1 Ljus brungrå
siltig lera.
- 2 Gulbrun siltig
lera.

RAÄ 68:1 Hus 1

Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Rappestad och Vikingstad socknar
Linköpings kommun, Ög
RAÄ 68:1
Profiliritningar Hus 1
Skala 1:20
Dnr 346/15
Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
Renritning Lasse Norr

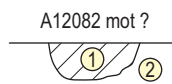

RAÄ 68:1 Hus 2

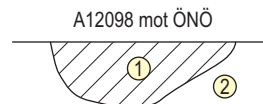
Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
 Rappestad och Vikingstad socknar
 Linköpings kommun, Ög
 RAÄ 68:1
 Profiliritningar Hus 2
 Skala 1:20
 Dnr 346/15
 Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
 Renritning Lasse Norr

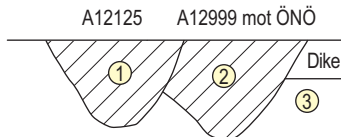
- 1 Brungrå lerig silt, inslag av sot.
- 2 Fläckig vit/brun lera.

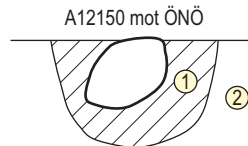
- 1 Gråbrun lera, insl av br lera, sot o kol.
- 2 Brun lera.

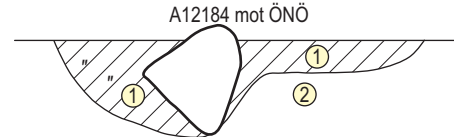
- 1 Fläckig grå/brun silt, inslag av sot o br ben.
- 2 Gråröd siltig lera.

- 1 Brun humös sandig silt.
- 2 Brungrå lerig silt, inslag av sot.
- 3 Varvig vit/röd lera.

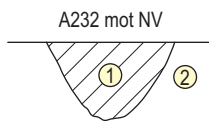

- 1 Gråbrun lerig silt.
- 2 Rödbrun lera.

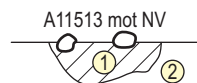

- 1 Gråbrun lerig silt, insl av sot o kol.
- 2 Rödbrun lera.

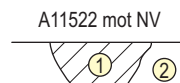
Konstruktion 1

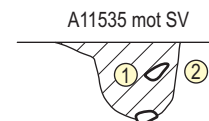
- 1 Brunsvart lera, insl av kol.
- 2 Brun lera.

- 1 Brungrå lera.
- 2 Brun lera.

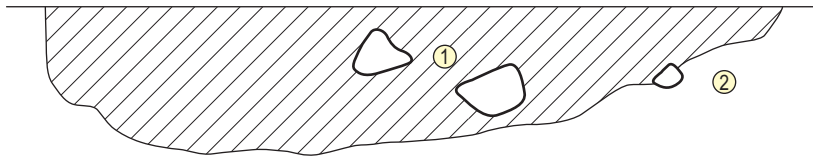

- 1 Brungrå lera.
- 2 Brun lera.

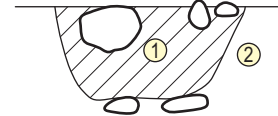
- 1 Mörkgrå lera, insl av sot o kol.
- 2 Brun lera.

A12107 mot N

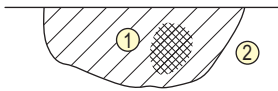
- 1 Gråsvart lera, insl av skörbränd sten, br lera, sot o kol.
- 2 Brun lera.

A12116 mot ÖNÖ

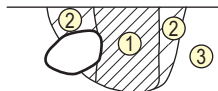
- 1 Gråbrun lerig sotig silt, insl av br lera o kol.
- 2 Gråröd lera.

A12193 mot N

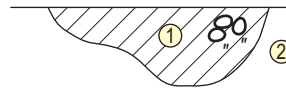
- 1 Gråbrun sandig/lerig silt, insl av br lera o kol.
- 2 Vitröd lera.

A12203 mot ÖNÖ

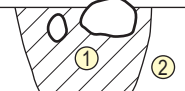
- 1 Brungrå lerig silt, insl av sot o kol.
- 2 Ljusare gråbrun melerad siltig lera.
- 3 Fläckig vit/brun lera.

A13020 mot ÖNÖ

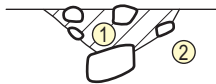
- 1 Brungrå sandig silt, insl av sot o kol.
- 2 Melerad vit/röd lera.

A13168 mot N

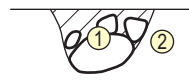
- 1 Gråbrun siltig lera.
- 2 Flammig röd/gul silt.

A11605 mot SV

- 1 Brungrå lera.
- 2 Brun lera.

A11642 mot SV

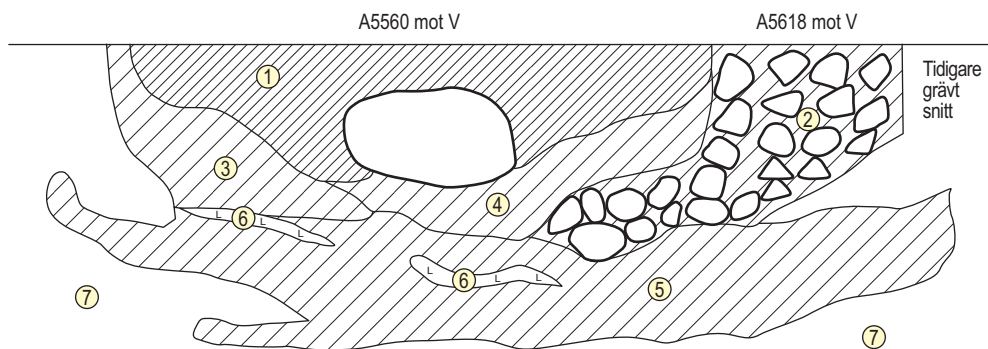

- 1 Mörk brungrå lera, skörbränd sten.
- 2 Brun lera.

RAÄ 68:1 Hus 3
Konstruktion 1

Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Rappestad och Vikingstad socknar
Linköpings kommun, Ög
RAÄ 68:1
Profilirtningar Hus 3 och Konstruktion 1
Skala 1:20
Dnr 346/15
Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
Renritning Lasse Norr

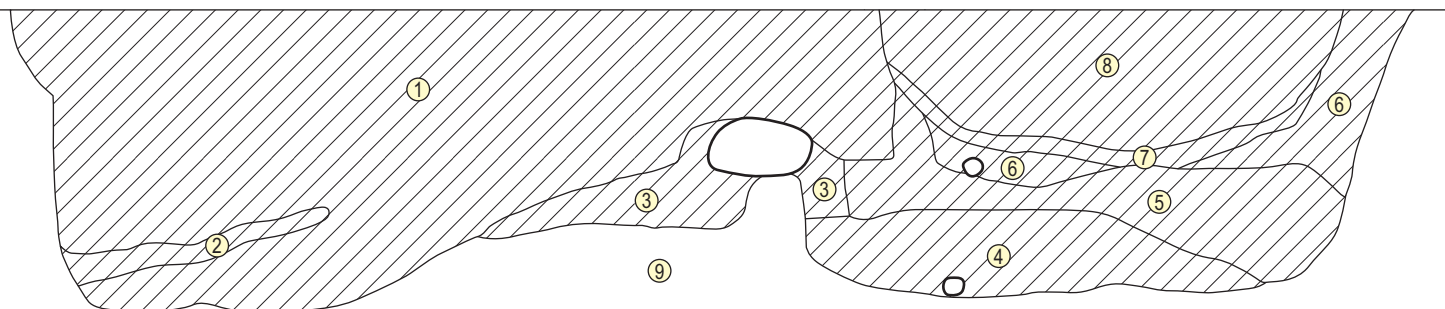

- 1 Brun silt, rikligt med bränd lera.
- 2 Grå grusig silt, rikligt med skärvig sten (A5618).
- 3 Brungrå silt.
- 4 Grå silt.
- 5 Brun silt, inslag av kol.
- 6 Gul lera.
- 7 Gul lerig silt.

A13857 mot V

A13867 mot V

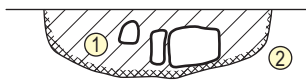
- 1 Rödbrun silt. Mycket bränd lera (högre koncentration mot botten).
- 2 Grå lerig silt med inslag av vita fläckar. Innehåller fläckar med sot och kol.
- 3 Grå siltig lera med inslag av vita fläckar. Innehåller fläckar med sot och kol.
- 4 Mörkgrå siltig lera med sotstrimor.
- 5 Brungrå lera med lite sotstrimor & små prickar bränd lera.
- 6 Brungrå heterogen siltig lera med små bitar kol & enstaka småsten.
- 7 Lins av bränd lera & mörkgrå torr sandig silt.
- 8 Mörkgrå torr sandig silt. Inslag av små bitar bränd lera & träkol samt enstaka skörbränd sten.
- 9 Gulbrun lera.

RAÄ 68:1 Övrigt

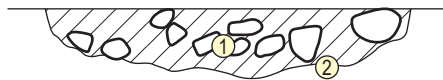
Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Rappestad och Vikingstad socknar
Linköpings kommun, Ög
RAÄ 68:1
Profiliritningar Övrigt
Skala 1:20
Dnr 346/15
Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
Renritning Lasse Norr

A7525 mot N

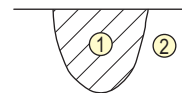
- 1 Svartbrun silt, rikl med kol o sot.
- 2 Gulbrun lera.

A7571 mot S

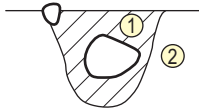
- 1 Svartgrå silt, insl av kol o sot samt bränd lera.
- 2 Gulbrun silt.

A7614 mot NV

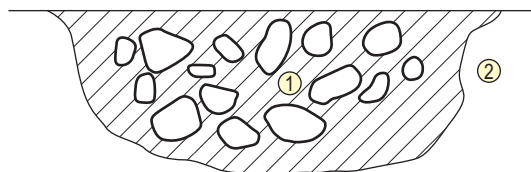
- 1 Gråbrun silt, insl av kol.
- 2 Gulbrun lera.

A9870 mot SÖ

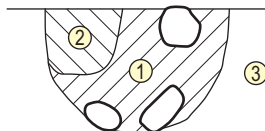
- 1 Svartgrå silt, insl av kol, sot, bränd lera o småsten.
- 2 Gulbrun silt.

A9974 mot S

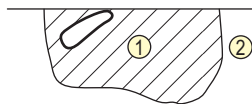
- 1 Grå silt, insl av kol, sot o bränd lera.
- 2 Gulbrun silt.

A11786 mot V

- 1 Gulbrun siltig lera, insl av kol.
- 2 Dike.
- 3 Gulbrun lera.

A11869 mot S

- 1 Gråbrun lerig silt, insl av kol.
- 2 Gulbrun lera.

A11973 mot S

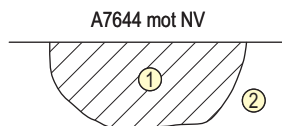

- 1 Grå silt.
- 2 Gulbrun silt.

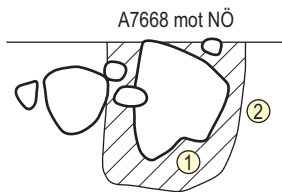
A11983 mot S

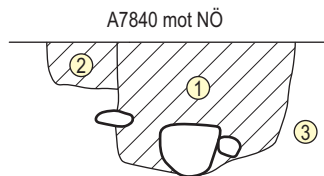
- 1 Grå silt.
- 2 Gulbrun silt.

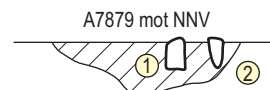
- 1 Brun sandig silt, insl av kol o småsten.
- 2 Gulbrun sandig silt.

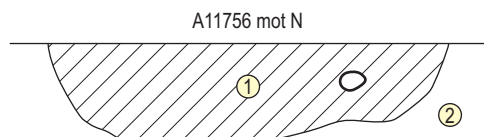
- 1 Gråbrun siltig lera, insl av kol o bränt ben.
- 2 Gulbrun lera.

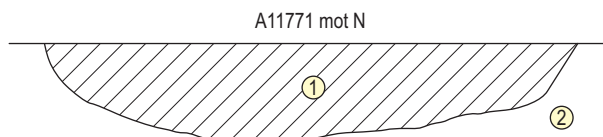
- 1 Gråbrun siltig sand, insl av kol.
- 2 Brun silt.
- 3 Gulbrun lera.

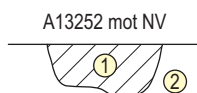
- 1 Gråbrun silt.
- 2 Beigeröd silt.

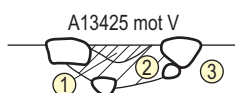
- 1 Brun lerig silt, insl av kol.
- 2 Gulbrun lera.

- 1 Gråbrun sandig silt, insl av kol o bränd lera.
- 2 Gulbrun lera.

- 1 Grå silt.
- 2 Brun silt.

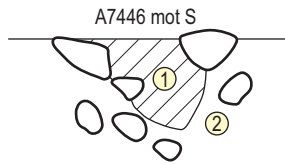
- 1 Brun silt.
- 2 Grå silt.
- 3 Brun silt.

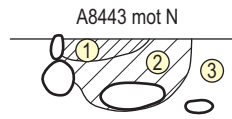
RAÄ 228:1 Hus 1

Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
 Rappestad och Vikingstad socknar
 Linköpings kommun, Ög
 RAÄ 228:1
 Profiliritningar Hus 1
 Skala 1:20
 Dnr 346/15
 Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
 Renritning Lasse Norr

Konstruktion 1

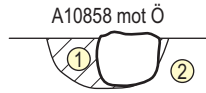
- A7446 mot S
- 1 Gråbrun siltig lera, insl av kol.
  - 2 Gulbrun lera.

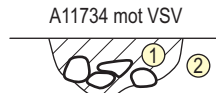
- A8443 mot N
- 1 Brun lerig silt.
  - 2 Brun sandig o lerig silt, insl av kol, sot o br lera.
  - 3 Grå silt.

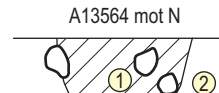
- A9830 mot N
- 1 Grå siltig lera.
  - 2 Brun lera.

- A10858 mot Ö
- 1 Brun lerig silt.
  - 2 Brungrå lera.

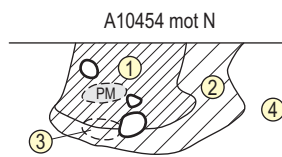

- A11734 mot VSV
- 1 Grå lerig silt.
  - 2 Brun lera.

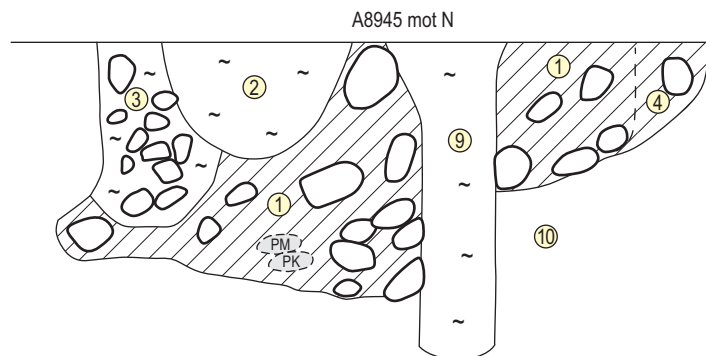

- A13564 mot N
- 1 Grå silt.
  - 2 Brun silt.

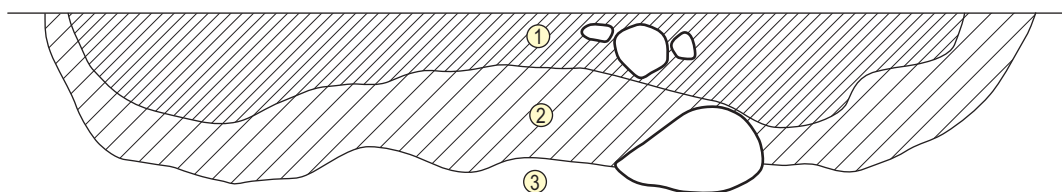
Övrigt

- A10454 mot N
- 1 Gråsvart siltig lera, dom med sot o kol.
  - 2 Gråbrun siltig lera, måttl med br lera, sot o kol.
  - 3 Koncentration av bränd lera.
  - 4 Gulbrun lera.

A10683 mot N

- 1 Gråbrun siltig lera, inslag av kol o bränd lera.
- 2 Gråbrun siltig lera, varvad med gulbrun lera.
- 3 Gulbrun siltig lera.

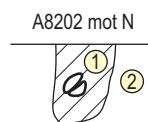
Konstruktion 2

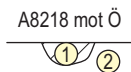
- 1 Gråbrun siltig lera.
- 2 Gulbrun lera.

- 1 Gråbrun siltig lera.
- 2 Gulbrun lera.

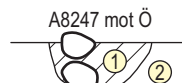
- 1 Brun lera, inslag av kol.
- 2 Gråbrun lera.

- 1 Brun lera.
- 2 Brun lera.

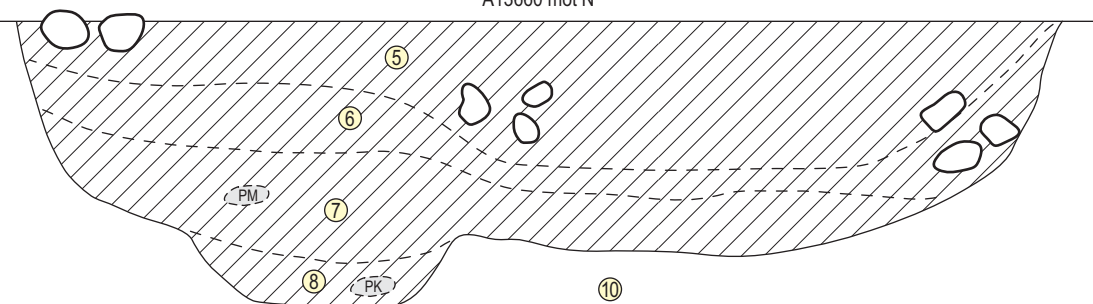

- 1 Brun siltig lera.
- 2 Brun lera.

- 1 Gråbrun siltig lera.
- 2 Gulbrun siltig lera.

A13660 mot N

- 1 Svartgrå siltig lera, inslag av sot o kol.
- 2 Sekundärt ingrepp, gråbrun siltig lera.
- 3 Sekundärt ingrepp, brun siltig lera.
- 4 Gråbrun siltig lera.
- 5 Gråbrun siltig lera, inslag av kol o bränd lera.
- 6 Flammig gulbrun/gråbrun siltig lera.
- 7 Svartgrå siltig lera, inslag av kol.
- 8 Flammig gråbrun/gulbrun siltig lera, inslag av kol.
- 9 Dräneringsdike.
- 10 Gulbrun (siltig i V) lera.

RAÄ 228:1 Konstruktion 1
Konstruktion 2
Övrigt

Folåsa 1:2 och Bankeberg 11:139
Rappedstad och Vikingstad socknar
Linköpings kommun, Ög
RAÄ 228:1
Profilirtningar Konstruktion 1-2 och Övrigt
Skala 1:20
Dnr 346/15
Sept - okt 2016 Fredrik Samuelsson
Renritning Lasse Norr

Östergötlands museum utförde under sensommaren och hösten 2016 en arkeologisk undersökning inför planerad exploatering inom fastigheterna Fålåsa 1:2 och Bankeberg 11:139 strax utanför Vikingstad, Linköpings kommun, Östergötland. Inom exploateringsområdet undersöktes boplatserna RAÄ 68:1 samt RAÄ 228:1 och vid boplatz RAÄ 68:2 drogs ett sökschakt i avgränsande syfte.

Vid boplatz RAÄ 68:1 undersöktes totalt 7 700 m². Cirka 740 anläggningar av förhistorisk karaktär påträffades och majoriteten av dessa utgjordes av stolphål, gropar och härdar. Bland stolphålen kunde en gårdsbebyggelse i form av tre huskonstruktioner urskiljas. I stort sett samtliga lämningar härrör från romersk järnålder. Två av husen, en huvudbyggnad och en ekonomibyggnad, har en för tidsperioden ovanlig tvåskeppig konstruktion. Det tredje huset kan vara en ej färdigbyggd treskeppig huvudbyggnad. Det är alltså möjligt att lämningarna inom RAÄ 68:1 visar ett skede där ett hushåll bestämmer sig för att bygga ett nytt långhus utifrån en ny konstruktionsmodell. Av någon anledning slutförs aldrig bygget och gården överges istället. Om tolkningen stämmer så måste undersökningens resultat betraktas som ytterst ovanligt, allrahelst då tvåskeppiga huvudbyggnader ej brukar anses existera under äldre järnålder.

Vid boplatz RAÄ 228:1 undersöktes totalt 3 475 m². Sammanlagt 415 anläggningar av förhistorisk karaktär påträffades inom ytan, vilken grovt kunde uppdelas i en nordlig rituell del och en sydlig boplatzdel. Inom boplatzdelens påträffades ett tvåskeppigt mindre bostadshus med tillhörande gårdsplan och den rituella delen utgjordes av ett hållparti med en skreva i vilken föremål hade deponerats. Vid hållarna påträffades även en potentiell brandgrav och härdar. I stort sett samtliga lämningar härrör från förromersk alternativt romersk järnålder.

ISSN 1403-9273
Rapport 2018:8